

T.C.

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı

Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı

Yüksek Lisans

**MUSUL VİLÂYETİ MARDİN KAZASI
3739 NOLU MÜSLİM DEFTERİNİN
TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Ahmet UÇMAZ

21901005

Danışman

Prof. Dr. Oktay BOZAN

Diyarbakır 2024

T.C.

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı

Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı

Yüksek Lisans

**MUSUL VİLÂYETİ MARDİN KAZASI
3739 NOLU MÜSLİM DEFTERİNİN
TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Ahmet UÇMAZ

21901005

Danışman

Prof. Dr. Oktay BOZAN

Diyarbakır 2024

TAAHHÜTNAME

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dicle Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “Musul Eyaleti Mardin Kazası 3739 Nolu Müslim Defterinin Transkripsiyon Ve Değerlendirilmesi” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve tez yazım kılavuzuna uygun olarak hazırladığımı taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım. Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

15.07.2024

Ahmet UÇMAZ

ÖN SÖZ

Osmanlı Devleti kuruluş döneminden itibaren merkezi devlet anlayışı üzerinden hareket ederek bulunduğu döneme uygun yenilikler yapmaya başlamıştır. Ancak 17. yüzyıldan itibaren devlet sistemi bozulmaya başlamış ve bu bozulmalar da devletin sonuna kadar devam etmiştir. Bu bağlamda devleti eski ihtişamlı dönemlerine çevirmeye yönelik adımlar ise modernleşen Avrupa'nın gerisinde kalmıştır. Özellikle devletin çok uluslu yapısı 18. yüzyılın sonlarında meydana gelen ancak etkilerinin 19. yüzyılda derinden hissedildiği Fransız Devrimi neticesinde çıkan milliyetçi isyanlarla beraber sarsılmaya başlayınca yenileşme arayışları daha da hız kazanmaya başladı. Yaşanan isyanlara büyük devletlerin de destek vermesi ile beraber ülkenin dört bir yanı âdeta bulgur kazanı gibi kaynamaya başladı. Bu sebeple öncelikle Sultan II. Mahmut ve sonrasında da Sultan Abdülmecid tarafından Tanzimat dönemi ile beraber merkezileşme çabaları artmaya başladı. Bu bağlamda ordu, hukuk, eğitim, sosyal alanlar gibi birçok alanda yenilikler yapıldı. Yeniçeri Ocağı kaldırıldı, yerine batı tarzı Asâkir-i Mansure-yi Muhammediye Ordusu kuruldu. Divan kaldırılıp yerine nazırlıklar kuruldu. Ayanları denetim altına almak için muhtarlıklar kuruldu. Ordunun asker ihtiyacını ortaya çıkarmak için nüfus sayımları yapıldı. Tanzimatla beraber hukuk devleti ortaya çıktı. Islahat Fermanı ile birlikte sosyal haklar genişletildi. Meşrutiyetlerle de halka temsiliyet hakkı verildi. Atılan tüm bu adımlar merkezi devlet yapısını güçlendirme adına atılan adımlardır.

Osmanlı Devleti'nde merkezileşme çabaları içerisinde en önemli adımlardan biri nüfus sayımlarıdır. Devletin ilk dönemlerinde daha çok tahrirler ile bu işlem yapılırken son dönemlerde ise ihtiyaç olan asker sayısı ile vergi mükelleflerini ortaya çıkarmak için başlarda sadece erkek nüfusun sayıldığı sayımlar yapılmıştır. Bu sayımlar neticesinde ortaya bir nüfus defteri

ıkımış ve bu defterde de kişilerin yaş, fizikî özellik, engel, meslek, isim ve lakap, din gibi durumları saptanmıştır. Böylece bu sayımlar ile beraber devlet kendi nüfusundan nasıl faydalanacağını tespit etmeye çalışmıştır.

Bu tez çalışması ile beraber 3739 nolu Mardin Müslim Defteri transkript edilmiş olup defterle ilgili ayrıntılar verilerek Mardin'in demografik yapısı ayrıntılarıyla ele alınmaya çalışılmıştır.

Tez çalışmamızın her aşamada engin bilgi ve tecrübeleriyle bana rehberlik eden, değerli öneri ve eleştirileriyle çalışmamızı şekillendiren kıymetli danışmanım Prof. Dr. Oktay Bozan'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Onun akademik rehberliği ve sabrı, bu tezin ortaya çıkmasında büyük rol oynamıştır.

Son olarak, bu tezin hazırlanmasında emeği geçen, katkıda bulunan ve bana destek olan herkese teşekkür ederim. Bu alışmanın, Mardin'in tarihine ve kültürüne küçük de olsa bir katkı sağlamasını temenni ediyorum.

Saygılarımla,

Ahmet Uçmaz
Diyarbakır-2024

ÖZET

Bu çalışmada, Mardin'in tarihî gelişimi ve toplumsal yapısı incelenmektedir. Araştırmanın birinci bölümünde, Mardin adının kökeni ve coğrafyası üzerinde durulmuş, şehrin Osmanlı öncesi ve sonrası tarihi ele alınmıştır.

İkinci bölümde, Mardin'e ait bir defterin özellikleri ve içeriği analiz edilmiştir. Bu bölümde, defterde yer alan isimler, lakaplar, unvanlar, mahalleler ve nüfus bilgileri gibi konular ele alınmış; meslekler ve uğraşlar ile şehir sakinlerinin fiziksel görünüşleri hakkında bilgiler verilmiştir.

Üçüncü bölümde ise defterin transkribi sunulmuştur. Bu transkript, Mardin'in tarihî ve sosyal yapısının daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmak amacıyla hazırlanmıştır. Bunun yanında tarihî belgeler aracılığıyla Mardin'in geçmişine ışık tutmak ve şehirdeki toplumsal dinamikleri anlamaktır. Mardin'in zengin kültürel dokusu ve tarihî mirası, bu araştırma kapsamında detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Sonuç olarak, Mardin'in tarihî süreçleri ve toplumsal yapısı hakkında kapsamlı bilgiler sunan bu çalışma, şehirdeki Müslüman nüfusun Mardin'deki tarihî, kültürel ve sosyo-ekonomik açıdan etkilerini ortaya çıkarma amacını taşımaktadır.

Çalışmamızı oluştururken detaylı bir literatür taraması yapıp Başbakanlık Osmanlı Arşivleri'nde yer alan 3739 nolu Mardin Müslim Nüfus Defteri'nin çözümlemesi yapılmıştır. Bunun yanında çeşitli kitap, dergi, makale, tez ve sempozyum bildirilerinden yararlanılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Mardin, Nüfus, Merkezileşme, Meslek, Sosyal
Yapı

ABSTRACT

In this study, the historical development and social structure of Mardin is examined. In the first part of the research, the origin and geography of the Mardin name was focused on, and the pre- and post-Ottoman history of the city was discussed.

In the second part, the features and content of a notebook belonging to Mardin were analyzed. In this section, topics such as names, nicknames, titles, neighborhoods and population information in the notebook are discussed; Information is given about the professions, occupations and the physical appearance of the city's inhabitants.

In the third section, the transcript of the notebook is presented. This transcript has been prepared to contribute to a better understanding of the historical and social structure of Mardin. In addition, it aims to shed light on the past of Mardin through historical documents and to understand the social dynamics in the city. Mardin's rich cultural texture and historical heritage were discussed in detail within the scope of this research.

As a result, this study, which provides comprehensive information about the historical processes and social structure of Mardin, aims to reveal the historical, cultural and socio-economic effects of the Muslim population in the city on Mardin.

While creating our study, a detailed literature review was made and the Mardin Muslim Population Book number 3739 in the Prime Ministry Ottoman Archives was analyzed. In addition, various books, journals, articles, theses and symposium papers were used.

Keywords: Mardin, Population, Centralization, Jop, Social Structure

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖN SÖZ	I
ÖZET.....	III
ABSTRACT	V
İÇİNDEKİLER	VI
KISALTMALAR.....	VIII
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	5
1. NÜFUS KAVRAMI VE OSMANLI DEVLETİ'NDE NÜFUS SAYIMLARI	5
2. MARDİN TARİHİNE KISA BİR BAKIŞ.....	12
2. 1. Mardin Adının Anlamı ve Coğrafyası.....	12
2.2. Osmanlı'ya Kadar Mardin.....	13
2.3. Osmanlı Döneminde Mardin	15
2.4. İdarî ve Siyasî Durum	16
İKİNCİ BÖLÜM.....	22
3739 NOLU MARDİN NÜFUS DEFTERİ.....	22
1. Defterin Özellikleri	22
2. İsim Lakap ve Unvanlar	24
3. Mahalleler Ve Nüfus	26
4. Meslekler ve Uğraşları	36
5. Fiziksel Görünüm Hastalık ve Engelliler	43
6. Dinî Yapılar Din Adamları ve Dinî Unvanlar	44
7. Eğitim Kurumları	47

8. Askerlik Görevine Gidenler	49
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	54
DEFTERİN TRANSKRİBİ	54
Mahalle-i Bâbussor	54
Mahalle-i Kolasiye	71
Mahalle-i Medrese.....	79
Mahalle-i Şehîdiyye	85
Mahalle-i Tekye	97
Mahalle-i Câmî-i Kebîr	111
Mahalle-i Lâtîfiye.....	121
Mahalle-i Necmeddin Gâzi	124
Mahalle-i Bâbü'l-Cedîd.....	126
Mahalle-i Şey'üllâh	130
Mahalle-i Şeyh Çabuk.....	136
Mahalle-i Emînüddin.....	138
Mahalle-i Meşkin	142
Müslim Kıbtîyân Tâifesinin Sin ve İsimlerini Ve Numaralarını Mübeyyin Defterdir	149
Kasaba-î Mardin Derûnunda Mevcud Bulunan Müslim Yabancı Sin Ve İşkâl Ve Numara Ve Sanatlarını Mübeyyin Defteridir Ki Ber-Vech-î Âtî Beyân Olunur	149
SONUÇ	151
EKLER	155
KAYNAKÇA.....	162

KISALTMALAR

bkz:	Bakınız
BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
C	Cilt
Çev	Çeviren
Ed	Editör
Haz.	Hazırlayan
NFS. d.	Nüfus Defteri
s.	Sayfa
S	Sayı

GİRİŞ

Osmanlı Devleti'ni 19. yüzyılda nüfus sayımı yapmaya iten temel neden Avrupa'da görülen modern devleti oluşturarak merkezileşmeyi sağlamaktır. Özellikle nüfus sayımları ile nüfusun askerî, siyasî, ekonomik, sosyolojik ve dinî özelliklerini ortaya çıkarmak devlet için çok önemli idi. Çünkü nüfusun yapısını bilmek onu nasıl kontrol edeceğini ve ondan nasıl faydalabileceğini de bilmek anlamına geliyordu.

Modern devlet Batı Avrupa'da 17. yüzyılda ortaya çıkmaya başlamıştır. Buradaki en gelişme ise Katolik kilisesinin mutlak gücünün kırılması olmuştur. Bu duruma da neden olan en önemli gelişme Protestan hareketinin başlaması ile olmuştur. 17. yüzyıl genel olarak Katolik düşünce tarzının sarsıldığı ve her şeyin sorgulanmaya başlandığı bir dönemdir.¹ Bu dönemlerde monarklar ilk kez kendi ülkelerinde mutlak güç sahibi olmuş ve bu iddialarını egemenlik kavramıyla yerleştirmeye çalışmışlardır.² Egemenlik kavramı modern devletle birlikte ortaya çıkmıştır. Ayrıca egemenlik modern siyasi ve hukuki kavramsallaştırma sürecinin de birincil kurucu kavramı olmakla beraber devletin de özü olarak ifade edilmiştir.³ Bu kavram ayrıca sınırsız, mutlak, tek, bölünemez ve devredilemez iktidarı ifade etmektedir. Fransız Devrim ile beraber ise egemenlik kavramı evrilerek ulusal egemenlik biçimini almıştır. Böylece modern devlet denilince egemenliğin ulusa ait

¹ Tahsin Görgün, "Modern Devletin Oluşum Süreci: Osmanlı Siyasi Düşüncesi Perspektifinden Bazı Tespitler", **Afyonkarahisar I.Türk Tarihi Sempozyumu: Türklerde Devlet**, İstanbul, 2017, s.57.

² Ensar Kıvrak, Burak Gökalp, "Osmanlı Siyasal Modernleşmesi Perspektifinden Padişahın Sembolikleşmesi ve Devlet Tüzel Kişiliğinin Yükselişi: Sened-i İttifak'tan Kanuni Esasiye'ye", **Pamukkale Avrasya Sosyoekonomik Çalışmalar Dergisi**, C: 10, S: 2, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Yayınları, 2023, s.86.

³ Abdurrahman Saygılı, "Modern Devletin Çıplak Sureti", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C: 59, S: 1, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 2010, s.78-79.

olduğu ulus devletler işaret edilir olmuştur.⁴ Zaten modern devletleri geleneksel devletlerden ayıran en önemli özellik egemenlik ve meşruiyet anlayışlarıdır. Geleneksel devletler iktidarlarının tanrı kaynaklı olup ve bütün kudretlerinin tanrıdan geldiğine inanıyorlardı. Ancak modern devletle birlikte bu anlayış değişmiş ve iktidarın toplum kaynaklı olduğu anlayışına geçilmiştir. Böylelikle devletin kaynağı seküler mantık ile rasyonel esaslar üzerine oturtulmuştur.⁵ Modern devletlerin inşasındaki önemli bir husus da merkezî bir mekanizma kurmaktır. Bu hususta devletler modernleşme sürecinde toplumu derinlemesine denetlemek amacıyla polis ve modern vergi teşkilâtı gibi çeşitli kurumsal yapılar ile denetim mekanizmaları oluştururken toplumla bazı pazarlıkları yapmak zorunda kalmış ve bunun sonucunda da yurttaşlık hakları ortaya çıkmıştır.⁶ Aslında yurttaşlık, salt modern devlete özgü olarak ortaya çıkmış bir unsur değildir. Ancak Antik çağdan bu yana var olan yurttaş, modern devletin ortaya çıkışıyla birlikte merkezi bir konuma oturmuştur. Yani modern devletle birlikte devletin kurucu öznesi ve nesnesi olarak canlanmış ve devletin kural koyucu öbeği olmuştur.⁷ Sonuç olarak, modern devlet kavramı, tarih içindeki siyasal, toplumsal ve entelektüel gelişmelerin bir ürünüdür. Egemenlik, uluslararası ilişkilerde bağımsızlık, yasaların üstünlüğü gibi ilkelere dayanarak günümüzdeki devlet yapılarını şekillendirmiştir.

Avrupa’da başlayan modern devletin inşası ile beraber sanayi devrimi ve teknolojik ilerlemeler Osmanlı’yı da bu yönde ıslahatlar yapmaya zorlamıştır. Ancak Osmanlı’daki modernleşme çabasını merkezileşme ile eşdeğer tutmak gerekmektedir. Osmanlı’da modernleşmenin, merkezileşmenin en temel amacı, tamamen saltanata bağlı modern bir ordu ile ayanlar ve ekonomik getiriler üzerinde devletin kontrolünü sağlamaktır. Kısacası modernleşme için siyasi, idari, sosyal ve ekonomik alanlarda adımlar

⁴ Ensar Kıvrak, Burak Gökalep, **Osmanlı Siyasal Modernleşmesi...**, s.85-87.

⁵ M. Nazan Arslaner, Ertuğrul Eryücel, “Modern Devlet Anlayışının Felsefi Temelleri”, **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S: 15, Erzurum Atatürk Üniversitesi Yayınları, 2011, s.2.

⁶ Bahadır Çelebi, **Osmanlı Devleti’nin Merkezileşmesinde Telgrafın Rolü: 1855-1909**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi Ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Basılmamış Doktora Tezi, 2020, s.13.

⁷ Abdurrahman Saygılı, **Modern Devletin Çıplak Sureti**, s.90.

atılması gerekiyordu ve bu adımlar için de modern ve etkin bir merkez ile taşra yönetimi ihtiyacını doğurmaktaydı.⁸ Bu noktada modern devletlerin attığı önemli adımlardan biri de polis teşkilâtının kurulmasıdır. Çünkü devlet polis gücünü ordudan farklı olarak dış düşmanla savaşmak için değil devletin toplumu gözetleme ve denetleme ihtiyacını karşılamak için oluşturulmuştur. Böylelikle iktidar bu kontrol mekanizması sayesinde asker ve vergi gibi toplumsal kaynakların en verimli, hızlı ve ucuz bir şekilde merkezi devlete aktarılmasını sağlamış olacaktı.⁹

Osmanlı Devleti 17. yüzyıla beraber askeri ve siyasi gücünün azalması neticesinde eski ordusunu güçlendirmek amacıyla modernleşme sürecini başlatmıştır. Böylelikle Osmanlı'da batı modernizmi ilk olarak askeri alanda gerçekleşmiş oldu. Bu sebeple 18. yüzyılda batı tarzı mühendishâneler kurulup Fransa'dan askerî uzmanlar getirtildi. Ancak bunlar yeterli olmayınca daha kapsamlı bir modernleşme çabasına girildi. Bu anlamda en önemli adımlardan biri ise II. Mahmut döneminde Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması (1826) olmuştur. Ocağın kaldırılması ile beraber modernleşmenin önündeki önemli bir engel kaldırılarak politik anlamda da istikrarın önü açılmış oldu. Daha sonra Tanzimat Fermanı (1839) ile beraber merkezi otoritenin de istediği temel düzenlemeler mali, hukuki ve idari alanlar üzerine oldu. Bu dönemde hukuk devleti ortaya çıkıp vergi, askerlik ve adlî düzenlemeler peş peşe gelmeye başlamış ve gayrimüslimlerin de yurttaşlık haklarından yararlanmaları sağlanmıştır. Sonuç olarak Tanzimat'tan önce devleti kurtarma çalışmaları askeri ıslahatlara dayandırılırken Tanzimat'la beraber bu anlayış değişmiş ve yenileşme hareketleri mali, idari ve toplumsal hayata da uygulanmıştır. Ancak bu haklara rağmen toplum nezdinde siyasî haklardan yoksunluk söz konusu idi. Bunu da tamamlamak adına 1876 tarihinde I. Meşrutiyet ilân edilerek Kanun-i Esâsî adlı ilk Osmanlı anayasası ilân edilmiş ve anayasal düzene geçilerek halk yönetimde temsil hakkı kazanmıştır. Böylece Osmanlı vatandaşlarının hakları, özgürlükleri güvence altına alınarak

⁸ Sıtkı Karadeniz, "Osmanlıdan Cumhuriyet Merkezileşme Politikalarının Aşiret Sistemine Etkileri", **Mukaddime Dergisi**, C: 3, S: 3, Mardin: Artuklu Üniversitesi Yayınları, 2011, s.30-31.

⁹ Bahadır Çelebi, **Osmanlı Devleti'nin Merkezileşmesinde Telgrafın Rolü...**, s.18.

bireyler arasındaki birleşme sağlanacak, adalet egemen kılınacak ve toplumun refahı ile ilerlemesi sağlanacaktı.¹⁰

¹⁰ Gökmen Kantar, “Modernleşme Kuramı Ve Osmanlı İdari Yapısında Modernleşme Süreci Hakkında Bazı Tespitler”, **Stratejik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi**, S: 3, C: 3, 2019, s.369-376.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. NÜFUS KAVRAMI VE OSMANLI DEVLETİ'NDE NÜFUS SAYIMLARI

Arapça'da geçen nefis kelimesinin çoğulu olan nüfus kelimesi “*nefis; ruh, can, hayat*” anlamına gelmekte olup bunun yanında bir coğrafyada yaşayan insanları ifade eder. “*Bir yerde oturan, ikamet eden*” mânasındaki sâkinin çoğulu olan sükkân/sekene de nüfus karşılığında kullanılmaktadır.¹¹ Nüfus sınırları belirlenmiş herhangi bir yerin belli bir tarihte yaşayan insan sayısını saptamaktır.¹² Herhangi bir bölgenin sosyal yapısını araştırabilmek için o bölgede hayatını sürdüren insanların toplumsal özelliklerini ortaya çıkarmak adına nüfus sayımı yapılmaktadır. Yapılan bu sayımın sonucunda da elde edilen veriler o toplumun nicel ve nitel özelliklerini çıkarmada bizlere yardımcı olur.¹³ Bu kelime günümüzde ise eski anlamından uzaklaşmış potansiyel güç ve etki alanı olarak ifade edebileceğimiz bir anlama dönüşmüş¹⁴ ve sınırları belli olan bir sahada belirli bir zaman diliminde

¹¹ Nebi Bozkurt, “Nüfus”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi**, C: 33, Ankara: Diyanet Yayınları, 2007, s.293; Oktay Bozan, **Çermik Kazası Nüfus Defterleri 2659-2660-2668 Nolu Defterler**, İstanbul: Çizgi Kitabevi, 2023, s.11; Oktay Bozan, **1258/1842 Yılı Nüfus Defterine Göre Çüngüş 2**, İstanbul: Çizgi Kitabevi, 2021, s.13; Oktay Bozan, Ayetullah Kızıl, **Ergani Madeni Sancağı Nüfus Defterleri (2668/2669/2670 Nolu Defterler)**, Bursa: Ekin Yayınları, 2023, s.1; Oktay Bozan, Ayetullah Kızıl, **Ergani Nüfus Defteri (2673 Nolu)**, Bursa: Ekin Yayınları, 2024, s.1.

¹² Salih Akyel, Savaş Sertel, “*Osmanlı Nüfus Defterlerinin Tarih Yazımındaki Yeri: 1840 Tarihli Çarsancak Kazası Gayrimüslim Nüfus Defteri Örneği*”, **Journal of History and Future**, C: 1, S: 1, 2015, s.79.

¹³ Âdem Çelebi, **03533 Ve 03534 Numaralı Kırşehir Nüfus Defterleri (Mucur Hacıbektaş) (Transkripsiyon Ve Değerlendirme) H. 1256-H. 1260 (M. 1840 –M. 1844)**, Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2020, s.1.

¹⁴ Burak Aydın, **2784 Numaralı Kars Eyaleti, Kars Sancağı, Kars(Karyeler) Kazası, Müslim Defterinin Transkripsiyonu Ve Değerlendirilmesi**, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, Kars: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2022, s.21.

insanların meydana getirdikleri topluluk olarak tanımlanmıştır.¹⁵ Kısacası nüfus ülkelerin kalkınmasında, tanıtımında, doğal kaynakların çıkarılıp işletilmesinde ve üretim ile tüketim üzerindeki en önemli unsur olup özellikle ülkelerin devamlılığını sağlamada en önemli unsurdur.¹⁶

Tarihsel süreç içinde birçok devletin askerî, idarî ve ekonomik faaliyetlerdeki parasal durumu ortaya çıkarmak adına ihtiyaçları doğrultusunda bazı sayımlar yaptığını görmekteyiz.¹⁷ Genel olarak birçok araştırmacının çalıştıkları bölgelerdeki nüfusun her geçen yüz yılda en az iki katına çıktığını ve aşırı bir nüfus artışından bahsettiklerini¹⁸ düşündüğümüz zaman bu doğrultuda Osmanlı Devleti'nde de bazı istatistikler ve kayıt işlemlerine Kuruluş döneminden itibaren önem verildiğini görmekteyiz. Bu sebeple bu dönemde her otuz yılda bir vergi mükelleflerinin belirlenmesi ve tımarların dağıtımı için bu kayıtlar yenilenmiştir. 16. ve 17. yüz yıllara gelindiğinde ise bu dönemlerin tahrir yüz yılları olarak anıldıklarını görmekteyiz.¹⁹ Osmanlı Devleti'nin önemseydiği bir sistem olan tahrir defterleri, sayım yapılan bölgenin kadılar ile birlikte bu kişilerin teftişi nasıl yapacakları da belirtilmiştir.²⁰ Vergi türleri ile mükelleflerini belirlemek için farklı şehirler zaman dilimlerinde yapılan sayımları içeren defterler olarak da ifade edilen tahrirler²¹ bu yüz yıllarda çiftthane sisteminin de uygulama aracı olarak tutulan bu sistem her bir sancak için ayrı ayrı tutuluyor ve bu şekilde de potansiyel vergi gelirlerinin ortaya çıkarılması için yapıyordu.²² Bu

¹⁵ Mehmet Sami Zümrüt, "Kulp İlçesinin Nüfus Gelişimi Ve Demografik Yapı Özellikleri", **Kulp/Pasur (Tarih-Kültür-Folklor-Coğrafya-İnanç)**, Ed: Canser Kardaş, İstanbul: Kriter Yayınları, 2023, s.1. Elif Yüksel Oktay, "Türkiye Cumhuriyeti'nin İlanından Günümüze Uygulanan Nüfus Politikaları", **Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, Yalova**, 2013, s.32.

¹⁶ Süleyman Demirci, Kazım Kartal, "Osmanlı Nüfus Defterlerinin Tarih Yazımındaki Yeri: 1835 Tarihli Trabzon Vilayeti Maçuka/Maçka Kazâsı Müslim Nüfus Defteri Örneği", **Journal of History Studies Dergisi**, S: 3, C:6, 2014, s.120.

¹⁷ Âdem İbar, **BOA. NFS.d. 3556'YA Göre Orta Anadolu'da Gayrimüslim Nüfus (1830)**, Aksaray: Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019, s.2.

¹⁸ Alpaslan Demir, "16. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Şehir Demografisine Göçlerin Etkisi", **Bilgi Dergisi**, S: 50, Ankara, 2009, s.15.

¹⁹ Âdem Çelebi, **03533 Ve 03534 Numaralı Kırşehir Nüfus Defterleri...**, s.1.

²⁰ Ömer Lütfi Barkan, "Türkiye'de İmparatorluk Devirlerinin Nüfus Ve Arazi Tahrirleri Ve Hâkana Mahsus İstatistik Defterleri (II)", C: 2, **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1940-1941, s.214.

²¹ Burak Aydın, **2784 Numaralı Kars Eyaleti, Kars Sancağı...**, s.14.

²² Âdem İbar, **BOA. NFS.d. 3556'YA Göre Orta Anadolu'da Gayrimüslim...**, s.3.

durum da fonksiyonel bir vergi sistemi gerektirmekteydi. Bunu başarmak amacıyla toprak ve reaya ile ilgili iyi kayıt tutulması temel alınmıştı. 18. ile 19. yüz yılın başlarında bu kayıtların temettuat (kâr, fayda) ve nüfus sayımları şeklinde gerçekleştiğini görmekteyiz. Bu uygulama ile de hayvan ve emlak sayısı ile arazi miktarları belirlenmekteydi.²³ Ancak tüm bunlara baktığımız zaman nüfus sayımlarının daha önce de belirttiğimiz gibi merkezi devleti kurmak için yapıldığını görmekteyiz. Çünkü devlet sayımlar sayesinde önemli bir bilgi deposuna sahip oluyor ve kamu görevlisinin masası başına oturduğunda; ofisindeki belgelere bakarak ücra bir köyün kadastro haritası, nüfusu, vergi mükellefi sayısı, ekili arazilerin miktarı ya da evcil hayvan sayısı gibi bilgilere dahi ulaşabiliyordu.²⁴

Osmanlı Devleti var olduğu ilk andan itibaren nüfus sayımına büyük önem vermiştir. Bünyesine katmış olduğu her bir toprak parçası üzerinde yapmış olduğu ilk işlerden biri de toprak kaydı ve nüfus sayımı olmuştur.²⁵ Çünkü modern bir devlet görev olarak sadece asayişî korumak, vergi toplamak ve asker beslemek değil aynı zamanda hem bu görevleri daha verimli bir şekilde gerçekleştirmek hem de ülkenin bütün insani ve fiziki kaynaklarını kontrol edip merkezde toplanan bir bilgi deposuna ihtiyaç duyduğu için nüfus sayımları oldukça önemliydi.²⁶ Çünkü siyasî bir otorite yönettiği ülkenin idar, ekonomik ve askerî yapısını düzenlemek veya mevcut düzeni daha sağlıklı bir şekilde yürütmek amacıyla nüfus miktarı ve nüfus özelliklerini tespit etme ihtiyacı duyar.²⁷ Bunun yanında özellikle 19. yüzyılda devam eden savaşlar ve iç isyanlar ile ekonomik zorluklar devletin bazı konularda köklü değişimler yapmasını zorunlu hâle getiriyordu. Bu sebeple de Ragıp Efendi tarafından Padişah II. Mahmud’a bir layiha sunuldu. Layihada, her sancak ve kazâyâ uygun şartlara hâkim memurların tayin edilmesi ve bu kişilerin de köy ahalisinin sahip olduğu hane, bağ, bahçe, arazi, çiftlik vs.

²³ Âdem Çelebi, **03533 Ve 03534 Numaralı Kırşehir Nüfus Defterleri**, s.1.

²⁴ Bahadır Çelebi, **Osmanlı Devleti’nin Merkezileşmesinde Telgrafın Rolü...**, s.13-14.

²⁵ Enver Ziya Karal, **Osmanlı Tarihi (Nizam-ı Cedid ve Tanzimat Devirleri) (1789-1856)**, C: 5, Ankara: TTK, 2007, s.155.

²⁶ Bahadır Çelebi, **Osmanlı Devleti’nin Merkezileşmesinde Telgrafın Rolü...**, 33.

²⁷ Mehmet Güneş, “Osmanlı Dönemi Nüfus Sayımları ve Bu Sayımları İçeren Kayıtların Tahlili”, **Akademik Bakış Dergisi**, S: 15, C: 8, Ankara, 2014, s.222.

mülklerinin tek tek isim ve unvanlarıyla defterlere kaydedilmesi talep edilmekteydi.²⁸ II. Mahmud döneminde 1826 yılında Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması ve yerine kurulan Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye ordusunun kurulması Osmanlı Devleti'nin maddî ve manevî gücüne bağlıydı. Bunun için ise ülkedeki her türlü kaynağın tespit edilmesi gerekiyordu. Bu gaye ile modern anlamda ilk nüfus sayımı 1828-1829 tarihinde yapıldı.²⁹ Hakiki mânâda ilk nüfus sayımı ise 1830'da başlayıp 1831'de gecikme ile tamamlanan sayımdır. Günümüzdeki nüfus sayımlarının dayandığı prensipler açısından 1831 nüfus sayımı büyük önem arz etmektedir. Yaklaşık 85 üst kademe memurun, görevlendirilmesi 1831 sayımına atfen büyük bir önemi göstermekte³⁰ hatta bu sayımının sonuçlarını sağlıklı bir şekilde de değerlendirebilmek için Ceride-i Nüfus Nezareti kurulmuştur.³¹ Devlet bu sayımı o kadar çok önemsiyordu ki nüfus istatistiklerinin toplanmasını ve bununla ilgili bütün konuları geçmişteki görkemli günlere dönmek için belli başlı reformalar olarak görüyorlardı.³² 1831 yılındaki bu sayım ile beraber ayrıca Osmanlı'nın bir de haritası yapılarak bütün kaza, nahiye ve sancaklar da tesbit edilmiştir.³³ Bu sayımın en önemli yönü ise mülk ve arazi sayımından ziyade askerlik ve vergi mükelleflerinin belirlenmesi idi.³⁴ Burada özellikle de Asakir-i Mansure-yi Muhammediye ordusuna alınacak olan asker potansiyelini ortaya çıkarmak daha büyük önem arz ediyordu.³⁵ Bu bakımdan

²⁸ Süleyman Demirci, Kazım Kartal, **Osmanlı Nüfus Defterlerinin Tarih...**, s.121-122.

²⁹ Mehmet Başaran, "1830 – 1842 Yılları Arasında Nüfus Defterleri Kapsamında Ödemiş Ve Köyleri", **Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C:4, S:3; Âdem Çelebi, **03533 Ve 03534 Numaralı Kırşehir Nüfus Defterleri...**, s.1-2; Âdem İbar, **BOA. NFS.d. 3556'YA Göre Orta Anadolu'da Gayrimüslim...**, s.4-5; Mehmet Güneş, **Osmanlı Dönemi Nüfus Sayımları ve Bu Sayımları...**, s.226.

³⁰ Ozan Erman, **2587-2588 Numaralı (H. 1247/ M. 1832) Harput Sancağı Arapgir Kazası Müslüman-Gayrimüslim Nüfus Defterlerinin Transkripsiyonu Ve Karşılaştırmalı Değerlendirmesi**, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Batman: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019, s.27.

³¹ Mübahat S. Kütükoğlu, "1830 Sayımına Göre Mentеше Sancağında Hane Nüfusu", **Osmanlı Araştırmaları Dergisi**, S: 23, Ed: Halil İnalçık, İsmail E. Erünsal, Heath W. Lowry, Feridun Emecen, Klaus Kraiser, İstanbul: 29 Mayıs Üniversitesi Yayınları, 2003, s.75.

³² Kemal Karpat, **Osmanlı Nüfusu 1830-1914**, İstanbul: Timaş Yayınları, 2010, s.62.

³³ Fazıla Akbal, " 1831 Tarihinde Osmanlı İmparatorluğunda İdari Taksimat Ve Nüfus", **Belleten Dergisi**, S: 60, C: 15, Ankara: TTK Yayınları, 1951, s.618.

³⁴ Âdem Çelebi, **03533 Ve 03534 Numaralı Kırşehir Nüfus Defterleri**, s.1-2.

³⁵ Adnan Çimen, "Sayım, Kayıt Düzeni ve Teşkilatlanma Açısından Osmanlıda Nüfus Hizmetleri", **Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 14/3 Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları, 2012, s.194; Mübahat Kütükoğlu, **1830 Sayımına Göre...**, s.76.

sadece erkek nüfus üzerinde yapılan bu sayım ile de sayısal verilerin yanında boyu, sakalı, yaşı, mesleği gibi fiziksel ve çeşitli özellikleri ile kişiler kayıt altına alındı.³⁶ Bu sayımda netice olarak Osmanlı Devleti'nin toplam erkek nüfusu 3.722.738 olarak ortaya çıkmıştır.³⁷ Bu sayımda ilginç olan bir durum ise bazı sayımın amaçlarının insanların anlamayacakları şekilde yapılmış ve bu durumun da özellikle belirtilmiş olmasıdır. Sayımda 8 yaşın altındakiler asgar (en küçük), 8 ile 15 yaş arasındakiler sagir (küçük), 15 ile 40 yaş arasındakiler şab- emred (sakalsız), 40 ile 60 yaş arasındakiler sinni vusta (orta yaşlı) ve 60 yaş üstündekiler pir (yaşlı) olarak kaydedilmişlerdir.³⁸ Ayrıca 1835 yılında tamamlanan bu sayıma Karaman Eyaleti ve kendisine bağlı olan Konya, Karaman, Aksaray ve Niğde sancaklarından başlanılmıştı. Yapılan bu sayımda dinî ayırım göz önünde bulundurularak sancak, kaza, nahiye ve çiftliklerde yaşayan halk Müslim ve gayrimüslim olarak iki farklı grup olarak sayımda yer almıştı. Müslümanlar askerlik için sayıma tutulurken gayrimüslim nüfus ise vergi miktarı bakımından sayılmıştı. 1830-1845 yılları arası sayımlar devam edip Müslim ve gayrimüslim nüfus ayrı ayrı defterler olarak kayıt altına alınmıştı.³⁹ Bu tarihlerde tutulan defterlerin benzer şekilde tutulmadığı görülmektedir. Mesela bir defterde kişilerin saç, sakal, burun, boy, kaş gibi fiziksel özelliklerine değinirken başka bir defterde ise kişilerin hiçbir fiziksel özelliğine değinilmediği görülmektedir. Yine bunların yanında bir defterde kişilerin doğum tarihleri yazılırken başka bir defterde yazılmaması, bazılarında hane numaraları varken bir kısmında olmaması ve kimin hangi haneye mensup olduğunun anlaşılamaması gibi karmaşıklıklar da mevcuttur. Ancak İstanbul ile ilgili nüfus defterlerine baktığımız zaman taşraya göre çok daha düzenli tutulduğunu görmekteyiz. Mesela zanaat ve

³⁶ Âdem Çelebi, **03533 Ve 03534 Numaralı Kırşehir Nüfus Defterleri**, s.1-2.

³⁷ *Bu rakamları Karpat çok düşük görüpyine de elindeki veriler ışığında erkek nüfusu 3.722.738 olarak vermiştir. Bu rakama da kadın nüfus eklendiği zaman 7,5 milyon gibi bir Osmanlı nüfusu olduğundan bahstmektedir. Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Kemal Karpat, **Osmanlı Nüfusu 1830-1914**, s.70-72*

³⁸ Kemal Karpat, **Osmanlı Nüfusu 1830-1914**, s.64.

³⁹ Âdem İbar, **2784 Numaralı Kars Eyaleti, Kars Sancağı...**, s.6; Burak Aydın, **2784 Numaralı Kars Eyaleti, Kars Sancağı...**, s.24.

esnaf grupları için ayrı defterler tutulmuştur. Kişiler babasına ya da boy, bıyık, sakal, ten ve göz rengi gibi özelliklere göre vasıflandırılmışlardır.⁴⁰

Osmanlı Devleti'nin Avrupa'da 15.500.000, Trablusgarp, Tunus, Fizan ve Mısır'da 16.050.000 ve Afrika'da 3.800.000 toplam nüfus 35.350.000 olarak ortaya çıkmıştır.⁴¹ 1844 sayımından sonra yapılan sayımların ise memurların sayım yerine gitmemesi ve askerlikten kaçmak isteyenlerin doğru bilgiler vermemesi nedeniyle sağlıklı bir şekilde yürütülemediği anlaşılmıştır.⁴² Bu doğrultuda 1852'de Rumeli'de, 1856'da Anadolu ve Suriye'de nüfus sayımları yapıldığını görmekteyiz. Bunun yanında 1870 yılında da genel bir nüfus sayımı için çeşitli çalışmalar yürütülmüş olsa da bu sayımın gerçekleşmediğini görmekteyiz. Ülkede yaşanan karışıklıkların dinmesi ile beraber Şurayı Devlet (Danıştay)'in hazırlamış olduğu Sicil-i Nüfus Nizamnamesi 4 Eylül 1881'de yürürlüğe girince 1881-1882 yıllarında yeni sayım ve kayıt çalışmalarına tekrardan başlanmıştır. Ancak çalışmaların uzun sürmesi sebebiyle sayım çalışmaları pek çok vilayette 1886-1887 yıllarına kadar tamamlanamazken İstanbul'da ise 1885'te ancak tamamlanabilmiştir. 1893 tarihinde yapılan sayım ise padişaha ayrıntılı rapor sunulması sebebiyle Osmanlı tarihinde modern anlamda yapılan ilk sayım olarak kabul edilmektedir. Osmanlı'nın yaptığı son sayım ise 14 Mart 1914 tarihinde Birinci Dünya Savaşı öncesi yapılan sayımdır.⁴³ Netice olarak nüfus sayım hizmetlerini ilk başlarda Ceride-yi Nüfus Nezareti üstlenirken bu kurum 1884 yılına gelindiğinde Nüfus-ı Umumiyye Müdüriyeti'ne dönüşmüştür. 1889 tarihinde de Sicil-i Nüfus-ı Ahali-yi İdare Umumiyyesi olmuştur. 1914 yılına gelindiğinde de Nüfus Müdüriyeti Umumiyyesi adını almıştır. Ayrıca 1905 yılında genel nüfus yazımıyla elde edilen kayıtlar ve bunun yanında 1914 tekrardan düzene sokulan Sicil-i Nüfus

⁴⁰ Oktay Bozan, "1258/1842 Tarihli Çüngüş Nüfus Defterine Göre Çüngüş Kazasının Sosyal Ve Ekonomik Durumu", *Şarkiyet İlmî Araştırmalar Dergisi*, C:13, S:1, 2021, s.403.

⁴¹ Adnan Çimen, *Sayım, Kayıt Düzeni ve Teşkilatlanma Açısından...*, s.196.

⁴² Burak Aydın, *2784 Numaralı Kars Eyaleti, Kars Sancağı...*, s.25.

⁴³ Adnan Çimen, *Sayım, Kayıt Düzeni ve Teşkilatlanma Açısından...*, s.196-198.

Kanunu Cumhuriyet dönemindeki nüfus sayım hizmetlerinin de temeli olarak ortaya çıkmıştır.⁴⁴

Nüfus Defterlerinden, sayımların yapıldığı dönemdeki meskûn mahalle ve köylerin isimleri öğrenilmektedir. Böyle bir durum yerleşim yerleriyle ilgili araştırmaları kolaylaştırmaktadır. Bu defterlerde kişilerin mesleklerinin kaydedilmiş olması, ülke içinde, mesleklerin dağılımı konusunda bilgi edinilmesine imkân sağlamaktadır. Soyadın kullanılmadığı dönemlerde kişilerin lakaplarıyla tanındığı bir gerçektir. Böylece kimin hangi sülaleden geldiği de anlaşılabilmektedir. Fakat defterlerin tümünde kişi lakaplarına yer verilmemiştir. Defterlerden aile yapılarıyla ilgili ayrıntılar elde edilebilmektedir. Yerleşim yerlerinde kaç ailenin küçük aile veya kaç ailenin geniş aile olduğu tespit edilmektedir. Nüfus Defterlerinde hanelere ve kişilere numaralar verilmiştir. Böylece kimin hangi haneye mensup olduğu rahat bir şekilde anlaşılabilmektedir. Fakat tüm defterler bu şekilde tutulmamıştır. Nüfus Defterlerinde genel itibariyle, köy veya mahallenin imam, rahip, muhtar ve çeribaşısının kim olduğu belirtilmiş, bunlar defterin ilk sıralarına yazılmıştır. Böylece, yoklamanın yapıldığı tarihte mahalle ve köylerin mülki ve dini işlerinden kimlerin sorumlu olduğunun tespit edilmesi, araştırmacılar açısından daha kolay hale gelmiştir. Türkçe kelimeler yerine sıklıkla Arapça ve Farsça kökenli olan yekçeşm, alîl, mücrim, amed, reft, fevt, amel-mânde ve reaya gibi kelimeler tercih edilmiştir. Ayrıca “Mehmet oğlu Hasan” şeklinde bir kullanım yerine Arap kültüründe olduğu gibi “Hasan ibni Mehmet”, “İkinci Muhtar” biçiminde bir kullanım yerine “Muhtar-ı Sâni” şekli tercih edilmiştir. Nüfus defterlerinde bu şekilde bir dilin kullanılmasında, yıllarca sürmüş olan kültürel değişimin yanında tahrirlerin medrese mezunu kişilerce yapılmış olması da etkilidir. Defterlerde kişiler boylarına göre “uzun”, “orta” ve “kısa” olmak üzere vasıflandırılmıştır. Böyle bir sınıflandırma defterlerden toplumun boy durumuyla ilgili istatistiksel bilgilerin çıkarılabilmesine imkân tanımaktadır. Fakat “uzun” ve “kısa” gibi vasıflandırmalarda hangi ölçütlerin temel alındığı belirtilmemiştir.⁴⁵ Günümüzde ise nüfus sayımlarının temel

⁴⁴ Âdem Çelebi, **03533 Ve 03534 Numaralı Kırşehir Nüfus Defterleri**, s.3.

⁴⁵ Oktay Bozan, **1258/1842 Tarihli Çüngüş Nüfus Defterine Göre Çüngüş...**, s.403-404.

nedeni nüfusun cinsiyet, yaş, medeni durum, din, dil, doğurganlık, meslek, eğitim gibi temel niteliklere göre yapısını öğrenmektir.⁴⁶

2. MARDİN TARİHİNE KISA BİR BAKIŞ

2. 1. Mardin Adının Anlamı ve Coğrafyası

Kadim bir tarihi olan Mardin adı Süryani belgelerinde Marde,⁴⁷ Arapça belgelerde ise Mâridin olarak geçmektedir. Bunun yanında İran hükümdarı Ardeşir tarafından bu bölgeye yerleştirilen Mardeler zamanında ise bu şehre “Kaleler” anlamına gelen Merdin denildiği söylenmektedir.⁴⁸ Sözü edilen bu kalenin rivayete göre eski adı da "Kal'atu' Gurrab" yani “Karga Kalesi” olarak ifade edilmektedir. Bu şehre Mardin denmesinin bir sebebi de İran hükümdarlarından birinin adı Mardin olmasıdır.⁴⁹ Mardin şehri Kürtçede “Mêrdin” olarak ifade edilir.⁵⁰ Bunun yanı sıra Mardin, Asur kitabelerinde geçen “Nirbu” coğrafi terimi olarak anılan Tûr Abdin bölgesinin de orta kısmı olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bu kavram Roma kaynaklarında ilk kez “Maride”, Ermeni kaynaklarında ise “Merdin” geçmektedir.⁵¹

Mardin şehri, Mazıdağı eşliğinin Dicle Nehri kısmına bakan tarafından Habur çayı kaynaklarına kadar olan bölgede bir geçit üzerinde kurulmuştur.⁵² Mardin’in doğusunda kalan ve Tûr Abdin veya Kaşyari Dağı olarak bilinen bu

⁴⁶ Komisyon, **Nüfus ve Nüfusun Yapısı**, Ankara: TC Başbakanlık Devlet Plânlama Teşkilatı Yayınları, 1994, s.1.

⁴⁷ *Süryani dilinde Marde kelimesi “iki kale” anlamına gelmektedir. Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Hakan Ari, XIX. Ve XX. Yüz Yıllarda Mardin Ve Çevresinde Misyonerlik Faaliyetleri*, Mardin Artuklu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Mardin: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019, s.9.

⁴⁸ Ayşegül Kılınç, **Şer’iyye Sicillerine Göre Mardinli Kadınların Hukuki Ve Sosyo-Ekonomik Durumu (M.1841-1894)**, Mardin Artuklu Üniversitesilisansüstü Eğitim Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Mardin: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2021, s.10.

⁴⁹ Abdulgani Efendi (Abdulgani Fahri Bulduk), **Mardin Tarihi**, Ed., Burhan Zengin, Ankara: Başbakanlık Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma idaresi Başkanlığı Yayınları, 1999, s.5.

⁵⁰ Ayşegül Kılınç, **Şer’iyye Sicillerine Göre Mardinli Kadınların Hukuki...**, s.11.

⁵¹ Nejat Göyünç, **XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1969, s.2-3.

⁵² Danyal Tekdal, **208 Numaralı Mardin Şer’iye Sicili (Metin Transkripsiyonu ve Değerlendirme)**, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi Ve Sanatları Anabilim Dalı İslam Tarihi Bilim Dalı, Diyarbakır: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2009, s.15.

bölge⁵³ ayrıca Mardin eşiği olarak da adlandırılmıştır.⁵⁴ Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Mardin şehri 8891 km²' lik bir alanı kaplayıp Tur Abdin bölgesinin batısında, Diyarbakır ve Nusaybin yoluna hâkim kısımlarda ve Mardin Dağı'nın da zirvesinin de yaklaşık 100 m. aşağısında kurulmuş bir şehirdir.⁵⁵ Ancak El-Cezire coğrafyasının Diyarbakır bölgesinde yer alan bu şehrin ne zaman ve nasıl kurulduğu konusunda net bir bilgi bulunmamaktadır.⁵⁶

2.2. Osmanlı'ya Kadar Mardin

Mardin şehrine süreç içerisinde kronolojik olarak antik dönemden 4. yüz yıla kadar Subariler,⁵⁷ Sümerler, Akadlar, Babiller, Persler ve Makedonlar sırasıyla hâkim olmuşlardır.⁵⁸ Bu şehir ve bölge önce Roma daha sonra da Bizanslıların Sâsânîlerle olan (224-642) mücadelelerinde önemli bir yere sahip olmuştur. Bu sebeple de II. Constantius zamanında Sâsânî baskınlarını önleyebilmek için buraya iki kale inşa ettirmiş ve sonra da Nusaybin'den Ceylânpınar'a olan bütün bölgeyi daha merkezî bir şehir olan Amid (Diyarbakır)'e bağlamıştır.⁵⁹ Şehrin yerleşimin merkezinin çekirdeğini oluşturan kaleler Mardin dağlarının zirvesinde içinde asker barındırıp kalın surlarla çevrili ve stratejik önemi fazla olan bir yapılardır.⁶⁰

Mardin'in de içinde bulunduğu bölgenin Bizans ve Sasani mücadelelerinde çatışma alanı olması durumu İslâm ordularının bölgeye geldiği 7. yüzyılın ortalarına kadar sürmüştür.⁶¹ Mardin şehrinin İslâm

⁵³ Hilal Arslan, **Artuklular Döneminde Mardin**, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019, s.12.

⁵⁴ Mehtap Nasıroğlu, **Batılı Seyyahların Gözüyle Mardin Ve Çevresi (Mardin, Nusaybin Ve Hasankeyf)**, Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Ortaçağ Tarihi Bilim Dalı, Şanlıurfa: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2010, s.5.

⁵⁵ Ayşegül Kılınç, **Şer'iyye Sicillerine Göre Mardinli Kadınların Hukuki...**, s.11.

⁵⁶ Mehtap Nasıroğlu, **Batılı Seyyahların Gözüyle Mardin...**, s.8.

⁵⁷ Ezgi Yekbun Aksu, Ayşegül Altınörs Çırak, "Mardin Tarihi Kent Dokusunda Form Değişiminin İncelenmesi", **Türkiye Kentsel Morfoloji Araştırma Ağı II. Kentsel Morfoloji Sempozyumu Bidirisi**, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 2018, s.727.

⁵⁸ Tekdal, **208 Numaralı Mardin Şer'iye Sicili...**, s.16.

⁵⁹ Nejat Göyünç, **XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı**, s.6.

⁶⁰ Ayşegül Kılınç, **Şer'iyye Sicillerine Göre Mardinli Kadınların Hukuki...**, s.12.

⁶¹ Fasih Dinç, "İslâm İnşâ Hukukunun Mardin Kent Mekânına Yansıması (11.-19. yy)", **Mukaddime Dergisi**, S:2, C: 12, Mardin: Artuklu Üniversitesi Yayınları, 2021, s.311.

ordularının denetimine geçmesi 639 yılında Hz. Ömer döneminde İyâd b. Ganem komutasında gerçekleşmiştir.⁶² Şehir 750-751 senelerinde Beni Rebia kabilesinin reisi Burayka adlı kişinin elinde olduğu bilinmektedir. Daha sonra Arap emirlerinden Hamdan bin Hamdun tarafından 873 senesinde ele geçirilen Mardin şehri 895 yılında Abbasî halifesi Mu'tezid döneminde tekrardan ele geçirilmiştir. Daha sonra 978 yılında Humaydiye Kürtlerinden olan ve “Bâz” lâkabı ile tanınan Mervanî hanedanlığının atalarından olan Ebu Abdullah el-Huseyn b. Dustak'ın hâkimiyetine girmiştir. Selçuklular döneminde ise Melikşah döneminde 1086 yılında artan fetih hareketleri ile Anadolu'da birçok yer ele geçirilmiştir. Bu tarihte Mervanilerin elinde bulunan Hısn-ı Keyf (Hasankeyf), Mardin, Amid (Diyarbakir) ve Cizre gibi şehirler ele geçirildi. Ancak bu durum fazla uzun sürmeyip Melikşah'ın ölümü ile başlayan iç karışıklıklar sebebiyle Mardin şehri şehre yaklaşık 300 yıl hükmedecek olan Artuklular tarafından ele geçirildi. Bu dönemde 1106 yılına gelindiğinde Tabaka-i Ilgaziyye adı verilen Mardin kolu kurulmuştur. Artuklular döneminde Mardin şehri oldukça gelişmiş ve ayrıca Mardin kolu Haçlılar ile Selçukluların girişmiş olduğu mücadelelerde önemli bir yere de sahip olmuştur. Bölge tarihi üzerinde önemli etkiler bırakmış olan Eyyûbî Devleti'nde Selahaddin Eyyubi döneminde Mardin şehrinin 10 km. batısında bulunan Harzem'e kadar gelinmişse de şehir ele geçirilememiştir. Ancak 1232 tarihine gelindiğinde Eyyûbîler Melik el-Kâmil zamanında hem bütün Diyarbakir bölgesini hem de Mardin'i ele geçirerek burada bir süre hâkimiyetini sürdürmüştür.⁶³

Mardin'in etrafının daha güçlü surlarla çevrili olmasının yanında bir de bu surların etrafında hendeklerin olduğu ve bu sebeple de şehrin savunmasında büyük önem arz ettiği belirtilmektedir.⁶⁴ Bu durumun bilinciyle de Moğol İlhanlı Devleti'nde Hülagü Han döneminde Mardin emiri Necmeddin Gazi itaate davet edilmiştir. Ancak Necmeddin Gazi ise tarafsızlığını koruyup bu teklifi reddedince 1258 yılında Mardin şehri Hülagü'nün oğlu Yaşmut tarafından 8 ay süreyle muhasara edilmiş ve şehirde

⁶² Abdulgani Efendi, **Mardin Tarihi**, s.6.

⁶³ Nejat Göyünç, **XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı**, s.7-9.

⁶⁴ Hakan Ari, **XIX. Ve XX. Yüz Yıllarda Mardin Ve Çevresinde...**, s.16.

açlık ve hastalık ortaya çıkınca İlhanlıların Moğolların hâkimiyeti kabul edilmek zorunda kalınmıştır.⁶⁵ Şehirde Moğolların bir başka hâkimiyeti ise Timur Devleti döneminde gerçekleşmiştir. Timur Mardin'i almak için saldırı girişiminde olduğunu görmekteyiz. Ancak birkaç girişimden sonra Timur Mardin'i kuşatıp Sultan İsa'yı esir edip 1404 yılında şehri ele geçirmiştir.⁶⁶ Daha sonraları ise 1409 yılında Karakoyunlu Kara Yusuf'un Mardin'i ele geçirmesi ile başlayan Karakoyunlu hâkimiyeti 1432 yılına kadar devam etmiştir. Şehirde Akkoyunluların hâkimiyeti ise 16. yüz yılın başlarına kadar devam etmiştir. Akkoyunlulardan sonra ise 1508 yılında bu bölgeye Safevîler hâkim olmuştur.⁶⁷

2.3. Osmanlı Döneminde Mardin

Osmanlı Devleti için Anadolu'nun doğusunu almak demek İran'ı köşeye sıkıştırmak demektir. Bu yüzden bölgede büyük bir önem arz eden Diyarbakır ve çevresinin alınması gerekiyordu.⁶⁸ Osmanlı Devleti'nin Mardin ve çevresini ele geçirmesi Yavuz Sultan Selim'in izlemiş olduğu doğu siyasetinin bir parçası olarak Şah İsmail ile giriştiği Çaldıran Savaşı (1514) sonrası izlediği politikalar ile ilgilidir. Bu politikanın bölgede uygulanması ve bölgenin denetim altına alınmasında en önemli etkiye sahip olan kişi de İdris-i Bitlisî olmuştur. İdris-i Bitlisî bölgedeki birçok Kürt aşiretlerinin Şah İsmail'e karşı ayaklanmasını sağlamıştır.⁶⁹ Özellikle İdris-i Bitlisî'nin girişimleri ile bölgenin alınmasında sulhe dikkat edilmiştir. Bu hususta kendisi bizzat aşiret reisleri ile görüşerek Kürt beylerini Osmanlı tarafına çekmiştir. Sonuç olarak da Osmanlı'nın Mısır seferi dönüşünde Mardin'in de içinde bulunduğu birçok şehir alınmış ve 3 yıllık bir süreç içerisinde bölgede Osmanlı denetimi kurulmuştur.⁷⁰

⁶⁵ Danyal Tekdal, **208 Numaralı Mardin Şer'iye Sicili...**, s.18.

⁶⁶ Abdulgani Efendi, **Mardin Tarihi**, s.90-91.

⁶⁷ Nejat Göyünç, **XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı**, s.13-14.

⁶⁸ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, C: 2, Ankara: TTK, 2016, s.273.

⁶⁹ Nejat Göyünç, **XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı**, s.15-19.

⁷⁰ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, C: 2, s.275-276.

Osmanlı hâkimiyeti döneminde genel anlamda Mardin'de önemli bir hadise meydana gelmemiştir.⁷¹ Ancak yine de 1832 yılında Mardin'de bir aşiret ayaklanması yaşanmış ve bunun sonucunda şehrin idaresi Millî Aşireti üyelerinin eline geçmiştir.⁷² Osmanlı denetiminde 19. yüz yılın başına gelindiğinde Mardin şehri de birçok şehir gibi voyvodalık ile yönetilmekteydi. Bu bağlamda Mardin'deki yöneticiler 1837 yılına kadar voyvoda, bu tarihten itibaren de mütesellim olarak geçmektedir.⁷³ Aslında Mardin Osmanlı idaresi açısından sancak ve kaza statüsünde olduğu için bu yöneticiler merkezden atanan yöneticiler olsa da ayrıca bu kişilerin birey, cemaatler ve iktidar tarafından yüklenilen kimlikleri ile bölgede tanınıyorlardı.⁷⁴ 1840 tarihine gelindiğinde Mardin, zaman zaman Musul'a bağlanmış 1845 yılında da Mardin'den tekrar sancak olarak bahsedilmiştir. Daha sonra 1869 tarihinde Diyarbekir'e bağlı bir sancak haline getirilmiş ve bu durum Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna kadar devam etmiştir.⁷⁵

Mardin, Diyarbekir'den sonra bölgenin nüfus olarak en kalabalık kenti idi.⁷⁶ Şehrin kimliğinin ortaya çıkmasında rol oynayan Bizans'tan sonra şehirde denetim kuran Müslüman devletler döneminden itibaren de şehrin Hristiyan nüfusun günümüze doğru giderek azaldığı görülmektedir.⁷⁷ Genel etnik yapı olarak ise Asurî, Süryani, Kürt, Ermeni ve çok az Rum'un yanında göçlerle gelen Arap ve Türkmenler de şehirde bulunmaktaydı.⁷⁸

2.4. İdarî ve Siyasî Durum

Mardin bölgede Osmanlı hâkimiyeti ile birlikte 1518 yılında Mardin şehrinin de bağlı olduğu Diyarbekir vilâyeti 12 livadan oluşturulmuştur. Bunlar: Âmid, Mardin, Ruha, Siverek, Sincar, Berriyecik, Ergani, Harput,

⁷¹ Mehtap Nasıroğlu, **Batılı Seyyahların Gözüyle Mardin...**, s.12.

⁷² Nejat Göyünç, **XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı**, s.46-47.

⁷³ Hakan Ari, **XIX. Ve XX. Yüz Yıllarda Mardin Ve Çevresinde...**, s.20.

⁷⁴ İbrahim Özcoşar, "Şehir ve Kimlik: Mardinli Kimliklerin Tarihi Arka Planı", **Kadim Akademi Sosyal Bilimler Dergisi**, C:1, S:1, 2017, s.5.

⁷⁵ Nejat Göyünç, **XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı**, s.47.

⁷⁶ Suavi Aydın, Kudret Emiroğlu, Oktay Özel, Süha Ünsal, **Mardin (Aşiret Cemaat Devlet)**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2019, S.190.

⁷⁷ Hakan Ari, **XIX. Ve XX. Yüz Yıllarda Mardin Ve Çevresinde...**, s.10.

⁷⁸ Abdulgani Efendi, **Mardin Tarihi**, s.278.

Çermik, Arapkir, Kiğı ve Çemişgezek'tir.⁷⁹ Aslında Mardin'in Osmanlı döneminde Diyarbakır'a bağlı olması sadece bu dönemde değil aynı zamanda coğrafi şartlardan dolayı Bizanslılar, İlhanlılar gibi devletler döneminde de uygulanan bir vaziyetti.⁸⁰ Aynı tarihte Mardin sancağına bağlı yerler içerisinde ise Mardin kazası ile beraber Nusaybin ve Savur nahiyeleri gösterilmektedir. 1526 yılına gelindiğinde ise Mardin, Savur ve önce liva iken daha sonra kazaya dönüştürülen ve Mardin sancağına bağlanan Berriyecik bu sancağın kazaları içerisinde yer almaktadırlar. Daha sonra 1557 yılında Mardin, Âmid livasına bağlı bir nahiye olmuş, 1564 yılında ise bir kaza, 18. yüz yılda da Bağdad'a bağlanmıştır.⁸¹

Çalışmamızın temelini oluşturan Mardin Müslim Nüfus Defteri'nin tutulduğu tarih 2 Haziran 1846 tarihidir. Bu tarihten 23 yıl sonra 1869'de Diyarbakır Salnamesi de tutulmaya başlanmıştır. Bu kayıtlarda Mardin, livâ yani sancak olarak geçmektedir. Mardin merkez ve buraya bağlı kazalar olan Cizre ve Midyat olup buralara bağlı birçok nahiye ve köy bağlı bulunmaktadır.

Tablo 1: 1869 Tarihli Diyarbakır Salnamelerinde Mardin'in İdarî Yapısı

Kazalar	Nahiyeler	Köy Sayısı	Nahiyeler	Köy Sayısı
	Şehir Etrafı	17	Çıllıoğa	--
	Hass-ı Hümayun	15	İlyan	51

⁷⁹ T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Komisyon, **998 Numaralı Muhâsebe-İ Vilâyet-İ Diyâr-İ Bekr Ve 'Arab Ve Zü'l-Kâdiriyye Defteri (937/1530) I**, Ankara: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, 1998, s.1; Nejat Göyünç, **XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı**, s.35

⁸⁰ Hakan Ari, **XIX. Ve XX. Yüz Yıllarda Mardin Ve Çevresinde...**, s.19; Nejat Göyünç, **XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı**, s.37.

⁸¹ Nejat Göyünç, **XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı**, s.38-45.

Mardin	Dara	4	Hasenan	15
	Mirsinan	13	Hams	--
	Kuçıkan	4	Diyetlu	5
	Berivan	3	Şithan	3
	Nusaybin	14	Mazıdağı	3
	Bunesri	15	Ğurs	11
	Pokar Ali	15	Lif	5
	Eznavur	74		
Midyat	Midyat	7	Dermemikan	23
	Habısbînî	14	Basabrin	12
	Hisar	8	Çelik	31
	Kolıkân	16	Seyyidân	8
	Arnas	5	Salihan	10
	Habbab	12	Basıbrin	3
	Zaz	29	Savur	25

	Kercevs	9	Sürgücü	20
	Raman	10	Ömerkan	34
	Hasankeyf	5	Mezizah	15
	Alikan	10	Kurâ-i Selâse	30
	Mahalmi	21		
Cizre	Cizre	--	Şehir Etrafı	12
	Kurâ-i Selâse	3	Peşhabur	5
	Şahpesend	6	Alikan	7
	Hasenan	44	Azerkan	24
	Ömerkan	9	Harunan Baki	9
	Fenek Bağı	7	Şekâkân	12
	Harun Baş	8	Alevân	9
	İmarân	10	Şah	15
	Zibari	4	Hacı Behram	--

	Bersivi	17	Bazmir	12
	Zıhberi	5	Piş Tekur	13
	Koban	9	Korkil	9 ⁸²

16. yüz yılda Mardin kazası Savur ve Nusaybin kasabalarına bağlı olan 247 adet köy bulunmaktaydı.⁸³ Ancak tablodan da anlaşılacağı üzere geçen yüz yıllar içerisinde Mardin'in nüfus artışına paralel yerleşim yerlerinde de artış görülmüştür. Buna göre Mardin'e bağlı 19 nahiye ve 262 köy; Midyat'ta 22 nahiye ve 357 köy; Cizre'de 23 nahiye ve 249 köy bulunup genel toplam ise 64 nahiye ve 848 köyden oluşmaktadır. Ayrıca Mardin'in 1877 yılındaki Diyarbakır Salnâmeleri'ndeki kaza, nahiye ve höy sayıları incelendiği zaman yine yukarıdaki tabloyla birkaç köy sayısı dışında herhangi bir değişiklik yaşanmadığı görülmektedir.⁸⁴ 1880-1893 tarihleri arasında Osmanlı'da Düyun-ı Umûmiye'de görev yapmış olan Fransız coğrafyacı ve gezgin Vital Cuinet bu tarihlerde Osmanlı coğrafyasını gezerek önemli veriler toplamış ve bunları 1891 tarihinde yayınlamıştır. Bu geziler içerisinde Mardin de yer almaktadır. Vital Cuinet'e göre köy sayısı Mardin merkezde 105, Nusaybin'de 240, Cizre'de 210, Midyat'ta 410 ve Savur'da 97 olmak üzere toplamda 1062 olarak verilmiştir.⁸⁵ Bu rakamlar salnamelerde geçen rakamlarla kıyaslandığında Cizre kazası için yakın rakamlar olsa da Mardin merkez ve Midyat için ise uyuşmamaktadır. Çünkü salnamelerde Mardin merkezde köy sayısı 262 iken Vital Cuinet bu rakamı 105 olarak vermiştir. Yine salnamelerde Savur, Midyat'a bağlı olup toplamda 357 köy verilirken

⁸² **Diyarbakır Salnameleri (1869-1905)**, Haz. Ahmet Zeki İzgözer, C: 1, İstanbul: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Yayınları, 1999, s.78-79.

⁸³ Nejat Göyünç, **XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı**, s.56.

⁸⁴ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. **Diyarbakır Salnameleri (1869-1905)**, C: 3, s.105-106.

⁸⁵ Vital Cuinet, **La Turquie D'asie Geographie Administrative**, Ed: Ernest Leroux, Paris, 1891, s.494.

Vital Cuinet burakamları Midyat'ta 410 ve Savur'da 97 olmak üzere toplamda 507 köy olarak vermektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

3739 NOLU MARDİN NÜFUS DEFTERİ

1. Defterin Özellikleri

Defter, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi'nde NFS.d koduyla 3739 numarada kayıtlıdır. Defter bilgi fonunda başlangıç tarihi 1262.C.7 (2 Haziran 1846) olarak geçmektedir. Üzerinde herhangi bir ciltleme ve ebru işlemi olmayıp 23 x 68 ebadındaki bu defter toplamda 180 sayfadan oluşup defterin her bir yaprağı ortadan ikiye ayrılıp her yaprakta iki sayfa bulunmaktadır. Numaralandırma işlemi normal numara sistemi ile düzenlenmiş olup 1, 161, 162, 175, 176, 178 ve 180'inci sayfaları boştur. Defterde herhangi bir ek olmayıp 173 ve 180'inci sayfaların alt kısımları mevcut değildir. Çalışmamızın temelini oluşturan Mardin Kazası Müslim Defteri çok iyi muhafaza edilmiş olup yazı yöntemi olarak rika kullanılmış ve yazı da gayet okunaklı olmuştur. Defterde yerleşim yerleri ile ilgili sadece mahalle isimleri verilmiştir. Bu bağlamda mahalleler “*Mahalle-i Bâbussûr, Mahalle-i Kolasiye, Mahalle-i Medrese*” gibi yazılmıştır. Bunun yanı sıra kazada her mahalle için ayrı bir sayım yapılmış olup kazada yaşayan ahalinin sin (yaş), eşkâl ve sıfatları, meslekleri ile hâne numaraları verilmiştir.

Mardin kazasının Müslüman nüfusunu veren bu defterde ilk olarak Bâbussor Mahallesi'nin sayımı yapılmıştır. Sonra da Kolasiye, Mederese, Şehîdiyye, Tekye, Câmî-i Kebîr, Latif, Necmeddin Gâzi, Bâbü'l-Cedîd, Şey'üllâh, Şeyh Çabuk, Emînüddin, Meşkin mahalleleri gelmektedir. Tüm

mahallelerin sayımı yapıldıktan sonra Müslim Kıbtıyân (Roman) ve Müslim yabancılara ait bilgiler de son iki sayfada yer almıştır.

Defterde hane sakinleri kaydedilirken en başta hane reisi yazılmıştır. Bu kişiler de ya sadece isimleriyle veya “*efendi, hacı, molla, şeyh, seyyid*” gibi tabirler eklenerek kullanılmıştır. Yine bunun yanında Arapçada “*oğul*” anlamına gelen “*bin*” kavramı da sıklıkla kullanılmıştır. Bu bağlamda “*Süleyman bin Hacı Salih, Molla Halil bin Molla Hasan, Osman Efendi bin Ali Efendi, Muhammed bin Seyyid Ahmed, Şeyh Musa bin Yusuf*” gibi örnekleri sıklıkla görmekteyiz. Bunların yanında diğer hane sakinlerinin için ise oğullar veya torunların yer almaktadır. Bu bağlamda da oğullar için “*Oğlu*” tabiri kullanılırken bir hanede birden fazla oğul var ise bunlar için de “*diğer oğlu*” tabiri kullanılmıştır. Torunlar için ise “*torun*” veya yine aynı anlama gelen “*hafidi*” tabiri kullanılırken hanede birden fazla torun var ise “*diğer torunu*” veya “*diğer hafidi*” tabirleri kullanılmıştır. Hanelerde aile reisinin baba olmadığı yerlerde ise büyük kardeşin aile reisi olduğu görülmektedir. Bu tür hanelerde ise varsa “*karındaşı, diğer karındaşı*” tabirleri kullanılmaktadır. Bunların yanında bazı hanelerde geniş aile üyelerinin de olduğunu görmekteyiz. Bunlarda ise “*yeğeni, diğer yeğeni, karındaşı oğlu, amcası oğlu, diğer amcası oğlu*” tabirleriyle kayıt altına alınmıştır. Hatta bazen hanede bakılan ve “*yanında yetimi*” olarak tabir edilen hane sakinleri de kayıt altına alınırken bazen de “*Kiracısı Yetim*” tabiriyle hane sakinleri kaydedilmiştir.

Defterde kişilerin ismi yazılırken hem doğum tarihi hem de sayımın yapıldığı sırada kaç yaşında olduğu yazılmıştır. Bu hususta defterde kaydedilen en yaşlı bireyin yaşı 90 olarak kaydedilmiştir. Ayrıca hanelerde yer alan kişi sayısının ise ortalama olarak 3-4 kişiden oluştuğunu görmekteyiz. Ama yine de bazı hanelerde çok az da görölse 1 kişi gibi az nüfuslu veya 11 gibi kalabalık haneler de görülmektedir.

Defterde sayım sırasında mahalde bulunmayanların askerlikte veya şehir dışında niçin bulundukları belirtilmiştir. Diyarbekir’deki hânesinde bulunduğu, Arabistan’a, Arabistan İdâresi’ne veya ticarî amaçlı Dersaadet’e

(İstanbul), Bağdat'a veya Haleb'e gittiği yönünde ifadeler yer almıştır. Bu ifadeler de gerek askerliğe gittiği gerekse de mahalden ayrıldığı tarihler verilerek yazılmıştır.

2. İsim Lakap ve Unvanlar

Herhangi bir insanı tanımada ve mensubu olduğu yapıyı anlamada en önemli özelliğe sahipi olan isimler, çeşitli grup ve kültürel farklılıklar ve ayrışmanın da temel unsurudur. İsimleri böyle bir unsur haline getiren ise dini inanç, ideolojik fikirler, kültürel ve toplumsal anlayışlardır.⁸⁶ Gelenek ve görenekler, dini ve tarihi olgular, yaşanan coğrafik bölge isim tercihinin büyük ölçüde etkilemektedir. Büyükbaba ve büyükanne gibi aile büyüklerinin adları, dini ve tarihi şahsiyetlerin adları, inanılan dinin önemli ayları ya da bayram günleri çocuklara isim olarak verilmektedir. Kişilere verilen isimler; tarih, kültür, coğrafya, edebiyat, dil, dilbilim, halkbilim, etnografya, sosyoloji, psikoloji gibi birçok alanla yakından ilgisi ve ilişkisi olan bir alandır.⁸⁷ Kısacası İsimler verildiği toplumdaki yapı ile doğrudan bağlantılıdır. Bu nedenle bebek doğduğunda o ülkenin yapısına ilişkin isimler verilmektedir. Her ülkeye özgü isimler mevcuttur ve bu isimlerin anlamı başka bir ülkeye gidildiğinde farklılaşmaktadır.⁸⁸ İsimlerin bir diğer özelliği ise bir kişiyi tanımadan veya görmeden ismine bakıldığında birtakım bilgileri vermesidir. Bu nedenle isimler gösterge değeri taşımaktadır. Cinsiyet, etnik köken, dini bilgi, yaşanan yer, ideolojik birikim gibi bilgiler isimlerde saklı olabilmektedir. Mehmet isminin bir erkeğe ait olduğu tartışılmazdır. Ya da Muhammet ismini alan birisinin muhafazakâr bir aileden geldiği sonucuna

⁸⁶ Oktay Bozan, **Çermik Kazası**, s.19.

⁸⁷ Şengül Yegin, "Popüler Kültürün İsim Belirlemeye Etkisi", **Akademi Sosyal Bilimler Dergisi**, C: 7, S: 19, Ankara, 2020, s.111; İ. Esen Yıldırım, "Çocuklara Verilen İsimler Üzerinden Türkiye'deki Sosyo-Kültürel Değişimin Analizi", **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S: 3, Erzurum, 2016, s.910.

⁸⁸ Cem Serkan Atlı, "İsimlere Sosyolojik Açıdan Bakmak: 1923-2017 Yılları Arasında Türkiye'de Verilen İsimler", **Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi 9. Sosyoloji Kongresi Bildirisi**, Ankara, 2020, s.387.

varabiliriz. Aynı şekilde, Devrim isminin sol görüşlü bir aileden olma olasılığı yüksektir.⁸⁹

Çalışmamızın temelini oluşturan Mardin Nüfusu Müslim Defteri'nde kayıt altına alınan isimlerin neredeyse tamamının Arapça, Türkçe ve Kürtçe isimler olduğunu görmekteyiz. Bu bağlamda Muhammed, İbrahim, Âdem, Davud, Yusuf, Hızır, Yahya, Musa, Nuh gibi peygamber isimleri sıklıkla kullanılmıştır. Yine bunların yanında 4 Halife olan Ebubekir, Ömer, Osman ve Ali isimlerine de sıklıkla rastlamaktayız. Yine halifelre bir atıf olarak kullanılan Halef adı da kayıtlarda bolca görünmektedir. Hz. Ali'nin 2 oğlu olan Hasan ve Hüseyin isimleri yine en çok karşılaştığımız isimler arasındadır. Bunların yanında hem isim hem de lakap olarak kullanılan Şeyh Musa (Şeyhmus), Derviş, Seyyid, Hacı, Bektaş gibi hane sakinleri de kayıt altına alınmıştır. Yine Haco, Haso, Derbas, Velo, Namo, Reşo, Seydo, Oso, Kado, Şeyho, Kürdo gibi bölgesel telaffuza göre kısaltmalı isimler de hane sakinleri arasında yer almaktadır. Ayrıca Timur, Abdülhamid, Murad, Abdülaziz gibi tarihî şahsiyetler yer almaktadır.

Defterde kayıt altına alınan hane sakinlerinin lakaplarına baktığımız zaman da yine karşımıza çoğunlukla dini unvan ve lakaplar çıkarken meslekî, ırkî veya kişinin görünümünden kaynaklı lakapların burada kullanılmamaktadır. Bu bağlamda haca gidenlere verilen kişiler için verilen bir unvan olan “*Hacı*”, din bilginleri için kullanılan “*Molla*”, bir tarikat liderine için söylenen “*Şeyh*”, faziletli kimseler için söylenen “*Seyyid*” gibi lakaplar karşımıza çıkmaktadır. Yine defterde en çok karşımıza çıkan lakaplardan biri de çoğunlukla asil ve bilgili kimseler için kullanılan “*Efendi*” lakabıdır.

⁸⁹ Cem Serkan Atlı, *İsimlere Sosyolojik Açıdan Bakmak...*, s.389.

3. Mahalleler Ve Nüfus

Mahalle birçok hanenin içinde yer aldığı ve çoğunlukla da içinde bir cami ile imamın bulunduğu ve şehir ile kasabaların taksim edilmiş her bir parçasıdır. Osmanlı'da mahalle birbirini tanıyan ve dayanışma içerisinde bulunan insanların beraberce yaşadığı fiziki ve sosyal bir yapıdır.⁹⁰ Bir yere konmak ve yerleşmek anlamına da gelen mahalle kelimesi ikamet etmek için kurulan küçük bir yerleşim birimidir. Müslüman bölgelerde mahallelerin oluşmasında din önemli bir etkiye sahip olup aynı mescitte ibadet edenlerin beraber yaşadığı bölge olarak tanımlanmıştır.⁹¹ Bu bağlamda mahalle kurmak ile mescit kurmanın eş değer olduğu söylenebilir.⁹² Bu yüzden mahalleler bir yerleşim yeri olarak mekânsal ve toplumsal özellikleri bir arada taşır.⁹³ Mahalle şehrin temel birimi, özü ve çekirdeği olup şehir tanımında en temel bir ögedir. Bu sebeple bir şehrin ortaya çıkması ancak mahalle mahalle kendini inşa etmesiyle alakalıdır.⁹⁴

Osmanlı'da mahalle sosyal ve fiziki bir birim olup birbirini tanıyan, bazen birbirlerinin davranışlarından belli ölçülerde sorumlu olan sosyal dayanışma içerisindeki bir topluluğun yaşadığı alandır.⁹⁵ Mahalle adlı yönetim birimleri Osmanlı'da Tanzimat Fermanı'ndan önce kamu yönetimi içerisine girmiş ve fermanın sonra da yeniden ele alınarak diğer mahalli idari birimler oluşturulmuştur. Cumhuriyet ile beraber de köyler için yerel bir yönetim mekanizması kurulurken mahalle yönetimleri ise sosyal birim olarak görülmüştür.⁹⁶ İslâm şehirlerinin en önemli özelliği olan dinsel ve etnik yapıya göre toplanma mantığı Osmanlı'da da devam etmiştir. Bu sebeple

⁹⁰ Oktay Bozan, Ayetullah Kızıl, **Ergani Madeni Sancağı Nüfus Defterleri**, s.6.

⁹¹ Oktay Bozan, **Çermik Kazası Nüfus Defterleri**, s.29.

⁹² Köksal Alver, "Mahalle: Mekân ve Hayatın Esrarlı Birlikteliği", **İdeal Kent Dergisi**, S: 2, Ankara, 2010, s.120.

⁹³ Şiriner Öner, "Türkiye'de Mahalle Yönetimi", **Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi**, C: 4, S: 3, Uşak, 2020, s.39; Özer Ergenç, "Osmanlı Şehrindeki Mahallenin İşlev Ve Nitelikleri Üzerine", **Osmanlı Araştırmaları**, C: 4, Ed: Halil İnalçık-Nejat Göyünç, İstanbul, 1984, s.69.

⁹⁴ Köksal Alver, **Mahalle: Mekân ve Hayatın Esrarlı Birlikteliği**, s.117.

⁹⁵ Ömür Düzbakar, "Osmanlı Döneminde Mahalle Ve İşlevleri", **Uşak Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S: 5, Uşak, 2003, s.99.

⁹⁶ Hülya Küçük, "Kitap İncelemesi: Mahalle Yerleşimi Ve Yönetimi", **Akademik Düşünce Dergisi**, S: 1, Ankara: Nobel Yayın Evi, 2020, s.74.

Müslüman olmayanlar genellikle başka mahallelerde otururdu.⁹⁷ Böylece Osmanlı'da mahalleler konusunda öne çıkan bu faktör yeni kurulan mahallelerle konut alanlarının artması ve böylece de ortaya yeni bir şehir görünümü çıkması sağlanmıştır.⁹⁸ Ancak Osmanlı döneminde etnik ve dinsel unsurlara göre yerleşim çok katı değildir. Bu bağlamda Selçukluların merkezi olan Konya'da Müslüman nüfus sur içindeki mahallelerde yaşarken gayrimüslimler sur dışındaki mahallerde yaşıyorlardı. Osmanlı döneminde ise birçok tahrir kaydında Müslüman ve gayrimüslimin bir arada yaşadığını gösteren kayıtlar mevcuttur.⁹⁹ Bunun yanında aynı meslek grubuna mensup bireylerin de topluca yaşadığı Osmanlı mahalleleri bulunmaktadır. Mesela çıkırıkçıların beraber yaşadığı bir mahalle vardır.¹⁰⁰ Ancak mesleki mahalleler konusunda sıkı bir ayırım söz konusu olmayıp aynı mahallede ekmekçi, boyacı, kalaycı, berber gibi meslek gruplarının beraberce yaşadığı kayıtlara geçmiştir.¹⁰¹

Osmanlı'da mahalleler temel yönetim birimi özelliğine sahiptir. Vergi yükümlüsü halk tahrir ve diğer vergi kayıtlarına mahalle adları yazılarak kaydedilir ve oturdukları binanın sınırlarının hangi mahalle sınırları içinde kaldığı da yazılırdı. Bunun yanında mahalle sakinleri birbirlerine kefil sayılıp aydınlatılmamış bir olayda hepsi birden sorumlu tutulurlardı.¹⁰² Hatta mahalleli birbirini yakından tanıdığından herhangi bir olayda mahalle imamı ile komşuların tanıklıkları büyük önem taşımaktadır.¹⁰³ Osmanlı mahallelerinin bir diğer özelliği de kendi bazı iç kuralları oluşturup mahallede ahlâkî olmayan davranışların önüne geçilmiştir.¹⁰⁴ Mahalleler bir dayanışma yeri olup ortak giderler için bir fon da oluşturulmuştur. Bu sebeple cami,

⁹⁷ Özer Ergenç, **Osmanlı Şehrindeki Mahallenin İşlev Ve Nitelikleri Üzerine**, 69-70.

⁹⁸ Ömür Düzbakar, **Osmanlı Döneminde Mahalle Ve İşlevleri**, s.99.

⁹⁹ Bozan, **Çermik Kazası**, s.29.

¹⁰⁰ Özer Ergenç, **Osmanlı Şehrindeki Mahallenin İşlev Ve Nitelikleri Üzerine**, s.70.

¹⁰¹ Bozan, **Çermik Kazası**, s.29-30.

¹⁰² Özer Ergenç, **Osmanlı Şehrindeki Mahallenin İşlev Ve Nitelikleri Üzerine**, s.72-73; Ömür Düzbakar, **Osmanlı Döneminde Mahalle Ve İşlevleri**, s.100.

¹⁰³ Özer Ergenç, **Osmanlı Şehrindeki Mahallenin İşlev Ve Nitelikleri Üzerine**, s.74.

¹⁰⁴ Ömür Düzbakar, **Osmanlı Döneminde Mahalle Ve İşlevleri**, s.100.

mescit, çeşme, sıbyan mektebi gibi bazı yapıların tamiri ve mum ile kandil masrafları bu fondan karşılanırdı.¹⁰⁵

Osmanlı'da mahallenin yapısı, tasarruf sağlayıcı bir özelliğe sahiptir. Bu bağlamda evler 3 katı geçmeyip hafif ve daha önceden imal edilen mimari ve inşaat malzemelerinin kullanılması, her bir evin kendi parseli içinde bulunan toprakla yapılması, mescit ve mektep gibi diğer birçok tesisin mahallenin kuruluş aşamasında inşa edilmesi evlerin daha fazla fonksiyon ile kullanımına olanak tanımıştır.¹⁰⁶

II. Mahmud döneminde 1826'da şehrin güvenliği, kolluk ve bazı belediye hizmetlerinden sorumlu olan Yeniçeri Ocağı ortadan kaldırılınca bu konuda ortaya çıkabilecek zafiyetleri önlemek amacıyla her mahalleye bir muhtar ve ihtiyar heyeti seçilmesi kararı alınmıştır. Bu bağlamda mahalle muhtarlğı ilk olarak İstanbul'da görev almak üzere teşkilatlanmıştır.¹⁰⁷ Sonra zaman içinde vergilerin toplanması, asayiş ve yerel kamu hizmetlerinin sağlanabilmesine olanak tanıyan bir yönetim birimi olup ve devlet örgütlenmesinin de ilk basamağını göstermektedir. Bu basamağı temsil etme ve hükümetle bağ kurulmasında da öncelikle dini liderler sonra da muhtarlar önemli görev almışlardır. Bu bağlamda özellikle devletin merkezî otoritesini arttırmaya çalıştığı dönemlerde muhtarlık önemli bir görev olarak ortaya çıkmış ve netice olarak da 1864 tarihli Vilayet Nizamnamesi ile muhtarlık görevi hukuki bir zemine oturtulmuştur.¹⁰⁸

Yüksek bir yamaç üzerinde yer alan Mardin şehri 15. asırda 9 mahalleden oluşmaktaydı. Bu mahalleler Gölesiyye (Kölesiyye), Şemsiyye, Zeytûn, Zarraka, Bâb-ı Cedîd, (Yenikapı), Yahudiyan, Kıssîs, Bâb'l-Hammâra, Kâmil ve Bimaristan (Maristan veya Mesken, sonra ise Sündik) mahallelerinden oluşmaktaydı.¹⁰⁹ Bu mahallelerin zaman içerisinde hem sayısı artmış hem de çoğunun adı değişmiştir. 1858-1861 tarihli 235 No'lu

¹⁰⁵ Özer Ergenç, **Osmanlı Şehrindeki Mahallenin İşlev Ve Nitelikleri Üzerine**, s.76.

¹⁰⁶ Hülya Küçük, **Kitap İncelemesi: Mahalle Yerleşimi Ve Yönetimi**, s.76.

¹⁰⁷ Vedat Yılmaz, Mehmet Mecek, "Türkiye'de Mahalle Yönetimlerinin Tarihsel Gelişimi ve Hukuki Statüsü", **Kent Araştırmaları Dergisi**, S: 27, C: 10, Ankara: 2019, s.775.

¹⁰⁸ Hülya Küçük, **Kitap İncelemesi: Mahalle Yerleşimi Ve Yönetimi**, s.78.

¹⁰⁹ Suavi Aydın, Kudret Emiroğlu, **Mardin (Aşiret Cemaat Devlet)**, s.191-193.

Mardin Şeriye Sicil Defteri'nde ise Mardin'e bağlı 15 mahallenin ismi yer almaktadır. Bunlar Babü's-Sor, Babu'l Cedid, Baş, Cami-i Kebir, Eminüddin, Şehidiye, Tekye (Tekke), Kıssis, Medrese, Gölasıyan, Sevindik, Şeyhullah, Latifiye, Meşkinan ve Necmeddin adlı mahallelerdir.¹¹⁰

Çalışmamızın temelini oluşturan defterde ise nüfus sayımı Bâbussor, Kölasıyye, Mederese, Şehîdiyye, Tekye, Câmî-i Kebîr, Latif, Necmeddin Gâzi, Bâbü'l Cedîd, Şey'üllâh, Şeyh Çabuk, Emînüddin, Meşkin adlı 13 mahallelede yapılmıştır.

Tablo 2: 3739 Nolu Mardin Müslim Nüfus Defteri'ne Göre Mahalle Hane Ve Nüfus Miktarı

Mahalleler	Hane	Nüfus	Şehir Nüfusuna Göre Oran
Bâbussor	227	521	% 18.9
Kölasıyye	103	238	% 8.6
Medrese	71	180	% 6.5
Şehîdiyye	144	353	% 12.8
Tekye	180	428	% 15.5
Câmî-i Kebîr	106	280	% 10.1
Latifiye	25	62	% 2.2
Necmeddin Gâzi	32	82	% 3
Bâbü'l Cedîd	43	108	% 3.9
Şeydüllâh	66	139	% 5

¹¹⁰ Fasih Dinç, **235 Nolu Şeriye Sicil Defterine Göre Mardin**, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi Ve Sanatları Anabilim Dalı İslam Tarihi Bilim Dalı, Diyarbakır: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2007, s.57-58.

Şeyh Çabuk	19	49	% 1.8
Emînüddin	38	108	% 3.9
Meşkin	99	216	% 7.8
Toplam	1153	2764	

Buna göre 13 mahallenin toplamında 1153 hane ve 2764 erkek nüfus sayılmıştır. Bu hanelerde erkek sayısı kadar kadın nüfusun da olduğunu düşünürsek toplam nüfus için 5528 gibi bir rakam ortaya çıkmaktadır. Ancak bu rakamlara gayrimüslim nüfus dâhil edilmemiştir.

Mardin ile ilgili yapılan ilk nüfus sayımı 1835 yılındaki 3736 nolu Mardin Kazası Nüfus Defteri adıyla geçen defterdir. 108 sayfadan oluşan bu defterde de sadece erkek nüfus verilmiş olup defterin ilk bölümünde Müslim, ikinci bölümünde ise gayrimüslim nüfusu verilmektedir. Buna göre Müslimler 1320 hane ve 2972 nüfustan oluşmaktadır. Bizim çalışmamız olan 3739 nolu defterde ise hane sayısı 1153, nüfus ise 2764 olarak görülmektedir. İki defter arasında geçen 11 yıllık süre içerisinde hane sayısı 167, nüfus sayısı ise 208 kişi azalmıştır. Bu durumun iki temel sebebi vardır. Bunlardan ilki 1834'te Osmanlı Devleti'nin merkezileşme politikaları sonucu Musul'daki Celili Hanedanlığı idaresine son vermesinden kaynaklıdır. İkincisi ise 1843-1846 yılları arası Bedirhan Bey ve kardeşlerinin başlattığı ayaklanma sebebiyle Musul'dan Siirt'e kadar uzanan geniş bir bölgede asayiş ve düzenin bozulmasıdır.¹¹¹ Bu gelişmeler sebebiyle kuvvetle muhtemel bölge nüfusu göçler sebebiyle azalmıştır.

¹¹¹ Fasih Dinç, "1879-1880 Musul Vilayeti Kıtılığının Ekolojik, İdari Ve Ekonomik Bağlamı", **Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi**, S: 7, C: 4, Isparta, 2022, s.198-203.

**Tablo 3: 1835 Tarihli 3736 Nolu Mardin Kazası Nüfus Defteri'ne
Göre Müslim Hane Ve Nüfus Sayısı**

Mahalle	Hane	Nüfus
Bâbussor	252	573 ¹¹²
Kölasiyye	128	302 ¹¹³
Medrese	85	191 ¹¹⁴
Şehîdiyye	171	376 ¹¹⁵
Tekye	215	474 ¹¹⁶
Câmi-i Kebîr	120	264 ¹¹⁷
Lâtifiye	27	60 ¹¹⁸
Necmeddin Gâzi	36	93 ¹¹⁹
Bâbü'l Cedîd	42	89 ¹²⁰
Şey'üllâh	79	238 ¹²¹
Şeyh Çabuk	28	60 ¹²²
Emînüddin	39	108 ¹²³
Meşkin	94	231 ¹²⁴

¹¹² BOA, NFS. d, 3736, s.45-52.

¹¹³ BOA, NFS. d, 3736, s.41-44.

¹¹⁴ BOA, NFS. d, 3736, s.39-41.

¹¹⁵ BOA, NFS. d, 3736, s.34-38.

¹¹⁶ BOA, NFS. d, 3736, s.28-33.

¹¹⁷ BOA, NFS. d, 3736, s.24-27.

¹¹⁸ BOA, NFS. d, 3736, s.9-10.

¹¹⁹ BOA, NFS. d, 3736, s.7-9.

¹²⁰ BOA, NFS. d, 3736, s.16-17.

¹²¹ BOA, NFS. d, 3736, s.20-23.

¹²² BOA, NFS. d, 3736, s.18-19.

¹²³ BOA, NFS. d, 3736, s.4-6.

Toplam	1320	2972
---------------	------	------

Buna göre Bâbussor Mahallesi'nde hane sayısı 252'den 227'ye, nüfus ise 573'ten 521'e; Kölasıyye Mahallesi'nde hane sayısı 128'den 103'e, nüfus ise 302'den 238'e; Medrese Mahallesi'nde hane sayısı 85'ten 71'e, nüfus ise 191'den 180'e; Şehîdiyye Mahallesi'nde hane sayısı 171'den 144'e, nüfus ise 376'dan 353'e, Tekye Mahallesi'nde hane sayısı 215'ten 180'e, nüfus ise 474'ten 428'e; Necmeddin Gazi Mahallesi'nde hane sayısı 36'dan 32'ye nüfus ise 93'ten 82'ye; Şey'üllah Mahallesi'nde hane sayısı 79'dan 66'ya nüfus ise 238'den 139'a; Şeyh Çabuk Mahallesi'nde hane sayısı 28'den 19'a nüfus ise 60'tan 49'a düşmüştür. Ancak Meşkin Mahallesi'nde hane sayısı 94'ten 99'a çıkıp nüfus ise 231'den 216'ya düşmüştür. Emînüddin Mahallesi'nde hane sayısı 39'dan 38'e düşüp nüfus ise 108 olarak aynı kalmıştır. Babü'l Cedîd Mahallesi'nde hane sayısı 42'den 43'e nüfus ise 89'dan 108'e çıkmıştır. Latif Mahallesi'nde hane sayısı 27'den 25'e düşerken nüfus ise 60'tan 62'ye çıkmıştır. Câmî-i Kebir Mahallesi'nde hane sayısı 120'den 106'ya düşerken nüfus ise 264'ten 280'e çıkmıştır.

1874-1875 tarihli Diyarbakır Salnamelerinde Malatya Sancağı'na bağlı bulunan Mardin'in Müslim nüfusu 4219, gayrimüslim nüfusu ise 3720 olarak kayıt altına alınmıştır.¹²⁵ 1877 tarihli Diyarbakır Salnamesinde ise Mardin'in tekrardan sancağa dönüşüp Cizre, Midyat ve Hasankeyf kazalarının Mardin'e bağlandığını görmekteyiz. Buna göre Müslim ve gayrimüslim nüfusları şu şekildedir:

¹²⁴ BOA, NFS. d, 3736, s.11-15.

¹²⁵ **Diyarbakır Salnameleri (1869-1905)**, C: 2, s.337.

Tablo 4: 1877 Tarihli Diyarbakır Salnamesinde Müslim Ve Gayrimüslim Nüfus Sayısı

Sancak/Kaza	Müslim Nüfusu	Gayrimüslim Nüfusu
Mardin	4219	3720
Cizre	1113	328
Midyat	11	202
Hasankeyf	921	150
Toplam	6264	4400 ¹²⁶

Buna göre mahallelerden en kalabalık olanı Bâbussor Mahallesi'dir. Burada yaşayan kişi sayısı 521 olup toplam nüfusa oranı da % 18.9'dur. Nüfusun en az olduğu mahalle ise Şeyh Çabuk Mahallesi'dir. Buradaki nüfus 49 olup toplam nüfusa oranı ise % 1,8'dir. Bu mahallelerin en eski ve en yoğun olanlardan biri Bâbussor'dur. İsmi Arapça kökenli olan bu mahalle Osmanlı döneminde aynı isim ile anılırken cumhuriyet rejimi ile beraber Savurkapı Mahallesi adını almıştır. Günümüzde ise tekrar değişikliğe uğrayarak eski adı olan Bâbussor adını almıştır. Kölasiyye (Köle Mahallesi), Mederese, Şehîdiyye mahalleleri ise eski isimleriyle kullanılırken Şeyh Çabuk Mahallesi Çabuk adını, Emînüddin Mahallesi de Mesken adını almıştır.

Tabloya göre Mardin nüfusunun 1874-1875 tarihli salnâme ile aynı olduğunu ve bir güncellemeye gitmeyip aynı verileri tekrardan kullandıklarını görmekteyiz. Ayrıca çeşitli dini ve etnik grupların bir arada yaşam alanı buldukları Mardin sancak merkezinde dikkat çeken bir diğer husus da Müslim ve gayrimüslim sayısının birbirine çok yakın olmasıdır. Özellikle Tanzimat Fermanı ile birlikte Osmanlıda ortaya çıkan hukuk devleti ile merkeziyetçi yapı doğrultusunda gayrimüslimlerin birçok şehirde olduğu gibi Mardin'de de

¹²⁶ Diyarbakır Salnameleri (1869-1905), C: 3, s.81.

idari mekanizma içerisinde yer aldığı 1869-1905 yıllarını kapsayan Diyarbakır Salnamelerinde görülmektedir.¹²⁷

1890 tarihli Diyarbakır Salnamesini incelediğimiz zaman Mardin'in sancak olarak kayıt altında tutulduğunu görmekteyiz. Bu tarihlerde Mardin'e bağlı olan kazalar Cizre, Midyat, Avine (Savur), Nusaybin kazalarıdır.

Tablo 5: 1890-1891 Tarihli Diyarbakır Salnamesinde Müslim Ve Gayrimüslim Nüfus Sayısı

Sancak Kaza	Müslim Nüfusu		Gayrimüslim Nüfusu					Genel Toplam
	Erkek	Kadın	Ermeni	Süryani Keldani	Protestan	Yezidi	Yahudi	
Eski Mardin	15645	10415	2844	4916	560	266		34646
Cizre	6505	3933	1166	1030	35	48	126	12843
Midyat	11275	1106	242	4294	628	483	--	27928
Avine (Savur)	11762	10309	142	363	264	--	--	22840
Nusaybin	3893	3589	--	2588	--	247	340	10657
Toplam	49080	39252	4394	13191	1487	1044	466	108914 ¹²⁸

Buna göre Mardin nüfusu kadın erkek dâhil olmak üzere genel toplamı 108.914 kişidir. Bu nüfusun 88.332 kişi ile % 81.1 'lik oran ile en kalabalık kesimi oluşturan kesim Müslimlerdir. Buna karşılık şehrin gayrimüslim nüfusu ise 20.582 kişi olup toplam nüfus içindeki oranı 18.9'dur. Gayrimüslim nüfus içerisinde de en yüksek orana sahip kesim 13.191 kişi ile Süryani ve Keldanilerdir. Ayrıca gayrimüslimleri 20.582 kişilik kendi

¹²⁷ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. **Diyarbakır Salnameleri (1869-1905)**, C: 1-2-3-4-5.

¹²⁸ **Diyarbakır Salnameleri (1869-1905)**, C: 4, s.166.

nüfusları içerisinde oranladığımız zaman % 64 ile Süryani ve Keldaniler, % 21,5 ile Ermeniler, % 7.2 ile Protestanlar, % 5 ile Yezidiler ve % 2.5 ile de Yahudiler gelmektedir. Bu oranlara baktığımız zaman zaten 19. yüz yılın başında azalmaya başlayan Yahudi nüfusunun yüz yılın ikinci yarısında ise yok denilecek kadar azaldığı görülmektedir. Ayrıca aynı dönemle ilgili olarak bölgeyi gezerek çeşitli veriler toplayan Vital Cuinet'e göre ise 1891 yılında Mardin'in toplam nüfusu 193.022 kişi olup bunların 111.522'si Müslüman, 67.970'i Hristiyan ve 3590' da Yezidi, Kızılbaş, Çingeneler ve Latinlerden oluşmaktadır.¹²⁹

Tablo 6: Vital Cuinet'e Göre Mardin Müslim Ve Gayrimüslim Nüfus Sayısı

Sancak/Kaza	Müslüman Nüfusu	Gayrimüslim Nüfusu	Toplam
Nusaybin	20.000	10.000	30.000
Cizre	25.000	10.000	35.000
Midyat	21.042	24.832	45.874
Savur	15.080	9.794	24.874
Genel Toplam	81.122	54.626	135.748 ¹³⁰

Buna göre yukarıda vermiş olduğumuz 1890-1891 tarihli Diyarbakır Salnâmeleri'ndeki tablo ile 1891 tarihli Vital Cuinet'in tabloda yer alan verileri karşılaştırıldığı zaman yine büyük ölçüde örtüşmediğini görmekteyiz. Bu bağlamda Nusaybin nüfusu Vital Cuinet'te 30.000 iken salnâmelerde 10.657, Cizre nüfusu Cuinet'te 35.000 salnâmelerde 12.843, Midyat nüfusu Cuinet'te 45.874 iken salnâmelerde 27.928, Savur nüfusu Cuinet'te 24.874

¹²⁹ Oktay Bozan, "XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Mardin Sancağında Müslim-Gayrimüslim İlişkileri Ve Ermeni Olayları", **SBARD Dergisi**, S: 25, Tokat: Gazi Osman Paşa Üniversitesi Yayınları, 2015, s.87-89.

¹³⁰ Vital Cuinet, **La Turquie D'asie Geographie Administrative**, s.508-518.

iken salnâmelerde 22.840 olarak kaydedilmiştir. Ayrıca salnâmelerde Eski Mardin'e dair veriler yer alırken Cuinet'te böyle bir veri yer almamaktadır.

Tarihî süreç içerisinde Mardin bölgesinin yerleşimcileri olarak bilinen Araplar ve Kürtlerle birlikte varlığını sürdüren ve hem dinsel hem de kültürel açıdan renklilik arz eden Süryaniler, hem dünya hem de Türk toplumu açısından dikkatlerin buraya yoğunlaşmasına neden olmuştur. Ancak bakış açısına bağlı olarak bu bölgenin tanımlanmasının bazı farklılıklar arz ettiği de unutulmamalıdır. İster etnik çeşitlilik olsun, isterse dinsel renklilik olsun şu bir gerçektir ki, Mardin tüm bunları içerisinde harmanlayan, her kimliğin hayat bulduğu, rahatlıkla kendisini ifade edebilmesine imkân tanıyan bu yapısını, dün olduğu gibi bugün de sürdürmektedir.

4. Meslekler ve Uğraşları

Osmanlı şehirlerindeki üretim ve ticarî faaliyetler esnaf örgütleri tarafından yürütölmekteydi. Bu bakımdan imalât, ticaret ve hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren meslek sahibi kimseler kendi içerisinde de sıkı bir oto kontrol sistemine tabi tutulup ayrıca devlet tarafından da İhtisâb Kanûnnâmeleri ve narh olarak denetlenip kayıt altına alınmaktaydı.¹³¹ Osmanlı şehirlerinde, şehrin coğrafî ve ekonomik özellikleri farklı birçok mesleğin ortaya çıkmasına neden olmuştur.¹³² Ayrıca Osmanlı coğrafyası genişledikçe ülkenin içinde gayrimüslim nüfus artmakta ve bu durum da meslekî çeşitliliğin artmasına neden olmakla beraber kültürel kaynaşmanın etkisiyle harmanlanarak gelişimini sürdürmekteydi.¹³³ Ancak 18. yüz yılın sonlarına doğru gelindiğinde Avrupa'da bilim ve tekniğin gelişmesi ve sanayi alanında kullanılmasıyla birlikte Osmanlı Devleti'nde Lonca sistemi ile yetiştirilen kalifiye eleman yetiştirme girişimleri batı karşısında yetersiz

¹³¹ Ayşin Şişman, "Osmanlı Devleti'nde Batılı Anlamda Mesleki Ve Teknik Eğitimin Doğuşu", **Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C: 1, S:1, Uşak: Uşak Üniversitesi Yayınları, 2008, s.28.

¹³² İbrahim Güler, "XVIII. Yüzyılda Osmanlı Esnaf Ve Zanaatkarları Ve Sorunları Üzerine Gözlemler", **Muğla Üniversitesi SBE Dergisi**, C: 1, S: 2, Muğla: Muğla Üniversitesi Yayınları, 2000, s.124.

¹³³ Berna Çağan Ogun, "19. Yüzyıl Ortalarında Osmanlı Esnaf Teşkilatına Bir Örnek: Belgradcık", **Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C: 3, S: 2, Kırklareli: Kırklareli Üniversitesi Yayınları, 2019, s.220.

kalmıştır.¹³⁴ Bu durumun en önemli nedeni de Osmanlı Devleti'nin sanayi devrimi koşullarını oluşturamamış olmasıdır.¹³⁵ Başlangıçta ahilik teşkilâtı olarak ortaya çıkan meslekî teşkilâtlanma 19. yüz yıla gelindiğinde kendi aralarından bir liderin seçildiği mesleki bir lonca olarak klasik anlayıştan kopmamışlardır. Ancak değişen dünya düzeni ile birlikte Osmanlı Devleti'nde esnaf ve zanaatkârlar kendilerini yenilemek ve değiştirmek zorunda kalmışlardır.¹³⁶

1877 tarihli Diyarbakır Salnâmelerinde bölgede yapılan meslekler debbağ, dikici, penbeci, gazzaz, kirişçi, kunduracı, külahçı, boyacı, kssârcı, iplikçi, bardakçı, hallâc, çarşafçı, hasırcı, şerikçi, kuyumcu, tenekeci, mücellid, basmacı, tarakçı, borucu, dokuyucu, yaftacı, mazman, çakmakçı, tüfenkçi, kılıççı, mumcu, dökmeci, çarkçı, dülger, marangoz, hakkâk, hayyat, alçıcı, semerci, kalemkâr, sarrac, kelekçi, şurupçu, abacı, nalcı, takakçı, tokacı ve leblebiciden oluşmaktadır.¹³⁷ 235 No'lu Mardin Şeriye Sicili'nde ise Mardin'de yer alan meslekler ise tarakçı, hamamcı, yorgancı, haffaf, terzi, kahveci, mumcu, attar, bakkal, çörekçi, mekkâreci, dekkak, helvacı, neccar, serracçı, kasap, dellal, kalaycı, nalbant, çukadar, katancı, bakırcı, berber, kavakçı, keçeci, tüfekçi, sahtiyancı ve kürkçüdür.¹³⁸ Bu bakımdan Mardin Müslim Nüfus Defteri'nde meslek ve uğraşları incelediğimiz zaman bu meslek çeşitliliğini görmekteyiz.

¹³⁴ Yaşar Semiz, Recai Kuş, "Osmanlıda Mesleki Teknik Eğitim: İstanbul Sanayi Mektebi (1869-1930)", **Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, S: 15, Konya: Seşçuk Üniversitesi Yayınları, 2004, s.276.

¹³⁵ Selahattin Bayram, "Osmanlı Devleti'nde Ekonomik Hayatın Yerel Unsurları: Ahilik Teşkilâtı ve Esnaf Loncaları", **İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, S: 21, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 2012, s.82.

¹³⁶ Berna Güler, **XVIII. Yüzyılda Osmanlı Esnaf Ve Zanaatkârları...**, s.125-128.

¹³⁷ **Diyarbakır Salnameleri (1869-1905)**, C: 3, s.360.

¹³⁸ Fasih Dinç, **235 Nolu Şeriye Sicil Defterine Göre Mardin...**, s.112.

Tablo 7: 3739 Nolu Mardin Müslim Nüfus Defteri'ne Göre Meslek Uğraş Ve Sayıları

Meslek ve Uğraşları	Sayı	Meslek ve Uğraşları	Sayı
Cennân	144	Bakkal	81
Bezzâz	42	Haffâf	61
Berber	37	Çerçi	40
Mekkâreci	46	Duhancı	34
Oturakçı	40	Tüccar	15
Nalbant	13	Sâil - Cerrâr	28
Neccâr	28	Hizmetkâr	39
Kalaycı	17	Çulha	38
Kazzâz	29	Lüleci	24
Mahalle Muhtarı	12	Debbâğ	31
Dellâl	21	Sarac (eğerci)	30
Attâr	9	Hatabcı (oduncu)	21
Kasap	44	Hamal	19
Dekkâk	21	Amele	8
Kahveci	16	Palancı	12
Penbeci	7	Demirci	3
Çiftçi veya Ziraatçı	10	Yazıcı - Kâtib	8
Şişeci	4	Hatib	5

Eskici	7	Muhzır (mübaşir)	3
Kebabçı	3	Kazancı	7
Demirci	7	Irgad	8
Ferdeci	2	Habbâz	5
Katırcı	2	Çoban	6
Hamamcı	7	Eskici	5
Bağbancı	5	Tarakçı	3
Samancı	4	Seyis (at bakıcı)	3
Hurdacı	4	Kaltakcı (semerci)	2
Penpeci	2	Bezzâr	2
Cerrah	1	Sabuncu	2
Hamamcı	1	Çıkıcı	1
Külhancı	1	Terzi	1
Abacı	1	Mücellit	1
Deynekçi	1	Çarşı Nigehbânı (bekçi)	1
Sâkî	1	Şehir Kâhyası	1
Çakmakçı	1	Helvacı	1
Zebbâl (Çöpçü)	1	Hakkâk (mühürdar)	1
Çıkıcı	1	Kuyumcu	1
Attâr	1	Allâf	1
Helvacı	1	Sürücü	1

Canbaz	1	Saatci	1
--------	---	--------	---

Buna göre Mardin’de Müslüman nüfus içerisinde en fazla yapılan iş cennânlık yani bahçıvanlık olduğunu görmekteyiz. Defterin ortaya çıktığı yakın bir dönem olan 1874-1875 tarihli Diyarbakır Salnâmelerinde Malatya’ya bağlı olan Mardin’de 1072, Midyat’ta 1464 ve Cizre’de 214 olacak şekilde bağ, bahçe ve tarla sayısı kaydedilmiştir.¹³⁹ Bu sayılar da defterde geçen cennân sayısının çokluğuna paralel bir durumdur. Aslında bu durum sadece Mardin’e has bir durum değil aynı zaman Osmanlı toplumu için önemli bir uğraştır. Çünkü daha Osmanlı Devleti’nin kuruluşundan devletin son dönemlerine kadar geçen dönem içinde bahçe ve çiçeklere olan sevgi adetâ bir devlet politikası olarak benimsenmiş ve özellikle padişah ve saray ahalisinin bahçelere olan düşkünlüğü ve bunların kullanım çeşitliliği görülmektedir.¹⁴⁰ Başlarda Osmanlı bahçeleri özenli olmasa da zamanla Avrupa etkisi ile beraber bu durum farklılaşmış ve özen artmıştır. Özellikle hasbahçe dediğimiz bahçenin hem padişah hem de saray ahalisine açık olup özenle düzenlenmesi bu mesleğin daha geniş bir alanda yapılmasına olanak sağlamıştır.¹⁴¹ Mardin’de sıklıkla görülen bir başka meslek ise haffâflık yani ayakkabıcılıktır. Bu meslek Osmanlı Devleti zamanında önemli meslekler arasında yer almış ve ayakkabı üretimi gelişerek devam etmiştir. Devletin ilk dönemlerinden itibaren kalite ve işçilik noktasında belli bir standardın yakalanması için ahilik sistemi içerisinde meslek mensuplarının düzen içerisinde çalışması sağlanmıştır.¹⁴² Yine şehirde en fazla yapılan mesleklerden biri de hamallık olmuştur. Bu meslek Osmanlı toplum yapısında sık görülen bu meslek ahilik teşkilâtında da kaydı olan bir meslektir. Bu meslek Osmanlı toplumunda devşirme veya gayrimüslümlerin aksine neredeyse tamamen Müslüman ahali tarafından yapılan bir meslektir. Bu

¹³⁹ **Diyarbakır Salnameleri (1869-1905)**, C: 2, s.337.

¹⁴⁰ Sanem Çınar, Simay Kırca, “Türk Kültüründe Bahçeyi Algılamak”, **Journal of the Faculty of Forestry**, C: 2, S: 60, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 2010, s.61.

¹⁴¹ Serkan Şenel, “Osmanlı’da Bahçe ve Hasbahçe Kültürü”, **Şehir ve İrfan Dergisi**, S:3, Şanlıurfa: Harran Üniversitesi Yayınları, 2016, s.74-75.

¹⁴² H. Meryem İmre, “Tarihsel Gelişim İçerisinde İnsan, Moda, Ayakkabı İlişkisi”, **International Journal of Cultural and Social Studies**, S: 2, İngiltere, 2016, s.191.

kişiler genellikle Pazar, bedesten gibi kalabalık yerlerde çalışarak geçimlerini sürdürmüşlerdir.¹⁴³ Ayrıca bu meslek toplumda önemli bir yere sahip olduğundan Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı'da bir hamal taburu da oluşturulmuştur.¹⁴⁴ Defterde rastladığımız bir başka kavram da bakkal, parekendeci, toptancı dediğimiz oturakçı gibi benzer işler yapan meslek gruplarıdır. Bu meslekler Osmanlı'da çarşı ve pazarlarda veya çeşitli işyerlerinde mesleklerini icra ettirmektedirler. Çoğunlukla da her esnafın mesleğini icra ettiği kendisine ait veya kiralamış oldukları mekânları vardı. İşte bu mekânlar da “dükkân” adı verilmekteydi. Bu mekânlar da çoğunlukla o meslek sahibinin uğraştığı meslek adıyla yani bakkal dükkânı, berber dükkânı, tuzcu dükkânı, sabuncu dükkânı gibi ifadelerle tanımlanmaktaydı.¹⁴⁵ Ayrıca bakkal mesleği her ne kadar maharet gerektiren bir meslek olmasa da temel bir ticaret dalıydı. Mahallelerde sıkça bulunan bu işletmeler, çeşitli gıda ve temel ihtiyaçları tedarik etmeleri noktasında önemli bir meslek alanıydı. Bunun yanında bakkallar, mahallelerin sosyal ve ekonomik dokusunu güçlendiren önemli figürler olarak Osmanlı yerel ekonomisinin temel dayanaklarından biri olurken aynı zamanda kültürel ve toplumsal hayatta da belirleyici bir rol oynamıştır. Defterde adı geçen en fazla uğraşlardan bir diğeri de mekkâreciliktir. Osmanlı'da taşımacılık hayvan gücüne dayalı olarak yapılmaktaydı. Hatta devletin elinde bu iş için çeşitli yük hayvanları bulunur, özellikle savaş dönemlerinde yetmemesi durumunda hayvan kiralamaya bile gidilirdi. Bu bakımdan önemsenen bu iş 17. yüzyıldan itibaren nakliye işiyle uğraşan deveci, katırcı gibi esnaf zümreleri de ortaya çıkmıştır. Bu işlerde en fazla kullanılan hayvanlar ise at, deve ve katır olmuştur.¹⁴⁶ Bir başka meslek de kumaş alıp satan kimseler¹⁴⁷ dediğimiz bezzâz ve dokumacılıkla uğraşan

¹⁴³ Güray Kırpık, “Osmanlı'da Hamallık Mesleği Ve İlgili Arşiv Belgeleri”, **Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**, C: 2, S: 3, Ankara, 2013, s.222.

¹⁴⁴ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Abdullah Lülecî, “Birinci Cihan Harbinde Osmanlı Ordusunda Hamal Taburları (1914-1918)”, **Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi**, C: 2, S: 13, s.523-534.

¹⁴⁵ Berna Güler, **XVIII. Yüzyılda Osmanlı Esnaf Ve Zanaatkârları...**, s.130.

¹⁴⁶ Ömer İşbilir, “Mekkâreci”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi**, C: 28, Ankara: Diyanet Yayınları, 2003, s. 554-555.

¹⁴⁷ Altuğ Ortakçı, “Şer'iyye Sicillerinden Hareketli 19. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Geçerken Çorum'da Meslekler”, **Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S. 1, Çorum: Hitit Üniversitesi Yayınları, 2011, s.109.

çulha¹⁴⁸ adlı meslek gruplarıdır. Osmanlıda bezzâzlık önemli bir el sanatı dalı olarak kabul edilmekteydi. Bezzâzlar, çoğunlukla kumaşları süslemek için çeşitli motif ve desenler kullanırlardı. Bu yüzden bu iş Osmanlı kültür ve sanatının da önemli bir parçası olarak kabul edilmekteydi. Her ne kadar bir meslek olmasa da defterde Müslüman nüfus içerisinde 28 kişi ile sail veya cerrâr adını verdiğimiz dilencilerdir. Devlet bu grup için de bazı kıstaslar getirmişti. Bunların en önemlisi de bu kişilerin muhtaç olduğunun belirlenmesiydi. Bu bakımdan hasta, iş yapamayacak kadar aşırı yaşlı olması, engelli ve bakacak kimsesi olmayanlar muhtaç olarak kabul edilebilmekteydi. Ayrıca bu kişiler sıkı denetlenip gelişigüzel dilenmelerine engel olunup bu kişilerin bir loncaya da bağlanması sağlanmıştı.¹⁴⁹ Defterde bunların dışında marangoz adını verdiğimiz neccarlık,¹⁵⁰ tütün satıcısı dediğimiz duhâncılık¹⁵¹ ve deri işleyen olarak bilinen debbâğlık¹⁵² adlı meslek grupları da defterde en fazla yer edinen meslek gruplarıdır.

Sonuç olarak defterde yer alan bu mesleklerin sadece Mardin halkına has değil aynı zamanda Osmanlı'da çoğu Müslüman esnafın da bu işlerle uğraştığı görülmektedir. Ayrıca bu meslek ve uğraşılara baktığımız zaman gayrimüslimlerin yaptığı işlere göre beceri ve tecrübe gerektiren uzun süreli işler olmadığını da rahatlıkla görmekteyiz. Bu meslekler toplumda geniş bir yelpazeye yayılmış olup hizmetkâr, cennân, hamal, bakkal, çöpçülük, saki, çerçi, parekendeci gibi fiziksel emek gerektiren işlerden oluşmaktadır. Bunun yanında kahveci, ayakkabıcı, berber, bezzâz gibi zanaatlar da yaygındı. Ancak bu meslekler de çoğunlukla toplumda sosyal ve ekonomik statü açısından daha düşük konumda olan bireyler tarafından icra edilirdi. Yine defterde dikkat çeken bir özellik ise bu işlerin genellikle aynı ailede yer alan neredeyse

¹⁴⁸ Feridiun Emecen, "Cullâh", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C: 8, Ankara: Diyanet Yayınları, 2003, s. 83.

¹⁴⁹ Mehmet Demirtaş, "Osmanlı Başkenti'nde Dilenciler ve Dilencilerin Toplum Hayatına Etkileri", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma Ve Uygulama Merkezi Dergisi*, S: 20, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 2006, s.83-84.

¹⁵⁰ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, s.815.

¹⁵¹ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, s.191.

¹⁵² Zeki Tekin, "Deri", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C: 9, Ankara: Diyanet Yayınları, 2003, s. 177.

tüm bireyler tarafından yapılp bir aile işi olarak görülmesi ve muhtemelen de nesiller boyunca diğer aile bireylerine aktarılmasıdır.

5. Fiziksel Görünüm Hastalık ve Engelliler

Defterde kişilerin fiziki özellikleri kısa, orta ve uzun boylu,; ak, kara, kızıl, sarı, kır, köse, kırkır (sakal veya saç kıran) ve şâb-ı emred (sakalsız) sakallı; sarı, kızıl, siyah, kumral ve ter bıyıklı şeklinde tanımlanmıştır. Kişilerin engellilik durumuna dair ise herhangi bir bilgi yer almamıştır. Hânedede bulunan yetişkin kişilerin kaydı tutulurken yaş, fiziksel özellik ve mesleği de aktarılırken 10 yaş ve altı hâne sakinlerinin ise sadece doğum tarihi ve yaşı verilmiştir. Bu kişilere ait herhangi bir fiziksel özelliğe ise yer verilmemiştir. Yine ergen yaştaki (13-18) kişiler tarif edilirken çoğunlukla şâb-ı emred yani sakalsız tabirinin sıklıkla kullanıldığını görmekteyiz. Bu tabir çok nadir olsa da yetişkinlerde de sakalsız olan kişiler olduğundan onlar için de kullanılmıştır. Hastalık, insanların beden veya zihninde meydana gelen rahatsızlık veya işlev bozukluğu olarak tanımlanır. Bu kavram da yaralanma, sakatlanma, çeşitli sendromlar ve normal yapı ve fonksiyonların bozulmasını ifade eden geniş bir kavramdır.¹⁵³

Mardin Nüfus Defteri de kayıt altına alınırken kişilerin engel durumlarına değinilmiştir. Defterde yer alan bir başka özellik de kişilerin bedensel veya diğer duyu engelleriyle ilgilidir. Bu bağlamda kişiler topal, çolak, am'a (görme engelli), yekçeşm (tek gözü gören), ma'zur (özürlü), cünun veya meczub (zihinsel engelli), sağır, lâl, dilsiz, gibi kavramlarla ifade edilmişlerdir. Bunun yanında şehirde 19 kişi alil yani hasta, 9 kişi de amel mande yani aşırı yaşlı olarak ifade edilmiştir. Son olarak sağlık defterde yer alan cerrah sayısı ise sadece 1 kişi olarak görülmektedir.

¹⁵³ Oktay Bozan, **Çermik Kazası**, s.67.

6. Dinî Yapılar Din Adamları ve Dinî Unvanlar

Tarihteki birçok İslâm devleti gibi Osmanlı da devletin idarî mekanizmasını İslâm dininin temel kuralları üzerine kurmaktaydı. Çünkü İslâmiyet toplumun bir kimlik yapısına dönüşmüş ve böylece de eğitim, ekonomi, sosyal yapı gibi birçok unsur inançla bütünleşmişti. Bu bakımdan Osmanlı'da dini teşkilâtlanma şeyhülislâmlık çatısı altında yapılıyordu. Osmanlı'da 16. yüz yıldan itibaren kullanılan bu unvan zaman içerisinde devlet yönetiminde yer almış ve etkin bir mevki haline gelmiştir. Şeyhülislâmlık kendisine verilen dinî ve siyasî konularda fetva vermek ve ilmiye sınıfını yönetmek gibi önemli görevleri yerine getirmekteydi.¹⁵⁴

Osmanlı'da camiler bir vakıf ile kurulur ve yönetiminde mütevellî heyeti olurdu. Bu heyet de her yıl muhasebe sonuçlarını kadı ile paylaşır ve şeffaflık bildirirdi. Camilerde medreslerden yetişen imam, müezzin, hatip ve vaiz gibi görevliler yer alırdı. Osmanlı'nın her tarafına yayılmış, halkın manevi yönden yetişmesinde hizmet veren tekke ve zaviyeler yer almaktadır. Buralarda da sadece dini değil aynı zamanda siyasi, sosyal, askeri vs alanlarda insanların yetişmesi sağlanmıştır. Bu yapıların başında bir şeyh bulunur ve gelen kişilerle şeyh mürid ilişkisi kurulurdu.¹⁵⁵

1874-1875 tarihli Diyarbakır Salnamelerinde Malatya'ya bağlı olan Mardin'deki cami, mescit ve medrese sayısı 38'dir.¹⁵⁶ 235 No'lu Mardin Şeriye Sicillerinde ise Mardin merkezde yer alan dinî yapılar Ulu cami, Reyhaniye cami, Şehidiye cami, Şeyh Yusuf el-Sabunî cami, Araplar mescidi, Küçük cami, Abdülaziz cami, İbrahim Bey cami, Şeyhullah cami olmak üzere toplam 9 dinî yapı adı verilmektedir.¹⁵⁷ Mardin Nüfus Defteri'nde ise dinî görevli ve unvanlar şu şekildedir:

¹⁵⁴ Mehmet Bulut, "Osmanlı Devleti'nde Dini Teşkilâtlanma ve Yaygın Din Eğitimi", **Diyanet İlmî Dergi**, S: 2, C: 35, Ankara: Diyanet Yayınları, 1999, s.101-102.

¹⁵⁵ Mehmet Bulut, **Osmanlı Devleti'nde Dini Teşkilâtlanma...**, s.106-111.

¹⁵⁶ **Diyarbakır Salnameleri (1869-1905)**, C: 2, s.337.

¹⁵⁷ Fasih Dinç, **235 Nolu Şeriye Sicil Defterine Göre Mardin...**, s.100-103.

**Tablo 8: 3739 Nolu Mardin Müslim Nüfus Defteri'ne Göre Dinî
Görevli ve Ünvanlar**

Mahalleler	Mahalle İmamı	Medrese İmamı	Şeyh	Müezzin	Vâiz	Müftü	Molla	Hacı	Seyyid
Bâbussor	1	1	20	--	--	--	7	26	21
Kölasiyye	1	--	13	--	--	--	3	13	12
Medereze		--	9	--	--	--	2	13	3
Şehidiyye	1	--	27	--	--	--	8	10	20
Tekye	1	--	22	1	--	1	9	28	22
Câmi-i Kebîr	--	--	17	1	--	1	8	12	18
Lâtif	1	--	4	--	--	--	--	3	4
Necmeddin Gazi	1	--	5	--	--	--	4	2	6
Bâbü'l Cedîd	1	--	4	--	--	--	3	1	5
Şey'ullah	2	--	11	--	1	--	5	5	3
Şeyh Çabuk	--	--	3	--	--	--	3	4	2
Emînüddin	1	--	8	1	--	--	3	5	2
Meşkin	1	--	13	--	--	--	3	6	34
Toplam	11	1	156	3	1	2	58	128	152
Genel Toplam	512								

Buna göre defterde yer alan görevlilerden biri olan müftülük makamı, Osmanlı döneminde ortaya çıkan bir unvan olup görevi dinî konularda sorulan sorulara cevap vermek ve böylece halkın dinî konularda bilinçlenmesini sağlamamaktaydı.¹⁵⁸ Defterde geçen ve 156 kişi ile sayıca en çok olan kişiler şeyhlerdir. Osmanlı'nın her tarafına yayılmış, halkın manevi yönden yetişmesinde hizmet veren tekke ve zaviyeler yer almaktaydı. Devlet bu yapıların kurulmasına bilinçli bir şekilde izin veriyor ve böylece tarikatları kontrol altında tutmuş oluyordu.¹⁵⁹ Buralarda da sadece dini değil aynı zamanda siyasi, sosyal, askeri vs alanlarda insanların yetişmesi sağlanıyordu. Bu yapıların başında bulunan bir şeyh olup buralara gelen kişilerle de şeyh mürid ilişkisi kurulurdu.¹⁶⁰ Defterde geçen bir diğer dinî grup seyyidlerdir. Bu kişileri 128 kişi ile Mardin'in en kalabalık gruplardan bir tanesidir. Seyyidler de tıpkı şeyhler gibi tarikatlardaki etkili dinî karakterlerden bir tanesidir. Seyyid ileri gelen, başkan veya Hz. Hasan'ın soyundan gelenlere verilen bir unvandır.¹⁶¹ Defterde sayıca fazla olan bir diğer dinî unvan ise hacılardır. Osman Devleti daha kurulduğu ilk dönemlerden itibaren İslâmiyet'in kutsal mekânları olan Mekke ve Medine'ye büyük önem vermiş ve buraların insanlar tarafından ziyaret edilmesi için de büyük çaba harcamıştır.¹⁶² Hacı dediğimiz kişi hacca giden, Kâbe'yi ziyaret eden kişilere verilen bir unvandır.¹⁶³ Yine defterde geçen molla adlı grubun sayısının 58 olduğunu görmekteyiz. Osmanlı'da molla başlarda din âlimleri için kullanılan bir unvan iken Osmanlı'nın son dönemlerinde medrese öğrencilerinin de bir kısmı bu

¹⁵⁸ Mehmet Bulut, **Osmanlı Devleti'nde Dini Teşkilâtlanma...**, s.104.

¹⁵⁹ Ahmet Aktaş, "Şeyhler ve Şahlar Osmanlı Toplumunda Devlet-Tarikat İlişkilerinin Gelişim ve Değişim Süreçleri", **Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, S: 1, C: 3, Siirt: Siirt Üniversitesi Yayınları, 2016, s.180-181.

¹⁶⁰ Mehmet Bulut, **Osmanlı Devleti'nde Dini Teşkilâtlanma...**, s.110-111.

¹⁶¹ Ferit Devellioğlu, **Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Ankara: Aydın Kitabevi, 2005, s.948.

¹⁶² Abdullah Çakmak, "19. Yüzyılın İkinci Yarısında Hac Organizasyonunun Dönüşümü Bağlamında Mevkib-i Hacc-ı Şerif", **Kocatepe İslami İlimler Dergisi**, S: 4, Afyon: Kocatepe Üniversitesi Yayınları, 2021, s.176.

¹⁶³ Ferit Devellioğlu, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, s.306.

unvanı kullanmıştır.¹⁶⁴ Ayrıca cami hizmetlerinin yürütülmesi için Osmanlı'da vakıf sisteminin önemi bilinmektedir. Bu bakımdan defterde 2 cab-i evkaf, 2 mütevellî-i cami-i mahalle ve 1 mütevellî-i cami kebir adı verilen görevliler de yer almaktadır.

Deftere göre Mardin'deki Müslüman erkek nüfus 2764 kişidir. Bu nüfusun içinden dinî görev ve unvanlara sahip toplam 512 kişi çıkması toplumun yaklaşık % 25'ne tekabül etmektedir. Bu nüfusun içerisinde bilim ve eğitimle uğraşan kişi sayısı ise 50'dir. Bu rakam ise aynı toplumun yaklaşık % 2,5'ine denk gelmektedir.

7. Eğitim Kurumları

Osmanlı'da medreseler şeyhülislâmlığın bir hizmet alanı olarak örgün ve yaygın eğitim açısından var olmuştur. Bu medreselerde din, matematik, astronomi ve tabii alanlarda eğitim veriliyordu.¹⁶⁵ 17. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti, birçok alanda olduğu gibi eğitim sisteminde de değişiklik yapması gerektiğinin farkına varmış ve 18. yüzyıldan itibaren de yüzünü batıya dönmeye başlamıştır. 19. yüzyılda II. Mahmut döneminden itibaren Osmanlı'da yenileşme hareketleri hızlanırken eğitim alanındaki değişimler medresenin etkisinden kurtulamamış ve medreselerin yanında batı tarzı okullar açılmıştır. Değişen dünya düzeni ile birlikte sonraki hükümdarlar da batı tarzı bu okulların sayısını arttırmıştır. Ancak medreselerin bozulan yapısı fark edilmesine rağmen bu kurumları düzeltmeye kimse cesaret edememiştir.¹⁶⁶ 1869 yılına gelindiğinde rüştiyelere öğrenci yetiştirmek için sıbyan mekteplerinin kurulması kararlaştırılmış ancak 1870'den sonra eğitime başlamıştır. İptidai adı verilen modern ilkokullar ise sınırlı sayıda kalmıştır.¹⁶⁷ 1871 tarihli Diyarbakır Salnamelerinde Mardin'de de bir Rüştiye teşkil edilip

¹⁶⁴ Ümit Güler, "Osmanlı Sosyal Hayatında Mollalar: 18. Ve 19. Yy. Diyarbakır Örneği", **e-Şarkiyat İlmî Araştırmalar Dergisi**, S: 2, C: 11, s.861.

¹⁶⁵ Mehmet Bulut, **Osmanlı Devleti'nde Dini Teşkilâtlanma...**, s.105.

¹⁶⁶ Atiye Emiroğlu Bayır, Necmi Uyanık, "19. yy. Osmanlı Devletinde Modernleşme Bağlamında Din Eğitimi", **Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi**, S: 4, C: 8, Ed. Yusuf Kılıç, 2017, s.494-495.

¹⁶⁷ Atiye Emiroğlu Bayır, **19. yy. Osmanlı Devletinde Modernleşme...**, s.497-498.

başındaki muallim de Davut Efendi'dir.¹⁶⁸ Ayrıca 1890-1891 tarihli Diyarbakır Salnâmelerinde Mardin'in Cami Kebir Mahallesi'nde bir kütüphâne olup burda 39 tane basılmamış eser yer almaktadır.¹⁶⁹

Osmanlı'da camiler ve mescitler yanlarında medrese kurulduğundan birer eğitim kurumu kabul edilir. Özellikle camilerin mahallenin odak noktasında olması çeşitli yapıların da onun etrafında toplanmasını sağlamış ve bu doğrultuda etrafta kütüphane, aşevi, imaret, darüşşifa gibi yapılar da kurulmuştur. Vakıflar Osmanlı'da kuruluşan itibaren sosyal bir kurum olarak varlığını devam ettirmiştir. Bu yapı halkın eğitim, sağlık ve bayındırlık hizmetlerinin yürütülmesinde önemli rol oynamıştır. Özellikle yaygın eğitim kurumlarının kurulmasında önemli rol oynamışlardır.¹⁷⁰

1874-1875 tarihli Diyarbakır Salnamelerinde Mardin'deki eğitim kurumu olarak görev yapan cami, mescit ve medrese sayısı 38'dir.¹⁷¹

Tablo 9: 3739 Nolu Mardin Müslim Nüfus Defteri'ne Göre Eğitim Görevlileri Ve Öğrenci Sayıları

Mahalleler	Müderri	Muallim-i Sıbyan	Talebe	Talebe-i Ulûm	Kâtip Yazıcı
Bâbussor	--	3	--	--	--
Kölasiyye	1	1	--	--	1
Medere	4	--	--	--	--
Şehidiyye	1	4	1	--	2
Tekye	5	2	1	--	3
Câmi-i Kebîr	4	1	--	2	--

¹⁶⁸ Diyarbakır Salnameleri (1869-1905), C: 1, s.195-281-343.

¹⁶⁹ Diyarbakır Salnameleri (1869-1905), C: 2, s.165.

¹⁷⁰ Mehmet Bulut, *Osmanlı Devleti'nde Dini Teşkilâtlanma...*, s.106-112.

¹⁷¹ Diyarbakır Salnameleri (1869-1905), C: 2, s.337.

Lâtif	--	--	--	--	--
Necmeddin Gazi	--	--	2	2	--
Bâb-ı Cedîd	--	--	--	--	--
Şey'ullah	6	1	--	--	--
Şeyh Çabuk	--	--	--	--	--
Emînüddin	--	--	1	--	--
Meşkin	--	1	--	1	--
Toplam	21	13	5	5	6

Buna göre Mardin’de Müslüman erkek nüfus arasından eğitim öğretim faaliyetlerinde bulunan toplam kişi sayısının 50 olduğunu görmekteyiz. Şey’ullah, Tekye ve Medrese mahallelerinde birden fazla, Şehiddiye ve Kölasiye mahallerinde ise birer tane müderris görev yapmaktadır. Özellikle en kalabalık olan Bâbussor mahallesinde ise hiçbir müderrisin olmaması ve ayrıca Muallim-i Sıbyan dediğimiz öğretmen sayısının da çok az olması, bunun yanında tüm mahallelerin toplamında 10 talebe olması Mardin’in o tarihlerde eğitim faaliyetlerinde iyi bir konumda olmadığını göstermektedir.

8. Askerlik Görevine Gidenler

Osmanlı Devleti’nin 19. yüzyıla gelindiğinde özellikle milliyetçi karakterde çıkan isyanlar ve bu isyanların da büyük devletlerin desteklemesi neticesinde iyice yorgun düşmesine neden olmuştur.¹⁷² Bu durum başta askerî ve idarî olmak üzere birçok alanda yenileşmeyi hızlandırmak anlamına geliyordu. Bu bağlamda en önemli adımlardan biri de Yeniçeri Ocağı’nın

¹⁷² Ahmet Uçmaz, **Devlet Aşiret İlişkileri Miranlı Mustafa Paşa (Aşiret-Eşkîya-Hamidiye Alayları)**, Ankara: Akademisyen Kitabevi, 2020, s.39.

kaldırılması olayıdır. Aslında 16. yüzyıl sonlarından itibaren bozulmaya başlayan Yeniçeri Ocağı, sonraki yüz yıllarda daha büyük problem haline gelmiş ve yeniliklere direnıp birçok isyan çıkararak bazı padişahları da tahttan indirmiştir. Bu sebeple II. Mahmud döneminde ocak kaldırılıp yerine Asâkir-i Mansure-i Muhammediye ordusu kurulmuştur.¹⁷³ 1826 yılında bir kanunnâme hazırlanarak İstanbul, Anadolu ve Rumeli'nin bazı bölgelerinde piyâde kayıtları yapılarak bir yıl içinde sayılarının artışı sağlanmıştır.¹⁷⁴ Kanunnâmeye göre ilk olarak serasker komutasında İstanbul'da 12.000 askerden oluşan bir ordu kurulup sekiz tertibe bölünecekti. Bu tertiplerin başına binbaşı komutasındaki sağ ve sol kolağaları, yüzbaşılar, on başılar, arabacı, cephaneci, topçu, mülazım vs görevliler yer alıp her tertib toplam 1527 kişiden oluşacaktı.¹⁷⁵ Ayrıca orduya öncelikle 15-30 yaş arası olan şahısların askere alınması kararlaştırılmış ancak gücü kuvveti yerinde ise 40 yaşına kadar olanların da alınabileceği belirtilmiştir. Bunun yanında yaşları 15'in altında olanların ise acemi ocağında alınacak eğitim sonra orduya alınacakları talimatı verilmiştir. Bu orduda emeklilik süresi de 12 yıllık bir hizmet ile mümkün olarak belirtilmiştir.¹⁷⁶

Mardin Müslim Nüfus Defteri incelendiği zaman Mardin'de Osmanlı ordusunda bulunan kişi sayısı 33 olarak kaydedilmiştir. Bunlardan 29'u sipahi, 2'si redif, 1'i sekbân ve 1'i de tüfengçibaşı olarak görev yapmaktadır. Bu görevlilerden sipahiler olarak bilinen askerî grup uzunca bir dönem Osmanlı ordusunun eyalet kısmında görev yapmış ve savaş zamanları orduya katılarak hizmet vermişlerdir. Savaş zamanı dışında ise toprakla ilgilenir ve devletin toprakla ilgili rejimine katkı sağlardı.¹⁷⁷ Osmanlı'da toprak devlete ait olup toprağı işleme hakkı reayaya, devlet adına vergi toplama işi ise

¹⁷³ Oktay Bozan, **Çermik Kazası**, s.81.

¹⁷⁴ Uğur Ünal, "Asâkir-İ Mansûre-İ Muhammediyye Süvârî Nizâmnamesi (1 Şubat 1827)" **Kastamonu Eğitim Dergisi**, S: 1, C: 14, Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi Yayınları, 2006, s.265.

¹⁷⁵ Sadık Çetin, Ayhan Doğan, "Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye Ordusunun Kurulması ve Amasya'ya Yansımaları", **Gaziantep University Journal of Social Sciences**, S: 17, C: 3, Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Yayınları, 2017, s.1177.

¹⁷⁶ Oktay Bozan, **Çermik Kazası**, s.81

¹⁷⁷ Olcay Pullukçuoğlu Yapucu, Orhan Kurmuş, "Klasik Düzendeki Osmanlı Taşrasında Sipahi Olmak", **Tarih İncelemeleri Dergisi**, Ed. Selda Kılıç, S: 37, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 2022, s.424.

sipahiye aittir.¹⁷⁸ Ayrıca sipahiler devlet tarafından görevlendirilir ve bulunduğu bölgenin güvenliğinin sağlanması, vergilerin toplanması ve toprağın ekilip biçilmesini sağladı.¹⁷⁹

Mardin'deki diğer bir görevli rediflerdir. Mardin'deki redif askerleri 4. ordu, 6. alay ve 4. tabura bağlı olan askerlerdir.¹⁸⁰ Redif birlikleri Osmanlı'da ilk olarak II. Mahmud döneminde ortaya çıkmıştır. Bu dönemde kurulan Asâkir-i Muhammediye ile geniş devlet sınırlarını korumak imkânsızdı. Bu yüzden başka birliklere ihtiyaç olduğu açıktı. Böylece 1834 yılında Meclis-i Şura'da alınan bir karar ile redif birlikleri kuruldu. Bu birlik bütün sancakların kazalarını kapsayacak şekilde başlarında da bir subay ile birlikte her hiri en az 1400 kişiden oluşacaktı. Şayet küçük kazalarda bu rakama ulaşamazsa diğer kazalarla birleşip ortak bir tabur oluşturulacaktı. Redif birlikleri 23-32 yaş arasından kura ile seçilip askerliğe elverişli olma şartı aranacaktı.¹⁸¹ Askerlik çağına gelen gençlerin İstanbul'da uzun bir süre silâh altında olması ülkenin tarımsal faaliyetlerini aksatıyordu. Bunun yanında binlerce yatılı askerin olması ekonomik anlamda devlete büyük bir maddî külfet çıkarmaktaydı. Bu sebeple tımarlı sipahilere benzeyen ve ihtiyaç duyulduğu zaman talimli ve savaşa hazır bir ordu olan redif birlikleri kuruldu.¹⁸² Redif birliklerinin askerî talimleri nizâmîye askerin bulunması halinde onların subayları tarafından, bulunmaması halinde ise İstanbul'dan gönderilecek subaylarca yaptırılması kararlaştırılmıştır. Tâlimleri haftada birkaç gün olup kendi köylerinde, bazen nahiyeler veya kazalarda yapılıp yılda iki defa da büyük tâlimlere katılmalarına karar verilmiştir.¹⁸³

¹⁷⁸ Mehmet Ali Türkmenoğlu, "Osmanlı Klasik Döneminde Sipahi Köylü ve Devlet", **Selçuk Türkiyat Dergisi**, S: 53, Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları, 2021, s.487.

¹⁷⁹ Savaş Yılmaz, "Osmanlı'da Sipahi Ve Köylü Bağlamında Devlet Kapısı", **Kültür Araştırmaları Dergisi**, S: 18, 2023, s.312-313.

¹⁸⁰ **Diyarbakır Salnameleri (1869-1905)**, C: 2, s.58.

¹⁸¹ Musa Çadırcı, "Anadolu'da Redif Askeri Teşkilatının Kuruluşu", **Tarih Araştırmaları Dergisi**, C: 8, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 1963, s.63-67; Erdoğan Keleş, Özgür Erdiç, "Sultan II. Mahmud'un Orduda Yaptığı Reformlara Menteşe Sancağının Katkısı (1826-1839)", **OTAM Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi**, S: 50, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 2021, s.188-189.

¹⁸² Kadir Türkmen, "Osmanlı'da Askeri Modernleşmeye Bir Örnek: Tefenni Redif Binaları", **Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi**, C: 2, Antalya: Akdeniz Üniversitesi Yayınları, 2021, s.284.

¹⁸³ Erdoğan Keleş, Özgür Erdiç, **Sultan II. Mahmud'un Orduda Yaptığı...**, s.189.

Bir diğerk görevli olan sekbân, Osmanlı Devleti'nin 17. yüz yılda ordusunda istihdam etmeye başladığı Avrupalı ordulardaki tüfekli piyadelere benzetilebilir. Bunlar paralı asker olup gönüllülük esasıyla savaş zamanı orduya katılırlardı.¹⁸⁴ Sekbânlar sipahilerin bozulması sebebiyle ortaya çıkan boşluğu doldurmak için ortaya çıkıp¹⁸⁵ askere alınırken de yiğitlikleri için değil sayıları için alınıyor ve alımlarda Müslüman gayrimüslim ayrımı gözetilmiyordu.¹⁸⁶ Sekbânlar bir nevi tımarlı sipahilerin yerini almış ve verdikleri hizmet karşılığı da yeniçerilere benzeyen ulûfe tarzı bir ücret almışlardır.¹⁸⁷ Osmanlı'nın son dönemlerinde ise otoritesinin iyice bozulması sebebiyle Âyanlar bu boşluğu doldurmaya çalışmış ve sonuç olarak da çevrelerinde silahlı birlikler oluşturmaya başlamışlardır. Bu birlikler de sekbânlar olmuştur.¹⁸⁸

Mardin'de son olarak görevli olan bir diğerk askerî görev ise tüfengçibaşıdır. Osmanlı'da ilk kez II. Bayezid döneminde Gorda adlı bir tüfengçiden bahsedilir. Zaman içerisinde sayıları artınca da cemaat-i tüfengçiyan adıyla ortaya çıkan bu meslekî grup gayrimüslimlerden oluşmuştur.¹⁸⁹ Silahların onarımı, dağıtımı ve korumasından sorumlu olan cebecilerin yerini alan bu grup¹⁹⁰ ateşli silah teknolojisinin gelişmesiyle birlikte Osmanlı'da daha fazla önemsenmiş ve 1862'de Tophâne-i Âmire bünyesinde bir tüfeng imâlathânesi de kurulmuştur.¹⁹¹ Her 50-60 kişilik

¹⁸⁴ Bülent Çelik, "Yeniçağda Osmanlı Piyadelerinin Askeri Potansiyeli", **ANASAY Dergisi**, S: 23, İstanbul, 2023, s.38.

¹⁸⁵ Mustafa Akdağ, "Tımar Rejiminin Bozuluşu", **Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi**, C: 3, S: 4, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 1945 s.423.

¹⁸⁶ Bülent Çelik, **Yeniçağda Osmanlı Piyadelerinin Askeri Potansiyeli**, s.43.

¹⁸⁷ Mustafa Akdağ, **Tımar Rejiminin Bozuluşu**, s.428.

¹⁸⁸ Hüseyin Aliyar Demirci, Utku Aybudak, "Âyanlar, Ticari Tarım Ve Sermaye Birikim İmkânları", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C: 77, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 2022 s.713.

¹⁸⁹ Serdal Soyluer, "Tüfekhane-i Âmire'yi Mamur Kılmak: Osmanlı Tüfek İmalatında Avrupalı Uzmanların Rolü", **Osmanlı Araştırmaları Dergisi**, S: 52, C: 52, İstanbul: 29 Mayıs Üniversitesi Yayınları, 2018, s.272-273.

¹⁹⁰ Mahmud Şevket, **Osmanlı Askerî Teşkilatı Ve Kıyafeti**, Ankara: Ankara Basımevi, 1983, s.3.

¹⁹¹ Serdar Soyluer, "Modern Harp Teknolojilerine Ayak Uydurmak Hafif Silah Üretim Teknolojileri Eğitimi Maksadıyla Yurtdışına Gönderilen Osmanlı Askerî Personeli (1834-1918)", **Osmanlı Araştırmaları Dergisi**, S: 61, C:61, İstanbul: 29 Mayıs Üniversitesi Yayınları, 2023, s.267.

tüfengçi grubu bir bayrak sayılır ve bu bayraklar her sancak ve eyaletteki tüfengçibaşı denilen bir subayın komutasına verilirdi.¹⁹²

Defterde nüfus sayımı esnasında askere gidenler için Arabistan ordusuna, Arabistan Ordu-yı Humayun'a, Bağdat Alayı'na, Rumeli Ordusu'na gitmiş veya Musul'da Tophâne askerinde, Asâkir-i Nizamiye Kaymakamı olarak Ordu-yı Arabaristan'da bulunduğu, şeklinde ifedeler yer almıştır. Ayrıca defterde yer alan Arabistan Ordusu veya Arabistan Ordu-yı Humayun ile Tanzimat Fermanı'nın asker'i reformlar doğrultusunda 1843'te Şam merkezli kurmuş olduğu bir ordu kast edilmiştir. Yine defterde geçen Bağdat Alayı için 1848'de Bağdat merkezli teşkil edilen Irak ve Hicaz Ordusu kastedilmektedir.¹⁹³ Defterde Rumeli Ordusu olarak kastedilen ordu da 2. ve 3. orduya bağlı Rumeli'deki redif birlikleridir.¹⁹⁴

¹⁹² Mahmud Şevket, **Osmanlı Askerî Teşkilatı Ve Kıyafeti**, s.6.

¹⁹³ Davut Hut, "Osmanlı Arap Vilayetleri, Arabizm Ve Arap Milliyetçiliği", **Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi**, C: 1, Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi Yayınları, 2016, s.113.

¹⁹⁴ M. Yasin Taşkesenlioğlu, "Osmanlı Ordusunda Merkezî Bir Reform Meclisi Kurma Girişimi: Meclis-İ Tanzîmât-ı Askeriye", **Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, S: 64, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları, 2020, s.204.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DEFTERİN TRANSKRİBİ

İşbu bin iki yüz altmış iki senesi mâh-ı Cemâziyelâhîrinin yedinci gününden bi'l-itibâr Musul Eyâleti dâhilinde kâin Mardin Kasabası'nda sâkin ve mütemekkin bi'l-cümle ehl-i İslâmın sin, eşkâl ve sıfatlarını ve hâne numaralarını mübeyyin tahrîr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur.

Mahalle-i Bâbussor

Hane No	Sıra No	İsim	Fiziki Özellikler	Diğer özellikler	Doğum Târihi	Yaş
1	1	Osman Efendi bin Ali Efendi	Orta boylu, ak köse sakallı		1203	60
	2	Oğlu Ali Efendi	Orta boylu, kır sakallı	Mahalle İmamı	1223	40
	3	Diğer oğlu Abdulhamid			1255	8
	4	Hafîdi İbrahim			1252	11
	5	Diğer hafîdi Abdullah			1262	1
2	6	Yunus bin Molla Ahmed	Orta boylu, kara sakallı	Bezzâz	1221	42
	7	Oğlu Mehmed			1256	7
	8	Diğer oğlu Ahmed			1254	9
	9	Diğer oğlu Abdullah			1262	1
3	10	Salih bin Molla Ahmed	Orta boylu, kırkır sakallı		1218	45
4	11	Abdulhamid bin Hacı Mehmed	Orta boylu, aksakallı	Berber	1218	45
	12	Oğlu Ahmed	Orta boylu, ter bıyıklı	Mansûreden muhreç Redif	1245	18
	13	Diğer oğlu Mehmed			1255	8
5	14	Hacı Mehmed bin Abdulkerim	Orta boylu,	Oturakçı	1203	12

			aksakallı			
	15	Oğlu Abdulkerîm	Orta boylu, kırkır sakallı	Oturakcı	1218	45
	16	Hafîdi Ali			1253	10
	17	Diğer hafîdi Yahya			1255	8
6	18	Süleyman bin Hacı Salih	Orta boylu, kırkır sakallı	Oturakcı	1218	45
7	19	Hacı Halil bin Hacı Hasan	Orta boylu, kara sakallı	Oturakcı	1221	42
	20	Oğlu Hüseyin			1261	2
8	21	Abdurrezzak bin Seyyid Yusuf	Orta boylu, sarı sakallı	Nalband		36
	22	Oğlu Davud			1228	5
9	23	Molla Halil bin Molla Hasan	Orta boylu, kırkır sakallı	Berber	1201	62
	24	Oğlu Abdulâlî	Orta boylu, kara bıyıklı	Haffâf	1218	45
	25	Diğer oğlu İbrahim	Orta boylu, sarı bıyıklı	Haffâf	1228	35
	26	Diğer oğlu Hasan	Orta boylu, Kumral bıyıklı	Çerçi	1238	25
	27	Diğer oğlu Bekir	Arabistana gitmiş sene 1261		1240	23
	28	Hafîdi Ahmed	Şâb-ı emred		1250	13
	29	Diğer hafîdi Abdulkâdir			1253	10
	30	Diğer hafîdi Temir			1254	9
	31	Diğer hafîdi Mahmud			1255	8
10	32	Mahmud bin Emin	Orta boylu,, kara sakallı	Oturakcı	1228	35
	33	Oğlu Numan			1258	5
	34	Diğer oğlu Abdulgani			1262	1
11	35	Mehmed bin Şemun		Nalband	1228	35
12	36	Abdi bin Hacı Salih	Orta boylu,, kara bıyıklı	Oturakcı	1218	45
	37	Oğlu Necib	Şâb-ı emred		1248	15
	38	Diğer oğlu Salih			1252	11
13	39	Şeyh Mustafa bin Hacı Mehmed	Orta boylu, aksakallı	Bezzâz	1218	45
	40	Karındaşı Mehmed Salih	Uzun boylu, kara bıyıklı	Duhancı	1233	30
	41	Oğlu Esad			1254	9
14	42	Hacı Mehmed bin Hacı Ömer	Orta boylu, aksakallı	Cennân	1202	60 ¹⁹⁵
15	43	Yusf bin Mustafa	Orta boylu, kara sakallı	Berber	1228	35
	44	Oğlu Mustafa			1256	7
	45	Diğer oğlu Şeyh Musa			1257	6
16	46	Seyyid Bekir bin Seyyid Ali	Orta boylu, kır sakallı	Berber	1213	50

¹⁹⁵ BOA, NFS. d, 3739, s.2-3.

	47	Oğlu Mahmud			1256	7
17	48	Seyyid Abdulkâdir bin Seyyid Mehmed	Orta boylu, kır sakallı	Neccar	1208	55
	49	Oğlu Mehmed	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Bu dahi Neccar	1238	25
	50	Hafîdi Abdulkâdir			1261	2
18	51	Ahmed bin Seyyid Yusuf	Orta boylu, kır sakallı	Nalband	1203	60
	52	Ali	Orta boylu, kumral bıyıklı	Nalband	12388	25
	53	Diğer oğlu Yusuf	Şâb-ı emred	Nalband	1250	13
	54	Diğer oğlu İsmail	Orta boylu, sarı sakallı	Nalband	1228	35
19	55	Hacı Davud bin Abdullah	Orta boylu, aksakallı	Demirci	1203	60
	56	Oğlu Mehmed Said			1255	8
20	57	Abdulkerim bin Seyyid Mehmed	Orta boylu, aksakallı	Kazzâz	1203	60
	58	Karındaşı Osman	Orta boylu, kara sakallı	Kazzâz	1228	35
	59	Oğlu Şeyh Musa			1260	3
21	60	Yusuf bin Mustafa	Orta boylu, aksakallı	Sarac	1213	50
	61	Oğlu Hasan			1253	10
	62	Diğer oğlu Hüseyin	Arabistan ordusuna gitmiş Sene 1261		1243	20
	63	Diğer oğlu Mustafa			1257	6
22	64	Hacı İbrahim bin Molla Mehmed	Uzun boylu, kara sakallı	Oturakcı	1228	35
	65	Oğlu Ahmed			1255	8
	66	Diğer oğlu Mehmed			1257	6
	67	Diğer oğlu Mahmud			1261	2
	68	Diğer oğlu Hâmid			1262	1
23	69	Hacı Mahmud Seyyid Abdullah	Orta boylu, sarı sakallı	Dellâl	1228	35
24	70	Ahmed bin Mehmed	Uzun boylu, ter bıyıklı	Haffâf	1238	25
25	71	Halil bin Hacı Mehmed	Uzun boylu, kumral sakallı	Kazzâz	1228	35
26	72	Hacı İbrahim bin Hacı Hasan	Orta boylu, kara sakallı	Attâr	1223	40
27	73	İsmail bin Hacı Halil	Uzun boylu, kırkır sakallı	Attâr	1198	65
	74	Oğlu Hacı Emin	Arabistan ordusuna gitmiş sene 1261		1238	25
	75	Diğer oğlu Mehmed			1255	8
28	76	Hacı Mahmud bin İsmail	Orta boylu, kara sakallı	Attâr	1223	40
	77	Oğlu Fâris			1255	8
29	78	Mehmed bin Seyyid Ahmed	Orta boylu, siyah bıyıklı	Neccâr	1233	30

	79	Oğlu Ahmed			1262	1
30	80	Arif bin Abbas	Orta boylu, kara sakallı	Nalband	1228	35
	81	Oğlu Mehmed			1258	5
31	82	Hacı Salih bin Seyyid Yusuf	Orta boylu, kara sakallı	Nalband	1223	40
	83	Oğlu Yusuf	Şâb-ı emred	Nalband	1248	15
	84	Diğer oğlu Abdulgani			1261	2 ¹⁹⁶
32	85	Hacı Ali bin Hacı Mehmed	Orta boylu, siyah sakallı	Kasap	1223	40
33	86	Hacı Ömer bin Hacı Mehmed	Orta boylu, siyah sakallı	Kasap	1228	35
	87	Oğlu Ahmed			1258	5
	88	Diğer oğlu Esad			1261	2
34	89	Derviş bin Mehmed	Orta boylu, kara bıyıklı	Kasap	1228	35
35	90	İbrahim bin Âbid	Orta boylu, kara sakallı		1228	35
	91	Oğlu Şeyh Musa			1255	8
	92	Diğer oğlu Mahmud			1258	5
36	93	Seyyid Halil bin Seyyid Ali	Orta boylu, kırkır sakallı	Dekkâk	1218	45
37	94	Arif bin Davud	Orta boylu, kumral bıyıklı	Duhancı	1228	35
	95	Oğlu Hasan			1258	5
	96	Diğer oğlu Hüseyin			1262	1
38	97	Süleyman bin Davud	Orta boylu, sarı bıyıklı	Duhancı	1223	40
39	98	Hacı İsmail bin Seyyid Halil	Orta boylu, kırkır sakallı	Bakkal	1203	60
	99	Oğlu Mustafa	Şâb-ı emred		1251	60
	100	Diğer oğlu Mehmed			1257	6
	101	Diğer oğlu Halil			1259	4
	102	Diğer oğlu İbrahim			1260	3
40	103	Sa'dûn bin Hacı Mehmed		Penpeci	1223	40
	104	Oğlu Şeyh Musa	Şâb-ı emred		1248	15
41	105	Mustafa bin Ali	Orta boylu, kara bıyıklı	Haffâf	1238	25
	106	Karındaşı Süleyman		Merze Paşa Alayında	1235	28
	107	Diğer karındaşı Kâsım			1255	8
42	108	Mehmed bin Ali	Orta boylu, kır sakallı	Cennân	1198	65
	109	Oğlu Mehmed Ali	Orta boylu, kara bıyıklı	Kasap	1236	27
43	110	Abdullah bin Molla Ahmed	Orta boylu, ak, sakallı		1203	60
	111	Oğlu Hüseyin			1254	9
44	112	Seyyid Maruf bin Seyyid İlyas	Orta boylu,	Sarac	1203	60

¹⁹⁶ BOA, NFS. d, 3739, s.4-5.

			aksakallı			
	113	Oğlu Eyüb	Kısa boylu, kara sakallı	Sarac	1228	35
	114	Hafidi Abdulkâdir			1258	5
	115	Diğer hafidi Hüseyin			1260	3
	116	Diğer hafidi Ali			1261	2
45	117	Şeyh Musa bin Yusuf	Orta boylu, sarı sakallı	Nalband	1228	35
	118	Oğlu Derviş			1262	1
46	119	Hızır bin Şeyh Ali	Uzun boylu, kara sakallı	Attâr	1228	35
	120	Oğlu Ali			1258	5
	121	Diğer oğlu Mehmed			1260	3
47	122	Ahmed bin Şeyh Musa	Orta boylu, kara bıyıklı	Şişeci	1228	35
	123	Oğlu Mustafa	Arabistan ordusuna gitmiş sene 1261		1248	15
48	124	Derviş bin Numan	Uzun boylu, aksakallı	Amele	1213	50
	125	Oğlu Mehmed			1256	7 ¹⁹⁷
49	126	Seyyid Ahmed bin Halil	Uzun boylu, kır sakallı	Bakkal	1203	60
	127	Oğlu Davud bin Süleyman	Orta boylu, kırkır sakallı	Kasap	1223	40
	128	Hafidi Ali			1258	5
	129	Diğer hafidi Timur			1262	1
	130	Diğer oğlu Şeyh Musa	Orta boylu, kumral bıyıklı		1228	35
50	131	Seyyid İlyas bin Seyyid Ali	Orta boylu, aksakallı	Kalaycı	1218	45
51	132	İsmail bin Ali	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Haffâf	1228	35
	133	Oğlu Ali			1257	6
	134	Diğer oğlu Hasan			1259	4
52	135	İsa bin Receb	Kısa boylu, siyah sakallı	Amele	1213	50
53	136	Seyyid Ömer bin Osman	Orta boylu, kır sakallı	Dekkâk	1203	60
	137	Oğlu Tâhâ			1213	10
	138	Diğer oğlu Bekir			1255	8
54	139	Tâhir bin Hermuş	Orta boylu, kır sakallı	Demirci	1203	60
	140	Oğlu Abdulcelil	Arabistan ordusuna gitmiştir. sene 1261		1243	20
	141	Diğer oğlu Musa			1259	4
	142	Diğer oğlu Ali			1261	2
55	143	Şihâb bin Seyyid Ahmed	Orta boylu, kumral bıyıklı	Dekkâk	1223	40
	144	Oğlu Ahmed			1255	8

¹⁹⁷ BOA, NFS. d, 3739, s.6-7.

	145	Diğer oğlu Hâmid			1257	6
	146	Diğer oğlu İbrahim			1260	3
	147	Karındaşı mahmud	Orta boylu, siyah bıyıklı	Bakkal	1233	30
56	148	Mustafa bin Şeyh Musa	Orta boylu, siyah sakallı	Ferdeci	1223	40
57	149	Abdulkâdir bin Abbas	Orta boylu, kırkır sakallı	Nalband	1208	55
	150	Oğlu Salih			1253	10
	151	Diğer oğlu Ali			1257	6
	152	Diğer oğlu Kâsım			1260	3
58	153	Seyyid davud bin Süleyman	Kısa boylu, kır sakallı		1203	60
59	154	Oğlu Mehmed	Orta boylu, siyah bıyıklı	Attâr	1228	35
	155	İbrahim bin Receb	Orta boylu, sarı bıyıklı	Haffâf	1223	40
	156	Oğlu Esad	Orta boylu, ter bıyıklı	Haffâf	1241	22
60	157	Ahmed bin Hızır	Orta boylu, kumral bıyıklı	Asâkir-i mansureden muhrec redife kalb	1233	30
	158	Karındaşı Hasan	Orta boylu, ter bıyıklı		1243	20
	159	Diğer karındaşı Şeyh Musa			1260	3
	160	Diğer karındaşı Ali			1261	2
61	161	Kâsım bin Abdullah	Kısa boylu, kırkır sakallı	Katırcı	1223	40
	162	Oğlu Abdullah		Katırcı	1238	25
	163	Diğer oğlu Abdulkâdir	Şâb-ı emred		1248	15
	164	Diğer oğlu Ahmed			1258	5
62	165	Seyyid Abdulkâdir bin Seyyid Ahmed	Orta boylu, siyah bıyıklı	Oturakcı	1228	35
	166	Oğlu Yahya			1260	3
63	167	Tahir bin Mehmed	Orta boylu, kırkır sakallı	Çerçi	1208	55
	168	Hafîdi İsa	Orta boylu, şâb-ı emred		1248	15
64	169	Mehmed bin Abdullatif	Orta boylu, siyah sakallı	Çerçi	1228	35 ¹⁹⁸
65	170	Mehmed bin Seyyid Halil	Orta boylu, kır sakallı	Kalaycı	1223	40
	171	Oğlu Esad			1254	9
	172	Diğer oğlu Yusuf			1259	4
66	173	Hilal bin Abdullatif	Orta boylu, kumral bıyıklı	Çerçi	1238	25
67	174	Abbas bin Abdüsselam	Orta boylu, kumral bıyıklı	Dekkâk	1233	30

¹⁹⁸ BOA, NFS. d, 3739, s.8-9.

68	175	Ahmed bin Mehmed	Uzun boylu, kara sakallı	Demirci	1238	25
	176	Karındaşı Hızır	Orta boylu, ter bıyıklı	Demirci	1243	20
	177	Oğlu Mehmed			1261	2
69	178	Mehmed Seyyid bin Hüseyin	Orta boylu, şâb-ı emred		1248	15
70	179	Câbir bin Ahmed Nâsır	Orta boylu, sarı sakallı	Çerçi	1233	30
		Oğlu Ahmed			1260	3
71	180	Abdulaziz bin Ahmed	Orta boylu, sarı sakallı	Çerçi	1233	30
	181	Oğlu Ahmed			1260	3
72	182	Mercan bin Halil	Orta boylu, kara sakallı	Ferdeci	1228	35
	183	Oğlu İbrahim			1255	8
	184	Diğer oğlu Ali			1262	1
73	185	Mustaf bin Hacı Hasan	Uzun boylu, ter bıyıklı	Lüleci	1241	22
74	186	Halil bin seyyid Hüseyin	Orta boylu, sarı sakallı	Penpeci	1228	35
75	187	Hasan bin Ahmed	Orta boylu, kara sakallı		1228	35
	188	Oğlu Mehmed			1261	2
76	189	Molla Yusuf bin Seyyid Mehmed	Uzun boylu, kumral sakallı	Muallim-i sıbyân	1228	35
77	190	Kâsım bin Mehmed	Orta boylu, aksakallı	Çerçi	1218	45
78	191	Ahmed bin Mehmed	Orta boylu, kır sakallı	Kalaycı	1203	60
	192	Oğlu Fâris			1247	16
79	193	Hacı Süleyman bin Şeyh Musa	Uzun boylu, kara sakallı	Demirci	1223	40
	194	Oğlu Şeyh Musa			1255	8
	195	Diğer oğlu Ahmed			1257	6
80	196	Mehmed bin Ali	Uzun boylu, kumral sakallı	Kasap	1228	35
	197	Oğlu Abdulkâdir			1262	1
81	198	Hacı Yusuf bin Mehmed	Uzun boylu, siyah sakallı	Kasap	1223	40
	199	Oğlu Şeyh Musa	Şâb-ı emred		1251	12
82	200	Abdulkâdir bin Yusuf	Orta boylu, kumral bıyıklı	Dekkâk	1233	30 ¹⁹⁹
83	201	Mustaf bin Ahmed	Orta boylu, köse sakallı	Hamal	1223	40
	202	Oğlu Ahmed			1258	5
	203	Diğer oğlu İbrahim			1261	2
	204	Diğer oğlu Abdullah			1262	1
84	205	Mehmed bin Mustafa	Uzun boylu,	Bakkal	1203	60

¹⁹⁹ BOA, NFS. d, 3739, s.10-11.

			aksakallı			
	206	Oğlu Mustafa	Uzun boylu, siyah bıyıklı	Sarac	1218	45
	207	Hafidi Ali			1251	12
85	208	Hacı Hasan bin Mehmed	Orta boylu, kara bıyıklı	Dekkâk	1233	30
	229	Karındaşı Hasan	Uzun boylu, sarı sakallı	Bu dahi	1228	35
	210	Diğer karındaşı Halil	Uzun boylu, kara sakallı	Bu dahi	1238	25
86	211	Seyyid Ali bin Mustafa	Kısa boylu, kara sakallı	Sâil	1233	30
	212	Oğlu Mustafa			1260	3
	213	Karındaşı oğlu İsmail	Orta boylu, kumral bıyıklı		1238	25
	214	Diğer karındaşı Ömer			1241	22
	215	Yeğeni Şeyh Musa	Arabistan ordusuna gitmiştir sene 1261		1243	20
		Diğer yeğeni Hızır	Şâb-ı emred		1251	12
87	216	Hacı İsmail bin Mehmed	Orta boylu, sarı sakallı	Lüleci	1233	30
	217	Karındaşı İbrahim	Orta boylu, Siyah sakallı	Sarac	1238	25
	218	Diğer karındaşı Hasan	Orta boylu, ter bıyıklı		1246	17
	219	Diğer karındaşı Hüseyin	Arabistan Ordusuna gitmiştir sene 1261		1245	18
88	220	Osman bin Emin	Orta boylu, kumral bıyıklı	Haffâf	1238	25
89	221	Seyyid Halil bin Seyyid Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Bakkal	1230	33
	222	Oğlu Derviş Ali			1258	5
90	223	Ömer bin Abdullah	Orta boylu, kara bıyıklı	Oturakcı	1238	25
91	224	Hacı Mahmud Efendi bin Hacı Ömer	Dersaadete gitmiş sene 1261		1213	50
	225	Oğlu Ahmed	Orta boylu, şâb-ı emred		1248	15
	226	Diğer oğlu Mehmed			1258	5
92	227	Ahmed bin Hacı Ali	Uzun boylu, sarı sakallı	Kasap	1218	45
	228	Oğlu Mehmed	Arabistan Ordusuna gitmiştir sene 1261		1243	20
	229	Diğer oğlu Şeyh Musa			1253	10
	230	Diğer oğlu Derviş			1258	5
	231	Diğer oğlu Ali			1256	7
	232	Karındaşı Salih	Orta boylu, siyah bıyıklı		1223	40
93	233	Halil bin Molla İsmail	Orta boylu, kumral bıyıklı	Bakkal	1238	25
94	234	Hacı Mehmed bin Hacı	Uzun boylu,	Tüccar	1193	70

		Abdulkerim	aksakallı			
	235	Oğlu Hacı Ali	Uzun boylu, siyah bıyıklı	Bu dahi	1223	40
	236	Diğer oğlu Abdullah	Uzun boylu, siyah bıyıklı	Bu dahi ticaretle	1235	28
	237	Diğer oğlu Hasan			1258	5
	238	Karındaşı oğlu Seyyid Zübeyr	Uzun boylu, siyah bıyıklı	Tüccâr	1218	45
	239	Oğlu Hadid			1259	4
	240	Diğer oğlu Hüseyin			1261	2
	241	Diğer karındaşı oğlu Numan	Orta boylu, kara bıyıklı	Bu dahi	1233	30
	242	Oğlu Sabit			1260	3
		Hafîdi Abdurrahman bin Hacı Ali			1255	8
		Diğer hafîdi Hasan			1258	5
95	243	Abdusselam bin Hacı Hüseyin	Uzun boylu, kara bıyıklı	Tüccar	1238	25
	244	Oğlu Mustafa			1261	2
	245	Karındaşı Nasır	Orta boylu, ter bıyıklı		1243	20
	246	Diğer karındaşı Musa			1251	12 ²⁰⁰
96	247	Hızır bin Mahmud	Uzun boylu, kara sakallı		1223	40
	248	Oğlu Mahmud			1262	1
97	249	Uvan bin Hüseyin	Uzun boylu, kara sakallı	Kasap	1228	35
	250	Oğlu Hüseyin	Orta boylu, şâb-ı emred		1248	15
	251	Diğer oğlu Hasan			1253	10
98	252	Abdulkadir bin seyyid Halil	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Lüleci	1233	30
99	253		Orta boylu, aksakallı	Çerçi	1203	60
	254	Oğlu Mehmed	Orta boylu, kumral sakallı	Bu dahi	1233	30
	255	Diğer oğlu Şaban	Arabistan ordusuna gitmiş sene 1261			
100	256	Molla Ömer bin Hacı Kâsım Efendi	Orta boylu, kırkır sakallı	Oturakçı	1213	50
	257	Oğlu Mehmed Emin			1245	18
101	258	Mehmed Şerif bin Hacı Mahmud	Orta boylu, kırkır sakallı	Bağbancı	1213	50
	259	Ahmed	Uzun boylu, siyah bıyıklı	Attâr	1235	28
	260	Diğer oğlu Mahmud			1261	2
102	261	Derviş bin Hacı Bekir	Uzun boylu, kırkır sakallı	Bağbancı	1208	55
	262	Oğlu Bekir	Orta boylu, siyah bıyıklı	Bu dahi	1238	25

²⁰⁰ BOA, NFS. d, 3739, s.12-13.

	263	Diğer oğlu Mehmed			1254	9
103	264	İbrahim bin Seyyid Mehmed	Orta boylu, kumral bıyıklı	Dellâl	1223	40
	265	Oğlu Halil			1262	1
104	266	Hasan bin Mehmed	Orta boylu, Sarı sakallı	Cennân	1228	35
	267	Oğlu Ahmed			1261	2
105	268	Abdurrahman bin Molla Yusuf	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Cennân	1233	30
	269	Oğlu Abdulkâdir			1254	9
	270	Diğer oğlu Mahmud			1259	4
106	271	Mahmud bin Hacı Ramazan	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Cennân	1233	30
	272	Oğlu Abdulkâdir			1261	2
	273	Karındaşı Fâris	Arabistan İdâresine gitmiştir. Sene 1261		1245	18
107	274	Mustafa bin hacı Mehmed	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Cennân	1230	33
	275	Oğlu Ali			1254	9
108	276	Mustaf bin Haco	Orta boylu, kırkır sakallı	Cennân	1218	45
	277	Oğlu Davud	Orta boylu, ter bıyıklı		1245	18
109	278	Şeyh Musa bin Timur	Uzun boylu, kırkır sakallı	Çerçi	1213	50
	279	Oğlu Halil			1258	5
110	280	Ali bin Emir Hacı	Orta boylu, kumral bıyıklı	Cennân	1233	30
111	281	Abdübâki bin Mustafa	Orta boylu, kara bıyıklı	Bakkal	1238	25
	282	Karındaşı Süleyman	Orta boylu, ter bıyıklı		1246	17 ²⁰¹
112	283	Bekir bin Ali	Orta boylu, kumral bıyıklı	Duhancı	1233	30
	284	Kayını Osman			1251	12
113	285	Ramazan bin Molla Hızır	Orta boylu, kumral bıyıklı	Hamamcı	1228	35
	286	Oğlu Abdulkâdir			1255	8
	287	Diğer oğlu Mehmed Said			1257	6
	288	Diğer oğlu Mehmed			1260	3
114	289	Hasan bin Hacı Ahmed	Orta boylu, kumral sakallı		1233	40
	290	Oğlu Yahya			1255	8
115	291	Hüseyin bin Hacı Ömer	Orta boylu, kır sakallı	Cennân	1203	60
	292	Oğlu Şeyh Musa	Orta boylu, ter bıyıklı		1243	20
	293	Diğer oğlu Yahya	Orta boylu, kara sakallı		1235	28

²⁰¹ BOA, NFS. d, 3739, s.14-15.

	294	Diğer oğlu İbrahim	Şâb-ı emred		1248	15
116	295	Şebli bin Haco	Uzun boylu, siyah sakallı	Çerçi	1228	35
	296	Karındaşı Mehmed	Bağdad Alayına gitmiş sene 1257		1233	30
	297	Oğlu Esad			1260	3
117	298	Mehmed bin Halef	Orta boylu, kırıkır sakallı	Çoban	1218	45
118	299	Hüseyin bin Seyyid Ahmed	Orta boylu, sarı sakallı	Mekkâreci	1233	30
	300	Oğlu Ahmed			1262	1
119	301	Hacı Abdulkâdir bin seyyid Mehmed	Kısa boylu, sarı sakallı	Bu dahi	1223	40
120	302	Derviş bin Ali	Uzun boylu, ter bıyıklı	Haffâf	1243	20
	303	Karındaşı Mehmed Said			1255	8
121	304	Halil bin Mehmed Said	Uzun boylu, kara bıyıklı	Hizmetkâr	1228	35
	305	Oğlu Şeyh Musa			1257	6
122	306	Numan bin Seyyid Kenan	Orta boylu, kumral bıyıklı	Kalaycı	1238	25
123	307	Numan bin Hacı Mehmed	Kısa boylu, sarı bıyıklı	Haffâf	1223	40
	308	Oğlu Hızır			1254	9
	309	Diğer oğlu Abdulkâdir			1258	5
	310	Karındaşı Hoca Yahya			1228	35
124	311	Ahmed bin Mehmed	Orta boylu, siyah sakallı	Çerçi	1223	40
	312	Oğlu Mehmed			1262	1
125	313	Molla Abdurrahman bin Hacı	Orta boylu, kara sakallı	Mu'allim-i Sıbyan	1218	45
	314	Oğlu Ahmed			1257	6
126	315	Halef bin Hasan	Orta boylu, kırıkır sakallı	Çerçi	1213	50
	316	Oğlu Hacı			1255	8
127	317	Ali bin Şeyh Musa	Orta boylu, sarı bıyıklı	Demirci	1228	35
	318	Oğlu Şeyh Musa			1257	6 ²⁰²
	319	Mehmed bin Hacı Mustafa	Orta boylu, sarı sakallı	Çerçi	1218	45
	320	Oğlu Mustafa			1253	10
	321	Diğer oğlu İbrahim			1255	8
	322	Diğer oğlu Halil			1256	7
	-	Diğer oğlu Kâsım			1258	5
129	323	Seyyid Halil bin Mehmed Şerif	Orta boylu, kumral sakallı	Mu'allim-i sıbyân	1223	40
	324	Molla Esad	Kısa boylu, sarı sakallı	Bu dahi	1233	30
	325	Amcası oğlu Abdulkâdir	Orta boylu,	Şişeci	1236	27

²⁰² BOA, NFS. d, 3739, s.16-17.

			Siyah bıyıklı			
	326	Diğer amcası oğlu İsmail			1255	8
	327	Diğer amcası oğlu İbrahim			1261	2
130	328	Abdulaziz bin Receb	Orta boylu, kara sakallı	Çerçi	1223	40
	329	Oğlu Mehmed			1258	5
	330	Diğer oğlu Ramazan			1261	2
	331	Diğer oğlu Receb			1263	1
131	332	Hasan bin Mehmed	Kısa boylu, kara sakallı	Çerçi	1228	35
	333	Oğlu Mehmed			1257	6
132	334	Halil bin Molla Mehmed		Dellal	1233	30
133	335	Ali bin Abbas	Orta boylu, sarı bıyıklı	Oturakçı	1233	30
	336	Abdurrahman	Orta boylu, ter bıyıklı	Berber	1240	23
	337	Diğer karındaşı Mustafa			1255	8
	338	Diğer karındaşı Ahmed	Arabistan ordusuna gitmiştir. Sene 1261		1245	18
	339	Oğlu Abbas			1259	4
	340	Diğer oğlu Mehmed			1261	2
	341	Diğer oğlu Eyyüb			1262	1
134	342	Mahmud bin Abduljâdir	Orta boylu, ter bıyıklı		1241	22
	343	Karındaşı Abdullah			1255	8
135	344	Seyyid İbrahim bin Abdullatif	Uzun boylu, kara sakallı	Hamal	1223	40
	345	Oğlu Ömer			1257	6
	346	Diğer oğlu Ali			1262	1
136	347	Ali bin Hacı Mehmed	Orta boylu, aksakallı	Amele	1208	55
	348	Oğlu Abdulkâdir			1253	10
	349	Diğer oğlu Fâris			1255	8
137	350	Derviş bin Ramazan	Orta boylu, kırkır sakallı	Neccâr	1223	40
138	351	Maruf bin Seyyid Mahmud	Orta boylu, Sarı sakallı	Hamal	1228	35
	352	Oğlu Derviş			1255	8
	353	Diğer oğlu Fâris			1262	1
	354	Mehmed bin Ramazan	Uzun boylu, kumral bıyıklı		1218	45
	355	Süleyman bin Ahmed	Orta boylu, sarı bıyıklı	Kalaycı	1233	26
	356	Oğlu Ahmed			1261	2
	357	Diğer oğlu Mehmed			1262	1 ²⁰³
141	358	Süleyman bin Fâris	Orta boylu, kara sakallı	Çerçi	1223	30
	359	Oğlu Mehmed			1260	3
	360	Halil bin Seyyid Mehmed	Kısa boylu,	Cennân	1233	30

²⁰³ BOA, NFS. d, 3739, s.18-19.

			Sarı bıyıklı			
	361	Oğlu İbrahim			1261	2
	362	Diğer oğlu Ali			1262	1
	363	Seyyid Ömer	Uzun boylu, Sarı bıyıklı	Neccar	1228	35
	364	Oğlu Ahmed			1255	8
	365	Diğer oğlu Abdulkâdir			1259	4
144	366	Cuma bin Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Kasab	1218	45
	367	Oğlu Mehmed			1260	3
145	368	Abdulkâdir bin Ali	Orta boylu, ter bıyıklı		1245	18
146	369	Hüseyin bin Mahmud	Orta boylu, kara bıyıklı	Çobam	1238	25
	370	Oğlu Mehmed			1262	1
147	371	Ahmed bin Seyyid Bekir	Kısa boylu, kara sakallı		1223	40
	372	Oğlu	Hüseyin		1253	10
	373	Diğer oğlu Hasan			1261	2
148	374	İsmail bin Hacı Mehmed	Uzun boylu, sarı sakallı	Mekkâreci	1218	45
	375	Oğlu Salih			1251	12
	376	Diğer oğlu Ahmed			1253	10
	377	Diğer oğlu Mehmed			1260	3
149	378	Osman bin Mehmed	Orta boylu, köse sakallı	Çerçi	1233	30
	379	Karındaşı Abdulkâdir			1245	18
150	380	Seyyid Ahmed bin Halil	Orta boylu, kırkır sakallı	Kasap	1213	50
151	381	Mehmed bin Hacı Salih	Kısa boylu, sarı bıyıklı	Bezzâz	1228	35
	382	Oğlu Ömer			1262	1
152	383	Yasin bin Mansur	Orta boylu, aksakallı		1208	55
153	384	Receb bin Hasan	Orta boylu, aksakallı	Kahveci	1203	60
154	385	Kâsım bin Ramazan	Orta boylu, kırkır sakallı	Çerçi	1218	45
155	386	Şaban bin Mehmed	Orta boylu, kara sakallı		1223	40
156	387	Musa bin Mehmed	Orta boylu, siyah sakalı	Mekkâreci	1223	40
	388	Oğlu Ali			1254	9
	389	Diğer oğlu Mehmed			1258	5
157	390	Arif bin İsmail	Uzun boylu, aksakallı	Dellâl	1208	55
	391	Oğlu Ömer	Orta boylu, ter bıyıklı		1243	20
	392	Diğer oğlu Şeyh Musa			1261	2 ²⁰⁴

²⁰⁴ BOA, NFS. d, 3739, s.20-21.

	393	Diğer oğlu Mehmed			1262	1
	394	Hafîdi Hasan			1262	1
158	395	Seyyid Ali bin Seyyid Ahmed	Orta boylu, kara sakallı	Neccar	1223	40
	396	Karındaşı Mustafa	Arabistan ordusuna Gitmiştir sene 1261		1245	18
	397	Oğlu Ahmed			1262	1
159	398	Yunus bin Hacı Ali	Orta boylu, kara bıyıklı		1218	45
	399	Oğlu İbrahim			1231	2
	400	Diğer oğlu Hüseyin			1262	1
160	401	Molla Halil bin Şeyh	Orta boylu, şâb-ı emred	Mekkâreci	1247	16
161	402	Yahya bin Abdullah	Orta boylu, ter bıyıklı	Çerçi	1245	20
162	403	Hüseyin bin Memilis			1218	45
163	404	Hızır bin Ahmed	Orta boylu, kırkır sakallı		1213	50
	405	Oğlu Abdulaziz			1258	5
164	406	Hacı Abdullah bin Abbas	Uzun boylu, kara sakallı		1222	40
	407	Oğlu Mahmud	Şâb-ı emred		1248	15
	408	Diğer oğlu Hızır			1258	5
	409	Diğer oğlu Abdulkâdir			1262	1
165	410	Cercis bin Ali	Orta boylu, sarı sakallı	Mekkâreci	1233	30
166	411	Esad bin Halil	Orta boylu, siyah sakallı	Tebe'adan	1228	35
	412	Oğlu Şeyh Musa			1258	5
	413	Diğer oğlu Mahmud			1260	3
167	414	Mehmed Halil bin Hacı İsmail	Orta boylu, şâb-ı emred	İmâm-ı Medrese	1247	16
168	415	Hızır bin şemrin	Orta boylu, kırkır sakallı	Cennân	1208	55
	416	Oğlu Mahmud			1255	8
	417	Diğer oğlu Mehmed			1258	5
169	418	Hızır bin Seyyid Mehmed	Orta boylu, kumral bıyıklı	Cennân	1228	35
	419	Oğlu Mustafa			1261	2
170	420	Mehmed bin İbrahim	Orta boylu, kara sakallı	Çerçi	1223	40
	421	Oğlu İbrahim			1262	1
171	422	Mahmud bin Hâlid	Orta boylu, kırkır sakallı	Amele	1248	45
172	423	Seyyid Abdusselâm bin Hacı Mehmed	Orta boylu, aksakallı	Berber	1218	45
173	424	İsmail bin Ali	Orta boylu, kumral bıyıklı	Mekkâreci	1238	25 ²⁰⁵
174	425	Mehmed bin Ali	Kısa boylu,		1238	25

²⁰⁵BOA, NFS. d, 3739, s.22-23.

			kumral bıyıklı			
175	426	Bekir bin Şa‘bo	Kısa boylu, kır sakallı	Çerçi	1203	60
	427	Oğlu Ahmed	Ter bıyıklı		1243	20
176	428	Bekir bin Molla Ahmed	Orta boylu, kumral bıyıklı	Cennân	1238	25
	429	Oğlu İbrahim Halil			1256	7
	430	Diğer oğlu Mehmed			1260	3
177	431	Davud bin Arab	Orta boylu, ter bıyıklı	Nalband	1241	22
178	432	Mehmed bin Halef	Orta boylu, sarı bıyıklı		1236	27
	433	Oğlu Halef			1261	2
179	434	Musa bin Mehmed	Orta boylu, kumral bıyıklı	Cennân	1238	25
	435	Oğlu Mehmed			1262	1
	436	Yanında yetim Remo bin Derviş			1259	4
180	437	Ahmed bin Şeyh Musa	Orta boylu, kumral bıyıklı	Mekkâreci	1238	25
	438	Karındaşı Mehmed	Arabistan ordusuna gitmiş sene 1261		1243	8
	439	Diğer karındaşı Ali			1253	10
181	440	Mehmed bin Hızır	Orta boylu, kır bıyıklı	Kalaycı	1213	50
	441	Oğlu Şaban			1258	5
	442	Diğer oğlu Hızır			1260	3
182	443	Derviş bin Mehmed	Orta boylu, şâb-ı emred	Haffâf	1248	15
	444	Karındaşı Mehmed Emin			1253	10
183	445	Kâsım bin İlyas	Orta boylu, şâb-ı emred	Demirci	1248	15
184	446	İbrahim bin Mustafa	Orta boylu, aksakallı		1203	60
	447	Oğlu Şeyh Musa			1250	13
185	448	Halil bin Ahmed	Orta boylu, şâb-ı emred		1248	15
	449	Karındaşı Ömer			1253	10
186	450	Said bin Mehmed	Orta boylu, şâb-ı emred		1248	15
187	451	Mehmed bin Hacı Ahmed	Orta boylu, ter bıyıklı	Kazzâz	1245	18
188	452	Seyyid Yunus bin Abdullah	Orta boylu, aksakallı	Dellâl	1203	60
189	453	Mehmed bin Abdullah	Orta boylu, Aksakallı		1218	45
190	454	Ahmed bin Abdullah	Orta boylu, sarı sakallı	Cennân	1228	35
	455	Oğlu Süleyman			1260	3 ²⁰⁶
191	456	Seyyid Kasım bin Seyyid Osman	Orta boylu,	Amele	1228	35

²⁰⁶ BOA, NFS. d, 3739, s.24-25.

			kara sakallı			
192	457	İsmail bin Seyyid Mehmed	Orta boylu, kır bıyıklı		1224	39
	458	Yanında Yetim İbrahim			1251	12
193	459	Numan bin Mehmed	Orta boylu, ter bıyıklı	Berber	1243	20
	460	Karındaşı Şeyh Musa			1258	5
194	461	Hacı İbrahim bin Abdullah	Orta boylu, siyah bıyıklı	Berber	1236	27
195	462	Osman bin Abdullah	Orta boylu, sarı sakallı	Cennân	1208	55
	463	Oğlu Mehmed			1253	10
196	464	Yusuf bin Abdullah	Orta boylu, aksakallı	Cennân	1203	60
197	465	Ahmed bin Molla Matar	Orta boylu, aksakallı	Cennân	1208	55
198	466	Şeyh Musa bin İbrahim	Uzun boylu, sarı sakallı	Cennân	1236	27
	467	Oğlu Numan			1259	4
	468	Karındaşı Yusuf			1258	5
199	469	Hasan bin Seyyid Ahmmed	Uzun boylu, kara sakallı	Mekkâreci	1233	30
200	470	Yusuf bin Abdullah	Orta boylu, kır sakallı	Hizmetkâr	1243	40
	471	Oğlu Hasan			1251	12
201	472	Mehmed bin Abdullah	Kısa boylu, sarı bıyıklı		1218	45
	473	Oğlu Abdullah			1261	2
202	474	Hasan bin Bilal	Orta boylu, kara sakkallı		1226	27
203	475	Halil bin Ali			1253	10
	476	Karındaşı Bilal			1259	4
204	477	Hızır bin Ahmed			1255	8
	478	Karındaşı Mehmed			1259	4
205	479	Osman bin Ali	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Cennân	1228	35
	480	Karındaşı Ahmed	Kısa boylu, siyah bıyıklı	Bu dahi Cennân	1233	30
206	481	Hacı Halil bin Musa			1233	30
207	482	Mehmed bin İsmail	Uzun boylu, kır kır sakallı	Cennân	1218	45
208	483	Mehmed bin Hacı Ali			1253	10
	484	Karındaşı Halil			1257	6 ²⁰⁷
209	485	Halil bin Abdullah	Orta boylu, siyah bıyıklı	Mekkâreci	1228	35
	486	Oğlu Arab			1251	12
	487	Diğer oğlu Mehmed			1258	5
210	488	Ömer bin Ahmed			1251	12
211	489	Hasan bin Halef	Orta boylu,	Çerçi	1233	30

²⁰⁷ BOA, NFS. d, 3739, s.26-27.

			kara sakallı			
	490	Oğlu Halef			1261	2
212	491	Hızır bin Mürebbir	Orta boylu, kırkır sakallı	Çerçi	1233	30
	492	Oğlu Merir			1260	3
213	493	Abdulkadir bin Şaban	Orta boylu, kara bıyıklı	Çoban	1236	27
	494	Karındaşı Cuma	Arabistan Ordusuna gitmiş sene 1261		1243	20
214	495	Mehmed bin Ömer	Şâb-ı emred		1248	15
215	496	Hasan bin Battal	Orta boylu, kumral bıyıklı	Çarşu nigehbânı	1233	30
216	497	Hüseyin bin İbrahim	Orta boylu, sarı sakallı	Culha	1228	35
	498	Oğlu Hızır			1261	2
217	499	Hacı Mehmed bin Abdullah	Kısa boylu, Kara sakallı	Mekkâreci	1228	35
218	500	Reşo bin Cevher	Orta boylu, kara sakallı	Muhtâr-ı mahalle	1236	27
	501	Karındaşı Hasan			1253	10
219	502	Fâris bin Haso	Cizreye nakl-i hâne etmiş sene 1260	Neccâr	1241	22
	503	Karındaşı Ali			1248	15
	504	Diğer karındaşı Ömer			1253	10
220	505	Hacı Mahmud bin Seyyid Mehmed	Orta boylu, kırkır sakallı		1218	45
221	506	İbrahim bin Mehmed	Uzun boylu, kara sakallı	Çerçi		
	507	Oğlu Ali			1253	10
222	508	İsmail bin Mahmud	Diyarbakir kazâsına nakl-i hâne etmiş sene 1257		1208	55
	509	Oğlu Ali	Bağdad Alayına gitmiş		1238	25
	510	Diğer oğlu Abullah			1253	10
223	511	Sadun bin Şeyh Musa			1260	3
224	512	Kâsım bin Abdullah	Uzun boylu, aksakallı	Çerçi	1198	65
225	513	Hüseyin bin Harco	Uzun boylu, kara bıyıklı	Cennân	1233	30
	514	Oğlu Abdullah			1260	3 ²⁰⁸
226	515	Salih bin Mehmed Said	Orta boylu, sarı bıyıklı	Cennân	1228	35
	516	Oğlu Mehmed			1262	1
	517	Karındaşı Fâris	Arabistan Ordusuna gitmiş sene 1261		1239	24
	518	Diğer karındaşı İsmail	Uzun boylu, ter bıyık	Cennân	1243	20
	519	Diğer karındaşı Mustafa			1254	9

²⁰⁸ BOA, NFS. d, 3739, s.28-29.

227	520	Seyyid Mehmed bin İbrahim		Dellâl	1233	30
	521					

İmâm ve muhtâr bulunduğumuz işbu mahalle-i Bâbussûrun lâyiha-i seniyye mücebince hânehâ ve numerehâları tahrîr ve bir ferd-i vâhidi ketm ve ihfâ olunmamış ve muharrer hânelerden mâadâ bir hâne ketmen yazılmamış tebeyyün ederse ber müceb-i cezâ kânûnnâme-i hümâyûn mes'ûl olunacağımız kabûl olunarak işbu mahalle şerh verilerek taraflarımızdan temhir kılındı. Fî 3 Ramazan 1262

Mahalle-i Kolasiye

Hane No	Sıra No	İsim	Fiziki Özellikler	Diğer özellikler	Doğum Târihi	Yaş
1	1	Molla Derviş Ali	Orta boylu, kara bıyıklı	Vekîl-i imâm ve Kazzâz	1233	30
2	2	Karındaşı Mehmed Said			1253	10
	3	Şeyh Musa bin İbrahim	Orta boylu, kırkır sakallı	Kasap	1218	45
	4	Faris	Orta boylu, ter bıyıklı Fâris	Bu dahi	1243	20
	5	Diğer oğlu Hızır			1255	8
	6	Diğer oğlu İbrahim			1258	5
		Hasan bin Mehmed	Arabistan ordusuna Gitmiş sene 1261		1245	18
3	7	Hacı Maruf bin Hacı Hasan			1203	60 ²⁰⁹
4	8	Molla İbrahim bin Molla Mehmed	Uzun boylu, sarı sakallı	Haffâf	1223	40
	9	Oğlu Halil			1253	10
	10	Diğer oğlu Mehmed			1261	2
5	11	Hacı Muharrem bin Abdurrahman	Orta boylu, kırkır sakallı	Lüleci	1208	55
	12	Abdurrahman	Orta boylu, ter bıyıklı	Bu dahi	1243	20
	13	Diğer oğlu	Orta boylu, ter bıyıklı	Bu dahi	1245	18
	14	Diğer oğlu Abdulkâdir			1252	11
	15	Diğer oğlu Abdulgafûr			1255	8
	16	Şeyh Musa bin İbrahim	Orta boylu, kırkır sakallı	Cennân	1208	55

²⁰⁹ BOA, NFS. d, 3739, s.30-31.

	17	Oğlu Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Kalaycı	1233	30
	18	Diğer oğlu Halil	Orta boylu, kara sakallı	Çerçi	1237	26
	19	Hafidi İbrahim			1255	8
	20	Diğer hafidi			1258	5
7	21	Halil bin Seyyid Bekir	Orta boylu, kara sakallı	Lüleci	1223	40
	22	Oğlu bekir			1260	3
	23	Diğer oğlu İsmail			1262	1
8	24	Mustafa bin Mehmed	Orta boylu, kırkır sakallı	Lüleci	1223	40
	25	Oğlu Mehmed			1255	8
9	26	Seyyid Said bin Abdulkâdir	Orta boylu, kumral sakallı	Bakkal	1223	40
10	27	Molla Ali bin Hacı Mustafa	Orta boylu, kara sakallı	Oturakçı	1223	40
	28	Oğlu Mustaf			1260	3
11	29	Abdulvehhâb bin Hacı Ahmed		Haffâf	1233	30
	30	Oğlu Nuh			1258	5
	31	Diğer oğlu Mehmed Emin			1260	3
	32	Karındaşı oğlu Esad			1255	8
	33	Yanında yetim Şeyh Musa bin Reşo			1259	4
12	34	Hacı Mehmed bin Hasan	Uzun boylu, kırkır sakallı	Eskici	1203	60
	35	Derviş	Orta boylu, ter bıyıklı	Bakkal	1243	20
13	36	Mahmud bin Mahmud	Uzun boylu, kırkır sakallı	Cennân	1218	45
	37	Oğlu Abdulkâdir	Musul'da Tophane askerinde bulunduğu		1248	15
	38	Diğer oğlu Mahmud			1256	7
14	39	İlmi bin Seyyid Hızır	Orta boylu, kırkır sakallı	Sarac	1218	45
	40	Oğlu Bekir	Şâb-ı emred		1250	13
	41	Diğer oğlu Hızır			1260	3
15	42	Davud bin Seyyid Mustafa	Orta boylu, kırkır sakalı	Bakkal	1223	40
	43	Oğlu Mehmed			1251	12
	44	Diğer oğlu İbrahim			1256	7
	45	Diğer oğlu Abdulkâdir			1258	5 ²¹⁰
16	46	Hacı Ahmed bin Mahmud	Orta boylu, kara sakallı	Duhancı	1218	45
	47	Oğlu Abdulhamid			1254	9
	48	Diğer oğlu Abdurrezzâk			1257	6
	49	Diğer oğlu Abdulgafûr			1258	5
	50	Diğer oğlu Abdulgani			1259	4
	51	Diğer oğlu Tâha			1261	2

²¹⁰ BOA, NFS. d, 3739, s.32-33.

	52	Diğer oğlu Yasin			1262	1
17	53	Mahmud bin Abdulgafûr	Orta boylu, kır sakallı	Penpeci	1203	60
	54	Oğlu Abdulkâdir			1255	8
18	55	Ahmed Efendi bin İsa	Uzun boylu, aksakallı	Müderris	1213	50
	56	Oğlu Esad	Şâb-ı emred		1250	13
	57	Diğer oğlu Hüseyin			1253	10
19	58	Hacı derviş bin Hacı Mehmed	Orta boylu, kırkır sakallı		1258	55
	59	Oğlu Mehmed	Şâb-ı emred		1250	13
	60	Diğer oğlu Mahmud Reşid			1253	10
20	61	Mustafa bin İbrahim	Uzun boylu, Siyah sakallı	Haffâf	1218	45
21	62	Seyyid Receb bin Hacı Abdulkâdir	Orta boylu, kırkır sakallı	Lüleci	1223	40
	63	Oğlu Mehmed	Şâb-ı emred	Neccâr	1248	15
	64	Diğer oğlu Ahmed			1254	9
22	65	Veli bin Hacı İsmail	Orta boylu, ter bıyıklı	Haffâf	1240	23
23	66	Ahmed bin Hacı Mustafa	Orta boylu, fırfır sakallı	Tarakçı	1223	40
24	67	Hacı Emîrülhâc bin Seyyid Ahmed	Orta boylu, kır sakallı	Bakkal	1203	60
	68	Oğlu Yahya	Uzun boylu, ter bıyıklı		1243	20
25	69	Abdulgâki bin Mahmud	Orta boylu, kara sakallı	Kahveci	1223	40
	70	Oğlu Mahmud			1256	7
26	71	Seyyid Mustafa Hacı Yusuf	Orta boylu, kır sakallı	Bezzâz	1203	60
	72	Oğlu Yusuf	Orta boylu, siyah sakallı	Bu dahi	1233	30
	73	Diğer oğlu Şeyh Musa	Arabistanda ordusuna gitmiş sene 1261		1248	15
27	74	Mehmed bin İsmail	Uzun boylu, sarı sakallı	haffâf	1223	40
	75	Oğlu Şeyh Musa			1255	8
	76	Diğer oğlu Davud			1258	5
	77	Diğer oğlu Hasan			1262	1
28	78	Osman bin Haco	Orta boylu, kumral bıyıklı	Kalaycı	1238	25 ²¹¹
29	79	Faris bin Mustafa	Orta boylu, ter bıyıklı	Haffâf	1245	18
	80	Karındaşı Halil	Orta boylu, ter bıyıklı	Abacı	1246	17
	81	Diğer karındaşı Yahya şâb-ı emred	Arabistan ordusuna gitmiş sene 1261		1248	15
30	82	Hacı Ahmed bin Yusuf	Kısa boylu, kır	Muallim-i	1198	65

²¹¹ BOA, NFS. d, 3739, s.34-35.

			sakallı	Sıbyan		
	83	Oğlu Mehmed Ali	Orta boylu, ter bıyıklı	Deynekci	1243	20
	84	Hafidi Mahmud			1261	2
	85	Diğer hafidi Mustafa			1262	1
31	86	Mehmed bin Hâşim	Fevt	Şişeci		50
	87	Oğlu Fâris	Orta boylu, kumral bıyıklı	Bu dahi	1238	25
32	88	Hâşim bin Mehmed	Orta boylu, kara bıyıklı	Mekkâreci	1228	35
	89	Oğlu İbrahim	Şâb-ı emred		1250	13
	90	Diğer oğlu Halil			1260	3
33	91	Şeyh Halef bin Ali	Orta boylu, aksakallı	Sâil	1203	60
	92	Oğlu Ahmed	Uzun boylu, siyah sakallı	Bu dahi	1233	30
	93	Hafidi Hüseyin			1259	4
	94	Diğer hafidi			1262	1
34	95	Seyyid Mustafa bin Mehmed	Orta boylu, kırkır sakallı	Bakkal ve Yekçeşm	1208	55
	96	Oğlu Şeyh Musa			1260	3
	97	İbrahim bin Davud	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Bakkal	1238	25
	98	Oğlu Halil veled-i İbrahim			1262	1
35	99	Derviş bin Mehmed	Orta boylu, kırkır sakallı	Sâkî	1208	55
	100	Oğlu Şeyh Musa			1257	6
36	101	Seyyid Derviş bin Yusuf	Uzun boylu, kırkır sakallı	Çakmacı	1213	50
	102	Oğlu Mehmed			1258	5
	103	Diğer oğlu Yusuf	1260			
37	104	Hasan bin Bekir	Orta boylu, kumral bıyıklı		1238	25
38	105	Mustafa bin Hacı Mustafa	Orta boylu, kumral bıyıklı	Kasap	1228	35
	106	Oğlu Hızır			1256	7
	107	Diğer oğlu Mehmed			1260	3
39	108	Mahmud bin Hacı Ahmed	Orta boylu, ter bıyıklı		1241	22
40	109	Hacı Hasan bin Muharrem	Orta boylu, kırkır sakallı	Bilâ sanat	1213	50
	110	Oğlu Muharrem	Orta boylu, ter bıyık	Kazzâz	1243	20
41	111	Hüseyin bin Hacı Mustafa	Uzun boylu, siyah sakallı	Bakkal	1223	40
	112	Karındaşı oğlu Mehmed bin Hasan	Orta boylu, ter bıyıklı	Berber	1245	18 ²¹²
42	113	Şeyh Musa bin Ali	Orta boylu, ter bıyıklı	Bakkal	1243	20

²¹² BOA, NFS. d, 3739, s.36-37.

43	114	Murad bin Ahmed	Uzun boylu, kara sakallı	Çerçi	1228	35
44	115	Hızır bin Ermih	Orta boylu, kumral bıyıklı	Çerçi	1233	30
	116	Oğlu Ali			1256	7
45	117	Şaban bin Hacı Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Kaltakçı	1223	40
	118	Oğlu Mehmed			1258	5
	119	Diğer oğlu Abdurrahman			1260	3
46	120	Hasan bin Şaban	Orta boylu, ter bıyık	Kaltakçı	1245	18
	121	Kayını Mehmed Sadık bin İsmail			1255	8
47	122	Esad bin Mahmud	Orta boylu, kara sakallı	Penpeci	1233	30
48	123	Şeyh Davud bin Seyyid Mustafa	Uzun boylu, kara sakallı	Oturakçı	1223	40
	124	Oğlu Mehmed Said			1260	3
	125	Diğer oğlu Fâris			1262	1
	126	Karındaşı Şeyh Musa	Uzun boylu, sarı sakallı	Bu dahi	1228	35
49	127	Seyyid Yusuf bin Seyyid Şaban	Orta boylu, aksakallı		1203	60
	128	Oğlu Davud			1253	10
	129	Diğer oğlu	Şeyh Musa		1256	7
50	130	Abdulkerim bin Ali	Orta boylu, kumral bıyıklı	Culha	1238	25
51	131	Ahmed bin Hüseyin	Orta boylu, kırkır sakallı	Haffâf	1223	40
	132	Oğlu Hüseyin	Şâb-ı emred		1251	12
	133	Diğer oğlu Hasan			1255	8
	134	Diğer oğlu Ramazan			1258	5
50	135	Salih bin Mustafa	Orta boylu, kumral bıyıklı	Bakkal	1238	25
	136	Yanında Yetim Derviş bin Abdusselâm	Yekçeşm		1254	9
53	137	Ali bin Molla Hızır	Orta boylu, kumral bıyıklı	Bakkal	1228	35
	138	Oğlu İbrahim			1260	3
	139	Diğer oğlu Hüseyin			1262	1
54	140	Hasan bin Molla Ali	Orta boylu, kara sakallı	Duhancı	1228	35
	141	Oğlu Ali			1262	1
55	142	Reşid bin Keleş	Orta boylu, kara sakallı	Sarac	1223	40 ²¹³
56	143	Selim bin Hacı Mustafa	Uzun boylu, kara sakallı	Muhtar	1237	40
	144	Oğlu Hızır			1253	10
	145	Yusuf bin Abdi	Kıracısı orta boylu, kumral		1243	20

²¹³ BOA, NFS. d, 3739, s.38-39.

			bıyıklı			
57	146	Hüseyin bin Ahmed	Uzun boylu, ter bıyıklı	Cennân	1243	20
	147	Karındaşı Mahmud	Orta boylu, ter bıyık	Bu dahi	1245	18
58	148	Hacı Mehmed bin Yusuf			1262	1
	149	Oğlu Yusuf			1262	1
59	150	Hacun bin Hüseyin	Orta boylu, sarı sakallı	Zebbâl	1223	40
	151	Oğlu Hüseyin			1253	10
	152	Diğer oğlu Şeyh Musa			1258	5
	153	Diğer oğlu Abdullah			1262	1
	154	Mehmed	Uzun boylu, sarı sakallı		1228	35
	155	Oğlu Halil			1262	1
60	156	Şeyh Musa bin Molla Ömer	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Haffâf	1238	25
	157	Ahmed	Orta boylu, ter bıyık	Bu dahi	1246	17
	158	Diğer karındaşı	Mehmed		1255	8
61	159	Hacı Hızır bin Şeyh Yusuf	Orta boylu, aksakallı	Duhancı	1193	70
62	160	Seyyid Ali bin Hacı Süleyman	Orta boylu, aksakallı	Cennân	1203	60
	161	Süleyman	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Haffâf	1238	25
	162	Hafidi İbrahim			1262	1
63	163	Seyyid Mustaf bin Seyyid Ahmed	Uzun boylu, ak sakallı	Bakkal başı	1203	60
	164	Ahmed	Uzun boylu, ter bıyık	Bu dahi	1241	22
	165	Hafidi Mehmed		Bu dahi	1262	1
64	166	Hacı Abdulkâdir bin Molla Mehmed	Uzun boylu, kır sakallı	Lüleci	1203	60
	167	Oğlu Süleyman	Orta boylu, şâb-ı emred		1248	15
65	168	Şeyh Musa bin Ali	Orta boylu, fırfır sakallı	Sâil	1213	50
	169	Oğlu Ali	Orta boylu, sarı sakallı	Bu dahi	1238	25
	170	Diğer oğlu Abdulkâdir			1258	5
66	171	Seyyid Abdulaziz bin Süleyman	Kırkır sakallı	Cennân	1203	60
	172	Oğlu Abdullah	Orta boylu, sarı bıyıklı	Kazzâz	1238	25
67	173	Şeyh Musa bin İsmail	Uzun boylu, aksakallı	Bakkal	1213	5
	174	Oğlu İsmail			1262	1
	175	Karındaşı Mehmed	Arabistan ordusun gitmiş sene [12]61		1243	20

68	176	Ahmed bin Hacı Ahmed	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Duhancı	12238	25 ²¹⁴
69	177	Derviş Ali bin Molla Abdullah	Orta boylu, kumral sakallı	Duhancı	1228	35
70	178	Ali bin Hüseyin	Uzun boylu, kumral sakallı	Irgad	1233	30
71	179	İsmail bin Abdullah	Orta boylu, kumral bıyıklı	Hatabcı	1228	75
	180	Karındaşı Mehmed	Arabistan ordusun gitmiş sene 1261		1241	22
72	181	Seyyid Mehmed bin Seyyid Kâsım	Orta boylu, sarı sakallı	Bakkal	1218	45
	182	Oğlu Yahya			1255	8
	183	Diğer oğlu İbrahim			1257	6
	184	Diğer oğlu Kâsım			1261	2
	185	Diğer oğlu Ali			1262	1
73	186	Seyyid Ahmed bin Seyyid Said	Orta boylu, kara sakallı	Sâil	1218	45
	187	Oğlu Mehmed derviş			1261	2
74	188	Mehmed bin Ahmed	Kısa boylu, kara sakalı	Cennân	1218	45
	189	Oğlu Mustafa	Orta boylu, şâb-ı emred	Cennân	1248	15
	190	Diğer oğlu Ramazan			1256	7
75	191	Abdullah bin Hacı Aşur	Orta boylu, ter bıyıklı	Cennân	1243	20
76	192	Derviş bin Ömer	Orta boylu, ter bıyıklı	Dellâl	1240	23
77	193	İbrahim bin Hasan	Uzun boylu, ter bıyıklı	Dellâl	1240	23
78	194	Mehmed bin Hamza	Orta boylu, ak sakalı	Bi-lâ san'at	1203	60
	195	Oğlu Mahmud			1261	2
79	196	Mustafa bin Hüseyin	Orta boylu, kır bıyıklı	Tüccar	1223	40
	197	Ali bin Halil	Uzun boylu, kır bıyıklı	Cennân	1213	50
	198	Oğlu Halil			1262	1
81	199	Ahmed bin Mahmed	Orta boylu, kara bıyıklı	Demirci	1238	25
	200	Oğlu Mehmed			1262	1
82	201	Seyyid Bekir bin İbrahim	Orta boylu, kırkır sakallı	Hamal	1218	45
	202	Oğlu İbrahim			1261	2
83	203	Salih bin Murad	Orta boylu, kara sakallı	Demirci	1228	25
	204	Oğlu Ali			1262	1 ²¹⁵
84	205	Hacı Said bin Seyyid Mehmed		Çıkıcı	1228	35

²¹⁴ BOA, NFS. d, 3739, s.40-41.

²¹⁵ BOA, NFS. d, 3739, s.42-43.

	206	Oğlu Mehmed			1253	10
85	207	Derviş bin Ahmed	Orta boylu, siyah bıyıklı	Mekkâreci	1233	30
86	208	Hacı Abdi bin Musa		Bu dahi	1233	30
87	209	Ahmed bin Mahmud	Kısa boylu, sarı sakallı	Hatabcı	1228	35
88	210	Mahmud bin Hâlid	Kısa boylu, aksakallı	Sâil	1208	55
	211	Oğlu İbrahim	Kısa boylu, kara bıyıklı	Bu dahi	1238	25
89	212	Kâsım bin Hasan			1256	7
	213	Karındaşı Derviş			1257	6
90	214	Mehmed bin Haco		Hizmetkâr	1240	23
91	215	Mehmed bin Abdullah		Eskici	1238	25
92	216	Hızır bin Mehmed			1257	6
	217	Karındaşı			1260	3
93	218	İbrahim bin Mehmed	Kısa boylu, kara sakallı	Sarac	1228	35
94	219	Mehmed Efendi bin Abdullatif	Orta boylu, kara bıyıklı	Kâtib		
	220	Karındaşı Ahmed			1257	6
95	221	Hasan bin Dasni	Kısa boylu, aksakallı	Alîl	1193	70
	222	Oğlu Mehmed	Kara boylu, kara bıyıklı	Culha	1237	26
	223	Diğer oğlu Abdullah	Orta boylu, şâb-ı emred	Bu dahi	1248	15
96	224	Şaban bin Abdullah			1255	8
	225	Karındaşı Emin Hacı			1257	6
97	226	Hüseyin bin Hasan	Bağdad Alayında olduğu sene 1258		1241	22
98	227	Kürdo bin Ali	Orta boylu, kara bıyıklı	Cennân	1227	35
	228	Karındaşı Hızır	Arabistan ordusuna gitmiştir sene 1261		1243	20 ²¹⁶
99	229	Şeyh Sa'don bin Şeyh Ahmed	Orta boylu, kırkır sakallı	Sâil	1208	55
	230	Oğlu Mehmed			1254	9
100	231	Mehmed bin Musa	Kısa boylu, şâb-ı emred	Hizmetkâr	1247	16
101	232	Karındaşı Abdulkâdir			1253	10
	233	Abdullah bin Ali Efendi			1258	5
102	234	Ahmed bin Hacı Süleyman	Orta boylu, kara sakallı	Cennân	1224	39
	235	Oğlu Hızır	Arabistan Ordusuna gitmiş sene 1261		1247	16
	236	Diğer oğlu Mehmed			1255	8
	237	Diğer oğlu İbrahim			1257	6
103	238	Ömer bin Ali	Kısa boylu,		1193	30

²¹⁶ BOA, NFS. d, 3739, s.44-45.

			aksakallı			
--	--	--	-----------	--	--	--

İmam ve muhtarı bulunduğumuz mahalle-i Kolasiyenin lâyiha-ı seniyye mücebince hânehâ ve numerehâları tahrîr ve bir ferd-i vâhidi ketm ve ihfâ olunmamış ve muharrer hânelerden mâadâ bir hâne ketmen yazılmamış tebeyyün ederse ber müceb-i cezâ kânûnnâme-i hümâyûn mes'ûl olunacağımız kabûl olunarak işbu mahalle şerh verilerek taraflarımızdan temhîr kılındı.

Mühür: Muhrâr-ı sâni der-mahalle-i Kolasiye

Mühür: Muhtâr-ı evvel der-mahalle-i Kolasiye

İmâm-ı der-mahalle-i Kolasiye

Mahalle-i Medrese

	Sıra No	İsim	Fiziki Özellikler	Diğer özellikler	Doğum Târihi	Yaş
1	1	Abdulgafur Efendi bin Ahmed Efendi	Orta boylu, aksakallı	Müderriş	1193	70
	2	Oğlu Hacı Ahmed Efendi	Orta boylu, kara sakallı	Ser-müderrişân	1218	45
	3	Diğer oğlu Mahmud Efendi	Kısa boylu, kara sakallı	Müderriş	1228	35
	4	Diğer oğlu İbrahim	Orta boylu, ter bıyıklı	Ser-müderrişân	1240	23
	5	Hafîdi Abdullah			1259	4
	6	Diğer hafîdi Mehmed Said			1262	1
2	7	Hızır bin Hasan			1203	60 ²¹⁷
3	8	Osman bin Süleyman	Orta boylu, siyah bıyıklı	Bakkal	1223	40
	9	Oğlu Süleyman			1257	6
	10	Diğer oğlu Mehmed Ali			1260	3
4	11	Osman bin Abdullah	Orta boylu, kumral bıyıklı	Çerhçi	1228	35
	12	Oğlu Abdullah			1258	5
	13	Diğer oğlu Mehmed			1259	4
5	14	Mahmud bin Abdullah		Hizmetkâr	1238	25
6	15	Mehmed şerif bin Mehmed Said	Orta boylu, kumral bıyıklı	Cennân	1228	35

²¹⁷ BOA, NFS. d, 3739, s.46-47.

	16	Oğlu Mehmed Said			1262	1
	17	Karındaşı oğlu ter bıyıklı Mehmed		Bu dahi cennân	1243	20
7	18	Halil bin Mehmed	Orta boylu, siyah bıyıklı	Kalaycı	1233	30
	19	Süleyman	Uzun boylu, kara sakallı	Bu dahi kalaycı	1228	35
	20	Diğer karındaşı Derviş	Orta boylu, ter bıyıklı	Bu dahi	1243	20
8	21	Molla Ali bin Ahmed	Orta boylu, siyah sakallı	Bezzâz	1233	30
	22	Oğlu Ahmed			1256	7
	23	Diğer oğlu Hızır			1262	1
9	24	Mesud bin Hacı Abdurrahman	Ort boylu, kara sakallı	Hamal	1218	45
10	25	Molla Abdulkâdir bin Ahmed	Orta boylu, kara sakallı	Haffâf	1218	45
	26	Oğlu Mehmed Ali			1252	11
	27	Diğer oğlu Ahmed			1258	5
	28	Diğer oğlu Mahmud			1262	1
11	29	İsmail bin Abdullah	Orta boylu, kır sakallı	Penpeci	1208	55
	30	Damadı Ali bin Hacı Mehmed		Neccâr	1238	25
12	31	Osman bin Abdullah	Orta boylu, kara sakallı	Bakkal	1228	35
	32	Oğlu Yahya			1261	2
13	33	Hacı Halil bin Hacı Ali	Uzun boylu, kara sakallı	Bakkal	1228	35
	34	Oğlu Bekir			1258	5
14	35	İbrahim bin Hacı Ali	Uzun boylu, kara sakallı	Lüleci	1223	40
	36	Oğlu Fâris	Uzun boylu, Ter bıyıklı	Sarac	1243	20
15	37	Reşid bin Abdullah	Orta boylu, kır sakallı	Amel-mande	1193	70
	38	Oğlu Hüseyin	Orta boylu, kara bıyıklı	Mekkâreci	1238	25
	39	Hafidi Yusuf			1262	1 ²¹⁸
16	40	Hacı Mehmed bin Hacı Ali	Orta boylu, aksakallı	Sarac	1203	60
	41	Karondaşı Hacı Abdullah	Orta boylu, kırkır sakallı	Bu dahi	1213	50
17	42	Seyyid Halil bin İbrahim	Orta boylu, kırkır sakallı	Hurdacı	1213	42
	43	Oğlu İbrahim	Orta boylu, ter bıyık	Bu dahi	1243	20
18	44	Hacı Mehmed bin İlyas	Orta boylu, sarı sakallı	Haffâf	1223	40
	45	Amcası oğlu Hızır	Orta boylu,	Neccâr	1218	45

²¹⁸ BOA, NFS. d, 3739, s.48-49.

			sarı bıyıklı			
	46	Diğer ammisi oğlu İbrahim	Orta boylu, kumral bıyıklı	Oturakcı	1228	35
	47	Numan bin Hızır			1258	5
	48	Karındaşı oğlu Mahmud bin Mustafa			1256	7
19	49	Seyyid Şeyh Musa bin Seyyid Mehmed	Kısa boylu, kırkır sakallı	Neccar	1218	45
20	50	Abdurrahmanbin Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Attâr	1223	40
	51	Oğlu Ahmed			1259	4
	52	Diğer oğlu Salih			1261	2
21	53	Mehmed bin Hacı Salih	Orta boylu, kırkır sakallı	Samancı	1218	45
	54	Oğlu Hüseyin	Orta boylu, ter bıyıklı		1243	20
22	55	Hacı Hasan bin Seyyid Mustafa	Orta boylu, kumral sakallı	Oturakcı	1223	40
	56	Oğlu Abdullah			1262	1
23	57	Cuma bin Hacı Abdi	Orta boylu, siyah bıyıklı	Bezzar	1228	35
	58	Oğlu Şeyh Musa			1257	6
	59	Diğer oğlu Davud			1259	4
24	60	Mehmed bin Emin Çelebi		Bezzâz	1198	65
	61	Oğlu Fâris			1257	6
	62	Diğer oğlu Mustafa			1260	3
25	63	Hacı Derviş bin Mola Taki	Orta boylu, siyah sakallı	Haffâf	1218	45
	64	Oğlu Mehmed	Şâb-ı emred		1250	13
	65	Diğer oğlu Mehmed Taki			1256	7
	66	Diğer oğlu Mehmed Salih			1261	2
26	67	Yusuf bin Yusuf	Uzun boylu, kara sakallı	Haffâf	1223	40
27	68	Derviş bin Hacı Mehmed			1253	10
28	69	Abdullah bin Mehmed	Orta boylu, sarı bıyıklı	Neccâr	1233	30
	70	Oğlu Mehmed			1261	2 ²¹⁹
29	71	Hacı Şeyh Musa bin Seyyid Ahmed	Orta boylu, kara sakallı	Neccâr	1223	40
	72	Babalığı Seyyid Ahmed bin Abdullah	Ort a boylu, kırkır sakallı	Kahveci	1208	55
30	73	Hacı İbrahim bin Hacı Halil	Uzun boylu, siyah sakallı	Sarrac	1223	40
	74	Oğlu Halil			1257	6
31	75	Mehmed bin Ramazan	Orta boylu, aksakallı	Alil	1173	90
	76	Derviş	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Sarac	1233	30
32	77	Davud bin Yasin	Kısa boylu,	Bezzar	1233	30

²¹⁹ BOA, NFS. d, 3739, s.50-51.

			sarı aksakallı			
	78	Oğlu Şeyh Musa			1262	1
33	79	Mehmed bin Sehim	Uzun boylu, kırkır sakallı	Bilâ sanat	1213	50
34	80	Ali bin Haydar	Orta boylu, sarı sakallı	Kasap	1238	25
	81	Oğlu Haydar			1262	1
35	82	Hüseyin bin Hasan	Orta boylu, kara bıyıklı	Haffâf	1238	25
	83	Övey kayınpederi Abdulgani bin Abdurrahim Efendi	Orta boylu, sarı sakallı	Duhâncı	1233	30
36	84	Osman bin Mehmed	Orta boylu, sarı bıyıklı	Kasap	1238	25
	85	Oğlu Ahmed			1260	3
	86	Diğer oğlu Mehmed			1262	1
37	87	Mustaf Bey bin Şeyh Musa Bey	Kısa boylu, aksakallı	Sipahi	1203	60
	88	Oğlu Mehmed Bey	Orta boylu, ter bıyık	Bu dahi	1243	20
38	89	Mahmud bin Hacı Mehmed	Uzun boylu, aksakallı	Bilâ san'at	1203	60
	90	Oğlu Şeyh Musa	Orta boylu, kara bıyıklı	Hizmetkâr	1238	25
	91	Diğer oğlu Davud	Uzun boylu, ter bıyıklı	Bu dahi	1241	22
	92	Diğer oğlu Abdulkâdir			1251	12
	93	Hafidi Süleyman			1261	2
	94	Diğer hafidi Mehmed			1262	1
39	95	Hacı Mustafa bin Hacı Ali	Sarac	Sarrâc	1192	70
	96	Oğulluğu Hasan bin Molla Hasan			1256	7
40	97	Ahmed Efendi bin Hacı Mehmed Efendi orta boylu, sarı sakallı	Diyarbakırda müteehhil, burada olan hânesine gelip gitmekte sene 1259		1233	30
	98	Karındaşı Abdurrahim			1251	12
	99	Diğer karındaşı Halil			1259	4
41	100	Hacı İbrahim bin Zeynelâbidin	Uzun boylu, aksakallı	Sarac	1208	55
	101	Oğlu Hacı Cuma	Orta boylu, kara sakallı	Kahveci	1233	30
	102	Diğer oğlu Sa'dun	Orta boylu, siyah bıyıklı	Hizmetkâr	1238	25
	103	Diğer oğlu Şemdin	Arabistan Ordusuna gitmiştir sene 1261		1245	18
	104	Diğer oğlu Ahmed			1253	10 ²²⁰
42	105	Şeyh Musa bin Mustafa	Orta boylu, ter bıyıklı	Lüleci	1243	20
43	106	Yahya bin Hasan			1257	6
	107	Karındaşı Mehmed			1259	4
44	108	Musa bin Abdullah	Orta boylu,	Hizmetkâr	1233	30

²²⁰ BOA, NFS. d, 3739, s.52-53.

			sarı bıyıklı			
	109	Oğlu Mehmed			1258	5
	110	Diğer oğlu İsmail			1260	3
45	111	Mehmed bin Şeyh Musa	Orta bıylu ter bıyık	Bakkal	1241	22
	112	Karındaşı Abdulkâdir			1257	6
46	113	Mahmud bin Mehmed	Uzun boylu, sarı bıyıklı		1238	25
	114	Karındaşı Bekir			1260	3
47	115	Hacı Ömer bin Mehmed	Orta boylu, aksakallı	A'mâ	1193	70
	116	Oğlu Hacı Abdulkâdir	Orta boylu, kırkır sakallı	Hizmetkâr	1218	45
	117	Hafidi Yahya	Şâb-ı emred orta boylu,		1248	15
48	118	Esad bin Seyyid Hasan	Orta boylu, kara sakallı	Kasap	1223	40
	119	Oğlu Abdullah	Orta boylu, ter bıyık	Bu dahi	1243	20
	120	Diğer oğlu Abdulkâdir			1253	10
49	121	Şeyh Musa bin Abdulbâki	Uzun boylu, aksakallı	Sâil	1183	80
	122	Karındaşı Hacı Mustafa	Uzun boylu, aksakallı	Bu dahi	1198	65
50	123	Mehmed bin Ali	Orta boylu, aksakallı	Çerçi	1213	50
	124	Oğlu Kayko			1250	13
	125	Diğer oğlu			1257	6
51	126	Haco bin Ömer	Orta boylu, sarı sakallı	Kasap	1223	40
	127	Oğlu Mehmed			1261	2
52	128	Şeyh Musa bin Ahmed	Orta boylu, kara bıyıklı	Mekkâreci	1223	40
	129	Yanında yetim İbrahim bin Halil			1253	10
53	130	Hacı Abdulkadir bin Mustafa	Uzun boylu, kır bıyıklı	Hizmetkâr	1233	30
54	131	Mehmed bin Mustafa	Orta boylu, kara bıyıklı	Hizmetkâr	1228	35
	132	Oğlu Mustafa			1257	6
	133	Karındaşı Yusuf	Orta boylu, ter bıyık	Bu dahi	1243	20
55	134	Ali bin Halil	Orta boylu, kara bıyıklı	Hizmetkâr	1223	40 ²²¹
56	135	İsmail bin Abdullah Bey	Uzun boylu, aksakallı	Sipahi	1203	60
	136	Hafidi Mehmed	Uzun boylu, siyah bıyıklı	Bu dahi	1238	25
	137	Hafidi oğlu Şeref			1262	1
57	138	Mustafa bin Abdulah	Orta boylu,	Hizmetkâr	1208	55

²²¹ BOA, NFS. d, 3739, s.54-55.

			aksakallı			
	139	Oğlu İlyas			1251	12
	140	Diğer oğlu			1253	10
	141	Diğer oğlu Abdullah			1258	5
58	142	Hacı Mehmed Said Bey bin Seyyid İsmail Bey	Asâkir-i nizâmiye kaymakamı ordû-yı Arabistana		1218	45
	143	Oğlu Ahmed Bey			1243	20
	144	Diğer oğlu İsmail Bey	Orta boylu, ter bıyıklı		1246	17
	145	Diğer oğlu Süleyman Bey				10
	146	Karındaşı Ali Bey	Uzun boylu, kara bıyıklı	Nâzır-ı nüfûs		35
	147	Oğlu Mahmud Bey	Orta boylu, ter bıyık			18
	148	Diğer oğlu İbrahim Bey			1258	5
	149	Yeğeni Ali Ağa	Orta boylu, Şâb-ı emred		1249	14
	150	Hafidi Necib Bey			1262	1
	151	Amucası oğlu Abdulkâdir Bey bin Muharrem Bey	Uzun boylu, kara bıyıklı	Re'sü'l-a'yân	1237	26
	152	Memlûku Reşid	Orta boylu, ter bıyık		1245	18
59	153	Derviş bin Mehmed	Orta boylu, ter bıyık	Kasap	1243	20
60	154	Hasan bin Bekir	Orta boylu, kırkır sakallı	Hizmetkâr	1213	50
	155	Oğlu Mustafa			1251	12
	156	Diğer oğlu İbrahim			1253	10
61	157	Yusuf bin Hızır			1253	10
	158	Karındaşı Ali			1257	6
62	159	Şeyh Numan bin Abdullah	Orta boylu, aksakallı	Şeyh	1193	68
63	160	Ali bin Molla Hasan			1253	10
	161	Karındaşı Abdullah			1259	4
64	162	Ahmed bin Hacı Mustafa	Uzun boylu, kara sakallı	Sarac	1223	40
	163	Oğlu Yusuf			1251	12
	164	Diğer oğlu Fâris			1253	10
	165	Diğer oğlu Süleyman			1258	5
65	166	Ahmed bin Süleyman	Kısa boylu, kara sakallı	Zebbâl	1228	35
66	167	İbrahim bin Bekir	Orta boylu, aksakallı	Sâil	1193	70
	168	Oğlu Abdullah			1260	3 ²²²
67	169	Süleyman bin Veli	Orta boylu, sarı bıyıklı	Hizmetkâr	1228	35
	170	Oğlu Mehmed Derviş	Fevt			
68	171	Ahmed bin seyyid Mehmed	Kıs aboylu, siyah bıyıklı	Hizmetkâr	1228	35

²²² BOA, NFS. d, 3739, s.56-57.

69	172	Nasır bin Abdullah	Orta boylu, sarı bıyıklı	Sayis	1228	35
	173	Oğlu Hüseyin			1260	3
	174	Diğer oğlu Hasan			1262	1
70	175	Seyyid Ali bin Bekir	Uzun boylu, aksakallı	Helvacı	1257	55
	176	Oğlu Bekir	Şâb-ı emred		1248	15
	177	Diğer oğlu Mahmud			1256	7
	178	Diğer oğlu Reşid			1262	1
71	179	Ahmed bin Hüseyin	Orta boylu, aksakallı	Alil	1203	60
	180	Yanında yetîmi Ali bin Ramazan			1255	8

İmam ve muhtarı bulunduğumuz mahalle-i Medresenin lâyiha-i seniyye mücebince hânehâ ve numerehâları tahrîr ve bir ferd-i vâhidi ketm ve ihfâ olunmamış ve muharrer hânelerden mâadâ bir hâne ketmen yazılmamış ise ber müceb-i cezâ kânûn nâme-i hümâyûn mesul olunacağımız kabûl olunarakdan işbu mahalle şerh verilerek taraflarımızdan temhîr kılındı. Fî 3 Ramazan 1262

Mahalle-i Şehîdiyye

Hane No	Sıra No	İsim	Fiziki Özellikler	Diğer özellikler	Doğum Târihi	Yaş
1	1	Seyyid Abdulhamid Efendi bin Osman Efendi	Orta boylu, sarı sakallı	Müderres ve mahalle İmamı	1228	35
	2	Oğlu Mahmud Veys			1262	1
	3	Karındaşı Abdulgani	Orta boylu, şâb-ı emred	Bu dahi	1248	15 ²²³
2	4	Hacı Abdulkerim bin Seyyid Yunus		Neccar	1183	80
	5	Oğlu Yunus	Uzun boylu, Kara bıyıklı	Bezzâz	1218	45
	6	Diğer oğlu Fâris	Orta boylu, kara bıyıklı	Neccâr	1228	35
	7	Diğer oğlu Mehmed	Orta boylu, sarı bıyıklı	Oturakcı	1233	30
	8	Diğer oğlu Şeyh Musa	Orta boylu, ter bıyıklı		1241	22

²²³ BOA, NFS. d, 3739, s.58-59

	9	Hafidi Derviş	Şâb-ı emred		1248	15
	10	Diğer hafidi Mustafa			1253	10
	11	Diğer hafidi Yahya			1257	6
	12	Diğer hafidi Abdulkâdir			1261	2
	13	Diğer hafidi Abdullah			1262	1
3	14	Mehmed Said bin Hacı Timur		Penpeci	1223	40
	15	Oğlu Hızır			1259	4
	16	Diğer oğlu Abdulkâdir			1260	3
4	17	Seyyid Ali bin Hacı İbrahim	Orta boylu, kara sakallı	Penpeci	1223	40
5	18	Hacı Mehmed bin Salih		Penpeci	1223	40
6	19	Seyyid Ahmed bin Abdullah		Sâil	1208	55
	20	Oğlu Mustafa			1253	10
	21	Diğer oğlu			1259	4
	22	Diğer oğlu Abdulkâdir			1262	1
7	23	Ahmed bin Mehmed	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Çerci	1223	40
8	24	Abdulkâdir Bey bin Hacı Mustafa Bey	Orta boylu, sarı bıyıklı		1238	25
9	25	Mehmed Necib Efendi bin Mahmud Efendi		Kâtib	1241	22
	26	Oğlu Mahmud	Fevt			1
10	27	Ali bin İbrahim		Hatabcı	1228	35
	28	Oğlu İbrahim			12621	
11	29	Seyyid Ahmed bin Molla Abbas		Hurdacı	1218	45
	30	Oğlu Yusuf			1261	2
12	31	Hâfız Süleyman bin Hacı Mahmud	Orta boylu,, kumral sakallı	Mu'allim-i Sıbyân	1223	40
	32	Oğlu Mahmud			1258	5
	33	Diğer oğlu Abdulkâdir			1262	1
13	34	Seyyid Mehmed bin Hacı Ramazan	Uzun boylu, aksakallı	Oturakcı	1183	80
	35	Abdulgafûr	Orta boylu, siyah sakallı	Mu'allim-i sıbyân	1128	35
	36	Diğer oğlu Abdusselâm	Orta boylu, kara sakallı	Oturakcı	1236	27
	37	Diğer oğlu Abdulhamid	Rumeli Ordusuna gitmiş		1238	25
14	38	Ahmed bin Seyyid Yusuf	Orta boylu, kara sakallı	Hurdacı	1224	40
	39	Oğlu Abdulkâdir			1259	4 ²²⁴
15	40	Şeyh Musa bin Molla Hasan	Orta boylu, sarı sakallı	Samancı	1223	40
	41	Oğlu Mehmed			1258	5
	42	Diğer oğlu Ahmed			1260	3
	43	Karındaşı Halil	Orta boylu, sarı bıyıklı	Bu dahi	1233	30
16	44	Mehmed Efendi bin Ahmed Efendi	Uzub boylu, siyah bıyıklı	Bilâ san'at	1228	35

²²⁴ BOA, NFS. d, 3739, s.60-61.

	45	Oğlu Abdulaziz			1259	4
	46	Diğer oğlu Abdulkâdir			1262	1
	47	Karındaşı Mahmud Efendi	Orta boylu, kara sakallı	Yazıcı	1231	32
	48	Oğlu İbrahim			1258	5
17	49	Seyyid Yusuf bin Seyyid Hüseyin	Orta boylu, sarı sakallı	Berber	1223	40
	50	Oğlu Süleyman			1257	6
	51	Diğer oğlu Mehmed			1260	3
	52	Diğer oğlu Hüseyin			1262	1
18	53	Seyyid Hasan bin Şellu	Uzun boylu, aksakallı	Kasap	1188	75
	54	Oğlu Ahmed	Arabistan ordusuna gitmiştir sene [12]61		1238	25
	55	Diğer oğlu Mahmud	Şâb-ı emred			
	56	Diğer oğlu Mustafa			1252	11
	57	Hafidi Ali			1259	4
19	58	Molla Mehmed bin Seyyid Hasan	Uzun boylu, kara sakallı	Bilâ san'at	1228	35
	59	Hüseyin bin Süleyman	Uzun boylu, kara sakallı	kazzâz	1223	40
20	60	Oğlu Mehmed Emin			1255	8
	61	Diğer oğlu Süleyman			1259	4
21	62	Mehmed Said bin Yusuf	Orta boylu, sarı bıyıklı	Cennân	1233	30
	63	Karındaşı Ahmed	Orta boylu, sarı bıyıklı	Bu dahi	1276	27
	64	Diğer karındaşı Mustafa	Arabistan ordusuna gitmiş sene 1261		1238	25
22	65	Ali bin Molla Mehmed	Orta boylu, kırkır sakallı	Mekkâreci	1218	45
	66	Oğlu Mehmed			1258	5
23	67	Abdulkâdir bin Hacı İbrahim	Uzun boylu, kara bıyıklı	Cennân	1228	35
24	68	Hacı Mehmed bin Abdullah	Orta boylu, aksakallı	Bi-lâ san'at	1183	80
	69	Oğlu Hüseyin	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Haffâf	1228	35
	70	Diğer oğlu Yusuf	Orta boylu, sarı bıyıklı	Mekkâreci	1230	33
	71	Diğer oğlu Bekir	Arabistan ordusuna gitmiş sene 1261		1238	25
	72	Diğer oğlu Hasan	Orta boylu, ter bıyık	Hizmetkâr	1241	22
	73	Diğer oğlu Ali	Şâb-ı emred	Dekkâk	1247	16
	74	Diğer oğlu Ömer			1251	12
	75	Hafidi İsmail			1261	2
25	76	Seyyid Abdurrahman bin Hacı İbrahim	Orta boylu, kara bıyıklı	Dekkâk	1223	40
	77	Oğlu İbrahim			1262	1

	78	Karındaşı Şaban	Orta boylu, ter bıyıklı	Çiftçi	1241	22
26	79	Mehmed bin İlyas	Orta boylu, aksakallı	Bilâ san'at	1213	50
	80	Oğlu Şeyh Musa			1253	10
		Diğer oğlu Fâris			1259	4 ²²⁵
27	81	Molla Bekir bin Hacı Ahmed	Orta boylu, kara sakallı	Bezzâz	1213	50
	82	Oğlu Ahmed			1254	9
	83	Diğer oğlu Mustafa			1256	7
	84	Diğer oğlu Abdulvehhâb			1260	3
28	85	İbrahim bin Abdullah	Orta boylu, ak sakallı	Çifçi	1198	65
	86	Oğlu Davud	Şâb-ı emred		1248	15
29	87	Mehmed Said bin Hacı Mahmud		Bi-lâ san'at	1218	45
30	88	Davud bin Ömer	Orta boylu, sarı bıyıklı	Muhtâr-ı mahalle	1228	35
	89	Oğlu Mehmed			1261	2
	90	Diğer oğlu Derviş			1262	1
31	91	Ahmed bin Abdullah	Orta boylu, kırkır sakallı	Culha	1218	45
32	92	Mahmud bin Hamuş	Orta boylu, kara sakallı		1228	35
33	93	Mehmed bin Hacı Hızır	Orta boylu, kırkır sakallı	Sipahi	1213	50
	94	Oğulluğu Mahmud bin Ahmed	Orta boylu, ter bıyıklı	Bu dahi	1241	22
	95	Karındaşı oğlu Seyyid Şeyh Musa	Uzun boylu, kara sakallı	Samancı	1223	40
	96	Oğlu Derviş			1256	7
	97	Diğer oğlu Mustafa			1262	1
34	98	Süleyman bin Abdullah		Çerçi	1228	35
	99	Karındaşı Bolat	Orta boylu, kara bıyıklı		1238	25
35	100	Hacı Hasan bin Molla Ali	Kısa boylu, sarı sakallı	Müezzin	1218	45
	101	Oğlu Molla Ali			1253	10
36	102	Hüseyin bin Seyyid Kâsım	Orta boylu, kumral bıyıklı	Demirci	1228	35
37	103	Osman bin Hacı Yusuf	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Çerçi	1228	35
	104	Oğlu Yusuf			1262	1
38	105	Seyyid Mehmed bin Abdullatif	Uzun boylu, kara sakallı	Bakkal	1223	40
	106	Oğlu Mahmud			1257	6
	107	Diğer oğlu Abdulkâdir			1262	1
39	108	Seyyid Mehmed bin Seyyid Hızır	Kısa boylu, Sarı sakallı	Muhzır	1223	40

²²⁵ BOA, NFS. d, 3739, s.62-63

	109	Oğlu Hızır			1251	12
	110	Diğer oğlu Ahmed			1262	1
	111	Karındaşı Mahmud	Arabistan Ordusuna gitmiş sene 1261		1236	27
40	112	Ali bin Abdullah	Orta boylu, kara sakallı	Çerçi	1223	40
	113	Oğlu Abdullah			1260	3
	114	Diğer oğlu Mehmed			1261	2
	115	Diğer oğlu Hızır			1262	1 ²²⁶
41	116	Semetan bin Hilaş	Orta boylu, kır sakallı	Kasab	1213	50
	117	Oğlu Abdullah			1253	10
	118	Diğer oğlu Mehmed			1262	1
42	119	Molla Salih bin Hacı Osman	Fevt	Bakkal		70
	120	Oğlu Mehmed	Kara bıyıklı		1223	40
	121	Hafidi Mahmud			1256	7
	122	Diğer hafidi Abdulhamid			1259	4
43	123	Ahmed bin Esad	Şâb-ı emred		1254	9
44	124	Süleyman bin Abdulkâdir	Orta boylu, kırgıl sakallı	Berber	1218	45
	125	Oğlu Mehmed			1253	10
	126	Diğer oğlu İbrahim			1259	4
45	127	Kâsım bin İsmail	Kısa boylu, kara bıyıklı	Neccâr	1228	35
	128	Oğlu İsmail			1259	4
46	129	Mehmed Reşid bin Seyyid Ali	Orta boylu, kara sakallı	Bezzâz	1223	40
	130	Oğlu Ahmed	Orta boylu, ter bıyıklı		1243	20
47	131	Osman bin Abdurrahman	Şâb-ı emred	Berber	1248	15
	132	Karındaşı Bahi			1255	8
48	133	Seyyid Mehmed bin Hacı İbrahim	Orta boylu, aksakallı	Oturakçı	1213	50
	134	Oğlu Mustafa	Orta boylu, ter bıyıklı		1243	20
	135	Diğer oğlu Abdurrezak			1255	8
	136	Diğer oğlu Abdussabur			1258	9
49	137	Mehmed salih bin İbrahim	Orta boylu, kumral bıyıklı		1228	35
50	138	Osman bin Bekir	Uzun boylu, kır sakallı	Bakkal	1213	50
	139	Oğlu Abdullah			1257	6
51	140	Seyyid Ömer bin Ömer	Orta boylu, kara sakallı	Sarac	1223	40
	141	Oğlu Davud			1256	7
52	142	Ahmed bin Said Efendi	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Duhâncı	1228	35
	143	Oğlu Derviş			1259	4

²²⁶ BOA, NFS. d, 3739, s.64-65.

	144	Diğer oğlu Ali			1262	1
53	145	Hacı Hasan bin Hacı Mustafa	Orta boylu, aksakallı	Cennân	1193	70
	146	Oğlu Hacı Mehmed	Uzun boylu, kara sakallı	Bakkal	1213	50
	147	Diğer oğlu Ahmed			1253	10
	148	Diğer oğlu Yahya			1255	8
54	149	Mehmed Emin bin Seyyid Hasan		Neccâr	1223	40
	150	Oğlu Abdulkâdir			1254	11 ²²⁷
50	151	Mahmud bin Mustafa	Orta boylu, kara sakallı	Irgad	1223	40
	152	Oğlu Mustafa			1258	5
	153	Diğer oğlu Şeyh Musa			1260	3
51	154	Heco bin Abdullatif	Uzun boylu, kırgıl sakallı	Bakkal	1218	45
	155	Oğlu Derviş			1255	8
52	156	Derviş bin Halid	Kısa boylu, kumral bıyıklı	Sipâhi	1238	25
53	157	Mustafa bin İbrahim	Ortu boylu, Aksakallı	Bağbavncı	1203	60
	158	Oğlu Kâsım	Orta boylu, kara bıyıklı	Bu dahi	1238	25
	159	Karındaş oğlu Ali	Uzun boylu, kara sakallı	Duhancı	1223	40
	160	Oğlu İbrahim			1258	5
	161	Diğer oğlu Mehmed			1260	3
54	162	Yahya bin Molla Ahmed		Haffâf	1218	45
	163	Oğlu Fâris	Arabistan Ordusuna Gitmiştir sene 1261		1243	22
	164	Diğer oğlu Mehmed			1253	10
	165	Diğer oğlu Ahmed			1261	2
55	166	Şeyh Musa bin Molla Abdullah	Orta boylu, kara sakallı, Yekçeşm	Bilâ san'at	1223	40
	167	Karındaşı Molla Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Meczûb	1248	35
	168	Diğer karındaşı Ahmer	Orta boylu, kumral bıyıklı	Allâf	1233	30
	169	Oğlu Abdullah			1262	1
56	170	Ramazan bin Hacı Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Lüleci	1223	40
57	171	Şeyh Abdulfettâh bin Şeyh İbrahim Efendi	Uzun boylu, aksakallı	Meşâyihden olup Cizre'den gelmiş	1198	65
58	172	Ahmed bin Hüseyin Ağa			1258	5
59	173	Mahmud bin Seyyid	Orta boylu, kara sakallı	Kazzâz	1233	30
	174	Oğlu			1261	2

²²⁷ BOA, NFS. d, 3739, s.66-67.

	175	Diğer oğlu İbrahim			1262	1
60	176	Molla Hızır bin Hüseyin	Uzun boylu, kırkır sakallı	Oturakcı	1213	50
	177	Karındaşı İlyas	Kısa boylu, sarı sakallı	Haffâf	1223	40
61	178	Mahmud bin Ali	Orta boylu, kara sakallı	Bakkal	1212	50
	179	Karındaşı Molla Esad	Uzun boylu, kara sakallı	Talebe	1218	45
	180	Oğlu Mahmud	Orta boylu, ter bıyık	Kazzâz	1243	20
	181	Diğer oğlu Halil			1250	13
	182	Diğer oğlu Mustafa	Şâb-ı emred		1248	15
	183	Diğer oğlu			1258	5
62	184	Abdulaziz bin Hacı Ömer	Orta boylu, kara sakallı	Lüleci	1233	30 ²²⁸
63	185	Hacı Hüseyin bin Mehmed	Uzun boylu, siyah sakallı	Hizmetkâr	1218	45
64	186	Hacı Hızır bin Seyyid Yusuf	Orta boylu, kara sakallı	Oturakcı	1218	45
65	187	Hızır bin Osman	Orta boylu, ter bıyıklı	Çıkıcı	1241	22
	188	Karındaşı Hasan			1251	12
	189	Diğer karındaşı Hüseyin			1255	8
66	190	Mehmed bin Hacı Salih		Oturakçı	1223	40
67	191	Mehmed bin Mustafa	Uzun boylu, kırkır sakallı	Kahveci	1203	60
	192	Oğlu Abdulkâdir	Bağdad Alayında olduğu		1243	20
	193	Diğer oğlu Ahmed			1255	8
	194	Diğer oğlu Ali			1262	1
68	195	Numan bin Hacı İsmail	Orta boylu, kara sakallı	Neccâr	1238	25
	196	Mehmed	Orta boylu, ter bıyık	Oturakcı	1243	20
	197	Diğer karındaşı Mahmud			1255	8
69	198	Arif bin Zeynelabidin	Orta boylu, sarı sakallı	Kahveci	1218	45
70	199	Mehmed bin Said Mehmed	Orta boylu, sarı sakallı	Bakkal	1233	30
	200	Oğlu Abdullâh			1262	1
71	201	Ahmed bin Hacı Hamza	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Sürücü	1228	35
	202	Oğlu			1258	5
	203	Diğer oğlu Hamza			1261	2
	204	Oğulluğu Ömer			1250	13
72	205	Hızır bin Halil	Orta boylu, kumral bıyıklı	Bilâ sanat	1236	27

²²⁸ BOA, NFS. d, 3739, s.68-69.

	206	Karındaşı İlyas	Orta boylu, kumral bıyıklı	Sarac	1238	25
73	207	Hacı Abdî bin Süleyman	Orta boylu, kırkır sakallı	Eskici	1213	50
	208	Damadı Osman bin Molla Mahmud	Orta boylu, kara sakallı	Neccâr	1238	25
74	209	Molla Salih bin Mustafa		Bilâ sanat	1218	45
	210	Oğlu Abdulaziz			1262	1
75	211	Abdurrahman bin Seyyid Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Oturakçı	1223	40
	212	Oğlu Ahmed			1260	3
	213	Diğer oğlu Mahmud			1261	2
	214	Diğer oğlu Esad			1262	1
76	215	Mehmed Bey bin Şerif Bey	Orta boylu, aksakallı	sipahi	1203	60
	216	Oğlu Mehmed Şerif			1260	3
77	217	Hacı Süleyman Ağa bin Mehmed Ağa	Uzun boylu, kara sakallı	Hidematdan	1213	50
	218	Oğlu Mehmed Rıfat			1261	2 ²²⁹
78	219	Mehmed Said Ağa bin Yahya	Orta boylu, ter bıyıklı	Hanedân	1245	18
	220	Babalığı Ahmed bin Mustafa	Uzun boylu, kırkır sakallı	Ervilden gelmiştir	1203	60
79	221	Mahmud bin Abdullah	Kısa boylu, sarı sakallı	Hizmetkâr	1228	35
80	222	Yusuf bin Yusuf	Orta boylu, sarı sakallı	Duhancı	1223	40
	223	Oğlu Mehmed Emin			1253	10
	224	Diğer oğlu Mehmed Said			1255	8
81	225	Mustafa bin Molla Hızır	Orta boylu, kara bıyıklı	Bakkal	1233	30
82	226	Hacı İbrahim bin Süleyman	Orta boylu, aksakallı	Bilâ sanat	1198	65
	227	Oğulluğu Mustafa bin Süleyman	Orta boylu, kara bıyıklı	Oturakçı	1238	25
	228	Dayısı oğlu Şeyh Musa bin Ahmed	Orta boylu,	Bu dahi	1243	20
83	229	Hacı Yunus bin Şeyh Ali	Orta boylu, sarı sakallı	Muallim-i sıbyan	1218	45
	230	Oğlu Şeyh Ali			1254	9
	231	Şeyh Ömer	Orta boylu, sarı sakallı	Meşâyhiden	1243	40
84	232	Şeyh Mustafa bin Şeyh Bedreddin	Uzun boylu, kırgıl sakallı	Hakkâk	1213	50
	233	Abdulvehhâb	Uzun boylu, terbıyık		1245	18
	234	Diğer olu İbrahim Şâb-ı emred	Orta boylu, Şâb-ı emred		1248	15

²²⁹ BOA, NFS. d, 3739, s.70-71.

85	235	Şeyh Süleyman bin Şeyh Bedreddin	Uzun boylu, kara sakallı	Şeyh	1223	40
	236	Oğlu Abdulhamid			1259	4
	237	Diğer oğlu Abdulcelil			1261	2
86	238	Şeyh Mehmed bin Şeyh Abdulhâdi	Orta boylu, sarı sakallı	Şeyh	1228	35
87	239	Şeyh Abdurrahim bin Şeyh Yasin	Orta boylu, aksakallı	Şeyh	1178	85
	240	Karındaşı Şeyh Feyzi	Orta boylu, kara sakallı	Bu dahi	1178	85
88	241	Şeyh Abdulgani bin Şeyh Mehmed	Orta boylu, köse sakallı	Şeyh	1193	70
89	242	Mehmed Şerif bin Molla Mehmed	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Kazzâz	1233	30
90	243	Seyyid Mehmed bin Seyyid Abdullah	Orta boylu, kırkır sakallı	Bilâ sanat	1223	40
91	244	Seyyid İsmail bin Seyyid Mehmed	Orta boylu, kırkır sakallı	Dellâl	1213	50
	245	Oğlu Mehmed Salih			1258	5
	246	Diğer oğlu Süleyman			1262	1
92	247	Şeyh Musa bin Şerif	Uzun boylu, kırkır sakallı	Debbağ	1213	50
	248	Oğlu Abdulkadir			1258	5
	249	Diğer oğlu Numan			1262	1 ²³⁰
93	250	Seyyid Ömer bin Seyyid İbrahim	Orta boylu, aksakallı	Palancı	1203	60
	251	Oğlu Şeymus	Orta boylu, ter bıyık	Bu dahi	1243	20
	252	Diğer oğlu Mehmed	Orta boylu, şâb-ı emred	Neccâr	1248	15
	253	Diğer oğlu İbrahim	Arabistan ordusuna Gitmiş sene 1261		1241	22
	254	Diğer oğlu Abdullah			1255	8
	255	Diğer oğlu Osman			1257	6
94	256	Mustafa bin Osman		Kazancı	1213	50
	257	Oğlu Mehmed			1253	10
	258	Diğer oğlu Ahmed			1258	5
95	259	Ali bin Mehmed		Sarac	1233	30
	260	Karındaşı bıyıklı Ahmed		Neccar	1238	25
96	261	Abdurrahman bin Hasan	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Dellâl	1233	30
	262	Numan	Orta boylu, terbıyık	Kahveci	1243	20
97	263	Hacı Mehmed bin Seyyid Mustafa	Orta boylu, kırkır sakallı	Dellâl	1218	45
	264	Oğlu Esad			1255	8
	265	Diğer oğlu Ahmed			1257	6
	266	Diğer oğlu Ali			1259	4
	267	Diğer oğlu Abdulhamid			1260	3

²³⁰ BOA, NFS. d, 3739, s.72-73.

98	268	Ahmud bin Molla Abdullah		Sarac	1213	50
	269	Oğlu Ahmed			1256	7
	270	Diğer oğlu Abdullah			1259	4
99	271	Ömer bin Abdulgafur			1256	7
100	272	Yusuf bin Molla Abdullah	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Cennân	1228	35
	273	Karındaşı Esad	Arabistan ordusuna gitmiş sene 1261		1238	25
101	274	Mehmed bin Osman			1255	8
102	275	Ali bin Hacı Mehmed	Orta boylu,, kara sakallı	Palancı	1233	30
	276	Oğlu Hasan	Arabistan ordusuna gitmiş, sene 1261		1245	18
103	277	Osman bin Seyyid Ali	Orta boylu, kırkır sakallı	Irgad	1218	45
	278	Oğlu Ali			1254	9
104	279	Yusuf bin Mehmed Ali	Orta boylu, sarı sakallı	Kazzâz	1228	35
105	280	Abdulkâddir bin Seyyid Ömer	Arabistana gitmiştir, sene 1261		1240	17
	281	Karındaşı Mehmed Said			1251	12
106	282	Mehmed bin Hacı Yusuf	Orta boylu, ter bıyıklı	Neccâr	1243	20
107	283	Mehmed bin Bektaş		Duhancı	1213	50
	284	Oğlu Ahmed	Orta boylu, ter bıyık	Bu dahi	1243	20
108	285	Seyyid Abdullah bin Seyyid Mehmed	Orta boylu, aksakallı	Neccâr	1208	55
	286	Oğlu Mehmed			1251	12 ²³¹
109	287	Şeyh Musa bin Hacı Abdullah	Orta boylu, ter bıyıklı	Bezzâz	1243	20
110	288	Derviş bin Hacı Hüseyin	Orta boylu, sarı bıyıklı	Bezzâz	1238	25
	289	Karındaşı Yahya			1251	12
111	290	Esad bin Hacı Hüseyin	Orta boylu,, sarı sakallı	Dellâl	1223	40
	291	Oğlu Hızır			1255	8
112	292	Ali bin Mehmed	Orta boylu,, kara sakallı	Kasab	1223	40
	293	Oğlu Mehmed	Asâkir-i nizâmiye		1243	20
	294	Diğer oğlu Ahmed			1258	5
113	295	Mustafa bin Curû'	Orta boylu, aksakallı	Kasab	1223	40
	296	Oğlu Hızır	Kısa boylu, siyah sakallı	Bu dahi	1233	30
114	297	Mehmed bin Asef	Orta boylu,	Kasab	1223	40
115	298	Süleyman bin Abbas	Orta boylu,	Kasab	1223	40

²³¹ BOA, NFS. d, 3739, s.74-75.

			kara sakallı			
	299	Oğlu Mehmed			1255	8
	300	Diğer oğlu Ahmed			1257	6
	301	Diğer oğlu Ali			12562	1
116	302	Molla Yunus bin Hacı Mahmud	Kısa boylu, siyah sakallı	Bezzâz	1223	40
	303	Oğlu Abdulkâdir			1261	2
117	304	Faris bin Reşo	Orta boylu, köse sakallı	Sarac	1243	20
118	305	İlyas bin Abdullah	Arabistan ordusuna Gitmiş sene 1261		1238	25
	306	Karandaşı Hızır	Orta boylu, ter bıyıklı	Dekkâk	1243	20
119	307	Seyyid Reşid bin Seyyid Ömer	Orta boylu, aksakallı	Alîl	1193	70
	308	Oğlu Seyyid Ahmed	Orta boylu, sarı sakallı	Hamal	1233	30
120	309	Seyyid Mehmed bin Molla Ahmed	Orta boylu, kırkır sakallı	Hamal	1213	50
121	310	Mehmed bin Seyyid İbrahim			1253	10
	311	Karındaşı Faris			1255	8
122	312	İsmail bin Ömer	Ortaa boylu, aksakallı	Cennân	1193	70
	313	Oğlu ömer	Orta boylu, aksakallı	Bu dahi	1213	50
	314	Hafidi Hüseyin	Orta boylu, sarı sakallı	Bu dahi	1233	30
123	315	Mahmud bin Hamuş	Orta boylu, sarı bıyıklı	Dellâl	1233	30
124	316	İsmail Efendi bin Mehmed Çelebi	Orta boylu, kara sakallı	Kâtib	1228	35
	317	Oğlu Mehmed			1255	8
	318	Diğer oğlu Numan			1258	5 ²³²
125	320	Derviş bin Davud	Arabistan ordusuna Gitmiş sene 1261		1325	28
	321	Karındaşı Faris	Orta boylu, kumral bıyıklı	Cennân	1238	25
	322	Diğer karındaşı Abdurrahim	Şâb-ı emred	Bu dahi	1248	15
126	323	Molla İsmail bin Molla Mustafa	Orta boylu, sarı sakallı	Hizmetkâr	1228	35
	324	Oğlu Salih			1253	10
	325	Diğer oğlu Abdulkâdir			1262	1
127	326	Ali bin Abdi	Orta boylu,, aksakallı	Cennân	1208	55
	327	Oğlu Abdulvahab	Otra boylu, sarı bıyıklı	Culha	1238	25
	328	Diğer oğlu Ahmed	Orta boylu, ter bıyıklı	Culha	1243	20

²³²BOA, NFS. d, 3739, s.76-77.

128	329	Hasan bin Abdi	Orta boylu, ter bıyıklı	Habbâz	1243	20
	330	Karındaşı Yahya			1251	12
129	331	Abdulkâdir bin Ahmed	Orta boylu, sarı sakallı	Cennân	1228	35
	332	Oğlu Ahmed			1262	1
	333	Karındaşı Faris	Orta boylu, ter bıyık	Cennân	1243	20
	334	Diğer karındaşı Şeyh Musa	Arabistan ordusuna gitmiş sene 1261		1245	18
130	335	Davud bin Hacı Ahmed	Uzun boylu, sarı sakallı	Cennân	1238	25
131	336	Abdulkâdir bin Abdullah	Orta boylu, ter bıyıklı		1245	18
	337	Karındaşı Ahmed	Bağdad Alayına gitmiştir 1257		1238	25
	338	Diğer karındaşı Şeyh Musa			1253	10
132	339	Molla İbrahim bin Abdullah	Orta boylu, kara sakallı	Mu'allim-i Sıbtan	1228	35
	340	Oğlu Abdullah			1259	4
133	341	Mahmud bin Hacı Numan	Orta boylu, kara bıyıklı	Sarac	1238	25
134	342	Hacı Esad bin Abdullah	Orta boylu, kara sakallı	Lüleci	1238	25
135	343	Abdulkâdir bin Muharrem			1251	12
136	344	Fâris bin Ahned	Orta boylu, ter bıyıklı	Hatabcı	1243	20
	345	Karındaşı Mehmed			1255	8
137	346	Abdulazizi bin Seyyid Mehmed			1253	10
138	347	Mehmed bin Acel	Orta boylu, kır bıyıklı	Bilâ san'at	1228	35
139	348	Hüseyin bin İbarhim	Orta boylu, ter bıyık	Haffâf	1245	18
140	349	Abdulkâdir bin Seyyid Yusuf	Asker-i topçuyan Musul'da sene 1258		1238	25 ²³³
141	350	Abdulhamid bin Salih	Orta boylu, kara bıyıklı	Hamamcı	1238	25
142	351	İsmail bin Abdullah	Kısa boylu, kara sakallı	Bilâ sanat	1233 30	
143	352	Abdulkâdir bin Bekir			1254	7
144	353	Esad bin Abdulaziz			1254	9

²³³ BOA, NFS. d, 3739, s.78-79.

İmâm ve muhtârı bulunduğumuz işbu mahalle-i Şehidiyyenin lâyiha-i seniyye mücebince hânehâ ve numerehâları tahrîr ve bir ferd-i vâhidi ketm ve ihfâ olunmamış ve muharrer hânelerden mâadâ bir hâne ketmen tebeyyün ederse ber müceb-i cezâ kânûnnâme-i hümayûn mes'ûl olunacağımız kabûl olunarak işbu mahalle şerh verilerek taraflarımızdan temhîr kılındı. Fî 3 Ramazan 1262

Mühür. İmâm der-Mahalle-i Şehidiyye

Mühür: Muhtâr-ı evvel mahalle-i şehîdiyye²³⁴

Mahalle-i Tekye

Hane No	Sıra No	İsim	Fiziki Özellikler	Diğer özellikler	Doğum Târihi	Yaş
1	1	Seyyid Mehmed bin Hacı Abdulkadir	Uzun boylu, kara sakallı	İmâm-ı mahalle ve Müderris	1228	35
	2	Oğlu Sadeddin			1262	1
	3	Kayını			1261	2
2	4	Mehmed Efendi bin Molla Abdurrahman	Orta boulu sarı sakallı		1233	30
3	5	Zekeriya bin Halil	Uzun boylu, kırkır sakallı	Tüccâr	1208	55
	6	Oğlu Halil	Orta boylu, kara bıyıklı	Bezzâz	1233	30
	7	Diğer oğlu Mustafa			1253	10
	8	Hafîdi Numan			1258	5
		Karındaşı oğlu Mehmed	Arabistan ordusuna Gitmiş sene 1261		1247	16
4	9	Hacı Halil bin Mustafa	Orta boylu, kara sakallı	Bakkal	1218	45
	10	Oğlu Mehmed Ali			1255	8
	11	Diğer oğlu Mehmed Emin			1260	3
	12	Diğer oğlu Mehmed Said			1262	1
5	13	Hacı Ali bin Hacı Gözü			1208	55
	14	Abdullah	Orta boylu, ter bıyık		1247	20
	15	Diğer oğlu Ahmed			1257	10
	16	Diğer oğlu Mehmed Said			1258	5
6	17	Hacı İsmail bin Hacı	Orta boylu, köse sakallı	Irgad	1236	27

²³⁴ BOA, NFS. d, 3739, s.80-81.

7	18	Mustafa bin Hacı Ahmed	Orta boylu, siyah sakallı	Kasab	1223	40
	19	Oğlu Mahmud			1258	5
8	20	Seyyid Mustafa bin Davud	Kısa boylu, aksakallı	Duhancı	1213	50
	21	Oğlu Numan			1258	5
9	22	Molla İsmâîl bin Seyyid Musatafa	Orta boylu, sarı sakallı	Mu'allim- Sıbyân	1228	35
	23	Oğlu Şeyh Musa	Oğlu ter bıyık		1246	17
10	24	Derviş bin Hacı Hüseyin	Uzun boylu, aksakallı	Tüccâr	1223	40
	25	Oğlu Mehmed			1262	1
	26	Karındaş Halil	Uzub voylu kara bıyıklı		1238	25
11	27	Abdal bin Şeyh Musa	Orta boylu, kumral bıyıklı	Irgad	1233	30
	28	Oğlu Mehmed			1262	1
12	29	Seyyid Mehmed bin İbrahim	Orta boylu, kara sakallı	Cennân	1228	35
	30	Karındaş İbarhim	Rumeli ordusuna gitmiş sene 1258		1238	25
13	31	Hacı Halil bin Tiryaki	Orta boylu, kara sakallı	Dekkâk	1223	40
	32	Oğlu Derviş			1257	6 ²³⁵
14	33	Mehmed bin Ömer	Uzun boylu, aksakallı	Sarac	1208	55
	34	Oğlu Ahmed	Orta boylu, terbıyık	Bu dahi	1241	22
	35	Diğer oğlu Ömer	Orta boylu, terbıyıklı	Bu dahi	1243	20
15	36	Molla Ömer bin Hacıbekir	Uzun boylu, , aksakallı	Cennân	1183	80
	37	Oğlu Ali	Uzun boylu, sarı sskallı	Bu dahi	1218	45
	38	Hafidi Şerif			1259	4
	39	Diğer hafidi Mustafa			1260	3
	40	Diğer hafidi Bekir			1262	1
16	41	Ârif bin Haco	Orta boylu, sarı sakallı		1228	35
	42	Oğlu Mehmed			1257	6
17	43	Ahmed bin Şemdin	Orta boylu, siyah sakallı	Şehir kahyası	1223	40
	44	Oğlu Mehmed Said			1255	8
	45	Diğer oğlu Abdulkâdir			1262	1
	46	Mehmed bin İbrahim	Orta boylu, siyah bıyıklı	Kıracısı	1193	70
	47	Oğlu Abdulhamid			1262	1
18	48	Sseyyid Abdulaziz bin Seyyid Emin	Uzun boylu, kırkır saakallı		1218	45

²³⁵ BOA, NFS. d, 3739, s.82-83.

	49	Oğlu Mehmed			1255	8
19	50	Hacı Mehmed bin Hacı Ömer	Orta boylu, ak sakallı	Alîl	1193	70
	51	Hızır bin Derviş	Orta boylu, kara sakallı	Canbaz	1218	45
20	52	Molla Mehmed bin Hacı Kâsım	Uzun boylu, kara sakallı	Bakkal	1223	40
	53	Oğlu Ahmed			1257	6
21	54	İsmail bin Tiryaki	Orta boylu, kara sakallı	Berber	1223	40
	55	Oğlu Mehmed Said			1251	12
	56	Diğer oğlu Mahmud			1256	7
22	57	Hacı İbrahim bin Ali	Orta boylu, aksakallı	Neccâr	1213	50
	58	Oğlu İsmail	Orta boylu,, sarı bıyıklı	Bezzâz	1233	30
	59	Diğer oğlu Mehmed			1255	8
23	60	Ali bin Hacı Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Dekkâk	1223	40
24	61	Hacı Ömer bin Hacı İbrahim	Kısa boylu, kara sakallı	Cennân	1228	35
	62	Karındaşı Mustafa	Orta boylu, kırkır sakallı	Bu dahi	1223	40
25	63	Seyyid İsmail bin Ahmed	Orta boylu, köse sakallı	Câbi-i evkâf	1188	75
26	64	Hüseyin bin Ali	Uzun boylu, köse sakallı	Berber	1228	65
27	65	Şeyh Musa bin Halil Bey	Orta boylu, ter bıyık	Haffâf	1245	18 ²³⁶
28	66	Yusuf bin bekir	Orta boylu,, siyah sakallı	çifçi	1223	40
	67	Oğlu Mahmud	Orta boylu, ter bıyık	Bu dahi	1241	22
	68	Diğer oğlu Bekir			1255	8
	69	Diğer oğlu Ahmed			1257	6
	70	Diğer oğlu Mehmed			1261	2
29	71	Mehmed Emin bin Molla Mehmed		Berber	1223	40
30	72	Nizameddin bin Seyyid Abdusselâm Efendi		Müderriş	1258	5
	73	Karındaşı Ömer			1259	4
31	74	Hacı Yusuf bin Hacı Tâhâ	Orta boylu, kara sakallı	Irgad	1228	35
	75	Oğlu Mahmud			1258	5
	76	Diğer oğlu			1259	4
32	77	Derviş bin Hacı Mehmed		Haffâ	1240	23
33	78	Numan bin Şerif	Kısa boylu, ter bıyıklı	Sipahi	1243	20

²³⁶ BOA, NFS. d, 3739, s.84-85.

34	79	İbrahim bin Hacı Süleyman		Haffâf	1238	25
	80	Karındaşı Süleyman	Orta boylu, ter bıyık	Bu dahi	1245	18
35	81	Fâris bin Molla Hüseyin	Kısa boylu, kara bıyıklı	Çifçi	1228	35
36	82	Hacı Salih Efendi bin Hacı Ahmed	Uzun boylu, aksakallı	Mütevelli-i Câmi-i kebîr	1203	60
	83	Oğlu Ahmed	Orta boylu, ter bıyık		1246	17
37	84	Mustafa bin Hacı Kâsım Efendi	Orta boylu, kır sakallı	Bakkal	1218	45
	85	Oğlu İsmail	Uzun boylu, ter bıyıklı	Bezzâz	1243	20
	86	Diğer oğlu Mahmud			1253	10
		Diğer oğlu İbrahim			1259	4
		Diğer oğlu Kâsım			1262	1
38	87	Davud bin Mehmed Said	Uzun boylu, kara sakallı		1236	27
39	88	İbrahim bin Tiryaki	Uzun boylu, kara sakallı		1233	40
	89	Oğlu Mehmed Derviş			1258	5
	90	Diğer oğlu Şeyh Davud			1261	2
40	91	Musa bin Hacı Ahmed	Orta boylu, kara sakallı	Lüleci	1228	35
	92	Karındaşı davud	Arabistan Ordusuna gitmiş		1241	22
	93	Diğer karındaşı Mehmed	Orta bolu ter bıyıklı	Lüleci	1243	20
41	94	Şeyh Musa bin Mustafa	Orta boylu, ter bıyıklı	Kazzâz	1245	18 ²³⁷
42	95	Derviş bin Seyyid Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Haffâf	1228	35
43	96	Mustaf bin Mustafa			1258	5
44	97	Yusuf bin Seyyid Hızır	Orta boylu, kara sakallı	Kasab	1228	35
	98	Oğlu Fâris			1255	8
	99	Diğer oğlu Salih			1260	3
45	100	Ali bin Abdullah	Uzun boylu, sarı sakallı	Habbâz	1236	27
	101	Oğlu Abdullah			1258	5
46	102	Âbid bin Ömer	Uzun boylu, kara sakallı	Lüleci	1233	30
47	103	Ahmed bin Hızır	Orta boylu, ter bıyıklı	Berber	1243	20
48	104	Derviş bin Zâyed	Orta boylu, kumral bıyıklı	Lüleci	1239	24
49	105	İbrahim bin Kâsım	Kırkır sakallı	Duhâncı	1208	55
	106	Oğlu Halil	Orta boylu, ter bıyıklı	Haffâf	1243	20

²³⁷ BOA, NFS. d, 3739, s.86-87.

	107	Diğer oğlu Kâsım			1251	12
50	108	Yunus bin Mehmed	Uzun boylu, kumral bıyıklı		1233	30
51	109	Molla Mustaf bin Hasan	Orta boylu, , aksakallı	Bakkal	1198	65
	110	Oğlu Hasan	Orta boylu, ter bıyıklı		1241	22
	111	Diğer oğlu Ahmed	Arabistan ordusuna gitmiş, sene 1261		1243	20
	112	Diğer oğlu İbrahim			1251	12
52	113	Mehmed Efendi bin Şemdin	Orta boylu, kırkır sakallı	Kâtib	1208	55
	114	Oğlu Abdulkerim	Orta boylu, ter bıyıklı		1241	22
	115	Diğer oğlu Bekir	Orta boylu, ter bıyıklı		1245	18
	116	Diğer oğlu Şeyh Musa	Arabistan Ordusuna gitmiş, sene 1261		1243	20
	117	Diğer oğlu Halil			1255	8
	118	Diğer oğlu Mahmud			1249	14
	119	Diğer oğlu Şemdin			1254	9
53	120	Hacı Şeyh Musa bin Keleş			1218	45
	121	Oğlu Keleş	Orta boylu, ter bıyıklı	Kazzâz	1245	18
	122	Diğer oğlu Kâsım			1254	9
54	123	Mehmed bin Mustafa	Orta boylu, kumral bıyıklı	Kazzâz	1238	25
	124	Oğlu Mustafa			1260	3
	125	Diğer oğlu Ahmed			1262	1
55	126	Halil bin Hacı Mahmud	Kısa boylu, kara bıyıklı	Bakkal	1233	30
	127	Oğlu Bekir			1257	6
	128	Diğer oğlu Mahmud			1262	1
56	129	Halil bin Hacı Ahmed			1258	5
57	130	Seyyid Şaban bin Bekir	Orta boylu, kırkır sakallı	Debbağ	1208	55
	131	Oğlu Halil			1260	3 ²³⁸
58	132	Hacı Mehmed bin seyyid Mustafa	Orta boylu, kara sakallı	Berber	1233	30
	133	Karındaşı Abdulkâdir	Orta boylu, sarı sakallı	Duhancı	1228	35
59	134	Ahmed bin İsmail	Orta boylu, aksakallı	Kazancı	1203	60
	135	Oğlu İsmail			1253	10
	136	Diğer oğlu Mehmed			1259	4
60	137	Mahmud bin İsmail	Orta boylu, kır sakallı	Bakkal	1228	35
	138	Oğlu Abdulaziz			1260	3
61	139	Hacı Abdulkâdir	Orta boylu,	Culha	1218	45

²³⁸ BOA, NFS. d, 3739, s.88-89.

			köse sakallı			
	140	Oğlu İbrahim			1251	12
62	141	Hüseyin bin Hacı Mehmed			1258	5
	142	Eniştesi Mahmud bin Halil	Orta boylu, kara bıyıklı	Kasab	1236	23
	143	Karındaşı Abdullah bin Halil Orta boylu, kara bıyıklı	Asker-i Topcuyandan Musul'da müstahdem		1238	25
63	144	Hacı İlyas bin Hacı Hüseyin	Orta boylu, aksakallı	Tüccâr	1193	70
	145	Oğlu Numan	Uzun boylu, kara bıyıklı	Haffâf	1233	30
	146	Diğer oğlu Abdullatif	Arabistan ordusuna gitmiş sene 1261		1240	23
	147	Hafîdî Mehmed Şerif			1253	10
64	148	Abbâs bin Bekir	Uzun boylu, Siyah sakallı	Bakkal	1223	40
	149	Oğlu Ahmed			1253	10
	150	Diğer oğlu			1258	5
65	151	İbrahim bin Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Bakkal	1228	35
66	152	Bekir bin Hüseyin	Orta boylu, kırkır sakallı	Lüleci	1223	40
	153	Karındaşı Halil	Orta boylu, burunsuz	Ma'zûr [özürlü]	1228	25
67	154	İbrahim bin Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Bakkal	1230	33
68	155	Şeymus bin İsmail	Orta boylu, kara bıyıklı	Duhancı	1223	40
69	156	İbrahim bin Ahmed	Orta boylu, sarı bıyıklı	Sipâhi	1234	29
	157	Karındaşı Derviş	Orta boylu, kara bıyıklı	Bu dahi	1238	25
70	158	Seyyid Hızır bin Mahmud	Orta boylu, aksakallı	Sipahi ve alîl	1193	70
	159	Oğlu Hüseyin	Orta boylu, kara bıyıklı	Sipahi	1238	25
	160	Diğer oğlu Mahmud	Orta boylu, ter bıyık		1243	20
	161	Diğer oğlu Mehmed				
71	162	Salih bin Molla Hızır	Uzun boylu, kara sakallı	Hamal	1223	40
72	163	Derviş bin Âşur	Uzun boylu, kara sakallı	Dekkâk	1228	35 ²³⁹
73	164	Molla Abdurrahman bin Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Muallim-i Sıbyan	1228	35
	165	Oğlu Mehmed			1259	4
74	166	Mahmud bin Hasan	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Bakkal	1228	35

²³⁹ BOA, NFS. d, 3739, s.90-91.

75	167	Ahmed bin Ramazan	Uzun boylu, köse	Habbâz	1223	40
	168	Oğlu Abdulkâdir			1262	1
76	169	Molla Şeyh Musa bin Seyyid Ahmed	Orta boylu, aksakallı	Oturakcı	1193	70
	170	Oğlu Mehmed			1258	5
	171	Mehmed bin bekir	Orta boylu, kara sakallı	Oturakcı	1223	40
	172	Oğlu Halil			1258	5
	173	Diğer oğlu Şeyh Musa			1262	1
78	174	Hacı Mustafa bin Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Hamal	1228	35
79	175	Abdurrahman Efendi Abdullah Efendi	Orta boylu, kırıkkır sakalı	Hatıb ve müderris		
	176	Oğlu Abdullah			1260	3
80	177	Eyüb Ağa bin Davud Ağa	Uzun boylu, ter bıyıklı	Hanedân	1241	22
	178	Ahmed bin İlyas	Uzun boylu, aksakallı	Neccar	1223	40
	179	Karındaşı Hızır	Kıza boylu, siyah bıyıklı	Çifçi	1233	30
	180	Hüseyin bin İlyas	Uzun boylu, kır bıyıklı	Hizmetkâr	1217	50
	181	Amcası oğlu Hızır	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Bu dahi	1228	35
83	182	İsmail bin Mehmed	Uzun boylu, kara sakallı	Hamal	1228	35
	183	Karındaşı seyyid Mustafa	Orta boylu, kara sakallı	Bu dahi [hamal]	1233	30
84	184	Hacı Mehmed bin Molla Hüseyin	Orta boylu, aksakallı	Duhâncı	1203	60
	185	Oğlu Ahmed			1258	5
85	186	Seyyid Mahmud bin Baba Hızır	Uzun boylu, sarı sakallı	Bezzâz	1218	45
	187	Oğlu Ahmed	Arabistan ordusuna Gitmiş sene 1261		1233	30
	188	Diğer oğlu Mehmed	Orta boylu, ter bıyık	Bezzâz	1241	22
	189	Diğer oğlu Yusuf			1253	10
	190	Diğer oğlu Hüseyin			1260	3
	191	Diğer oğlu Mehmed Said			1258	5
86	192	Derviş bin seyyid Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	haffâf	1228	35
87	193	Hacı Kâsım bin Seyyid Süleyman	Orta boylu, kırgıl sakallı	Tüccâr	1218	45
	194	Oğlu Mustafa	Kısa boylu, ter bıyıklı	Bezzâz	1241	22
	195	Diğer oğlu Musa			1258	5
	196	Diğer oğlu Süleyman			1260	3 ²⁴⁰

²⁴⁰ BOA, NFS. d, 3739, s.92-93.

88	197	Seyyid Ali bin Mehmed	Orta boylu, kır sakallı	Cerrâr	1208	55
	198	Oğlu Mehmed	Orta boylu, kara bıyıklı	Kahveci	1238	25
	199	Diğer oğlu Ahmed	Arabistan ordusuna gitmiştir sene 1261		1240	23
	200	Diğer oğlu Tâha	Orta boylu, ter bıyıklı	Berber	1241	22
	201	Karındaşı oğlu Bekir	Orta boylu, ter bıyıklı	Berber	1243	20
89	202	Ali bin Şeyh Musa	Orta boylu, kırkır sakallı	Bilâ sanat	1213	50
	203	Oğlu Davud	Arabistan ordusuna gitmiştir sene 1261		1243	20
	204	Diğer oğlu Mehmed			1250	13
90	205	Hacı Şeyh Musa bin Ahmed	Orta boylu, sarı sakallı	Oturakcı	1217	45
	206	Oğlu Ahmed			1258	5
91	207	Hacı Mehmed Efendi bin Veli	Orta boylu, aksakallı	Sâbık Müftü	1183	80
	208	Oğlu Ali	Uzun boylu, kara bıyıklı	Bezzâz	1238	25
92	209	Ahmed bin Ali	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Bilâ sanat	1228	35
	210	Oğlu Süleyman			1258	5
93	211	Süleyman bin Hacı Süleyman		Eskici	1223	40
	212	Oğlu Derviş			1261	2
94	213	Süleyman bin Ahmed	Orta boylu, aksakallı	Bezzâz	1183	80
	214	Oğlu İbrahim	Orta boylu, kara bıyıklı	Bu dahi	1233	30
	215	Diğer oğlu Halil			1257	6
95	216	Said bin Hacı Hızır	Orta boylu, sarı bıyıklı	Kazancı	1233	30
	217	Karındaşı Şeyh Musa	Bağdad Alayına gitmiş sene 1261		1238	25
	218	Oğlu Mahmud			1259	4
	219	Diğer oğlu Hızır			1260	3
	220	Diğer karındaşı	Orta boylu, ter bıyıklı	Hizmetkâr	1241	22
	221	Diğer karındaşı Mehmed			1251	12
96	222	Hacı Mehmed bin Seyyid Mustafa	Orta boylu, kara sakallı	Nalband	1223	40
97	223	Hacı Şeyh Musa bin Baba Hacı	Orta boylu, aksakallı	Bakkal	1188	75
	224	Oğlu Ahmed	Orta boylu, kara sakallı	Bu dahi	1228	35
	225	Diğer oğlu Mehmed	Arabistan ordusuna gitmiştir sene 1261		1240	23
	226	Diğer oğlu Abbas	Orta boylu, ter	Bakkal	1243	20

			bıyık			
98	227	Ahmed bin Hacı Ali	Orta boylu, kara sakallı	Bakkal	1228	35
	228	Oğlu Abdulvahab			1260	3
	229	Diğer oğlu Ali			1262	1
99	230	Süleyman bin Molla Yusuf	Orta boylu, kara bıyıklı	Kahveci	1236	27
100	231	Derviş bin Hacı Ali	Uzun boylu, köse sakallı	Bakkal	1225	38
	232	Karındaşı Mehmed	Orta boylu, sarı sakallı	Kazzâz	1233	30
	233	Diğer karındaşı Abdullah	Arabistan ordusuna gitmiştir sene 1261		1238	25 ²⁴¹
101	234	Mustafa bin Molla Mehmed	Orta boylu, kumral bıyıklı	Hamamcı	1233	30
	235	Karındaşı Ali			1255	8
102	236	Mehmed bin Ali	Uzun boylu, köse sakallı	Irgad	1228	35
	237	Oğlu Ali			1262	1
103	238	Ahmed bin Molla Hızır	Orta boylu, sarı bıyıklı	Bakkal	1238	25
	239	Karındaşı Şeyh Musa	Orta boylu, kara bıyıklı	Hamal	1236	27
	240	Oğlu Abdulaziz			1260	3
	241	Diğer oğlu Abdulkâdir			1261	2
	242	Diğer karındaşı Mahmud	Arabistan ordusuna gitmiş sene 1261		1245	18
104	243	Hacı Mehmed bin seyyid Yusuf	Orta boylu, aksakallı	Kazancı	1193	70
	244	Oğlu Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Bu dahi	1233	30
	245	Diğer oğlu Ali	Orta boylu, sarı bıyıklı	Bu dahi	1238	25
	246	Hafîdî Yusuf			1258	5
105	247	Mehmed bin Feyyaz Bey		Sipâhi	1252	10
106	248	Hacı Ahmed bin Hasan	Uzun boylu, kumral sakallı	Hamamcı	1218	45
	249	Oğlu Faris	Orta boylu, ter bıyıklı	Talebe	1245	18
	250	Diğer oğlu Abdulkâdir			1259	4
	251	Diğer oğlu			1258	5
107	252	Seyyid mahmud bin Molla Mehmed			1213	50
	253	Oğlu Mehmed			1253	10
	254	Diğer oğlu Ahmed			1255	8
108	255	Hızır bin Seyyid Mehmed	Orta boylu, kırkır sakallı	Dellâl	1218	45
	256	Oğlu Ali	Orta boylu, kara bıyıklı	Habbas	1236	27

²⁴¹ BOA, NFS. d, 3739, s.94-95.

	257	Diğer oğlu Yahya	Orta boylu, kara bıyıklı	Kahveci	1238	25
109	258	Hacı Ahmed bin Abdulaziz	Uzun boylu, aksakallı	Kebabcı	1203	60
1236	259	Oğlu Derviş			1262	1
110	260	Ahmed bin Seyyid Hızır	Kısa boylu, köse sakallı	Hamal	1236	27
111	261	Süleyman bin İlyas	Orta boylu, kır sakallı	Hamamcı	1213	50
	262	Oğlu Salih	Orta boylu, ter bıyık		1243	20
	263	Diğer oğlu Şeyh Musa			1251	12
	264	Diğer oğlu Mehmed			1261	2
	265	Diğer oğlu Mehmed Ali			1262	1
	266	Karındaşı oğlu İlyas			1251	12
	267	Diğer karındaşı oğlu İbrahim			1255	8
112	268	Mehmed Ali bin İsmail	Orta boylu, kara bıyıklı	Attâr	1238	25
	269	Karındaşı Hızır			1256	7
113	270	Esad bin İsmail	Orta boylu, kara bıyıklı	Hizmetkâr	1228	35
	271	Kayını Ahmed bin İbrahim	Orta boylu, ter bıyıklı	Attâr	1245	18 ²⁴²
114	272	Yusuf bin Molla	Orta boylu, ter bıyıklı	Ferrâş	1246	17
115	273	Hacı Derviş bin Molla Mehmed	Uzun boylu, aksakallı	Oturakcı	1218	45
116	274	Karındaşı Şeyh Ahmed	Uzun boylu,	Meşâyihden	1223	40
	275	Oğlu Süleyman			1261	2
117	276	Fethullah Efendi bin Zeyni Efendi	Orta boylu, kara sakallı	Müderriş	1238	25
	277	Karındaşı Molla Esad	Orta boylu, kara sakallı		1236	27
	278	Hacı Abdulgafûr	Uzun boylu, kymral bıyıklı	Kâtib	1233	30
118	279	Seyyid Yusuf bin Abdullah	Uzun boylu, aksakallı	Eskici	1213	50
	280	Oğlu Abdulgafur			1256	7
	281	Diğer oğlu Davud			1260	3
119	282	Ahmed bin Şeyh Musa	Duhancı		1218	50
	283	Oğlu Şeyh Musa	Şeyh Musa	Bu dahi	1241	22
	284	Diğer oğlu Emin			1256	7
	285	Diğer oğlu Numan			1257	6
	286	Diğer oğlu Hızır			1258	5
	287	Diğer oğlu	İbarhim		1261	2
120	288	Mehmed bin Abdulkerim	Orta boylu, kırkır sakallı	Bakkal	1228	35
	289	Oğlu Fâris			1257	6
121	290	Yusuf bin Abdullah	Orta boylu,	Hamal	1233	30

²⁴² BOA, NFS. d, 3739, s.96-97.

			kumral bıyıklı			
122	291	Mustafa bin Hacı Salih	Orta boylu, aksakallı	Haffâf	1208	55
	292	Oğlu Şeyh Musa			1253	10
123	293	Mustafa bin Ömer	Orta boylu, kara bıyıklı	Sarac	1238	25
	294	Karındaşı Mahmud	Arabistan ordusuna gitmiş sene 1261		1243	20
124	295	Hacı Ali bin İbrahim	Orta boylu, kumral sakallı	Muhtâr-ı mahalle	1228	35
	296	Oğlu İbrahim			1262	1
125	297	Seydo bin Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Culha	1228	35
126	298	Ahmed bin Şeyh Musa	Uzun boylu, aksakallı	Terzi	1208	55
	299	Oğlu Şeyh Musa	Uzun boylu, ter bıyıklı	Berber	1243	20
	300	Diğer oğlu Hüseyin	Arabistan ordusuna gitmiş, sene 1261		1245	18
	301	Diğer oğlu Ali			1255	8
	302	Karındaşı Molla Mehmed	Orta boylu, aksakallı	Müezzin	1213	50
127	303	Şeyh Abdulvahab bin şeyh İbrahim	Uzun boylu, aksakallı	Tüccar	1203	60
	304	Oğlu Şeyh İbrahim	Orta boylu, ter bıyıklı		1243	20
	305	Diğer oğlu Ali			1253	10 ²⁴³
128	306	Mahmud bin Mehmed	Uzun boylu, aksakallı	Kalaycı	1203	60
	307	Diğer oğlu Davud			1253	10
	308	Diğer oğlu Mehmed			1256	7
	309	Diğer oğlu Ahmed			1261	2
129	310	Mustafa bin Mahmud		Kalaycı	1246	17
	311	Karındaşı Mehmed			1256	7
130	312	Molla Mustafa bin Süleyman	Kısa boylu, aksakallı	Kâtib	1208	55
	313	Oğlu Hasan	Uzun boylu, siyah bıyıklı		1278	25
	314	Diper oğlu Süleyman			1251	12
	315	Diğer oğlu Numan			1262	1
131	316	Ali bin Şeyh Musa	Orta boylu, kumral bıyıklı	Irgad	1233	30
	317	Oğlu Ahmed			1262	1
132	318	Ahmed bin Hızır	Orta boylu, kara sakallı	Bakkal	1228	35
133	319	Hacı Derviş bin Molla Mehmed	Kısa boylu, aksakallı	Oturakçı	1203	60
	320	Oğlu Mehmed	Orta boylu, ter bıyıklı	Topal	1241	22

²⁴³ BOA, NFS. d, 3739, s.98-99.

	321	Diğer oğlu Mahmud			1261	2
134	322	Hacı Halil Efendi bin Mehmed	Uzun boylu, aksakallı	Yazıcı	1203	60
	323	Oğlu Mehmed			1255	8
	324	Diğer oğlu Abdullah			1262	1
135	325	Halil bin Said	Uzun boylu, kara bıyıklı	Sipahi	1218	45
	326	Oğlu Ali			1251	12
	327	Diğer oğlu Ahmed			1255	8
	328	Karındaşı Abdulcelil			1228	35
	329	Oğlu Said			1255	8
136	330	Molla İbrahim bin Süleyman	Uzun boylu, aksakallı	Bezzâz	1213	50
	331	Oğlu Süleyman	Orta boylu, ter bıyıklı	Bezzâz	1243	20
137	332	Seyyid Mesud Efendi bin Abdullâh	Orta boylu, kırıkır sakallı	Müderris	1217	50
	333	Oğlu Abdullah			1262	1
	334	Karındaşı Yusuf Efendi	Orta boylu, kırıkır sakallı	Bu dahi	1218	45
	335	Oğlu Ömer			1262	1
138	336	Mehmed bin Seyyid Şaban	Orta boylu, kaara sakallı	cünûn	1233	30
139	337	Mehmed bin Molla Ahmed	Kısa boylu, aksakallı	Duhancı	1203	1
	338	Oğlu Mehmed			1245	18
	339	Diğer oğlu Şeyh Musa			1253	10
	340	Diğer oğlu Bekir			1254	9
	341	Diğer oğlu Ahmed			1262	1
140	342	Abdurrahman bin Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Haffâf	1238	25
	343	Oğlu Mehmed			1258	5
141	344	Mahmud bin Seyyid Ahmed	Uzun boylu, kara bıyıklı	Habbâz	1233	30
	345	Oğlu Hızır			1262	1 ²⁴⁴
142	346	Hacı Mehmed bin Bilal	Orta boylu, aksakallı	Bilâ san'at	1198	65
	347	Oğlu Yahya			1253	10
143	348	Mehmed Said bin İbrahim	Orta boylu, ter bıyıklı	Bezzâz	1243	20
	349	Karındaşı			1257	6
144	350	Seyyid İbrahim bin Ali	Orta boylu, aksakallı		1203	60
	351	Oğlu Abdulcelil	Arabistan ordusuna gitmiş, sene 1261		1243	20
145	352	Seyyid Mustafa bin Hacı Mehmed	Kısa boylu, kır bıyıklı	Hamal	1208	55
146	353	Hacı Mehmed bin Hacı Ahmed	Uzun boylu, kara sakallı		Kebabcı	35

²⁴⁴ BOA, NFS. d, 3739, s.100-101.

	354	Oğlu Ali			1253	10
147	355	Seyyid Ahmed bin Habeş	Uzun boylu, kır sakallı	Neccâr	1218	45
	356	Oğlu Mehmed	Orta boylu, şâb-ı emred	Bu dahi	1248	15
	357	Diğer oğlu Ali			1255	8
	358	Diğer oğlu Ömer			1258	5
	359	Diğer oğlu Yahya			1262	1
148	360	Mehmed bin Osman	Uzun boylu, aksakallı	Hamal	1208	55
	361	Oğlu Halil			1235	10
149	362	Seyyid Ali bin Hacı Ahmed	Orta boylu, aksakallı	Kebabcı	1188	75
	363	Oğlu Abdulkâdir	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Bu dahi	1238	25
150	364	İbrahim bin Abdurrahim	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Bakkal	1228	35
	365	Oğlu Mehmed			1260	3
	366	Diğer oğlu Ahmed			1261	2
	367	Diğer oğlu Mahmud			1262	1
151	368	Seyyid Mehmed bin Feyyâz		Muhzır	1218	45
	369	Oğlu Mustafa		Berber	1243	20
152	370	Mehmed bin Ahmed	Uzun boylu, kara sakallı		1228	35
	371	Oğlu Ahmed			1262	1
153	372	Hacı Ali bin Bekir	Uzun boylu, sarı sakallı	Oturakcı	1228	35
	373	Oğlu Mehmed			1262	1
154	374	Hacı Şeyh Musa bin Hacı Mehmed		Duhancı	1223	40
	375	Oğlu Numan			1258	5
155	376	Seyyid Ahmed bin Mehmed Said	Orta boylu, aksakallı	Cennân	1203	60
	377	Oğlu Mahmud			1260	3
156	378	Mahmud bin Hüseyin	Orta boylu, kırkır sakallı	Oturakcı	1223	40
	379	Oğlu Hüseyin	Orta boylu, ter bıyıklı	Bu dahi	1243	22
	380	Diğer oğlu Mahmud			1255	8
157	381	Abdulkâdir bin Seyyid İbrahim			1233	30 ²⁴⁵
158	382	Halil bin Yusuf	Kısa boylu, aksakallı	Kuyumcu	1203	60
	383	Oğlu Fâris	Uzun boylu, kara sakallı	Bakkal	1228	35
159	384	Mahmud bin Uzun Ali	Orta boylu, kır sakallı	Kasap	1213	50
160	385	İbrahim bin Seyyid Süleyman	Orta boylu, aksakallı	Eskici	1208	55

²⁴⁵ BOA, NFS. d, 3739, s.102-103.

	386	Karındaşı Hacı Hızır	Kısa boylu, kırkır sakallı	Bakkal	1218	45
		Oğlu Süleyman bin İbrahim			1261	2
161	387	Ali bin Bekir	Orta boylu, kırkır sakallı	Çerçi	1218	45
	388	Oğlu Bekir			1251	12
162	389	Hacı Hızır bin Mehmed Said	Ticâretle darsaadete gitmiştir Sene 1262			
	390	Oğlu Abdullah			1262	1
163	391	Hasan bin Şeyh Musa	Orta boylu, kırkır sakallı	Kalaycı	1218	45
	392	Oğlu Şeyh Musa	Orta boylu, şâb-ı emred	Bu dahi	1248	15
	393	Diğer oğlu Ahmed			1253	10
164	394	Şeyh Musa bin Bekir	Orta boylu, kara bıyıklı	Çifçi	1238	25
	395	Karındaşı Hacı Hüseyin	Arabistan ordusuna gitmiş sene 1261		1236	23
165	396	Şeyh Musa bin Hacı Temur	Orat boylu, kırkır sakallı	Sarac	1218	45
166	397	İbrahim bin Halil	Orta boylu, kara bıyıklı	Dellâl	1238	25
	398	Seyyid Halil bin Seyyid İsmail	Orta boylu, kara sakallı	Bezzâz	1223	40
	399	Oğlu İsmail			1262	1
	400	Mehmed Emin bin Seyyid İbrahim	Orta boylu, kara sakallı	Lüleci	1236	27
	401	Karındaşı Ahmed	Orta boylu, ter bıyıklı	Bu dahi	1241	22
	402	Ahmed bin İlyas	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Cennân	1228	35
	403	Karındaşı Mehmed	Uzun boylu, kara bıyıklı	Bu dahi	1238	25
170	404	Derviş bin Mustafa	Orta boylu, kara sakallı		1238	30
	405	Oğlu Mustafa			1260	3
171	406	Molla Esad bin Molla Şerif	Uzun boylu, kara sakallı	Cerrâr	1225	35
	407	Oğlu Şerif			1255	8
172	408	Derviş bin Yâsin	Orta boylu, terbıyıklı	Kahveci	1243	20
173	409	Derviş bin Hamuş	Orta boylu, kara bıyıklı	Dellâl	1233	30
	410	Oğlu Ömer			1256	7
174	411	Mehmed bin Ali			1251	12
	412	Karındaşı Salih			1250	13
175	413	Hızır bin İlyas ²⁴⁶				
176	414	Şeyhmus bin Köse Ahmed	Uzun boylu,	Sâil	1203	60

²⁴⁶ BOA, NFS. d, 3739, s.104-105.

			aksakallı			
	415	Oğlu Ahmed	Şâb-ı emred	Bu dahi	1248	15
	416	Diğer oğlu Mehmed			1253	10
	417	Diğer oğlu Ramazan			1258	5
	418	Diğer oğlu İsmail			1261	2
	419	Diğer oğlu Abdullah			1263	1
177	420	Molla Ali bin Mehmed	Kısa boylu, siyah sakallı	Mücellid	1213	50
	421	Oğlu Mehmed			1257	6
	422	Diğer oğlu Mahmud			1260	3
	423	Diğer oğlu Şeyh Musa			1262	1
178	424	Seyyid Abdurrahman bin Süleyman	Orta boylu, kırıkır sakallı	Dellâl	1208	55
	425	Oğlu Abdulkâdir			1238	25
	426	Diğer oğlu Abdullah	Orta boylu, ter bıyıklı	Berber	1244	19
179	427	Salih bin hacı Mustafa	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Hizmetkâr	1231	32
180	428	Yusuf bin Ali	Orta boylu, aksakallı	Alîl	1203	60

İmâm ve muhtârları bulunduğumuz Tekye Mahallesinin lâyiha-i seniyye mücebince hânehâ ve numerehâları tahrîr ve bir ferd-i vâhidi ketm ve ihfâ olunmamış ve muharrer hânelerden mâadâ bir hâne ketmen tebeyyün ederse ber müceb-i cezâ kânûnnâme-i hümayûn mes'ûl olunacağımız kabûl olunarak işbu mahalle şerh verilerek taraflarımızdan temhîr kılındı. Fî 3 Ramazan 1262

Mühür. Muhtâr-ı evvel der-mahalle-i Tekye

Mühür: imam der- mahalle-i Tekye²⁴⁷

Mahalle-i Câmî-i Kebîr

Hane No	Sıra No	İsim	Fiziki Özellikler	Diğer özellikler	Doğum Târihi	Yaş
1	1	Es-Seyyid Ömer Efendi bin Es-Seyyid Âbid Efendi	Orta boylu, kırıkır sakallı	Müft-i-i belde ve müderris	1203	60
	2	Oğlu Yusuf Efendi	Orta boylu, kara sakallı	Müderris	1233	30

²⁴⁷ BOA, NFS. d, 3739, s.106-107.

2	3	Es-Seyyid Abdurrahman Efendi bin Mehmed Efendi	Uzun boylu, aksakallı	Ser-mahfil	1193	70
	4	Oğlu Mehmed Derviş Paşa	Şâb-ı emred	Müderriş	1248	15
	5	Diğer oğlu Ahmed			1257	6
3	6	Mehmed bin Seyyid Yunus	Uzun boylu, kırkır sakallı	Tüccâr	1218	45
	7	Oğlu Yunus	Orta boylu, ter bıyıklı	Bezzâz	1246	17
	8	Diğer oğlu Salih			1254	9
	9	Diğer oğlu Yusuf			1257	6
	10	Karındaşı Hâfız İsmail	Orta boylu, kara sakallı	A'mâ	1228	35
4	11	Hacı Salih bin İsmail	Uzun boylu, aksakallı	Haffâf	1181	82
5	12	Mehmed bin selim	Orta boylu, kara sakallı	Bakkal	1228	35
6	13	Ali bin Mustafa	Uzun boylu, kumral sakallı	Duhancı	1223	40
	14	Oğlu Mustafa	Şâb-ı emred		1248	5
	15	Diğer oğlu İbrahim			1254	9
	16	Diğer oğlu Mehmed Emin			1257	6
	17	Diğer oğlu Mehmed Şerif			1260	3
7	18	Ali bin Abdullah	Orta boylu, aksakallı	Bezzâz	1213	50
	19	Oğlu Abdulkâdir	Orta boylu, kara bıyıklı	Kazzaz	1238	25
	20	Diğer oğlu Abdullah	Orta boylu, ter bıyıklı	Bu dahi	1245	18
	21	Hafîdi Hasan			1261	2
8	22	İsa bin Seyyid Hasan	Orta boylu, kara sakallı	Bakkal	1238	35
	23	Oğlu Hasan			1260	3
9	24	Hacı Abdusselâm bin Hacı Hüseyin	Orta boylu, aksakallı	cennân	1183	80
	25	Hafîdi Ahmed			1251	12
	26	Diğer hafîdi Ali			1258	5
10	27	Mustafa bin Seyyid Cuma	Orta boylu, kara bıyıklı	Duhancı	1228	25
	28	Amcası oğlu Numan	Orta boylu, ter bıyıklı	Haffâf	1245	18 ²⁴⁸
11	29	Hacı Ahmed bin Salih	Orta boylu, kırkır sakallı	Sabuncu	1218	45
	30	Oğlu Abdulkâdir			1262	1
	31	Karındaşı Hüseyin	Orta boylu, kara sakallı	Bu dahi	1228	35
	32	Oğlu İbrahim			1256	7

²⁴⁸ BOA, NFS. d, 3739, s.108-109

12	33	Molla Mahmud bin Yunus	Orta boylu, kırkır sakallı	Mütevelli-i cihangir	1213	50
	34	Oğlu Mehmed			1256	7
13	35	Şeyh Musa bin Ahmed	Orta boylu, kara bıyıklı	Bakkal	1233	30
14	36	Davud bin Halil	Orta boylu, ter bıyıklı	Culha	1245	18
	37	Karındaşı Salih			1251	12
15	38	Osman bin İbrahim	Kısa boylu, sarı bıyıklı	Sipahi	1238	25
16	39	Hacı Ali bin Mehmed	Orta boylu, kırkır sakallı	Helvacı	1223	40
17	40	Yusuf bin Şerif	Kısa boylu, siyah bıyıklı	Duhâncı	1228	35
	41	Oğlu Ahmed			260	3
18	42	Şeyh Musa bin Molla Esad	Uzun boylu, kara sakallı	Kazzâz	1228	35
	43	Oğlu Yusuf			1251	12
	44	Diğer oğlu Hasan			1254	9
	45	Diğer oğlu Abdullah			1258	5
19	46	Derviş bin Ali	Orta boylu, kırkır sakallı	Berber	1218	45
20	47	Ahmed bin Şeyh Musa		Kazzâz	1218	45
	48	Oğlu Şeyh Musa			1260	3
	49	Diğer oğlu Abdullatif			1262	1
	50	Karındaşı Mehmed	Orta boylu, ter bıyıklı	Bu dahi, Sağır	1240	23
	51	Diğer karındaşı Mahmud	Orta boylu, ter bıyıklı	Kazzâz, sağır	1241	22
21	52	Seyyid Halil bin Molla Murad	Orta boylu, kara sakallı	Taracı	1228	35
	53	Oğlu Hasan			1261	2
22	54	Mustafa bin Mahmud	Orta boylu, sarı sakallı	Amele	1228	35
23	55	Seyyid Ali bin Hasan	Kısa boylu, aksakallı	Amele	1213	50
	56	Oğlu Hasan			1262	1
24	57	Molla Esad bin Hacı Ali	Uzun boylu, aksakallı	kazzâz	1198	65
	58	Oğlu Hacı Ömer	Kısa boylu, kara sakallı	Haffâf	1228	35
	59	Diğer oğlu Abdukâdir			1256	7
	60	Hafîdi Numan			1261	2
25	61	Molla Mehmed bin Mahmud Efendi	Uzun boylu, kır sakallı	Haffâf	1223	40
	62	Oğlu Yusuf			1260	3
26	63	Şeyh Musa bin Molla Yusuf	Orta boylu, kara sakallı	Çiftçi	1223	40
	64	Oğlu Yusuf			1260	3

	65	Diğer oğlu Ahmed			1261	2 ²⁴⁹
27	66	Derviş Hacı Şeyh Musa bin Mustafa	Orta boylu, kara sakallı	Sâil	1223	40
	67	Oğlu Mehmed			1262	1
28	68	Şeyh Mehmed bin Şeyh Yusuf	Uzun boylu, aksakallı	Sâil	1208	55
	69	Oğlu Hasan	Orta boylu, ter bıyıklı	Berber	1245	18
29	70	Molla Esad bin Hasan	Orta boylu, kara sakallı	Lüleci	1223	40
	71	Oğlu Hasan			1262	1
	72	Yanında yetim Mehmed bin İlyas			1257	6
30	73	Seyyid Mahmud bin Hacı Ahmed	Kırkır sakallı	Müezzîn	1218	45
	74	Oğlu Numan			1253	10
	75	Diğer oğlu Şeyh Musa			1258	5
31	76	Mustafa bin Hacı Meehmed		Bakkal	1218	45
	77	Oğlu Şeyh Musa			1251	12
32	78	Ali bin Osman	Orta boylu, köse sakallı	Bakkal	1223	40
	79	Karındaşı Süleyman	Orta boylu, kumral bıyıklı	Haffâf	1233	30
	80	Oğlu Osman			1262	1
33	81	Sadun bin Seyyid Hüseyin	Orta boylu, kırkır sakallı	Berber	1218	45
	82	Oğlu Hüseyin			1260	3
34	83	Seyyid Mehmed bin Seyyid Mustafa	Uzun boylu, kırkır sakallı	Berber	1218	45
	84	Oğlu Derviş			1255	8
35	85	Diğer oğlu Salih			1258	5
	86	Mustafa bin Hacı Ali	Orta boylu, kara sakallı	Cennân	1218	45
	87	Oğlu Hasan	Orta boylu, ter bıyıklı		1241	22
36	88	Seyyid Tâha bin Mehmed	Uzun boylu, aksakallı	Kasap	1208	55
	89	Oğlu Hancer	Orta boylu, şâb-ı emred	Bu dahi	1248	15
	90	Diğer oğlu Şeyh Musa			1255	8
	91	Diğer oğlu Mehmed			1258	5
	92	Diğer oğlu Davud			1262	1
37	93	Hacı Ahmed bin Macar	Ticâretle Halebe gitmiştir sene 1247		1203	60
	94	Oğlu Yahya Çelebi		Bu dahi	1233	30
	95	Diğer oğlu Derviş	Uzun boylu, kır sakallı	Tüccar	1233	40
	96	Hafîdi Hasan			1262	1
	97	Gulâmı Selim			1253	10

²⁴⁹ BOA, NFS. d, 3739, s.110-111.

38	98	Selim bin Abdullah	Kısa boylu, siyah bıyıklı	Hizmetkâr	1223	40
	99	Oğulluğu Mustafa	Orta boylu, ter bıyıklı	Berber	1243	20
	100	Diğer oğulluğu İbrahim			1260	3
39	101	Hoca İsmail bin Mahmed			1233	30
	102	Karındaşı Abdulhamid	Orta boylu, ter bıyıklı		1241	22 ²⁵⁰
40	103	Molla Salih bin Seyyid Davud	Uzun boylu, sarı sakallı	Vekil-i hatib ve müderris	1218	45
	104	Oğlu Davud			1261	2
41	105	Abdi bin Derviş	Orta boylu, kumral bıyıklı	Duhâncı	1228	35
	106	Oğlu Derviş			1251	12
42	107	Fâris bin Abdulgafûr	Orta boylu, sarı bıyıklı	Debbağ	1233	30
43	108	Hacı Ömer bin Seyyid Ömer	Orta boylu, aksakallı	Cennân	1203	60
	109	Oğlu Mehmed Emin	Orta boylu, şâb-ı emred		1248	15
	110	Diğer oğlu Abdulkâdir			1261	2
	111	Diğer oğlu Abdulaziz			1253	10
	112	Karındaşı oğlu Mustafa bin Ali			1251	12
44	113	Seyyid Hüseyin bin Mahmud	Orta boylu, aksakallı	Bakkal	1183	80
	114	Oğlu Ali	Orta boylu, kara sakallı	Bu dahi	1233	30
	115	Hafidi Mehmed			1260	3
45	116	Bekir bin Hasan	Orta boylu, kumral bıyıklı Bekir bin Hasan	Bezzâz	1233	30
	117	Oğlu Şeyh Musa			1260	3
46	118	Timur bin Hüseyin	Uzun boylu, kırkır sakallı	Sâil	1223	40
	119	Oğlu Ali			1261	2
47	120	Hasan bin Hüseyin	Uzun boylu, kırkır sakallı	Culha	1218	45
	121	Oğlu Caro	Uzun boylu, kara bıyıklı	Bakkal	1238	25
	122	Kıracısı Hacı Mahmud bin Seyyid Halil	Orta boylu, sarı sakallı	Culha	1233	30
48	123	Davud bin Hacı Abdusselam	Uzun boylu, kara sakallı	Cennân	1218	45
	124	Karındaşı Hacı Mustafa	Orta boylu, kara sakallı	Bakkal	1233	30
49	125	Hacı Ömer bin Mahmud	Uzun boylu, kırkı sakallı	Talebe-i ulûm	1218	45

²⁵⁰ BOA, NFS. d, 3739, s.112-113.

	126	Kayını Şeyh Musa			1253	10
50	127	Seyyid Hacı bin Seyyid Ahmed	Kısa boylu, aksakallı	Bakkal	1203	60
	128	Oğlu Hüseyin	Orta boylu, kara sakallı Hüseyin	Bu dahi	1233	30
	129	Hafîdî Dervîş			1262	1
51	130	Hacı Abdulkâdir bin Seyyid Mehmed	Amel-mande		1173	90
	131	Oğlu Molla Dervîş	Oorta boylu, ter bıyıklı	Talebe-i ulûm	1233	30
52	132	Mehmed bin Hacı Osman	Orta boylu, kumral bıyıklı	Sâbık Tüfengçibaşı	1218	45
	133	Karındaşı Hacı Ahmed Orta boylu, kara bıyıklı	Mülâzim Arabistan ordusundan me'zûnen gelmiş müddt-i hitâmında alay-ı tarafına gideceği		1233	30
	134	Diğer karındaşı Mahmud	Kısa boylu, kara sakallı	Oturakcı	1228	35
	135	Oğlu Osman			1260	3
	136	Kıracısı Yetim Abdulgani bin Hasan			1253	10 ²⁵¹
53	137	Halil bin Molla Hüseyin	Orta boylu, sarı sakallı	Duhâncı	1228	35
54	138	İbrahim bin Derbaz	Orta boylu, kırkır sakkallı	Duhâncı	1218	45
	139	Oğlu Ali			1235	10
	140	Diğer oğlu Mehmed			1260	3
55	141	Mehmed bin Seyyid Ali	Orta bıylu kumral bıyıklı	Duhâncı	1228	35
56	142	Şeyh Musa bin Ali	Uzun boylu, aksakallı	Alîl	1183	80
	143	Oğlu Mahmud	Orta boylu, kır sakallı	Bezzâz	1218	45
57	144	Molla Sadun bin Hacı Ahmed	Orta boylu, sarı bıyıklı	Tüccâr	1223	40
	145	Karındaşı oğlu Numan	Orta boylu, ter bıyıklı	Bezzâz	1243	20
58	146	Seyyid İbrahim bin Seyyid Mehmed	Kısa boylu, aksakallı	Dellâl	1198	65
	147	Damadı Esad bin Abdullah	Orta boylu, kumral bıyıklı	Bu dahi	1223	30
	148	Hafîdî Abdullah			1260	3
59	149	Mehmed bin Molla Ahmed	Kısa boylu, sarı bıyıklı	Cennân	1233	30
	150	Karındaşı Yusuf	Orta boylu, sarı bıyıklı	Bu dahi	1236	27
60	151	Şeyh Musa bin Seyyid Ahmed	Uzun boylu,	Haffâf	1218	45

²⁵¹ BOA, NFS. d, 3739, s.114-115.

			kırkır sakallı			
	152	Oğlu Mehmed Derviş			1261	2
61	153	Mehmed bin Seyyid Davud	Kısa boylu, kır sakallı	Culha	1218	45
	154	Oğlu Abdulkâdir			1260	3
	155	Diğer oğlu Esad			1262	1
62	156	Seyyid Mahmud bin Seyyid Ali	Uzun boylu, kır sakallı		1223	40
	157	Karındaşı Mehmed	Uzun boylu, kara sakallı	Bu dahi	1233	30
63	158	Derviş bin Mehmed	Orta boylu, kırkır sakallı	Bezzâz	1218	45
	159	Oğlu Mehmed	Orta boylu, şâb-ı emred		1248	15
	160	Diğer oğlu Osman			1261	2
64	161	Mustafa bin Hacı Ahmed	Orta boylu, kara sakallı	Bezzâz	1223	40
	162	Oğlu Mehmed Said			1258	5
	163	Diğer oğlu Mehmed Emin			1260	3
	164	Oğlu Mehmed Ali			1262	1
65	165	Derviş bin Hacı Hüseyin	Uzun boylu, sarı sakallı	Oturakçı	1228	35
	166	Oğlu Mehmed Emin			1259	4
	167	Diğer oğlu Mehmed Ali			1261	2
	168	Diğer oğlu Mehmed Said			1262	
66	169	Süleyman bin Mahmud	Uzun boylu, kırkır sakallı	haffâf	1218	45
	170	Oğlu Faris	Orta boylu, burunsuz	Cünûn	1243	20
	171	Diğer oğlu Davud	Orta boylu, terbiyıklı	Culha	1245	18
	172	Diğer oğlu Halil			1253	10
	173	Diğer oğlu Abdulgani			1258	5 ²⁵²
67	174	Molla Mehmed bin Molla İsmail	Orta boylu, sarı sakallı	Muallim-i sıbyân	1233	30
	175	Oğlu İsmail			1257	5
68	176	Mahmud bin Hafız Mutafta	Orta boylu, kumral bıyıklı	Duhancı	1228	35
	177	Oğlu Mehmed	Orta boylu, şâb-ı emred		1248	15
	178	Diğer oğlu Ahmed			1257	6
	179	Diğer oğlu Faris			1259	4
	180	Mehmed bin Molla Ahmed	Orta boylu, ter biyıklı	Bakklal	1243	20
	181	Karındaşı Mustafa		Yekçeşm	1253	10
70	182	İbrahim bin Seyyid Ahmed	Orta boylu, kara sakallı	Çerçi	1233	30
	183	Oğlu Mehmed			1262	1
71	184	Ali bin Seyyid Ahmed	Orta boylu,	Eskici	1218	45

²⁵² BOA, NFS. d, 3739, s.116-117.

			kırkır sakallı			
	185	Oğlu Şeyhmuş			1258	5
	186	Diğer oğlu Numan			1261	2
	187	Diğer oğlu Yusuf			1262	1
72	188	Halil bin Mehmed	Orta boylu, kır bıyıklı	Sipahi	1218	45
	189	Oğlu Mehmed			1255	8
	190	Diğer oğlu Hızır			1260	3
	191	Oğulluğu Yakub bin Mehmed	Orta boylu, ter bıyıklı	Culha	1243	20
	192	Diğer oğlu Yusuf			1251	12
73	193	Süleyman bin Mustafa	Orta boylu, ter bıyıklı	Bezzâz	1240	23
74	194	Mustafa bin Abdulhâdi	Uzun boylu, aksakallı	mekkâreci	1208	55
	195	Oğlu İsmail			1258	5
75	196	Seyyid Şeyh Musa bin Hacı Ali	Uzun boylu, kara sakallı	bezzâz	1233	30
76	197	Mahmud bin Hacı Ali	Orta boylu, kırkır sakallı	Cünûn	1223	40
	198	Oğlu Salih	Orta boylu, ter bıyıklı		1244	19
	199	Diğer oğlu Fâris			1258	5
77	200	Hacı Mehmed bin Süleyman	Uzun boylu, kara sakallı	Sipâhi	1223	40
	201	Oğlu İsmail	Orta boylu, şâb-ı emred			
	202	Diğer oğlu Mehmed Said			1260	3
	203	Karındaşı Hüseyin	Uzun boylu, sarı sakallı	Bu dahi	1228	35
	204	Oğlu Ali			1253	10
	205	Diğer oğlu Timur			1262	1
78	206	İbrahim bin İsmail	Orta boylu, kırkır sakallı	Bezzâz	1223	40
	207	Oğlu Şeyh Musa			1251	12
	208	Diğer oğlu Salih			1260	3
	209	Seyyid Ömer bin Seyyid Ali	Orta boylu, kırkır sakallı	Haffâf	1218	45
	210	Yanında yetim Abdullah			1259	4 ²⁵³
80	211	Mustafa bin İbrahim	Orta boylu, ter bıyıklı	Haffâf	1243	20
81	212	Derviş bin Selim	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Sipahi	1227	40
	213	Oğlu Süleyman			1253	10
	214	Diğer oğlu Mehmed			1255	8
	215	Diğer oğlu Hüseyin			1258	5
82	216	Seyyid Mehmed bin Ali	Orta boylu, kara sakallı	Kalaycı	1228	35

²⁵³ BOA, NFS. d, 3739, s.118-119.

	217	Oğlu Ali			1262	1
83	218	Derviş bin Hamo	Orta boylu, sarı bıyıklı	Culha	1236	27
	219	Oğlu Hüseyin			1260	3
84	220	Mehmed bin Mamo	Orta boylu, ter bıyıklı	Hizmetkâr	1240	23
	221	Karındaşı Ahmed	Orta boylu, ter bıyıklı	Berber	1243	20
	222	Diğer karındaşı Mustafa			1255	8
85	223	Abdi bin Hacı Mahmud	Orta boylu, kır sakallı	Cennân	1223	40
	224	Oğlu Şeyh Musa			1261	2
86	225	Mehmed bin Ahmed	Orta boylu, kırkır sakallı	Sâil	1218	45
	226	Oğlu Ahmed			1255	8
	227	Diğer oğlu Abdulkâdir			1262	1
87	228	Seyyid halil bin Seyyid Ömer	Uzun boylu, kara sakallı	Eskici	1228	35
	229	Oğlu Faris			1260	3
88	230	Seyyid Hasan bin İbrahim	Uzun boylu, kırkır sakallı	Cennân	1223	40
	231	Oğlu Şeyh Musa	Orta boylu, kara bıyıklı	Haffâf	1238	25
89	232	Ali bin Seyyid Davud	Orta boylu, kırkır sakallı	Culha	1218	45
	233	Oğlu Davud			1253	10
	234	Diğer oğlu Hasan			1260	3
90	235	Seyyid said bin Seyyid Ahmed	Orta boylu, kır sakallı	Bakkal	1213	50
	236	Oğlu Mehmed	Orta boylu, şâb-ı emred		1248	15
	237	Diğer oğlu Ahmed			1260	3
91	238	Şeyh Musa bin İsmail	Orta boylu, ter bıyıklı	Çifçi	1243	20
92	239	Mahmud bin Hacı Halil	Orta boylu, kara sakallı	Bakkal	1228	35
	240	Oğlu Fâris			1251	12
	241	Diğer oğlu Mustafa			1256	7
	242	Karındaşı oğlu Şeyh Musa	Orta boylu, şâb-ı mered		1247	16
93	243	İsmail bin Selim	Uzun boylu, siyah bıyıklı	Bakkal	1233	30 ²⁵⁴
94	244	Hacı Mehmed bin Mustafa	Kısa boylu, kara sakallı	Kahveci	1223	40
	245	Oğlu Mustafa			1261	2
95	246	Hacı halil bin Hamo	Orta boylu, kara sakallı	Kahveci	1223	40
	247	Oğlu Mehmed	Orta boylu,	Bu dahi	1248	15

²⁵⁴ BOA, NFS. d, 3739, s.120-121.

			şâb-ı emred			
	248	Diğer oğlu Şeymus			1255	8
	249	Diğer oğlu Abdulkâdir			1257	6
	250	Diğer oğlu Salih			1261	2
96	251	Mehmed bin Abdülkerim	Orta boylu, aksakallı	Neccar	1183	80
	252	Oğlu Abdurrahman	Orta boylu, sarı bıyıklı	Bezzâz	1233	30
	253	Diğer oğlu Ahmed	Orta boylu, sarı bıyıklı	Bu dahi	1238	25
	254	Diğer oğlu Yahya	Arabistan ordusuna gitmiş sene 1261		1241	22
	255	Diğer oğlu Abdulgani	Orta boylu, terbıyık	Bezzâz	1245	18
	256	Diğer oğlu Abdülmecid			1251	12
97	257	Seyyid Ahmed bin Hacı Davud	Uzun boylu, aksakallı	Kasap	1203	60
	258	Oğlu Mehmed			1255	8
	259	Diğer oğlu Mustafa			1258	5
	260	Diğer oğlu Davud			1260	3
98	261	Abdullah bin İbrahim	Orta boylu, sarı sakallı	Muhtâr-ı mahalle	1233	30
99	262	Ali bin Hüseyin	Orta boylu, kara sakallı	Bakkal	1228	35
100	263	Hamoş bin Cemo	Uzun boylu, aksakallı	Alîl	1208	55
	264	Oğlu Şeyh Musa	Orta boylu, ter bıyıklı	Palancı	1246	17
	265	Diğer oğlu Yunus			1253	10
101	266	Kâsım bin Mehmed	Orta boylu, kırkır sakallı	Çoban	1218	45
	267	Oğlu Mehmed Reşid			1262	1
102	268	İbrahim bin Halil	Orta boylu, siyah bıyıklı	Haffâf	1233	30
	269	Karındaşı İsmail Orta boylu, Sarı sakallı	Asâkir-i mansûreden muhrec Redif hükmüne kalb olunmuş		1238	25
	270	Diğer karındaşı Yahya			1243	20
	271	Yiğeni Hasan			1256	7
103	272	Mehmed bin Esad	Orta bpylu kara bıyıklı	cennân	1233	30
	273	Karındaşı Ahmed	Orta boylu, ter bıyıklı	Bu dahi	1241	22
	274	Diğer karındaşı			1251	12
104	275	Mahmud bin Bekir	Orta boylu, aksakallı	Bilâ sanat	1213	50
	276	Yiğeni Mehmed			1251	12
105	277	Hüseyin	Uzun boylu, kara bıyıklı		1228	35
	278	Oğlu Faris			1257	6
106	279	Mehmed bin Abdulgafûr	Orta boylu, ter bıyıklı	Duhan	1241	22

	280	Eniştesi Salih bin Abdurrahim	Orta boylu, kara sakallı	Hizmetkâr	1228	35 ²⁵⁵
--	-----	-------------------------------	-----------------------------	-----------	------	-------------------

İmam ve muhtarı bulunduğumuz câmi-i Kebîr Mahallesinin lâyiha-ı seniyye mücebince hânehâ ve numerehâları tahrîr ve bir ferd-i vâhidi ketm ve ihfâ olunmamış ve muharrer hânelerden mâadâ bir hâne ketmen yazılmamış tebeyyün ederse ber müceb-i cezâ kânûnnâme-i hümâyûn mes'ûl olunacağımız kabûl olunarak işbu mahalle şerh verilerek taraflarımızdan temhir kılındı. Fî 3 Ramazan 1261

Mühür: Muhtâr-ı evvel der-mahalle-i Câmi-i Kebîr

İmam der-mahalle-i Câmi-i Kebîr

Mahalle-i Lâtifiye

Hane No	Sıra No	İsim	Fiziki Özellikler	Diğer özellikler	Doğum Târihi	Yaş
1	1	Derviş Efendi bin Mahmud	Uzun boylu, kırkır sakallı	İmâm-ı mahalle ve oturakçı	1218	45
	2	Oğlu Abdullatif			1251	12
	3	Diğer oğlu Mahmud			1258	5
2	4	Hacı Şeyh Musa bin Mehmed	Uzun boylu, aksakallı	Kazzâz	1203	60
	5	Karındaşı Mola Ali	Orta boylu, kırkır sakallı	Bu dahi	1218	45
	6	Oğlu Mehmed	Arabistan ordusuna gitmiş sene [12]61		1247	16
	7	Diğer oğlu İbrahim			1253	10
	8	Diğer oğlu Mehmed Said			1258	5
3	9	Süleyman bin Haco	Kısa boylu, aksakallı	Yalancı	1213	50
	10	Haco	Orta boylu, sarı bıyıklı	Dellâl	1238	25
	11	Diğer oğlu Salih			1259	4 ²⁵⁶
4	12	Seyyid Hızır bin Seyyid Hüseyin	Kıs aboylu, aksakallı	Bakkal	1198	65
5	13	Ali bin Ahmed	Orta boylu, kara bıyıklı	Mekkâreci	1238	30

²⁵⁵ BOA, NFS. d, 3739, s.122-123.

²⁵⁶ BOA, NFS. d, 3739, s.124-125.

	14	Oğlu Mehmed			1260	3
	15	Diğer oğlu Hüseyin			1262	1
6	16	Abdulkâdir bin Seyyid Ahmed			1259	4
7	17	Tahir bin Abdulaziz	Orta boylu, aksakallı	Hizmetkâr	1208	55
8	18	Hacı Mustafa bin Ramazan	Uzun boylu, kırkır sakallı	Bezzâz	1218	45
	19	Karındaşı oğlu Esad	Orta boylu, terbiyıklı		1245	18
	20	Ahmed bin Şeyh Musa	Orta boylu, kırkır sakallı	Neccâr	1208	55
	21	Oğlu Sadun	Kısa boylu, kara bıyıklı	Bezzâz	1238	25
	22	Diğer oğlu Abdurrahman	Şâb-ı emred		1248	15
	23	Hafîdi Yahya			1261	2
	24	İbrahim bin Hızır	Orta boylu, sarı bıyıklı	Debbağ	1218	45
	25	Oğlu Şeyh Musa			1257	6
11	26	Faris bin Ali	Orta boylu, ter bıyıklı	Eskici	1240	23
	27	Karındaşı Salih	Arabistan ordusuna gitmiş sene [12]61		1243	20
	28	Diğer karındaşı Mehmed			1258	5
12	29	Hüseyin bin Osman	Orta boylu, kara bıyıklı	Culha	1233	30
	30	Oğlu Derviş			1258	5
13	31	Hacı Keleş bin İbrahim	Uzun boylu, kırkır sakallı	Hamamcı	1203	60
	32	Oğlu Ahmed	Orta boylu, şâb-ı emred		1248	15
	33	Diğer oğlu İbrahim			1253	10
	34	Diğer oğlu Şaban			1258	5
14	35	İbrahim bin Hasan	Orta boylu, aksakallı	Sipahi	1203	60
15	36	Numan bin İsmail	Orta boylu, ter bıyıklı	Kasap	1246	17
	37	Seyyid Ömer bin Ali	Orta boylu, sarı sakallı	Haffâf	1218	45
	38	Oğlu Ali			1251	12
	39	Diğer oğlu Mehmed			1253	10
17	40	Seyyid Mehmed bin şeyh Ömer	Orta boylu, aksakallı	Palancı	1203	60
	41	Oğlu Ali	Orta boylu, kara bıyıklı	Bu dahi	1238	25
18	42	Seyyid Ahmed bin Seyyid İsmail	Orta boylu, kırkır sakallı	Berber	1218	45
	43	Oğlu Mehmed			1253	10
	44	Şeyh Musa bin Seyyid Mehmed	Orta boylu, aksakallı	Dekkâk	1208	55
	45	Oğlu Şaban	Orta boylu, sarı bıyıklı	Bu dahi	1223	30

	46	Hafîdi Davud bin Şaban			1262	1
	47	Diğer hafîdi Ali bin İbrahim			1262	1 ²⁵⁷
20	48	Davud bin İbrahim	Uzun boylu, ter bıyıklı		1241	22
	49	Karındaşı Şeyh Musa	Orta boylu, ter bıyık		1245	18
21	50	Yusuf bin İsmail	Orta boylu, siyah sakallı	Bezzâz	1233	30
22	51	Mahmud bin Abdullah	Kısa boylu, kara bıyıklı	Hizmetkâr	1223	40
	52	Oğlu Hüseyin			1261	2
	53	Diğer oğlu Mehmed			1262	1
23	54	Mehmed bin Hacı Abdulgafûr	Kısa boylu, kırkır sakallı	Cennân	1223	40
	55	Oğlu Ahmed			1251	12
	56	Diğer oğlu Mahmud			1255	8
24	57	Mürşid bin Şerif	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Muhtâr-ı mahalle	1228	35
	58	Oğlu Mehmed			1262	1
25	59	Numan bin Hüseyin			1251	12
	60	Karındaşı Abdulkâdir			1257	6
	61	Mehmed bin Abdullah	Orta boylu, kara bıyıklı	Dekkâk	1233	30
	62	İbrahim bin Ali	Kısa boylu, kara bıyıklı	Bakkal	1233	30

İmam ve muhtarı bulunduğumuz câmi-i mahalle-i latîfiyenin lâyiha-ı seniyye mücebince hânehâ ve numerehâları tahrîr ve bir ferd-i vâhidi ketm ve ihfâ olunmamış ve muharrer hânelerden mâadâ bir hâne ketmen tebeyyün ederse ber müceb-i cezâ kânûnnâme-i hümayûn mes'ûl olunacağımız kabûl olunarak işbu mahalle şerh verilerek taraflarımızdan temhir kılındı. Fî 3 Ramazan 1261

Mühür: Muhtâr-ı evvel der-mahalle-i Latîf

İmam der-mahalle-i Latîf

²⁵⁷ BOA, NFS. d, 3739, s.126-127.

Mahalle-i Necmeddin Gâzi

Hane No	Sıra No	İsim	Fiziki Özellikler	Diğer özellikler	Doğum Târihi	Yaş
1	1	El-hâc Hüseyin bin Hacı Ahmed	Mütevelli li eclî'l-maslahat Dersaadete gitmiştir sene [12]61		1203	60
	2	Şeyh Mehmed	Orta boylu, kumral sakallı	Bakkal	1223	40
3	3	Diğer oğlu Molla Mahmud	Orta boylu, sarı sakallı	İmâm-ı mahalle	1223	25
	4	Diğer oğlu Abdulhâfız	Orta boylu, ter bıyıklı	A'mâ	1245	18
	5	Hafidi Numan			1259	4
	6	Seyyid Ali bin Bedî'	Uzun boylu, sarı sakallı	Debbağ	1218	45
	7	Oğlu Bedî'			1255	8
3	8	Seyyid Hüseyin bin seyyid Hasan Hızır	Orta boylu, aksakallı	Sâil	1198	65
	9	Oğlu seyyid Hızır	Orta boylu, kırkır sakallı	Hamal	1223	40 ²⁵⁸
4	10	Molla Ömer bin Molla Mehmed	Orta boylu, kır sakallı	Kazzâz	1213	50
	11	Oğlu Yahya			1255	8
	12	Diğer oğlu Mehmed Salih			1261	2
5	13	Kâsım bin Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Culha	1233	30
6	14	Hacı Ali bin Haso	Orta boylu, aksakallı	Sâil	1203	60
7	15	Abdussabur bin Halil	Orta boylu, kara bıyıklı	Debbağ	1233	30
	16	Oğlu Halil			1261	2
	17	Karındaşı İbrahim	Orta boylu, ter bıyıklı	Bu dahi	1243	20
8	18	Abdullah bin Halid	Orta boylu, kumral bıyıklı	Debbağ	1236	27
	19	Karındaşı Mustafa	Orta boylu, kara sakallı	Bu dahi	1233	30
	20	Diğer karındaşı Ali	Arabistan ordusuna gitmiş sene [12]61		1243	20
	21	Diğer karındaşı Mehmed			1251	12
9	22	Şeyh Musa bin Molla İbrahim	Uzun boylu, kara bıyıklı	Debbağ	1228	35
	23	Karındaşı Mehmed	Orta boylu, şâb-ı emred	Talebe	1248	15
10	24	Abdulkâdir bin Seyyid Ali	Orta boylu,	Attâr	1228	35

²⁵⁸ BOA, NFS. d, 3739, s.128-129.

			kara sakallı			
	25	Karındaşı Esad	Orta boylu, siyah bıyıklı	Hizmetkâr	1238	25
	26	Diğer karındaşı İbrahim			1251	12
	27	Oğlu Derviş bin Abdullah			1262	1
11	28	Molla Ahmed bin Hacı Hüseyin	Uzun boylu, kara sakallı	Hatîb-i câmi-i mahalle, Debbâğ	1223	40
	29	Oğlu Bekir			1253	10
	30	Diğer oğlu Mehmed			1255	8
12	31	Abdulgafur bin Molla Hasan	Orta boylu, kır sakallı	Debbağ	1218	45
	32	Yunus	Orta boylu, ter bıyıklı	Bu dahi	1243	20
13	33	Ali bin Yusuf	Orta boylu, kır sakallı	Debbağ	1213	50
	34	Oğlu Abdusgani			1253	10
	35	Diğer oğlu Mehmed Emin			1262	1
14	36	Ahmed bin Şeyh Musa	Uzun boylu, kumral sakallı	Debbağ	1228	35
	37	Oğlu Şeyh Musa		Yekçeşm	1258	5
	38	Diğer oğlu Mehmed			1262	1
15	39	Seyyid Mehmed bin Seyyid Süleyman	Orta boylu, aksakallı	Kuyumcu	1203	60
	40	Oğlu Süleyman	Orta boylu, şâb-ı emred	Talebe	1248	15
16	41	İsmail bin Hacı Mehmed			1251	12
	42	Karındaşı Ahmed			1253	10 ²⁵⁹
17	43	Şeyh Musa bin Seyyid Ahmed	Orta boylu, sarı sakallı	Debbağ	1228	35
	44	Oğlu Osman			1259	4
	45	Diğer oğlu Abdulkâdir			1262	1
18	46	Derviş bin Mehmed Efendi	Orta boylu, sarı sakallı	Debbağ	1233	30
	47	Oğlu Mehmed			1260	3
	48	Diğer oğlu Davud			1262	1
19	49	Hüseyin bin Hasan	Orta boylu, kumral bıyıklı	Muhtâr-ı mahalle	1228	35
	50	Oğlu Mehmed			1258	5
20	51	Şeyh Musa bin Hacı Ali		Culha	1223	40
	52	Oğlu Salih			1258	5
	53	Diğer oğlu Keleş			1260	3
	54	Diğer oğlu Mustafa			1262	1
21	55	Mehmed bin Hacı Ali		Culha	1223	40
22	56	Osman bin Şemdin		Sâil	1123	40
23	57	Derviş bin Seyyid Ali	Kısa boylu, aksakallı	Oturakçı	1213	50
	58	Oğlu Mehmed	Şâb-ı emred	Hafâf	1248	15
	59	Diğer oğlu Fâris			1251	12

²⁵⁹ BOA, NFS. d, 3739, s.130-131.

24	60	Hüseyin bin Haco	Uzun boylu, kumral sakallı	Elvancı	1218	45
	61	Oğlu Derviş	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Bu dahi	1238	25
	62	Diğer oğlu Bekir	Arabistan ordusuna gitmiştir sene [12]61		1241	22
	63	Diğer oğlu Davud			1251	12
25	64	Halil bin Hilal	Orta boylu, kırkır sakallı	Hatabcı		
	65	Oğlu Remo	Arabistan ordusuna gitmiştir sene [12]61		1241	22
	66	Diğer oğlu Derviş	Orta boylu, ter bıyıklı	Hatabcı	1245	18
	67	Diğer oğlu Fermano			1257	6
26	68	İbrahim bin Hacı Halil	Orta boylu, sarı sakallı	Nalband	1238	25
27	69	İbrahim bin İsmail	Uzun boylu, kara bıyıklı	Sipahi	1235	30
	70	Karındaşı			1258	5
28	71	Abdulkerim bin Bekir	Orta boylu, kırkır sakallı	Berber	1218	45
29	72	Seyyid Derviş bin Molla Mustafa	Orta boylu, kırkır sakallı	Hamal	1213	50
	73	Oğlu Hızır			1251	12
	74	Diğer oğlu Mustafa			1255	8
	75	Diğer oğlu Mehmed			1260	3
30	76	Mehmed bin Hasan	Orta boylu, kara bıyıklı	Dekkâk	1228	35
	77	Oğlu Hasan			1262	1
31	78	Seyyid Mustafa bin Molla Hasan	Orta boylu, kırkır sakallı	Debbağ	1208	55
	79	Karındaşı oğlu Abdulkâdir			1251	12 ²⁶⁰
32	80	Mehmed bin Molla Şeyh Musa		Yekçeşm	1251	12
	81	Karındaşı Ahmed			1255	8
	82	Mehmed bin İbrahim		Sekbân	1228	35

Mahalle-i Bâbü'l-Cedîd

Hane No	Sıra No	İsim	Fiziki Özellikler	Diğer özellikler	Doğum Târihi	Yaş
1	1	Şeyh Ahmed bin Şeyh Mustafa	Orta boylu, kırkır sakallı	Meşâyih	1218	45
	2	Karındaşı Şeyh Ali	Orta boylu, kara sakallı	İmam-ı câmi-i mahalle	1223	40

²⁶⁰ BOA, NFS. d, 3739, s.132-133.

	3	Oğlu Mustafa			1253	10
	4	Diğer oğlu Numan			1258	5
2	5	Mehmed bin Şihâb	Orta boylu, kırkır sakallı	Kasap	1223	40
	6	Oğlu Abdurrahman			1258	5
	7	Diğer oğlu Abdulaziz			1263	1
	8	Karındaşı Derviş	Orta boylu, kara bıyıklı	Bu dahi	1233	30
	9	Oğlu Hızır			1256	1
	10	Diğer oğlu İlyas			1258	5
3	11	İbrahim bin Yusuf		Culha	1213	50
	12	Oğlu Yusuf			1261	2
4	13	Şaban bin Hacı Ali			1251	12
5	14	Hasan bin Molla Yusuf		Sipahi	1218	45
	15	Oğlu Yusuf			1251	12
	16	Diğer oğlu Mustafa			1257	6
	17	Diğer oğlu Ali			1258	5
	18	Diğer oğlu Der			1262	1
	19	Karındaşı oğlu Mehmed bin Molla Mehmed	Uzun boylu, kara bıyıklı	Bu dahi	1233	30
	20	Oğlu Ahmed bin Mehmed			1251	12
	21	Diğer oğlu Fâris			1253	15
	22	Diğer karındaşı oğlu Mahmud bin Hacı İbrahim	Orta boylu, kara bıyıklı	Bu dahi	1236	27
	23	Oğlu Abdulkâdir			1261	2
	24	Diğer karındaşı oğlu derviş bin Halil	Orta boylu, ter bıyıklı	Bu dahi	1241	22
	25	Oğlu Halil			1262	1 ²⁶¹
	26	Diğer karındaşı oğlu temür bin Molla Ahmed	Orta boylu, kara bıyıklı	Sipâhi	1238	25
	27	Oğlu Said			1261	2
6	28	İbrahim bin Mustafa	Uzun boylu, kara sakallı	Berber	1233	30
	29	Karındaşı kara bıyıklı Yusuf	Orta boylu, kara bıyıklı	Eskici	1238	25
7	30	Şeyh Musa bin Ali	Uzun boylu, kırkır sakallı	Culha	1208	55
	31	Oğlu Ahmed			1253	10
8	32	Seyyid Hızır bin Mehmed	Orta boylu, kara sakallı	Kasap	1228	35
	33	Oğlu İlyas			1261	2
	34	Diğer oğlu Mehmed Said			1262	1
9	35	Hasan bin Seyyid Said	Orta boylu, ter bıyıklı	Duhancı	1244	19
	36	Karındaşı Hızır			1251	12
10	37	Ali bin Seyyid Ahmed	Orta boylu, aksakallı	Amel mande	1193	70
	38	Karındaşı Hüseyin	Kısa boylu, aksakallı	Bu dahi	1203	65

²⁶¹ BOA, NFS. d, 3739, s.134-135.

11	39	Molla Ahmed bin Hamuş	Ticâretle Bağdada gitmiş		1223	40
	40	Oğlu Mehmed Said		Bu dahi	1244	19
	41	Diğer oğlu Mehmed Ali			1258	5
	42	Diğer oğlu Mehmed Salih			1260	3
12	43	Seyyid Mahmud bin Seyyid Hüseyn		Muhtâr-ı mahalle	1218	45
	44	Oğlu Hasan			1251	12
13	45	Yusuf bin Seyyid Mahmud	Arabistan ordusuna gitmiştir sene [12]61		1245	18
	46	Karındaşı Ömer	Orta boylu, şâb-ı emred	Cennân,çolak	1248	15
	47	Diğer karındaşı Mustafa			1251	12
	48	Diğer karındaşı Hüseyn			1253	10
14	49	Ahmed bin Kürdo			1258	5
50	50	Derviş bin Molla İbrahim			1251	12
16	51	Mehmed bin Molla Davud	Orta boylu, sarı bıyıklı	Berber	1253	30
17	52	Seyyid Reşid bin Seyyid Mustafa	Orta boylu, kara sakallı	Kazzâz	1223	40
	53	Oğlu Mustafa	Orta boylu, şâb-ı emred	Bu dahi	1248	15
	54	Diğer oğlu Ahmed			1253	10
18	55	Mustafa bin İbarhim	Orta boylu, kara bıyıklı	Muhzır	1228	35
19	56	Hacı Ali bin Mustafa	Orta boylu, kara sakallı	Bakkal	1228	35
	57	Oğlu Abdulkâdir			1262	1
20	58	Ahmed bin Abdullah	Orta boylu, sarı sakallı	Bilâ [sanat]	1228	35
21	59	Abdullah bin Yunus	Uzun boylu, ter bıyıklı	Hizmetkâr	1243	20 ²⁶²
22	60	Hüseyn bin Mustafa	Uzun boylu, kumral sakallı	Bakkal	1223	40
	61	Oğlu İsmail	Arabistan ordusuna gitmiştir sene [12]61		1243	20
	62	Diğer oğlu Eyüb			1253	10
	63	Diğer oğlu Halil			1257	6
	64	Diğer oğlu Mehmed			1260	3
	65	Diğer oğlu Ahmed			1261	2
23	66	Derviş bin Nasır	Orta boylu, kara bıyıklı	Çoban	1228	35
	67	Oğlu Mehmed	Arabistan ordusuna gitmiştir sene [12]61		1246	17
	68	Diğer oğlu Abdullah			1253	10
	69	Diğer oğlu Faris			1260	3
	70	Diğer oğlu Şeyhi			1261	2
24	71	Hasan bin Hüseyn			1228	35

²⁶² BOA, NFS. d, 3739, s.136-137.

	72	Oğlu Hüseyin			1262	1
25	73	Molla Mehmed bin Veli			1218	45
	74	Oğlu Ahmed			1251	12
	75	Diğer oğlu Mahmud			1253	10
26	76	Molla Mehmed bin Ali			1193	70
	77	Oğlu			1253	10
27	78	Yasin bin Mehmed		Kasap	1222	40
	79	Oğlu Abdulaziz			1261	2
28	80	Hacı Abdulkâdir Seyyid bin Ömer		Cerrâr	1228	35
	81	Karındaşı Enes	Orta boylu, sarı bıyıklı	Bu dahi	1237	26
29	82	Abdussabur bin Hacı Osman	Orta boylu, sarı bıyıklı	Bakkal	1233	30
	83	Karındaşı Derviş	Orta boylu, sarı bıyıklı	Bu dahi	1236	27
30	84	Seyyid Feyyaz bin Seyyid Mustafa	Kısa boylu, kırkır sakallı	Haffâf	1218	45
	85	Oğlu Salih			1258	5
	86	Diğer oğlu Abdulkâdir			1262	1
31	87	Halil bin Ali	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Hamal	1228	35
	88	Oğlu Ali			1260	3
32	89	Hacı Ali bin Veli	Uzun boylu, kırkır sakallı	Eskici	1218	45
	90	Oğlu Veli			1253	10
	91	Diğer oğlu Hasan			1258	5
33	92	Seyyid Hamuş bin Âbid	Orta boylu, kara sakallı	Lüleci	1223	40
	93	Oğlu Şeyho			1260	3
34	94	İbrahim bin Seyyid Mustafa	Orta boylu, kara sakallı	Hamal	1233	30
35	95	Hacı Ahmed bin Mustafa	Orta boylu, kara sakallı	Hizmetkâr	1228	35
	96	Oğlu Osman			1261	2
	97	Diğer oğlu Esad			1262	1
36	98	Sadun bin Abdullah		Duhancı	1238	25
37	99	Ömer bin Hacı Mustafa			1251	12
38	100	Hüseyin bin Mehmed	Orta bıyıklı, kara bıyıklı	Berber	1233	30
	101	Oğlu Mehmed			1261	2 ²⁶³
39	102	Hilal bin Halil	Orta boylu, ter bıyıklı	Hizmetkâr	1241	22
40	103	Hızır bin Mustafa	Kısa boylu, ter bıyıklı	Çoban	1218	45
	104	Karındaşı oğlu Mehmed	Uzun boylu,, şâb-ı emred	Çerçi	1248	15

²⁶³ BOA, NFS. d, 3739, s.138-139.

41	105	Ömer bin Abdurrahman	Orta boylu, aksakallı	Bilâ [sanat]	1208	55
	106	Oğlu Abdurrahman			1258	5
42	107	Abdullah bin Abdullah	Orta boylu, kara bıyıklı	Seyis	1233	30
43	108	Şaban bin Abdullah	Orta boylu, köse sakallı	Seyis	1228	1

İmam ve muhtarı bulunduğumuz Bâbü'l-cedîd Mahallesinin lâyiha-ı seniyye mücebince hânehâ ve numerehâları tahrîr ve bir ferd-i vâhidi ketm ve ihfâ olunmamış ve muharrer hânelerden mâadâ bir hâne ketmen tebeyyün ederse ber müceb-i cezâ kânûnnâme-i hümayûn mes'ûl olunacağımız kabûl olunarak işbu mahalle şerh verilerek taraflarımızdan temhir kılındı. Fî 3 Ramazan 1261

Mühür: Muhtâr-ı evvel der-mahalle-i Bâbülcedîd

İmam der-mahalle-i Bâbülcedîd

Mahalle-i Şey'üllâh

Hane No	Sıra No	İsim	Fiziki Özellikler	Diğer özellikler	Doğum Târihi	Yaş
1	1	Osman Efendi bin Mehmed Uzun boylu, aksakallı	İmâm-ı mahalle, müderris ve hâkimül'l-vakt		1208	55
	2	Oğlu Mehmed Said		Müderris	1253	10
	3	Diğer oğlu Mehmed Salih		Bu dahi	1258	5
	4	Gulâmı Mercan			1255	8
2	5	Es-Seyyid İsmail Efendi bin Mehmed Efendi	Orta boylu, aksakallı	Vâiz ve müderris	1198	65
	6	Oğlu Ahmed	Kısa boylu, kara bıyıklı	Müderris	1233	30
	7	Diğer oğlu Ali	Orta boylu, sarı bıyıklı	Sağır ve lâl	1238	25
	8	Gulâmı Kâsım			1254	9
3	9	İbrahim bin Hasan	Uzun boylu, kara bıyıklı	Mekkâreci	1228	35
	10	Oğlu Şaban			1255	8 ²⁶⁴
4	11	Şemdin bin Hasan	Orta boylu, sarı bıyıklı	Mekkâreci	1223	40
	12	Oğlu Şeyh Musa			1258	5

²⁶⁴ BOA, NFS. d, 3739, s.140-141.

5	13	Molla Bekir bin Hamuş	Kısa boylu, aksakallı	Cennân	1198	65
	14	Oğlu Hüseyn			1255	8
	15	Diğer oğlu Ali			1256	7
6	16	Abdunrrahim bin Salih	Orta boylu, kumral bıyıklı	Cennân	1218	45
	17	Oğlu şeyh Musa	Arabistan ordusuna gitmiştir sene 1261		1245	18
	18	Diğer oğlu Yunus			1255	8
	19	Diğer oğlu Mehmed Ali			1262	1
7	20	Mehmed bin Ömer	Orta boylu, sarı bıyıklı	Cennân	1235	28
	21	Karındaşı Abdulbâki	Orta boylu,, kara bıyıklı	Muhtâr-ı mahalle	1238	25
8	22	şeyh Abdulgafûr bin şeyh Ali	Uzun boylu, kıkır bıyıklı	Cennân	1208	55
	23	Oğlu Ali	Uzun boylu, kara bıyıklı	Bu dahi	1232	30
	24	Diğer oğlu Abdullatif			1250	13
	25	Diğer oğlu mehmed			1260	3
	26	Hafidi Ahmed			1259	4
	27	Diğer hafidi			1262	1
9	28	şeyh bin şeyh Ali	Kısı boylu, kıkır sakallı	Cennân	1213	50
	29	Oğlu Mehmed	Orta boylu, sarı sakallı	Culha	1233	30
	30	Diğer oğlu Hasan	Arabistan ordusuna gitmişdir sene 1261		1238	25
	31	Diğer oğlu Osman	Orta boylu, sarı bıyıklı		1240	23
	32	Diğer oğlu Hüseyn	Orta boylu, ter bıyıklı	Cennân	1243	20
	33	Diğer oğlu Ahmed			1251	12
	34	Hafidi İbrahim			1253	10
	35	Diğer hafidi Süleyman			1255	8
10	1	Seyyid İbrahim bin Hacı Abdurrahman	Orta boylu, aksakallı	Cennân	1198	65
	2	Oğlu Abdurrahman			1258	5
11	3	Mehmed bin Seyyid Nehros	Orta boylu, kara bıyıklı	Haffâf	1223	40
12	4	Hacı Hasan bin hacı Hızır	Orta boylu, kıkır bıyıklı	Saatci	1208	55
	5	Oğlu Derviş	Orta boylu, ter bıyıklı		1243	20
	6	Diğer oğlu Yusuf			1253	10
	7	Diğer oğlu Süleyman			1258	5
13	8	Molla Yahya bin Hacı Hasan	Orta boylu, sarı sakallı	Bezzâz	1228	35
	9	Oğlu İsmail			1261	2
14	10	Hızır bin Seyyid Hasan	Orta boylu, kıkır sakallı	Kahveci	1218	45

	11	Oğlu Mehmed	Orta boylu, ter bıyıklı	Haffâf	1243	20
	12	Yeğeni Şeyh Musa	Arabistan ordusuna gitmiştir sene 1261		1243	20
15	13	Hacı Hüseyin bin Hızır	Orta boylu, sarı sakallı	Kazzâz	1228	35
	14	Oğlu Halil			1258	5
	15	Diğer oğlu Abdulgani			1260	3
	16	Diğer oğlu hasan			1261	2
	17	Diğer oğlu Ali			1262 ²⁶⁵	
16	18	Süleyman bin Seyyid Ahmed	Orta boylu, kara sakallı	Bakkal	1218	45
	19	Oğlu Abdulkâdir			1260	3
	20	Diğer oğlu Ahmed			1262	1
17	21	Ömer bin İbrahim	Orta boylu, kara bıyıklı	Mekkâreci	1223	40
	22	Oğlu Derviş			1261	2
	23	Diğer oğlu Şeyh Musa			1262	1
	24	Karındaşı Hüseyin	Orta boylu, sarı bıyıklı yek-çeşm	Bu dahi	1228	35
	25	Oğlu İbrahim			1261	2
18	26	Ali bin İsmail	Orta boylu, kırkır sakallı	Cennân	1213	50
	27	Oğlu Mahmud	Orta boylu, siyah bıyıklı		1238	25
19	28	İsmailbin Ahmed	Uzun boylu, kırkır sakallı	Berber	1218	45
	29	Oğlu Mehmed			1251	12
	30	Diğer oğlu Ahmed			1254	9
	31	Diğer oğlu Mustafa			1262	1
20	32	Abdulkâdir bin Hüseyin	Kısa boylu, kara bıyıklı	Hatıb	1233	72
	33	Oğlu Hüseyin			1260	3
21	34	Seyyid İsmail bin Mustafa	Orta boylu, aksakallı	Tarakcı	1218	45
	35	Oğlu Mehmed			1260	3
	36	Diğer oğlu Mustafa			1261	2
	37	Diğer oğlu Derviş			1262	1
22	38	Hacı Halil bin Seyyid Ahmed	Orta boylu, kara sakallı	Oturakcı	1223	40
	39	Oğlu Mustafa	Orta boylu, ter bıyıklı, yekçeşm	Kazzâz	1246	17
	40	Diğer oğlu Mehmed			1251	12
	41	Diğer oğlu Mahmud			1261	2
23	42	Molla Ahmed bin Molla Ali	Orta boylu, ter bıyıklı	İmam	1240	23

²⁶⁵ BOA, NFS. d, 3739, s.142-143.

	43	Karındaşı Mehmed	Orta boylu,, şâb-ı emred		1248	15
24	44	Yahya bin Ahmed	Orta boylu, sarı bıyıklı	Berber	1228	35
	45	Oğlu Ahmed			1262	1
25	46	Davud bin Ahmed	Orta boylu,, şâb-ı emred	Cennân	1248	15
26	47	Davud bin Hacı Abdurrahman	Orta boylu, kara bıyıklı	Bakkal	1233	30
	48	Oğlu Abdurrahman			1260	3
	49	Diğer oğlu Numan			1261	2
27	50	Hacı Abdulfettah bin İbrahim	Orta boylu, sarı sakallı	Mu'allim-i sıbyân	1223	40
	51	Oğlu Abdulhamid			1260	3
28	52	Mehmed bin İbrahim	Orta boylu, kırkır sakallı	Kasap	1218	45
	53	Oğlu Şeyh Musa			1258	5
29	54	Hacı İsmal bin Hamo	Orta boylu, sarı sakallı	Haffâf	1223	40
	55	Oğlu Hüseyin			1257	6
30	56	İbrahim bin İsmail	Orta boylu, kara bıyıklı	Bilâ [sanat]	1233	30
	57	Karındaşı Hasan	Orta boylu, ter bıyıklı	Sarac	1241	22 ²⁶⁶
31	58	Ahmed bin Seyyid Nehruş	Orta boylu, kara bıyıklı	mekkâreci	1236	27
32	59	Mustafa bin Mehmed	Orta boylu, sarı sakallı	Haffaf	1228	35
	60	Karındaşı Halil	Kısa boylu, kara bıyıklı	Cennân	1233	30
	61	Diğer karındaşı İsmail	Kısa boylu, siyah bıyıklı	Alil	1238	25
33	62	Derviş bin Seyyid Mehmed	Uzun boylu, siyah bıyıklı	Haffaf	1223	40
	63	Oğlu Şeyh Musa			1261	2
34	64	Molla Abdulkâdir bin Seyyid Mahmud		Mütevelli-i câmi-i mahalle	1263	1
	65	Oğlu Mehmed Said			1262	1
35	66	Molla Mehmed bin Molla Ömer	Orta boylu, köse sakallı	Cerrâr	1223	40
	67	Oğlu Ömer			1255	8
	68	Diğer oğlu Fâris			1259	4
36	69	Ahmed bin Molla Ömer	Orta boylu, sarı bıyıklı	Mekkâreci	1233	30
	70	Oğlu Şeyh Musa			1260	3
37	71	Mehmed bin İbrahim	Orta boylu, siyah bıyıklı	Mekkâreci	1228	35
	72	Karındaşı Ali	Orta boylu,	Bu dahi	1231	32

²⁶⁶ BOA, NFS. d, 3739, s.144-145.

			kara bıyıklı			
38	73	Reso bin Halef	Orta boylu, kırkır sakallı	Cennân	1218	45
	74	Oğlu Halef			1260	3
	75	Diğer oğlu Ahmed			1262	1
39	76	İbrahim bin Ali	Orta boylu, sarı bıyıklı	Kazancı	1233	30
	77	Oğlu Ali			1260	3
40	78	Halil bin İbrahim	Uzun boylu, kırkır sakallı	Kasap	1213	50
	79	Oğlu Hüseyin	Orta boylu, kara bıyıklı	Dekkâk	1238	25
	80	Diğer oğlu Hasan			1253	10
	81	Diğer oğlu Musa			1259	4
41	82	Mustafa bin Hüseyin	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Mekkâreci	1228	35
	83	Oğlu Hüseyin			1262	1
42	84	Mehmed bin Derviş	Orta boylu, sarı sakallı	Bakkal	1233	30
43	85	Hacı Abdulgafur bin Hızır	Kısa boylu, aksakallı	Cennân	1203	60
	86	Oğlu Ahmed	Orta boylu, sarı bıyıklı	Bu dahi	1228	35
	87	Diğer oğlu Mehmed	Orta boylu, kara bıyıklı	Bu dahi	1238	25
	88	Diğer oğlu Hüseyin	Orta boylu,, şâb-ı emred	Bu dahi	1248	15
	89	Hafidi Abdullah			1261	2
44	90	Süleyman bin Ali	Uzun boylu, aksakallı	Hatabcı	1198	65
	91	Oğlu Halil			1255	8
	92	Diğer oğlu			1260	3
45	93	Mehmed bin İsmail	Orta boylu, kırkır sakallı	Cennân	1213	50
	94	Oğlu İsmail			1250	13
	95	Diğer oğlu			1254	9
46	96	Timur bin İsmail	Orta boylu, sarı bıyıklı	Cennân	1218	45 ²⁶⁷
47	97	Emir Feyyaz bin Mehmed Efendi	Orta boylu, aksakallı	Mütevelli ve müderris	1203	60
	98	Oğlu Ali Efendi	Orta boylu, kara bıyıklı	Müderris	1233	30
	99	Diğer oğlu Bekir			1254	9
	100	Diğer oğlu Hüseyin			1262	1
48	101	Mehmed Said bin Şeyh Musa	Uzun buylu ter bıyıklı	Kezzâz	1245	18
	102	Karındaşı Ali			1252	11
49	103	Mehmed bin Şeyh Musa	Orta boylu,	Haffaf	1243	20
50	104	Abdurrahim bin Hacı Süleyman	Orta boylu,	Sarac	1223	40

²⁶⁷ BOA, NFS. d, 3739, s.146-147.

			siyah sakallı			
	105	Oğlu Yusuf			1258	5
	106	Diğer oğlu Şeyh Musa			1260	3
	107	Diğer oğlu Mehmed Said			1261	2
		Diğer oğlu Süleyman			1262	1
51	108	Davud bin Abdullah	Orta boylu, sarı bıyıklı	Culha	1236	27
52	109	Mahmud bin Mehmed Said	Orta boylu, kara bıyıklı	Berber	1236	27
	110	Oğlu Mehmed Said			1258	5
53	111	Şeyh Musa bin Hüseyin	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Cennân	1233	30
54	112	Ramo bin Ahmed	Orta boylu, sarı bıyıklı	Kahveci	1238	25
55	113	Derviş bin Hacı İshak	Orta boylu, kıvrık sakallı	Debbağ	1223	40
	114	Oğlu İsmail			1259	4
	115	Diğer oğlu İshak			1260	3
	116	Diğer oğlu Nuh			1262	1
	117	Karındaşı Bedir	Orta boylu, kara sakallı	Bu dahi	1233	30
	118	Oğlu İbrahim			1260	3
56	119	Şerif bin Ahmed	Orta boylu,		1248	15
57	120	Ahmed bin Seyyid Mahmud	Orta boylu, ter bıyıklı	Dekkâk	1243	20
58	121	Mustafa bin Ahmed	Orta boylu, sarı bıyıklı	Mekkâreci	1238	25
	122	Oğlu Ahmed			1261	2
59	123	Yusuf bin Mehmed	Uzun boylu, ter bıyıklı	Bilâ sanat		
	124	Karındaşı Faris	Orta boylu,, şâb-ı emred		1248	15
60	125	Hüseyin bin Mehmed	Orta boylu, kumral bıyıklı	Hizmetkâr		
61	126	Numan bin Hacı Osman	Orta boylu, sarı bıyıklı	Penpeci	1238	25
	127	Karındaşı Halil	Uzun boylu, ter bıyıklı	Amele	1243	20
	128	Diğer karındaşı Derviş	Arabistan ordusuna gitmiştir sene 1261		1245	18 ²⁶⁸
62	129	Davud bin Kureyş	Orta boylu, aksakallı	Cennân	1208	55
	130	Oğlu Abdullah			1261	2
63	131	Abdurrahman bin Osman	Kısa boylu,		1245	18
	132	Oğlu Osman			1262	1
	133	Karındaşı Abdulgani	Orta boylu, ter bıyıklı		1246	17
	134	Diğer karındaşı Hendi				

²⁶⁸ BOA, NFS. d, 3739, s.148-149.

64	135	Ahmed bin Seyyid Veli	Orta boylu, kara bıyıklı		1236	27
	136	Oğlu Mehmed			1261	2
	137	Diğer oğlu Abdullah			1262	1
65	138	Ali bin Mustafa	Orta boylu, sarı bıyıklı	Hizmetkâr	1238	25
66	139	Mehmed Derviş bin Abdullah	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Cennân	1262	1

İmâm ve muhtârları bulunduğumuz Şeyh Şeyüllâh mahallesinin lâyiha-i seniyye mücebince hânehâ ve numerehâları tahrîr ve bir ferd-i vâhidi ketm ve ihfâ olunmamış ve muharrer hânelerden mâadâ bir hâne ketmen tebeyyün ederse ber müceb-i cezâ kânûnnâme-i hümâyûn mes'ûl olunacağımız kabûl olunarak işbu mahalle şerh verilerek taraflarımızdan temhir kılındı. Fî 3 Ramazan 1262

Mühür: Muhtâr-ı evvel der-mahalle-i Şeyh Şey'üllâh

İmâm der-mahalle-i Şeyh Şeyüllâh

Mahalle-i Şeyh Çabuk

Hane No	Sıra No	İsim	Fiziki Özellikler	Diğer özellikler	Doğum Târihi	Yaş
1	1	Abdullah bin Hacı Ahmed Efendi	Bâ berât imâm-ı mahalle		1253	10
	2	Karındaşı Abdurrahman			1259	4
2	3	Hacı Davud bin Molla Musa	Uzun boylu, aksakallı	Mekkâreci	1203	60
	4	Oğlu Halef	Orta boylu, ter bıyıklı	Cennân	1245	18
	5	Diğer oğlu Şeyh Musa	Orta boylu, şâb-ı emred	Bu dahi	1248	15
	6	Diğer oğlu Mehmed			1258	5
3	7	Hacı Ramazan bin Molla İsmail	Orta boylu, kara sakallı	Bilâ san'at	1223	40
	8	Oğlu İsmail			1258	5 ²⁶⁹
4	9	Şeyh Musa bin Hacı Ali	Orta kır bıyıklı	Palancı	1223	40
	10	Karındaşı Hüseyin	Orta boylu, kara sakallı	Culha	1228	35

²⁶⁹ BOA, NFS. d, 3739, s.150-151.

	11	Oğlu Abdulkadir			1256	7
	12	Diğer oğlu Ali			1260	3
	13	Oğlu Fâris bin Şeyh Musa			1258	5
	14	Yeğeni Mehmed	Arabistan ordusuna gitmiştir sene [12]61		1243	20
5	15	Sadi bin Seyyid Ali	Uzun boylu, aksakallı	Haffâf	1203	60
	16	Oğlu Hasan	Orta boylu, şâb-ı emred		1248	15
	17	Diğer oğlu Abdulkâdir			1258	5
	18	Diğer oğlu Davud			1261	2
		Diğer oğlu Hüseyin			1256	7
6	19	Emin bin Hacı Ali	Orta boylu, siyah bıyıklı	Palancı	1238	25
7	20	Bekir bin Hüseyin	Uzun boylu, kır sakallı	Mekkâreci	1218	45
	21	Oğlu Abdulkâdir			1260	3
8	22	İbrahim bin Hüseyin	Uzun boylu, siyah sakallı	Mekkâreci	1228	35
9	23	Molla Ali bin Hacı İbrahim	Orta boylu, sarı bıyıklı	Cerrâh	1218	45
	24	Oğlu İbrahim			1261	2
10	25	Mahmud bin Bekir	Kısa boylu, aksakallı	Alîl	1173	90
	26	Oğlu Ahmed	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Muhtâr-ı mahalle	1228	35
11	27	Molla Ahmed bin Hacı İsmail	Uzun boylu, aksakallı	Cerrâr	1193	70
	28	Oğlu Halil	Orta boylu, kara bıyıklı	Palancı	1233	30
12	29	Hacı Mustafa bin Maho	Kısa boylu, aksakallı	Amelmande	1173	90
13	30	Mehmed bin Ali	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Hizmetkâr	1233	30
	31	Karındaşı Hüseyin	Bağdat Alayına gitmiştir.		1238	25
	32	Diğer karındaşı Mahmud	Orta boylu, ter bıyıklı	Palancı	1241	22
14	33	Hacı Mehmed bin Ali	Uzun boylu, kara sakallı	Culha	1260	3
	34	Oğlu Derviş			1260	3
15	35	Seyyid İsmail bin Hasan	Uzun boylu, aksakallı	Alîl	1198	85
	36	Oğlu seyyid Abdulaziz	Orta boylu, siyah sakallı	Cennân	1228	35
	37	Diğer oğlu Abdulfettah			1256	7
	38	Hafidi Mehmed			1260	3
	39	Karındaşı Seyyid Osman	Kısa boylu, aksakallı	Alîl	1198	65
16	40	Molla Şeyh Musa bin Hacı Yusuf	Uzun boylu, aksakallı	Amelmande	1183	80

	41	Oğlu Hüseyin	Arabistan ordusuna gitmiştir sene [12]61		1228	25
	42	Diğer oğlu Süleyman	Orta boylu, ter bıyıklı	Cennân	1241	22
17	43	Mahmud bin Ramazan			1253	10
	44	Karındaşı Abdulganî			1255	8 ²⁷⁰
18	45	Hızır bin Mehmed Reşid	Uzun boylu, kara bıyıklı	Cennân	1228	35
	46	Oğlu Abdulkâdir			1261	2
19	47	Salih bin Seyyid İlyas			1218	45
	48	Oğlu Abdulkadir			1253	10
	49	Diğer oğlu Mehmed			1260	3

İmam ve muhtarı bulunduğum Şeyh Çabuk Mahallesinin lâyiha-ı seniyye mücebince hânehâ ve numerehâları tahrîr ve bir ferd-i vâhidi ketm ve ihfâ olunmamış ve muharrer hânelerden mâadâ bir hâne ketmen tebeyyün ederse ber müceb-i cezâ kânûnnâme-i hümayûn mes'ûl olunacağımız kabûl olunarak işbu mahalle şerh verilerek taraflarımızdan temhir kılındı. Fî 3 Ramazan 1261

Mühür: Muhtâr-ı evvel der-mahalle-i Şeyh Çabuk

Mühür: İmâm der-mahalle-i Şeyh Çabuk

Mahalle-i Emînüddin

Hane No	Sıra No	İsim	Fiziki Özellikler	Diğer özellikler	Doğum Târihi	Yaş
1	1	Hacı Tahir Efendi bin el-Hâc Abdulhâdi	Orta boylu, kırkır sakallı	İmâm-ı câmi-i mahalle	1303	60
	2	Oğlu Molla Abdurrezzâk	Orta boylu, karabıyıklı	Müezzin	1238	25
	3	Diğer oğlu Abdurrahman	Yekçeşm		1253	10
	4	Diğer oğlu Hüseyin			1258	5
	5	Diğer oğlu			1262	1
2	6	Şeyh Abdullah bin Hacı Süleyman	Orta boylu, kırkır sakallı	Debbağ	1208	55
	7	Oğlu Süleyman	Arabistan ordusuna gitmiştir sene [12]61		1238	25

²⁷⁰ BOA, NFS. d, 3739, s.152-153.

	8	Diğer oğlu Abdurrezzak	Orta boylu, ter bıyıklı	Talebe	1243	20
	9	Diğer oğlu Abdulgani			1250	13
	10	Diğer oğlu Mehmed Said			1262	1
3	11	Seyyid Mehmed bin İbrahim	Uzun boylu, aksakallı	Alîl	1183	80
	12	Oğlu İbrahim	Uzun boylu, kır bıyıklı	Palancı	1218	45
	13	Hafîdi Mustafa			1258	5
	14	Diğer hafîdi Hasan			1262	1
4	15	Hacı Halef bin İbrahim	Orta boylu, kara sakallı	Culha	1228	35
	16	Oğlu İbrahim			1258	5
5	17	Halil bin Hasan	Orta boylu, kırkır sakallı	Cennân	1213	50
6	18	Ali bin Hasan	Orta boylu, kumral bıyıklı	Cennân	1233	30 ²⁷¹
7	19	Derviş bin Hacı Ahmed	Orta boylu, sarı bıyıklı	Sarac	1233	30
8	20	Hacı İbrahim bin Abdulhamid	Kısa boylu, kara sakallı	Debbağ	1228	35
	21	Oğlu Abdulhamid			1260	3
9	22	Ömer bin Hasan	Orta boylu, kır sakallı	Cennân	1217	50
	23	Oğlu Hasan			1258	5
	24	Diğer oğlu Mehmed			1261	2
10	25	Sadun bin Mehmed	Orta boylu, kır sakallı	Mekkâreci	1218	45
	26	Oğlu Şeyho			1258	5
	27	Diğer oğlu Salih			1260	3
	28	Diğer oğlu Abdullah			1262	1
11	29	Hacı Ahmed bin Hacı Hüseyin	Orta boylu, aksakallı	Alîl	1183	80
	30	Oğlu Yahya			1260	3
	31	Seyyid Mehmed bin Seyyid İbrahim	Orta boylu, aksakallı	Amelmande	1193	70
12	32	Oğlu Hüseyin	Orta boylu, sarı bıyıklı	Mekkâreci	1236	27
	33	Hafîdi Mahmud			1257	6
13	34	Ali bin Mehmed	Kısa boylu, kırkır sakallı	Culha	1218	45
	35	Oğlu Hüseyin	Orta boylu, şâb-ı emred		1248	15
	36	Diğer oğlu İbrahim			1251	12
14	37	Molla Abdulfettâh bin Hacı Tahir Efendi	Orta boylu, kumral sakallı	Hatîb-i câmi-i mahalle	1223	40
	38	Oğlu Mahmud			1259	4
	39	Diğer oğlu Mehmed Reşid			1262	1

²⁷¹BOA, NFS. d, 3739, s.154-155.

15	40	Halil bin Molla Hasan	Orta boylu, kırkır sakallı	Cennân	1213	50
	41	Oğlu İbrahim	Arabistan ordusuna gitmiştir sene [12]61		1243	20
	42	Diğer oğlu Yusuf			1260	3
16	43	Hacı Mustafa bin Seyyid Mehmed	Orta boylu, köse sakallı	Debbâğ	1228	35
	44	Oğlu Ömer			1259	4
	45	Diğer oğlu Derviş			1262	1
17	46	Bektaş bin Hacı Mehmed	Uzun boylu, kırkır sakallı	Culha	1218	45
	47	Oğlu Ali			1253	10
	48	Diğer oğlu İbrahim			1259	4
	49	Diğer oğlu Mustafa			1261	2
18	50	Genco bin Hacı Hasan	Orta boylu, kırkır sakallı	Alîl	1218	45
	51	Oğlu Ali			1251	12
19	52	Bekir bin Abduşbedî	Orta boylu, sarı bıyıklı	Debbâğ	1228	35
20	53	Ali bin Reco	Orta boylu, kırkır sakallı	Culha	1218	45
	54	Oğlu Davud	Orta boylu, şâb-ı emred		1248	15
	55	Diğer oğlu Receb			1255	8
21	56	Şeyh Musa bin Ali	Uzun boylu, kara sakallı	Muhtâr-ı mahale	12238	25
22	57	Yasin bin Mehmed	Uzun boylu, kumral bıyıklı	Debbâğ	1228	35
	58	Karındaşı Abdulkâdir	Arabistan ordusuna gitmiştir		1245	18 ²⁷²
23	59	Osman bin Bekir	Orta boylu, kara bıyıklı	Cennân	1238	25
	60	Oğlu Bekir			1262	1
24	61	Molla Ahmed bin Murtezâ Efendi	Orta boylu, kırkır sakallı	Mütevelli-i câmi-i Şeyh Çabuk	1203	60
	62	Oğlu Hasan	Orta boylu, ter bıyıklı	Berber	1245	18
	63	Diğer oğlu Abdurrahman			1252	11
	64	Diğer oğlu Abdurrahim			1255	8
	65	Diğer oğlu Mehmed Emin			1261	2
	66	Diğer oğlu Abdullah			1262	1
25	67	Yusuf bin Şeyh Mehmed	Orta boylu, kara bıyıklı	Dekkâk	1237	26
	68	Oğlu Mehmed Şerif			1256	7
26	69	Şeyh Mehmed bin Hacı Hasan	Orta boylu, kırkır sakallı	Mekkâreci	1193	70
	70	Oğlu Derviş	Arabistan ordusuna gitmiştir sene 1261		1243	20

²⁷² BOA, NFS. d, 3739, s.156-157.

	71	Diğer oğlu Ahmed	Orta boylu, ter bıyıklı	Mekkâreci	1245	18
	72	Diğer oğlu Davud	Orta boylu,	Cünûn		
	73	Diğer oğlu Bahi			1255	8
	74	Diğer oğlu Hüseyin			1259	4
27	75	Hacı Ahmed bin Ali	Orta boylu, burunsuz	Mekkâreci	1233	30
	76	Oğlu Ali			1258	5
	77	Oğlu Hasan bin Mahmud	Arabistan ordusuna gitmiştir sene [12]61		1243	20
28	78	Yusuf bin Mehmed	Orta boylu, sarı bıyıklı	Muhzır	1233	30
	79	Karındaşı	Orta boylu, ter bıyıklı	Debbâğ	1243	20
	80	Diğer karındaşı İbrahim	Arabistan ordusuna gitmiştir sene [12]61		1245	18
	81	Diğer karındaşı Ahmed			1253	10
29	82	Ahmed bin Kado	Orta boylu, siyah sakallı	Cennân	1233	30
30	83	Hüseyin bin Şeyh Musa	Orta boylu, kara sakallı	Culha	1228	35
	84	Oğlu Şeyh Davud			1260	3
	85	Diğer oğlu Şeyh Musa			1261	2
	86	Karındaşı oğlu Hasan bin Kado	Arabistan ordusuna gitmiştir sene 1261		1243	20
31	87	Şeyh Ali bin Şeyh Mehmed	Kısa boylu, aksakallı	Dellâl	1203	60
	88	Oğlu Mahmud	Orta boylu, Ter bıyıklı	Külhancı	1243	20
	89	Diğer oğlu Ahmed	Orta boylu, ter bıyıklı, yekçeşm	Zebbâl	1245	18
32	90	Yusuf bin Ali	Arabistan ordusuna gitmiştir sene 1261		1243	20
	91	Karındaşı Mehmed			1258	5
	92	Diğer karındaşı Ali			1261	2
33	93	Hüseyin bin Molla Bekir	Orta boylu, aksakallı		1203	60
34	94	Oğlu Hasan	Arabistan ordusuna gitmiştir sene 1261		1243	20
	95	Diğer oğlu Mehmed	orta boylu, , şâbı emred, yek-çeşm		1248	15
	96	Hüseyin bin Hacı Hasan	Orta boylu, kırkır sakallı	Culha	1228	35
	97	Oğlu Mehmed	Orta boylu, şâh-ı emred		1248	15
	98	Diğer oğlu Remo			1253	10
	99	Diğer oğlu Ahmed			1259	4
	100	Diğer oğlu Abdullah			1261	2

35	101	Derviş bin Süleyman	Orta boylu, kara bıyıklı	Neccâr	1238	25
	102	Oğlu Şeyh Musa			1262	1
36	103	Şeyh Musa bin Hacı Hasan	Kısa boylu, kara sakallı		1238	25
	104	Karındaşı oğlu Hasan bin Sa'dun			1258	5
37	105	Ömer bin Mehmed	Uzun boylu, sarı sakallı	Cennân	1228	35 ²⁷³
38	106	Şeyh Musa bin Mehmed	Uzun boylu, siyah bıyıklı		1233	30
	107	Oğlu Derviş			1260	3
	108	Diğer oğlu Mehmed			1262	1

İmâm ve muhtârları bulunduğumuz Eminüddin Mahallesinin lâyiha-i seniyye mücebince hânehâ ve numerehâları tahrîr ve bir ferd-i vâhidi ketm ve ihfâ olunmamış ve muharrer hânelerden mâadâ bir hâne ketmen tebeyyün ederse ber müceb-i cezâ kânûnnâme-i hümayûn mes'ûl olunacağımız kabûl olunarak işbu mahalle şerh verilerek taraflarımızdan temhir kılındı. Fî 3 Ramazan 1262

Mühür: muhtâr-ı evvel der-Mahalle-i Emînüddin

Mühür: İmam der-Mahalle-i Emînüddin²⁷⁴

Mahalle-i Meşkin

Hane No	Sıra No	İsim	Fizikî Özellikler	Diğer Özellikler	Doğum Tarihi	Yaş
1	1	Bekir Efendi bin Mehmed Efendi	Orta boylu, sarı sakallı	İmâm-ı Mahalle	1218	45
	2	Oğlu Âdem			1251	12
2	3	Mustafa bin Hacı Osman	Orta boylu, kırkır sakallı	Hânedân	1213	50
	4	Oğlu Ahmed			1257	6
	5	Diğer oğlu Abdurrahman			1260	3
	6	Diğer oğlu Mehmed Emin			1263	1
3	7	Hüseyin bin Abdullah	Kısa boylu, kara sakallı	Hizmetkar	1233	30

²⁷³ BOA, NFS. d, 3739, s.158-159.

²⁷⁴ BOA, NFS. d, 3739, s.160-161.

4	8	Abdulkâdir bin Şeyh Musa	Orta boylu, ter bıyıklı	Haffâf	1245	18
5	9	Molla İsmail bin Ahmed	Orta boylu, akm sakallı	Cennân	1203	60
	10	Oğlu Hüseyin	Orta boylu, kırkır sakallı	Bu dahi	1218	45
	11	Hafîdi Ali			1258	5
6	12	Seyyid Ali bin seyyid Mehmed	Kısa boylu, aksakallı	Cennân	1203	60
	13	Oğlu İbrahim			1260	3
7	14	Hacı Ömer bin Arab	Orta boylu, aksakallı	Cennân	1203	60
	15	Oğlu Arab	Orta boylu, sarı sakallı	Bu dahi	1233	30
	16	Diğer oğlu Lâl	Orta boylu, sarı bıyıklı	Dilsiz	1235	28 ²⁷⁵
8	17	Osman bin Mustafa	Orta boylu, şâb-ı emred		1248	15
9	18	Süleyman bin Behlül	Uzun boylu, kara sakallı	Hatabcı	1228	35
	19	Dayısı oğlu Mehmed bin Hacı Nebi			1253	10
10	20	Mehmed bin Na'mo	Orta boylu, kumral bıyıklı	Hatabcı	1233	30
	21	Oğlu Hüseyin			1261	2
11	22	Hacı Şeyh Musa bin Behlül	Orta bolu kırkır sakallı	Cennân	1213	50
12	23	İbrahim bin Şemmo	Orta boylu, kara bıyıklı	Hatabcı	1228	35
	24	Oğlu Yahya			1259	4
	25	Diğer oğlu Ahmed			1262	1
13	26	Oso bin Alo	Orta boylu, kırkır sakallı	cennân	1218	45
	27	Oğlu Şeyh Musa	Orta boylu, ter bıyıklı	Bu dahi	1245	48
	28	Diğer oğlu Ali			1259	4
14	29	Derviş bin Ahmed	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Culha	1233	30
	30	Oğlu Ahmed			1256	7
	31	Diğer oğlu Mehmed			1260	3
15	32	Bekir bin Şaid	Arabistan Ordû-yı Hümâyûnuna gitmiştir 1261		1243	20
	33	Karındaşı Mehmed			1251	12
	34	Diğer karındaşı Ömer			1252	11
	35	Diğer karındaşı Ahmed			1253	10
16	36	Resul bin Osman	Orta boylu, kırkır sakallı	Cennân	1218	45
	37	Oğlu Ahmed			1260	3

²⁷⁵ BOA, NFS. d, 3739, s.162-163.

17	38	Mehmed bin Şemo	Kısa boylu, kara bıyıklı	Hatabcı	1233	30
18	39	Reşo bin Hüseyin	Orta boylu, aksakallı	Cennân	1213	50
	40	Mehmed	Orta boylu, ter bıyık	Bu dahi	1245	18
	41	Hafidi Hüseyin bin Abbas		Cennân	1258	5
19	42	Hasan bin Molla İsmail			1228	35
20	43	Mehmed bin Hacı Şeyh Musa	Orta boylu, kara sakallı	Cennân	1228	35
	44	Oğlu Seydo			1259	4
	45	Karındaşı İbrahim	Arabistan Ordusuna gitmiştir 1261		1243	20
21	46	Ramo bin Şeydo	Orta boylu, kara bıyıklı	Çifçi	1228	35
22	47	Behlül bin Hacı Şeyhymus	Orta boylu, sarı bıyıklı	Cennân	1233	30
	48	Oğlu Davud			1260	3
23	49	Hacı Ali bin Molla Şeyh Musa	Orta boylu, kıkkır sakallı	Cennân	1218	45 ²⁷⁶
24	50	Abdulkerim bin Molla Murad	Orta boylu, kıkkır sakallı	Culha	1223	40
	51	Oğlu Mehmed			1259	4
	52	Diğer oğlu Davud			1262	1
25	53	Osman bin Yusuf	Orta boylu, kıkkır sakallı	Cennân	1223	40
	54	Oğlu Ali			1259	4
	55	Diğer oğlu Remo			1260	3
26	56	Hasan bin Bektaş	Orta boylu, aksakallı	Alil	1183	80
	57	Oğlu Halil Müteveffâ Reşid Paşa zamanında asâkis-i nizâmîye-i şâhâneye idhâl sene 1250			1228	35
	58	Diğer oğlu İbrahim	Orta boylu, sarı bıyıklı	Cennân	1233	30
	59	Diğer oğlu Bektaş	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Bu dahi	1236	27
	60	Diğer oğlu Yunus	Orta boylu, kara bıyıklı	Bu dahi	1238	25
	61	Diğer oğlu Ömer	Arabistan Ordusuna gitmiştir 1261		1243	20
	62	Diğer oğlu Ali			1251	12
27	63	Hayro bin Na'mo	Orta boylu, kıkkır sakallı	Hatabcı	1218	45
	64	Oğlu Şeyh Musa			1260	3
	65	Mehmed Ali bin Seyyid Mehmed	Uzun boylu, aksakallı	Alil	1183	80
	66	Oğlu Ahmed	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Cennân	1228	35

²⁷⁶ BOA, NFS. d, 3739, s.164-165.

29	67	Yasin bin İbrahim	Kısa boylu, sarı bıyıklı	Cennân	1233	30
30	68	Osman bin Mehmed	Orta boylu, kumral bıyıklı	Hatabcı	1228	35
	69	Karındaşı Şeyh Musa		Bu dahi	1238	25
	70	Diğer karındaşı Davud	Arabistan Ordusuna gitmiş sene 1261		1243	20
31	71	Osman bin Behlül	Orta boylu, kır bıyıklı	Cennân	1218	45
32	72	Şeyh Hızır bin Yusuf	Orta boylu, kırkır sakallı	Kalaycı	1213	50
	73	Oğlu Osman	Orta boylu, sarı bıyıklı	Mekkâreci	1228	25
	74	Diğer oğlu İbrahim	Orta boylu, tar bıyık	Bu dahi	1240	23
	75	Diğer oğlu Ömer	Arabistan Ordusuna gitmiş sene 1261		1246	17
	76	Diğer oğlu Halil			1254	9
	77	Diğer oğlu Hasan			1256	7
	78	Diğer oğlu Hüseyin			1258	5
33	79	Süleyman bin Hüseyin	Uzun boylu, sarı bıyıklı	Hatabcı	1218	45
	80	Oğlu Mehmed			1260	3
34	81	Hasan bin Mehmed	Orta boylu, aksakallı	Hatabcı	1213	50
35	82	Seyyid Ali bin Şerif	Uzun boylu, kırkır sakallı	Cennân	1218	45
	83	Oğlu Hasan			1253	10
36	84	Ahmed bin Davud	Orta boylu, sarı sakallı	Ziraatçi	1228	35
37	85	Abbas bin Reşo	Orta boylu, sarı sakallı	Cennân	1228	35
	86	Oğlu Şeyh Musa			1259	4
38	87	Mahmud bin Halil			1250	10 ²⁷⁷
39	88	Mehmed bin Âbid	Orta boylu, kara sakallı	Bakkal	1223	40
	89	Oğlu hasan			1251	12
	90	Diğer oğlu Şeyh Musa			1258	5
40	91	Fettah bin Davud	Orta boylu, sarı sakallı	Hatabcı	1218	45
	92	Oğlu Mehmed			1259	4
41	93	Ahmed bin Mahmud	Orta boylu, sarı bıyıklı	Cennân	1233	30
42	94	Abbas bin Velo	Orta boylu, sarı bıyıklı		1223	40
	95	Oğlu Halil			1259	4
	96	Karındaşı Hüseyin	Arabistan Ordû-yı Hümâyûnuna gitmiş sene 1261		1238	25

²⁷⁷ BOA, NFS. d, 3739, s.166-167.

43	97	Hacı Ramazan bin Ali	Orta boylu, kara sakallı	Cennân, çolak	1223	40
	98	Oğlu Mehmed	Orta boylu, ter bıyık	Bu dahi cennân	1243	20
44	99	Hesen bin Hacı Şeyh Musa	Orta boylu, kara bıyıklı	Mekkâreci	1238	25
	100	Karındaşı Ali	Arabistan Ordusuna gitmiş sene 1261		1243	20
	101	Diğer karındaşı Halil			1256	7
45	102	Ali Hızır bin Osman	Orta boylu, kara sakallı	Mekkâreci	1228	35
	103	Oğlu Emin			1259	4
46	104	Mehmed bin Şeyh Süleyman	Orta boylu, kıkır sakallı	Sipahi	1218	45
	105	Oğlu İbrahim			1253	10
	106	Diğer oğlu Halil			1257	6
47	107	Ali bin molla Hüseyin	Orta boylu, sarı bıyıklı	Debbağ	1218	45
	108	Oğlu Hüseyin			1259	4
	109	Diğer oğlu Hasan			1260	3
	110	Diğer oğlu Said			1261	2
48	111	Mehmed bin Ömer		Yekçeşm	1256	7
	112	Karındaşı Fâris			1258	5
	113	Diğer karındaşı Ömer			1260	3
49	114	Halil bin Osman	Orta boylu, kara bıyıklı		1233	30
	115	Oğlu Osman			1262	1
		İbrahim bin Osman Bey Zâim	Orta boylu, kumral sakallı elâ gözlü			38
50	116	Ahmed bin Murad Bey	Orta boylu, ter bıyık		1243	20
	117	Fettah bin Behlül	Uzun boylu, kara sakallı	Hatabcı	1223	40
52	118	Sadun bin Abdullah	Orta boylu, kıkır sakallı	Muhtâr-ı mahalle	1218	45
	119	Oğlu Derviş	Orta boylu, ter bıyık	Nalband	1245	18
	120	Diğer oğlu Yusuf	Arabistan Ordusuna gitmiş sene 1261		1247	16
	121	Diğer oğlu Halil	Kısa boylu, şâb-ı emred		1248	15
		Diğer oğlu İbrahim			1261	2
53	122	Mehmed bin Abdullah	Uzun boylu, ter bıyık	Bakkal	1241	22 ²⁷⁸
54	123	Hacı halil bin Davud	Orta boylu, kara sakallı	Cennân	1223	40
	124	Oğlu Yahya			1262	1

²⁷⁸ BOA, NFS. d, 3739, s.168-169.

55	125	Molla Mehmed bin Molla Abdullah	Orta boylu, kara sakallı	Muallim-i sıbyân	1238	25
56	126	İbrahim bin Zâim	Orta boylu, siyah bıyıklı	Sipahi	1238	25
	127	Karındaşı oğlu Musa	Orta boylu, ter bıyık	Bu dahi	1243	20
57	128	Davud bin Davud	Orta boylu, ter bıyıklı	Cennân	1246	17
58	129	Derviş bin Abdal	Orta boylu, sarı bıyıklı	Kasap	1233	30
	130	Oğlu Ebdal			1256	7
	131	Diğer oğlu Yusuf			1260	3
59	132	Mehmed bin Osman			1253	10
	133	Karındaşı Ali			1257	5
60	134	Ali bin Molla Ömer		Cennân	1218	45
	135	Oğlu Fâris	Uzun boylu, ter bıyık	Bu dahi	1244	19
	136	Diğer oğlu Natar			1258	5
61	137	Mahmud bin Molla Ömer	Orta boylu, kumral sakallı	Cennân	1227	40
62	138	Haydar bin Molla Ömer	Orta boylu, kır sakallı	Cennân	1220	43
	139	Oğlu Davud			1256	7
	140	Diğer oğlu Şeyh Musa			1257	6
63	141	Ali bin mehmed	Orta boylu, sarı bıyıklı	Kasap	1246	27
	142	Oğlu Mehmed			1261	2
64	143	Ömer bin Ceno	Orta boylu, sarı bıyıklı	Kasap	1228	35
	144	Oğlu Seydo			1261	2
65	145	Şeyh Musa bin Şeyh Mehmed	Uzun boylu, aksakallı	Amelmande	1193	70
66	146	Ali bin Mehmed	Uzun boylu, aksakallı	Cennân	1203	60
	147	Oğlu Derviş	Orta boylu, ter bıyık	Culha	1243	20
	148	Diğer oğlu Dello	Arabistan Ordusuna gitmiş sene 1261		1245	18
67	149	Mahmud bin Molla Ahmed	Kısa boylu, sarı bıyıklı	Hatabcı	1233	30
	150	Karındaşı Hasan	Orta boylu, ter bıyık	Bu dahi	1240	20
68	151	Musa bin Ömer	Uzun boylu, sarı sakallı	Mekkâreci	1228	35
	152	Oğlu Ömer			1255	8
	153	Karındaşı İbrahim	Orta boylu, sarı sakallı	Bu dahi	1233	30
	154	Diğer karındaşı Osman	Uzun boylu, kara bıyıklı	Bu dahi	1238	25
69	155	Şeyh Musa bin Osman	Orta boylu,	Culha	1236	27

			kara bıyıklı			
	156	Oğlu Osman			1260	3 ²⁷⁹
70	157	Ahmed bin Halef	Uzun boylu, kara bıyıklı	Cennân	1233	30
	158	Oğlu Halef			1259	4
	159	Karındaşı Hami	Orta boylu, kara bıyıklı	Bu dahi	1238	25
	160	Diğer karındaşı Şeyh Musa	Arabistan Ordusuna gitmiş sene 1261		1243	20
	161	Karındaşı oğlu Mehmed Ali bin Sa'dun			1256	7
71	162	Musa bin Molla Hüseyin	Orta boylu, kıkkır bıyıklı	Debbâğ	1218	45
	163	Damadı Şeyh Musa	Orta boylu, ter bıyıklı	Bu dahi	1243	1
	164	Seyyid Ahmed bin Seyyid Mehmed	Orta boylu, aksakallı	Amel mande	1203	60
	165	Oğlu Mehmed			1258	5
73	166	Osman bin Halef	Orta boylu, kırkır sakallı	Cennân	1223	40
	167	Oğlu Ali			1253	10
74	168	Molla Ahmed bin Molla Yusuf	Orta boylu, şâb-ı emred	Talebe-i ulûm	1248	15
75	169	Halil bin Timur	Orta boylu, ter bıyıklı	Hatabcı	1243	20
76	170	Davud bin Ali	Orta boylu, kara sakallı	Culha	1228	35
77	171	Hacı Ramazan bin Asker	Orta boylu, kırkır sakallı	Cennân	1213	50
	172	Oğlu Hüseyin	Orta boylu, terbıyık	Bu dahi	1246	17
78	173	Seyyid Hızır bin Abdullah	Kısa boylu, aksakallı	Alîl	1193	70
96	202	Remo bin Velo	Diyarbakire nakl-i hâne etmiş sene [12]60			
	203	Oğlu Velo	Berâber			
	204	Karındaşı Mehmed	Bu dahi			
97	205	Derviş bin Halil	Diyarbakire nakl-i hâne etmiş sene [12]60			
	206	Karındaşı Mehmed	Berâber			
	207	Oğlu Fâris	Bu dahi			
	208	Diğer oğlu Ali	Bu dahi			
98	209	Mehmed bin Halil	Diyarbakire nakl-i hâne etmiş sene [12]60			
	210	Oğlu Bolis	Berâber			
99	211	Şeyh Musa bin İbrahim	Diyarbeki kazâsinae nakl-i hâne etmiş sene [12]60			
	212	Oğlu Hüseyin	Berâber			
	213	Diğer oğlu İbrahim	Bu dahi			
	214	Diğer oğlu Halil	Bu dahi			

²⁷⁹ BOA, NFS. d, 3739, s.170-171.

	215	Karındaşı Mehmed	Bu dahi	
	216	Diğer karındaşı Ahmed	Bu dahi ²⁸⁰	

**Müslim Kıbtîyân Tâifesinin Sin ve İsimlerini Ve Numaralarını
Mübeyyin Defterdir**

Hane No	Sıra No	İsim	Fizikî Özellikler	Diğer Özellikler	Doğum Tarihi	Yaş
	1	Hüseyin bin Osman	Orta boylu, aksakallı		1213	50
	2	Hafîdi Osman	Orta boylu, ter bıyıklı		1243	20
	3	Mehmed bin Derbâs	Orta boylu, kırkır sakallı		1218	45
	4	Oğlu Timur	Orta boylu, ter bıyıklı		1243	20
	5	Diğer oğlu Esad	Oğlu şâb-ı emred		1248	15
	6	Karındaşı Ahmed	Uzun boylu, sarı sakallı		1228	35
	7	Oğlu Şeyh Musa			1257	6
	8	Diğer oğlu Ali			1262	1
	9	Diğer karındaşı Mahmud	Uzun boylu, sarı bıyıklı		1233	30
	10	Oğlu Davud bin Mahmud			1251	12
	11	İbrahim bin Bekir	Orta boylu, kumral bıyıklı		1233	30
	12	Ali bin Ali	Kısa boylu, kara bıyıklı		1236	27 ²⁸¹

**Kasaba-İ Mardin Derûnunda Mevcud Bulunan Müslim Yabancı
Sin Ve İşkâl Ve Numara Ve Sanatlarını Mübeyyin Defteridir Ki Ber-
Vech-İ Âtî Beyân Olunur**

Hane No	Sıra No	İsim	Fizikî Özellikler	Diğer Özellikler	Doğum Tarihi	Yaş
	1	Abdullah bin Bekir Orta boylu, aksakallı	Berây-ı ticâret Eğinden gelmiştir sene 1262		1198	65

²⁸⁰ BOA, NFS. d, 3739, s.172-173.

²⁸¹ BOA, NFS. d, 3739, s.174-175.

	2	Oğlu Ahmed	Bu dahi beraber		1223	40
	3	Ahmed bin Hüseyin Orta boylu, kumral bıyıklı	Keban Madeninden berây-ı ticâret gelmiştir sene 1262		1223	40
	4	Kamil bin Mehmed Orta boylu, ter bıyıklı	li-ecli't-ticâre Eğin'den gelmiştir sene 1262		1238	25
	5	Murad bin Ali Orta boylu, sarı bıyıklı	Li-ecli't-ticâre Edirne'den gelmiştir sene 1254		1228	35
	6	İbrahim bin Ahmed Orta boylu, sarı bıyıklı	Aydın sancağından gelmiş hizmetkârlık sene 1262		1233	30
	7	İbrahim bin Ahmed Orta boylu, kumral bıyıklı	Bizre'den berây-ı ticaret gelmiştir sene 1262		1228	35
	8	Bekir bin İslam Orta boylu, kumral bıyıklı	Berây-ı ticâret Adana'dan gelmiştir sene 1262		1233	30
	9	Âdem bin Hasan Orta boylu, ter bıyıklı	Manastır'dan berây-ı ticâret gelmiştir sene 1262		1240	23 ²⁸²

²⁸² BOA, NFS. d, 3739, s.176-177.

SONUÇ

Osmanlı Devleti 19. yüzyıla gelindiğinde devletin içerisinde bulunduğu kötü durum sebebiyle devleti modernleştirme çabasına girmiştir. Bu bağlamda devleti eski iktisamlı dönemlerine döndürme çabası modern devleti yani merkezileşme adımlarını atarak yapmaya çalışmıştır. Osmanlı Devleti aslında daha devletin kurulduğu ilk dönemlerden itibaren kuruluş n merkezi otoriteyi güçlendirmeye yönelik adımlar atmıştır. Ancak 17. yüzyıldan itibaren devletin içeride ve dışarıda yaşadığı sorunlar artmaya başlayınca her geçen gün devlet zor durumda kalmış ve bu sebeple de modernleşen Avrupa'nın gerisinde kalmıştır. Çok uluslu yapısı sebebiyle 19. yüzyıldan itibaren çıkan milliyetçi isyanlarla beraber devletin otoritesi iyice sarsılmaya başlayınca yenileşme arayışları daha da hız kazanmaya başladı. Bu sebeple öncelikle Sultan II. Mahmut ve sonrasında da Sultan Abdülmecid tarafından Tanzimat dönemi ile beraber merkezileşme çabaları artmaya başladı. Bu bağlamda ordu, hukuk, eğitim, sosyal alanlar gibi birçok alanda yenilikler yapıldı. Yeniçeri Ocağı kaldırıldı, yerine batı tarzı Asâkir-i Mansure-yi Muhammediye Ordusu kuruldu. Divan kaldırılıp yerine nazırlıklar kuruldu. Ayanları denetim altına almak için muhtarlıklar kuruldu. Ordunun asker ihtiyacını ortaya çıkarmak için nüfus sayımları yapıldı.

Osmanlı Devleti'nde merkezileşme çabaları içerisinde en önemli adımlardan biri nüfus sayımlarıdır. Devlet ilk başlarda nüfus belirleme işlerini daha çok tahrirler ile bu işlem yaparken sonraları ise ihtiyaç olan asker sayısı ile vergi mükelleflerini ortaya çıkarmak için başlarda sadece erkek nüfusun sayıldığı sayımlar yapmaya başladı. Bu sayımlar neticesinde ortaya bir nüfus defteri çıkmış ve bu defterde de kişilerin yaş, fizikî özellik, engel, meslek, isim ve lakap, din gibi durumları saptanmıştır. Böylece bu sayımlar ile

beraber devlet kendi nüfusundan nasıl faydalanacağını tespit etmeye çalışmıştır.

Bu çalışma, Mardin'in tarihine dair kapsamlı bir bakış sunarak, şehrin Osmanlı dönemine kadar olan sürecini ve Osmanlı dönemi özelliklerini detaylandırmıştır. Birinci bölümde Mardin'in adının anlamı ve coğrafi özellikleri ele alınmıştır. Mardin adı, çeşitli kaynaklara göre farklı anlamlar taşımakta olup, tarih boyunca stratejik ve kültürel önemi yüksek bir şehir olarak öne çıkmıştır. Osmanlı dönemine kadar olan süreçte, Mardin'in tarihsel gelişimi, siyasi ve sosyal yapısı incelenmiştir.

İkinci bölümde ise, incelenen defterin özellikleri, şehirdeki isim, lakap ve unvanlar, mahalleler ve nüfus, meslekler ve uğraşlar ile fiziksel görünümüler ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Defterde yer alan isim, lakap ve unvanlar, dönemin sosyal yapısını ve kültürel çeşitliliğini yansıtmaktadır. Mahalleler ve nüfus bilgileri, Mardin'in demografik yapısını ve toplumsal dinamiklerini ortaya koymaktadır. Meslekler ve uğraşlar, şehrin ekonomik faaliyetleri hakkında bilgi verirken, fiziksel görünümüler ise Mardin halkının günlük yaşamına dair ipuçları sunmaktadır.

Üçüncü bölümde ise, defterin transkripsiyonu yer almıştır. Bu bölüm, kaynakların anlaşılmasını ve araştırmacılar tarafından kullanılmasını kolaylaştırmak amacıyla hazırlanmıştır. Transkripsiyon, dönemin dil ve yazı özelliklerine sadık kalınarak yapılmış ve okuyuculara orijinal metne erişim imkânı sağlamıştır.

Sonuç olarak, bu çalışma, Mardin'in tarihine dair zengin bilgiler sunarak, şehrin Osmanlı dönemi ve öncesindeki sosyal, kültürel ve ekonomik yapısını detaylandırmıştır. Mardin'in tarihsel önemi, stratejik konumu ve kültürel zenginliği bu çalışma ile bir kez daha vurgulanmıştır. Gelecekte yapılacak araştırmalar için de önemli bir kaynak teşkil eden bu çalışma, Mardin'in tarihine ışık tutmaya devam edecektir. Bu kapsamda, Mardin'in tarihi ve kültürel mirasının korunması ve gelecek nesillere aktarılması açısından bu tür çalışmaların önemi büyüktür.

Bu çalışma, Mardin'in tarihini derinlemesine inceleyerek, Osmanlı dönemi öncesi ve Osmanlı dönemi özelliklerini detaylandırmıştır. Birinci bölümde, Mardin adının etimolojisi ve şehrin coğrafi özellikleri analiz edilmiştir. Çeşitli kaynaklara göre, Mardin adı farklı anlamlar taşımaktadır ve tarih boyunca stratejik ve kültürel önemi yüksek bir şehir olarak ön plana çıkmıştır. Osmanlı dönemine kadar olan süreçte, Mardin'in tarihsel gelişimi ile siyasi ve sosyal yapısı kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır.

İkinci bölümde, incelenen defterin özellikleri detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu bölüm, şehirdeki isimler, lakaplar ve unvanlar; mahalleler ve nüfus; meslekler ve uğraşlar; fiziksel görünüm gibi konuları içermektedir. Defterde yer alan isimler, lakaplar ve unvanlar, dönemin sosyal yapısını ve kültürel çeşitliliğini yansıtmaktadır. Mahalleler ve nüfus bilgileri, Mardin'in demografik yapısını ve toplumsal dinamiklerini ortaya koyarken, meslekler ve uğraşlar şehrin ekonomik faaliyetleri hakkında bilgi vermektedir. Fiziksel görünüm ise Mardin halkının günlük yaşamına dair ipuçları sunmaktadır.

Üçüncü bölümde, defterin transkripsiyonu yapılmıştır. Bu bölüm, kaynakların anlaşılmasını ve araştırmacılar tarafından kullanılmasını kolaylaştırmak amacıyla hazırlanmıştır. Transkripsiyon, dönemin dil ve yazı özelliklerine sadık kalınarak gerçekleştirilmiş ve okuyuculara orijinal metne erişim imkânı sunmuştur.

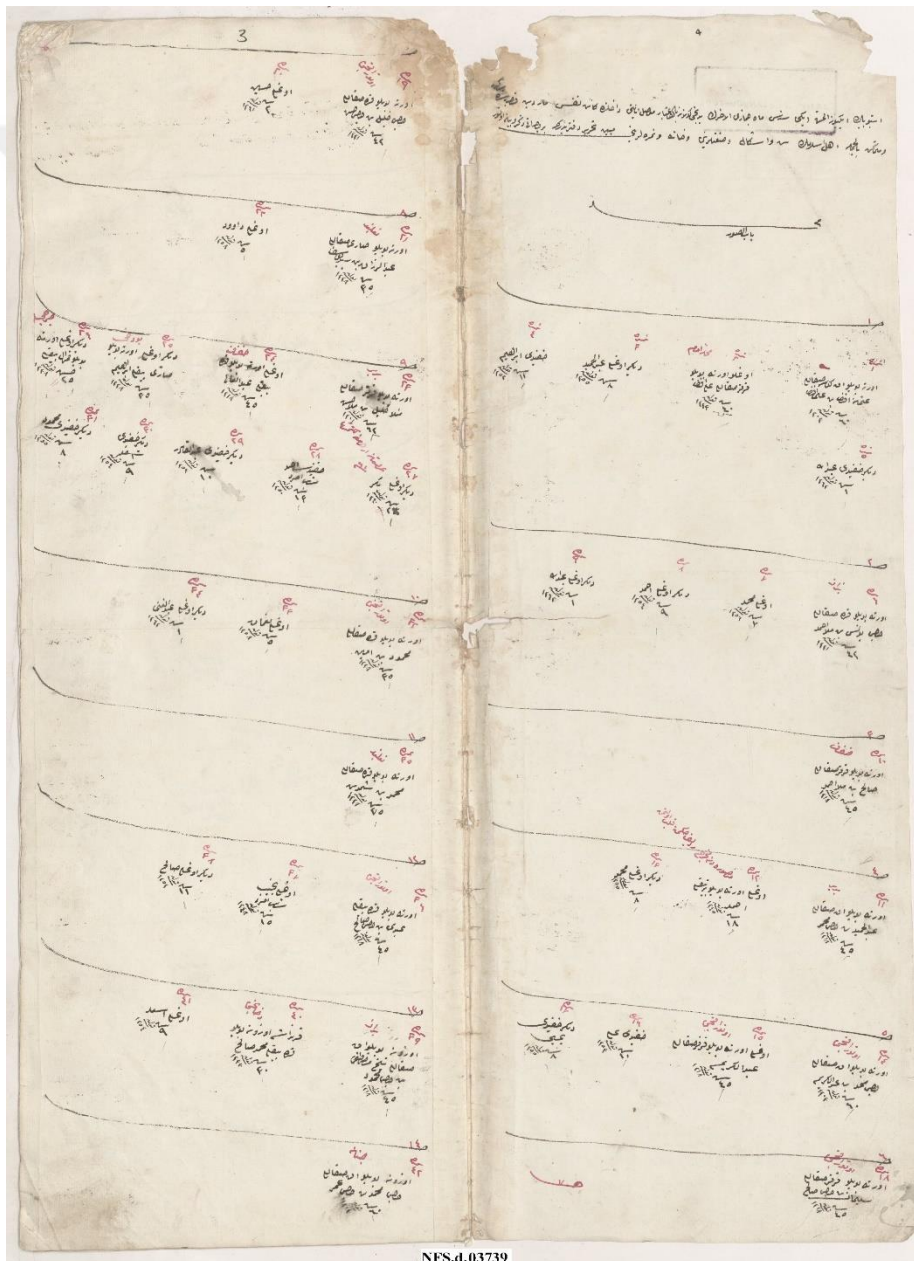
Sonuç olarak, bu çalışma, Mardin'in tarihine dair zengin bilgiler sunarak, şehrin Osmanlı dönemi ve öncesindeki sosyal, kültürel ve ekonomik yapısını detaylandırmıştır. Mardin'in tarihsel önemi, stratejik konumu ve kültürel zenginliği bu çalışma ile bir kez daha vurgulanmıştır. Gelecekte yapılacak araştırmalar için de önemli bir kaynak teşkil eden bu çalışma, Mardin'in tarihine ışık tutmaya devam edecektir. Bu bağlamda, Mardin'in tarihi ve kültürel mirasının korunması ve gelecek nesillere aktarılması açısından bu tür çalışmaların önemi büyüktür.

Gelecekteki araştırmalar için önerim, Mardin'in kültürel etkileşimlerini ve bu etkileşimlerin şehrin mimarisine, sanatına ve günlük yaşamına olan

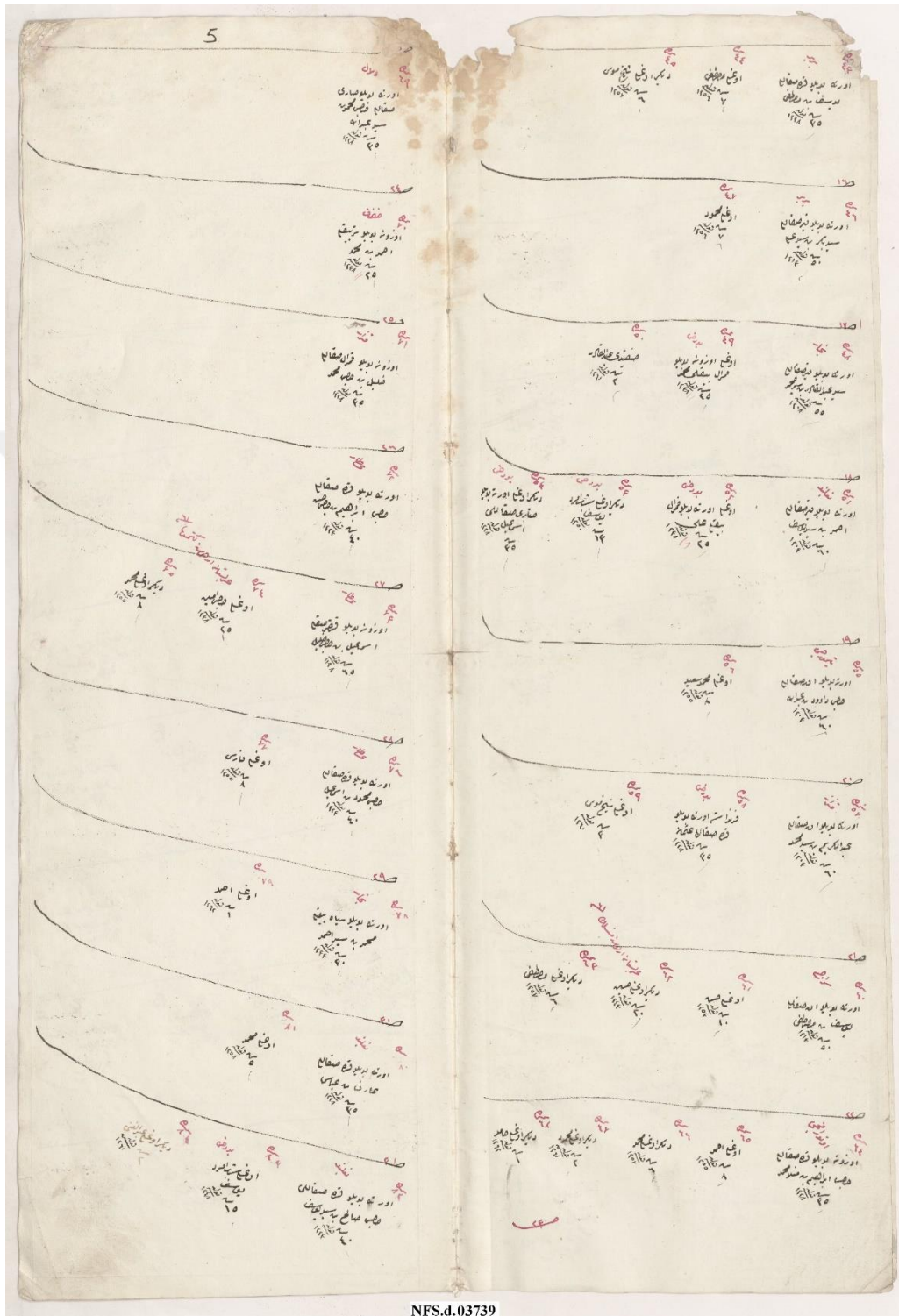
etkilerini incelemektir. Bu bağlamda, Mardin'deki çeşitli dini ve etnik grupların karşılıklı etkileşimleri ve bu etkileşimlerin sosyal ve kültürel yapıya olan yansımaları detaylı bir şekilde araştırılabilir. Ayrıca, Mardin'in ekonomik tarihine dair daha derinlemesine çalışmalar yapılması, özellikle ticaret yollarının şehrin ekonomik gelişimine olan katkılarının incelenmesi, şehrin tarihini daha iyi anlamamıza katkı sağlayacaktır.

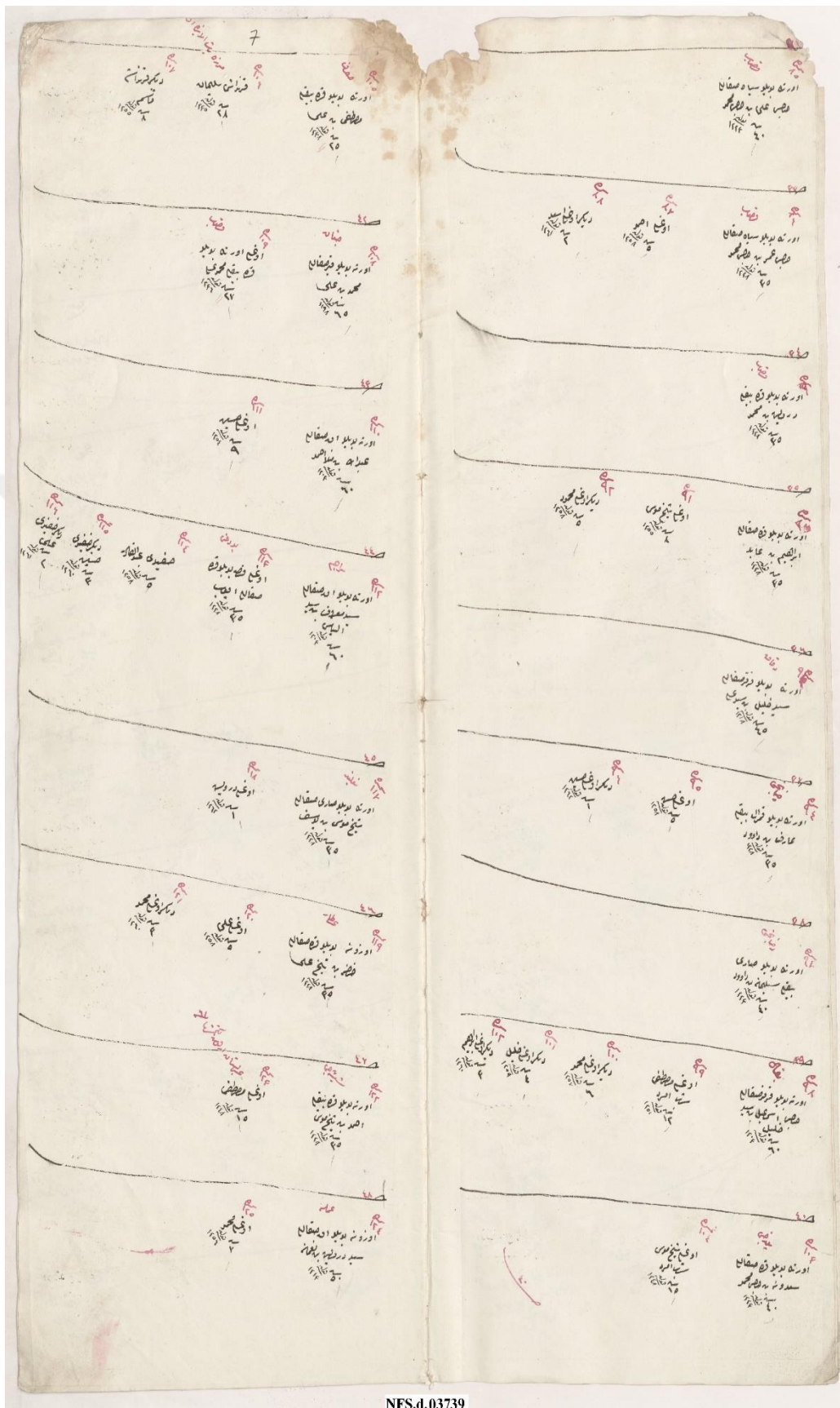
EKLER

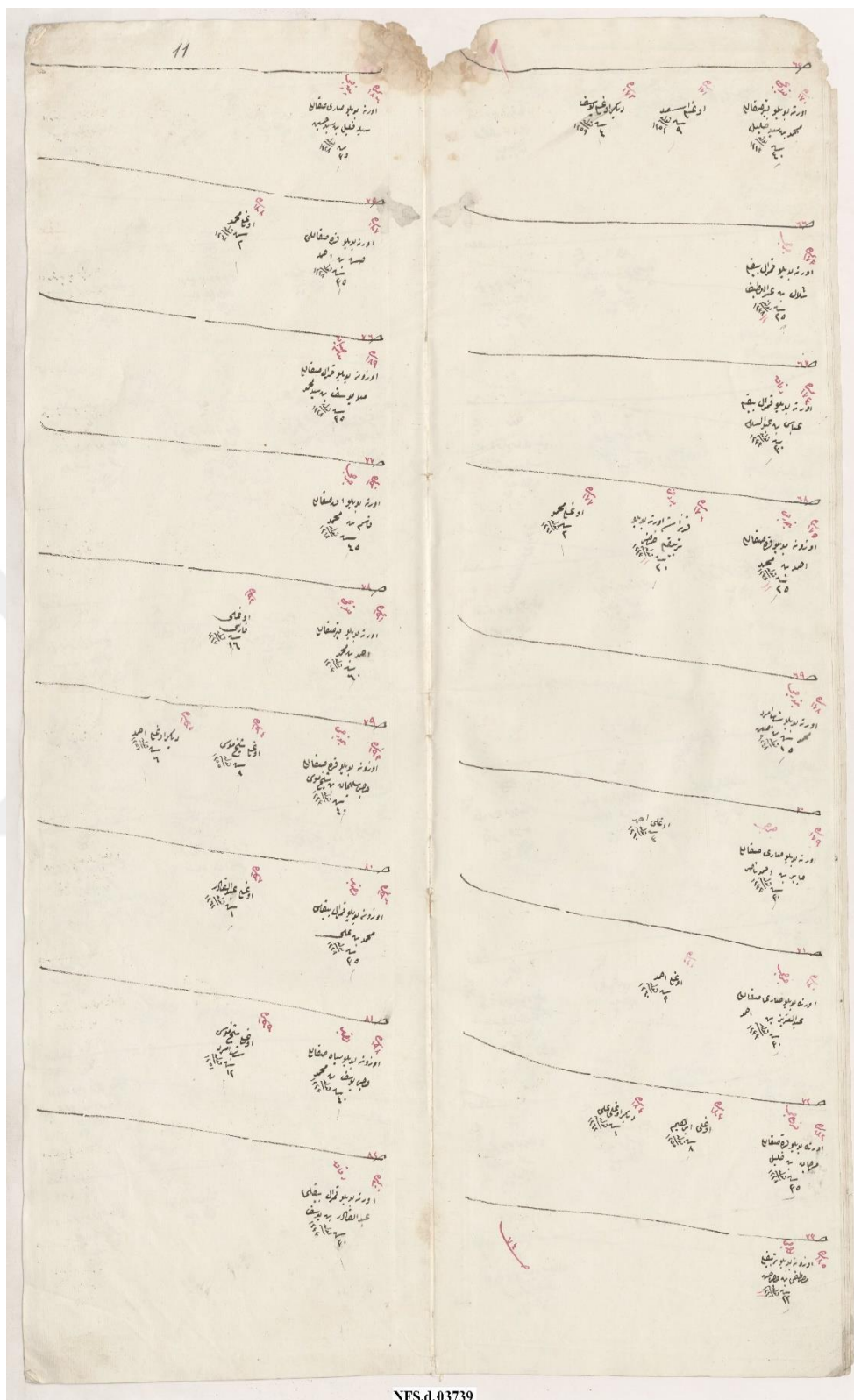
NFS.d.03739

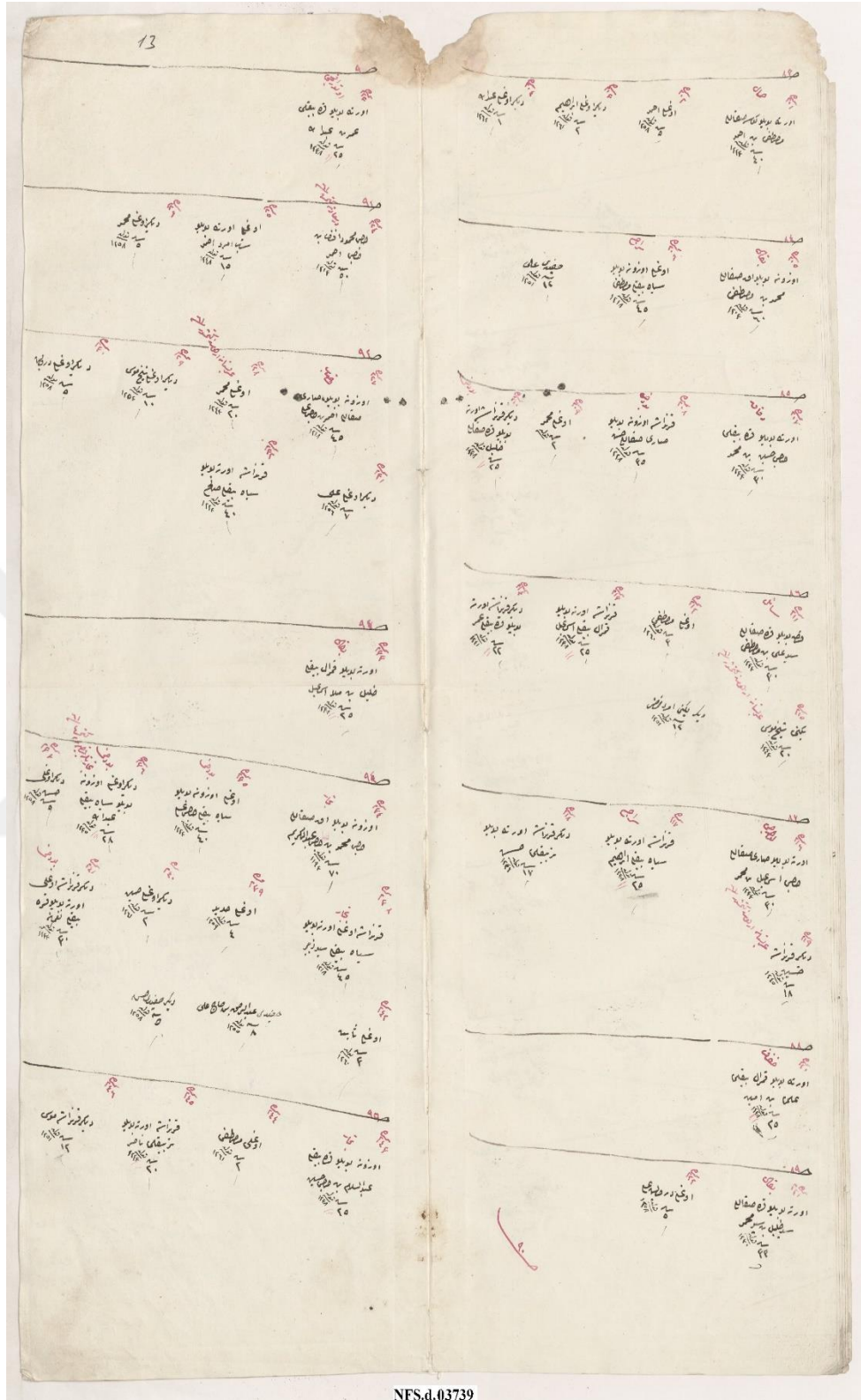
NFS.d.03739

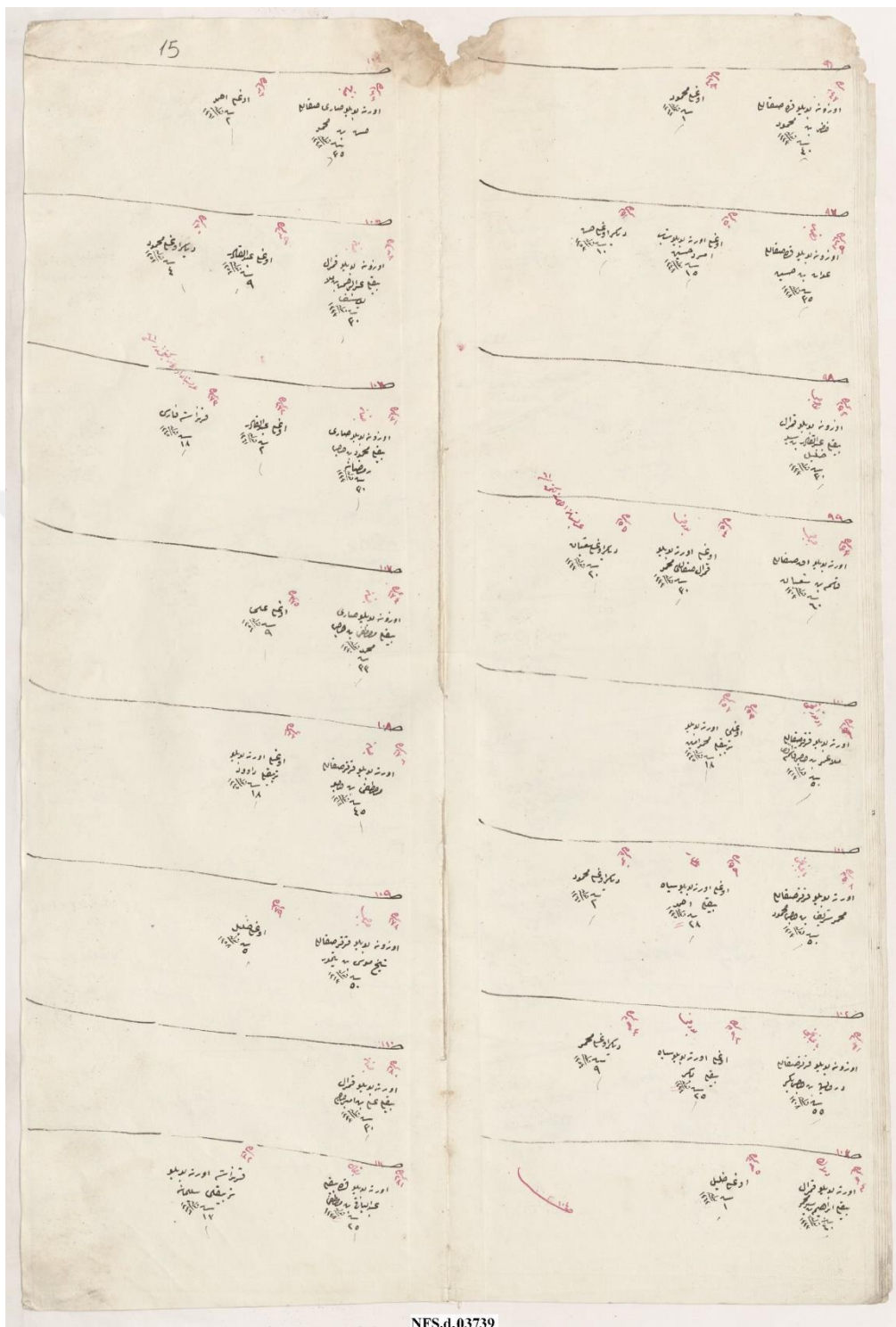

NFS.d.03739

NFS.d.03739

NFS.d.03739

KAYNAKÇA

- ABDULGANİ EFENDİ (Abdulgani Fahri Bulduk), **Mardin Tarihi**, Ed.:Burhan Zengin, Ankara: Başbakanlık Güneydogu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma idaresi Başkanlığı Yayınları, 1999
- AKBAL, Fazıla, " 1831 Tarihinde Osmanlı İmparatorluğunda İdari Taksimat Ve Nüfus", **Belleten Dergisi**, S: 60, C: 15, Ankara: TTK Yayınları, 1951, s.617-628
- AKDAĞ, Mustafa, "Tımar Rejiminin Bozuluşu", **Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi**, C: 3, S: 4, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 1945 s.419-431
- AKSU, Ezgi Yekbun, Ayşegül Altınörs Çırak, "Mardin Tarihi Kent Dokusunda Form Değişiminin İncelenmesi", **Türkiye Kentsel Morfoloji Araştırma Ağı II. Kentsel Morfoloji Sempozyumu Bidirisi**, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları,2018, s.726-739
- AKTAŞ, Ahmet, "Şeyhler ve Şahlar Osmanlı Toplumunda Devlet-Tarikat İlişkilerinin Gelişim ve Değişim Süreçleri", **Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, S: 1, C: 3, Siirt: Siirt Üniversitesi Yayınları, 2016, s.179-182
- AKYEL, Salih, Savaş Sertel, "Osmanlı Nüfus Defterlerinin Tarih Yazımındaki Yeri: 1840 Tarihli Çarsancak Kazası Gayrimüslim Nüfus Defteri Örneği", **Journal of History and Future**, C: 1, S: 1, 2015, s.78-98
- ALVER, Köksal, "Mahalle: Mekân ve Hayatın Esrarlı Birlikteliği", **İdeal Kent Dergisi**, S: 2, Ankara, 2010, s.116-139
- ARİ, Hakan, **XIX. Ve XX. Yüz Yıllarda Mardin Ve Çevresinde Misyonerlik Faaliyetleri**, Mardin Artuklu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Mardin: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019
- ARSLAN, Hilal, **Artuklular Döneminde Mardin**, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019
- ARSLANER, M. Nazan, Ertuğrul Eryücel, "Modern Devlet Anlayışının Felsefi Temelleri", **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S: 15, Erzurum Atatürk Üniversitesi Yayınları, 2011, s.1-20
- ATLI, Cem Serkan, "İsimlere Sosyolojik Açıdan Bakmak: 1923-2017 Yılları Arasında Türkiye’de Verilen İsimler", **Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi 9. Sosyoloji Kongresi Bildirisi**, Ankara, 2020, s.386-406
- AYDIN, Burak, **2784 Numaralı Kars Eyaleti, Kars Sancağı, Kars(Karyeler) Kazası, Müslim Defterinin Transkripsiyonu Ve Değerlendirilmesi**, Kafkas

- Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, Kars: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2022
- AYDIN, Suavi, Kudret Emiroğlu, Oktay Özel, Süha Ünsal, **Mardin (Aşiret Cemaat Devlet)**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2019
- BARKAN, Ömer Lütfi, “Türkiye’de İmparatorluk Devirlerinin Nüfus Ve Arazi Tahrirleri Ve Hâkana Mahsus İstatistik Defterleri (II)”, C: 2, **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1940-1941, s.214.
- BAŞARAN, Mehmet, “1830 – 1842 Yılları Arasında Nüfus Defterleri Kapsamında Ödemiş Ve Köyleri”, **Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C:4, S:3, Aydın, 2016, s.307-321
- BAYIR, Atiye Emiroğlu, Necmi Uyanık, “19. yy. Osmanlı Devletinde Modernleşme Bağlamında Din Eğitimi”, **Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi**, S: 4, C: 8, Ed. Yusuf Kılıç, 2017, s.494.
- BAYRAM, Selahattin, “Osmanlı Devleti’nde Ekonomik Hayatın Yerel Unsurları: Ahilik Teşkilâtı ve Esnaf Loncaları”, **İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, S: 21, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 2012, s.81-115
- BOA, NFS. d, 3736
- BOA, NFS. d, 3739
- BOZAN, Oktay, **Çermik Kazası Nüfus Defterleri 2659-2660-2668 Nolu Defterler**, İstanbul: Çizgi Kitabevi, 2023
- BOZAN, Oktay, “1258/1842 Tarihli Çüngüş Nüfus Defterine Göre Çüngüş Kazasının Sosyal Ve Ekonomik Durumu”, **Şarkiyet İlmi Araştırmalar Dergisi**, C:13, S:1, 2021, s.401-427
- BOZAN, Oktay, **1258/1842 Yılı Nüfus Defterine Göre Çüngüş 2**, İstanbul: Çizgi Kitabevi, 2021
- BOZAN, Oktay, Ayetullah Kızıl, **Ergani Madeni Sancağı Nüfus Defterleri (2668/2669/2670 Nolu Defterler)**, Bursa: Ekin Yayınları, 2023
- BOZAN, Oktay, Ayetullah Kızıl, **Ergani Nüfus Defteri (2673 Nolu)**, Bursa: Ekin Yayınları, 2024
- BOZAN, Oktay, “XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Mardin Sancağında Müslim-Gayrimüslim İlişkileri Ve Ermeni Olayları”, **SBARD Dergisi**, S: 25, Tokat: Gazi Osman Paşa Üniversitesi Yayınları, 2015, s.85-127
- BOZKURT, Nebi, “Nüfus”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi**, C: 33, Ankara: Diyanet Yayınları, 2007, s.293-294
- BULUT, Mehmet, “Osmanlı Devleti’nde Dini Teşkilatlanma ve Yaygın Din Eğitimi”, **Diyanet İlmi Dergi**, S: 2, C: 35, Ankara: Diyanet Yayınları, 1999, s.101-116
- CUINET, Vital, **La Turquie D’asie Geographie Administrative**, Ed: Ernest Leroux, Paris, 1891

- ÇAÇAN ONGUN, Berna, “19. Yüzyıl Ortalarında Osmanlı Esnaf Teşkilatına Bir Örnek: Belgradcık”, **Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C: 3, S: 2, Kırklareli: Kırklareli Üniversitesi Yayınları, 2019, s.219-228
- ÇADIRCI, Musa, “Anadolu'da Redif Askeri Teşkilatının Kuruluşu”, **Tarih Araştırmaları Dergisi**, C: 8, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 1963, s.63-75
- ÇAKMAK, Abdullah, “19. Yüzyılın İkinci Yarısında Hac Organizasyonunun Dönüşümü Bağlamında Mevkib-i Hacc-ı Şerif”, **Kocatepe İslami İlimler Dergisi**, S: 4, Afyon: Kocatepe Üniversitesi Yayınları, 2021, s.173-191
- ÇELEBİ, Âdem, **03533 Ve 03534 Numaralı Kırşehir Nüfus Defterleri (Mucur Hacıbektaş) (Transkripsiyon Ve Değerlendirme)** H. 1256 – H. 1260 (M. 1840 –M. 1844), Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2020
- ÇELEBİ, Bahadır, **Osmanlı Devleti'nin Merkezileşmesinde Telgrafın Rolü: 1855-1909**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi Ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Basılmamış Doktora Tezi, 2020
- ÇELİK, Bülent, “Yeniçağda Osmanlı Piyadelerinin Askeri Potansiyeli”, **ANASAY Dergisi**, S: 23, İstanbul, 2023, s.31-50
- ÇETİN, Sadık, Ayhan Doğan, “**Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye Ordusunun Kurulması ve Amasya'ya Yansımaları**”, Gaziantep University Journal of Social Sciences, S: 17, C: 3, Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Yayınları, 2017, s.1174-1185
- ÇINAR, Sanem, Simay Kırca, “Türk Kültüründe Bahçeyi Algılamak”, **Journal of the Faculty of Forestry**, C: 2, S: 60, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 2010, s.59-68
- ÇİMEN, Adnan, “Sayım, Kayıt Düzeni ve Teşkilatlanma Açısından Osmanlıda Nüfus Hizmetleri”, **Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 14/3 Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları, 2012, 183-216
- DEMİR, Alpaslan, “16. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Şehir Demografisine Göçlerin Etkisi”, **Bilig Dergisi**, S: 50, Ankara, 2009, s.15-30
- DEMİRCİ, Hüseyin Aliyar, Utku Aybudak, “Âyanlar, Ticari Tarım Ve Sermaye Birikim İmkânları”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C: 77, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 2022 s.709-730
- DEMİRCİ, Süleyman, Kazım Kartal, “Osmanlı Nüfus Defterlerinin Tarih Yazımındaki Yeri: 1835 Tarihli Trabzon Vilayeti Maçuka/Maçka Kazâsı Müslim Nüfus Defteri Örneği”, **Journal of History Studies Dergisi**, S: 3, C:6, 2014, s.119-145
- DEMİRTAŞ, Mehmet, “Osmanlı Başkenti'nde Dilenciler ve Dilencilerin Toplum Hayatına Etkileri”, **Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma Ve Uygulama Merkezi Dergisi**, S: 20, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 2006, s.81-104
- DEVELLİOĞLU, Ferit, **Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Ankara: Aydın Kitabevi, 2005

- DİNÇ, Fasih, “1879-1880 Musul Vilayeti Kıtılığının Ekolojik, İdari Ve Ekonomik Bağlamı”, **Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi**, S: 7, C: 4, Isparta, 2022, s.189-210
- DİNÇ, Fasih, “İslâm İnşâ Hukukunun Mardin Kent Mekânına Yansıması (11.-19. yy)”, **Mukaddime Dergisi**, S:2, C: 12, Mardin: Artuklu Üniversitesi Yayınları, 2021, s.307-346
- DİNÇ, Fasih, **235 Nolu Şeriye Sicil Defterine Göre Mardin**, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi Ve Sanatları Anabilim Dalı İslam Tarihi Bilim Dalı, Diyarbakır: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2007
- DİYARBAKIR SALNAMELERİ (1869-1905)**, Haz.: Ahmet Zeki İzgöer, C: 1-2, İstanbul: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Yayınları, 1999
- DÜZBAKAR, Ömür, “Osmanlı Döneminde Mahalle Ve İşlevleri”, **Uşak Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S: 5, Uşak, 2003, s.97-108
- EMECEN, Feridun, “Cullâh”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi**, C: 8, Ankara: Diyanet Yayınları, 2003, s. 83-84
- ERMAN, Ozan, **2587-2588 Numaralı (H. 1247/ M. 1832) Harput Sancağı Arapgir Kazası Müslüman-Gayrimüslim Nüfus Defterlerinin Transkripsiyonu Ve Karşılaştırmalı Değerlendirmesi**, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Batman: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019
- ERGENÇ, Özer, “Osmanlı Şehrindeki Mahallenin İşlev Ve Nitelikleri Üzerine”, **Osmanlı Araştırmaları**, C: 4, Ed: Halil İncik – Nejat Göyünç, İstanbul, 1984, s.69-78
- GÖRGÜN, Tahsin, “Modern Devletin Oluşum Süreci: Osmanlı Siyasi Düşüncesi Perspektifinden Bazı Tespitler”, **Afyonkarahisar I.Türk Tarihi Sempozyumu: Türklerde Devlet**, İstanbul, 2017, s.55-77
- GÖYÜNÇ, Nejat, **XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1969
- GÜLER, İbrahim, “XVIII. Yüzyılda Osmanlı Esnaf Ve Zanaatkarları Ve Sorunları Üzerine Gözlemler”, **Muğla Üniversitesi SBE Dergisi**, C: 1, S: 2, Muğla: Muğla Üniversitesi Yayınları, 2000, s.121-158
- GÜLER, Ümit, “Osmanlı Sosyal Hayatında Mollalar: 18. Ve 19. Yy. Diyarbekir Örneği”, **e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi**, S: 2, C: 11, s.861-895
- GÜNEŞ, Mehmet, “Osmanlı Dönemi Nüfus Sayımları ve Bu Sayımları İçeren Kayıtların Tahlili”, **Akademik Bakış Dergisi**, S: 15, C: 8, Ankara, 2014, s.221-240
- HUT, Davut, “Osmanlı Arap Vilayetleri, Arabizm Ve Arap Milliyetçiliği”, **Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi**, C: 1, Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi Yayınları, 2016, s.105-150.

- İBAR, Adem, **BOA. NFS.d. 3556'YA Göre Orta Anadolu'da Gayrimüslim Nüfus (1830)**, Aksaray: Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019
- İMRE, H. Meryem, "Tarihsel Gelişim İçerisinde İnsan, Moda, Ayakkabı İlişkisi", **International Journal of Cultural and Social Studies**, S: 2, İngiltere, 2016, s.189-204
- İŞBİLİR, Ömer, "Mekkâreci", **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi**, C: 28, Ankara: Diyanet Yayınları, 2003, s. 554-555
- KANTAR, Gökmen, "Modernleşme Kuramı Ve Osmanlı İdari Yapısında Modernleşme Süreci Hakkında Bazı Tespitler", **Stratejik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi**, S: 3, C: 3, 2019, s.365-383
- KARABULUT, Mustafa, "Osmanlı İmparatorluğu'nda 19. Yüzyılda Değişim Süreci, Sosyal Ve Kültürel Durum", **Mecmua Dergisi**, S: 2, 2016, s.49-65
- KARADENİZ, Sıtkı, "Osmanlıdan Cumhuriyet Merkezileşme Politikalarının Aşiret Sistemine Etkileri", **Mukaddime Dergisi**, C: 3, S: 3, Mardin: Artuklu Üniversitesi Yayınları, 2011, s.27-41
- KARAL, Enver Ziya, **Osmanlı Tarihi (Nizam-ı Cedid ve Tanzimat Devirleri) (1789-1856)**, C: 5, Ankara: TTK, 2007
- KARPAT, Kemal, **Osmanlı Nüfusu 1830-1914**, İstanbul: Timaş Yayınları, 2010
- KELEŞ, Erdoğan, Özgür Erdiç, "Sultan II. Mahmud'un Orduda Yaptığı Reformlara Menteşe Sancağının Katkısı (1826-1839)", **OTAM Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi**, S: 50, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 2021, s.171-206
- KILINÇ, Ayşegül, **Şer'iyye Sicillerine Göre Mardinli Kadınların Hukuki Ve Sosyo-Ekonomik Durumu (M.1841-1894)**, Mardin Artuklu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Mardin: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2021
- KIRPIK, Güray, "Osmanlı'da Hamallık Mesleği Ve İlgili Arşiv Belgeleri", **Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**, C: 2, S: 3, Ankara, 2013, s.221-233
- KIVRAK, Ensar, Burak Gökalp, "Osmanlı Siyasal Modernleşmesi Perspektifinden Padişahın Sembolikleşmesi ve Devlet Tüzel Kişiliğinin Yükselişi: Sened-i İttifak'tan Kanuni Esasiye'ye", **Pamukkale Avrasya Sosyoekonomik Çalışmalar Dergisi**, C: 10, S: 2, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Yayınları, 2023, s.82-100
- KOMİSYON, **Nüfus ve Nüfusun Yapısı**, Ankara: TC Başbakanlık Devlet Plânlama Teşkilatı Yayınları, 1994
- KÜÇÜK, Hülya, "Kitap İncelemesi: Mahalle Yerleşimi Ve Yönetimi", **Akademik Düşünce Dergisi**, S: 1, Ankara: Nobel Yayın Evi, 2020, s.74-80
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., "1830 Sayımına Göre Menteşe Sancağında Hane Nüfusu", **Osmanlı Araştırmaları Dergisi**, S: 23, Ed: Halil İncelik, İsmail E. Erünsal, Heath W. Lowry, Feridun Emecen, Klaus Kraiser, İstanbul: 29 Mayıs Üniversitesi Yayınları, 2003, s.75-92

- LÜLECİ, Abdullah, “Birinci Cihan Harbinde Osmanlı Ordusunda Hamal Taburları (1914-1918)”, **Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi**, C: 2, S: 13, s.523-534
- MAHMUD ŞEVKET, **Osmanlı Askerî Teşkilatı Ve Kıyafeti**, Ankara: Ankara Basımevi, 1983
- NASIROĞLU, Mehtap, **Batılı Seyyahların Gözüyle Mardin Ve Çevresi (Mardin, Nusaybin Ve Hasankeyf)**, Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Ortaçağ Tarihi Bilim Dalı, Şanlıurfa: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2010
- OKTAY, Elif Yüksel, “Türkiye Cumhuriyeti’nin İlanından Günümüze Uygulanan Nüfus Politikaları”, **Yalova Sosyal Bilimler Dergisi**, Yalova, 2013, s.31-53
- ORTAKCI, Altuğ, “Şer’iyye Sicillerinden Hareketli 19. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Geçerken Çorum’da Meslekler”, **Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S. 1, Çorum: Hitit Üniversitesi Yayınları, 2011, s.105-116
- ÖNVER, Şiriner, “Türkiye’de Mahalle Yönetimi”, **Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi**, C: 4, S: 3, Uşak, 2020, s.37-60
- ÖZCOŞAR, İbrahim, “Şehir ve Kimlik: Mardinli Kimliklerin Tarihi Arka Planı”, **Kadim Akademi Sosyal Bilimler Dergisi**, C:1, S:1, 2017, s.1-29
- SAYGILI, Abdurrahman, “Modern Devletin Çıplak Sureti”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C: 59, S: 1, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 2010, s.61-97
- SEMİZ, Yaşar, Recai Kuş, “Osmanlıda Mesleki Teknik Eğitim: İstanbul Sanayi Mektebi (1869-1930)”, **Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, S: 15, Konya: Seşçuk Üniversitesi Yayınları, 2004, s.275-295
- SOYLUER, Serdar, “Modern Harp Teknolojilerine Ayak Uydurmak Hafif Silah Üretim Teknolojileri Eğitimi Maksadıyla Yurtdışına Gönderilen Osmanlı Askerî Personeli (1834-1918)”, **Osmanlı Araştırmaları Dergisi**, S: 61, C:61, İstanbul: 29 Mayıs Üniversitesi Yayınları, 2023, s.267.
- SOYLUER, Serdal, “Tüfekhane-i Âmire’yi Mamur Kılmak: Osmanlı Tüfek İmalatında Avrupalı Uzmanların Rolü”, **Osmanlı Araştırmaları Dergisi**, S: 52, C: 52, İstanbul: 29 Mayıs Üniversitesi Yayınları, 2018, s.267-309
- ŞENEL, Serkan, “Osmanlı’da Bahçe ve Hasbahçe Kültürü”, **Şehir ve İrfan Dergisi**, S:3, Şanlıurfa: Harran Üniversitesi Yayınları, 2016, s.74-79
- ŞİŞMAN, Aysin, “Osmanlı Devleti’nde Batılı Anlamda Mesleki Ve Teknik Eğitimin Doğuşu”, **Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C: 1, S:1, Uşak: Uşak Üniversitesi Yayınları, 2008, s.27-43
- TAŞKESENİOĞLU, M. Yasin, “Osmanlı Ordusunda Merkezî Bir Reform Meclisi Kurma Girişimi: Meclis-İ Tanzîmât-ı Askeriye”, **Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, S: 64, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları, 2020, s.197-206

- T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Komisyon, **998 Numaralı Muhâsebe-İ Vilâyet-İ Diyâr-İ Bekr Ve ‘Arab Ve Zü'l-Kâdiriyye Defteri (937/1530) I**, Ankara: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, 1998
- TEKDAL, Danyal, **208 Numaralı Mardin Şer’iye Sicili (Metin Transkripsiyonu ve Değerlendirme)**, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi Ve Sanatları Anabilim Dalı İslam Tarihi Bilim Dalı, Diyarbakır: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2009
- TEKİN, Zeki, “Deri”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi**, C: 9, Ankara: Diyanet Yayınları, 2003, s. 176-178
- TÜRKMEN, Kadir, “Osmanlı’da Askeri Modernleşmeye Bir Örnek: Tefenni Redif Binaları”, **Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi**, C: 2, Antalya: Akdeniz Üniversitesi Yayınları, 2021, s.283-291
- TÜRKMENOĞLU, Mehmet Ali, “Osmanlı Klasik Döneminde Sipahi Köylü ve Devlet”, **Selçuk Türkiyat Dergisi**, S: 53, Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları, 2021, s.485-503
- UÇMAZ, Ahmet, **Devlet Aşiret İlişkileri Miranlı Mustafa Paşa (Aşiret-Eşkıya-Hamidiye Alayları)**, Ankara: Akademisyen Kitabevi, 2020
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, **Osmanlı Tarihi**, C: 2, Ankara: TTK, 2016
- ÜNAL, Uğur, “Asâkir-İ Mansûre-İ Muhammediyye Süvârî Nizâmnâmesi (1 Şubat 1827)” **Kastamonu Eğitim Dergisi**, S: 1, C: 14, Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi Yayınları, 2006, s.265-276
- YAPUCU, Olcay Pullukçuoğlu, Orhan Kurmuş, “Klasik Düzendeki Osmanlı Taşrasında Sipahi Olmak”, **Tarih İncelemeleri Dergisi**, Ed. Selda Kılıç, S: 37, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 2022, s.423-443
- YEGİN, Şengül, “Popüler Kültürün İsim Belirlemeye Etkisi”, **Akademi Sosyal Bilimler Dergisi**, C: 7, S: 19, Ankara, 2020, s.110-126
- YILDIRIM, İ. Esen, “Çocuklara Verilen İsimler Üzerinden Türkiye’deki Sosyo-Kültürel Değişimin Analizi”, **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S: 3, Erzurum, 2016, s.909-925
- YILMAZ, Savaş, “Osmanlı’da Sipahi Ve Köylü Bağlamında Devlet Kapısı”, **Kültür Araştırmaları Dergisi**, S: 18, 2023, s.308-328
- YILMAZ, Vedat, Mehmet Mecek, “Türkiye’de Mahalle Yönetimlerinin Tarihsel Gelişimi ve Hukuki Statüsü”, **Kent Araştırmaları Dergisi**, S: 27, C: 10, Ankara: 2019, s.769-799
- ZÜMRÜT, Mehmet Sami, “Kulp İlçesinin Nüfus Gelişimi Ve Demografik Yapı Özellikleri”, **Kulp/Pasur (Tarih-Kültür-Folklor-Coğrafya-İnanç)**, Ed: Canser Kardaş, İstanbul: Kriter Yayınları, 2023, s.1-14